ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಆಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಮ್

ನ್ಯಾಯ ವೇದಾನ್ತ ವಿದ್ವಾನ್

ರಾಮಾನುಜಪುರಂ ಆನಂದಾಣ್ಬಿಳ್ಳೈ ಐಯ್ಯನಯ್ಯೆಂಗಾರ್ಯಃ
ವಿರಚಿತ

ಮೈಸೂರು

ಅಭಿನಂದನಪತ್ರಿಕೆಗಳು.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಾನುಜಪುರಂ ಅನನ್ತಾಚಾರ್ಯ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ “ಕರ್ಣಾಟಕಾಚಾರ್ಯಹೃದಯ” ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ದೇಶದ ಸಕಲಜನರಿಗೂ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುವಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿರುವಾಯಿಮೊಳಿ ಎಂಬ ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಬಂಧ ವಿಷಯವು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಲ್ಲದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಉಪಕಾರವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ತಾವು ಧನ್ಯರಾದರು; ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಲೋಕವನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಧನ್ಯರಾಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಸಿದ್ಧಾನ್ತವು ಸರ್ವಲೋಕ ಸರ್ವದೇಶಕಾಲಾನುಕೂಲವೆಂಬ ವಿಷಯವು ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಹನೀಯರು ತಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಕೃತಾರ್ಥವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರು ಎಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಪಂಡಿತರತ್ನಂ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ,

ಮೈಸೂರು.

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯವ್ಯಾಖ್ಯಾ

ಕಲಿಯುಗದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀ ನದೀತೀರಗತವಾದ ಆಳ್ವಾರ್ ತಿರುನಗರಿ ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದ “ಶ್ರೀಶಠಕೋಪಮುನಿ” ಎಂಬ ಯೋಗಿವರ್ಯರು ವೇದಾರ್ಥತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರಾದಿ ಸಮಸ್ತಜನಗಳಿಗೂ ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಪರಮಕೃಪೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಪ್ರಾಕೃತಾನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮಗುಣಾನುಭವಪರೀವಾಹರೂಪವಾದ ದ್ರಾವಿಡವೇದಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಲೋಕೋಜ್ಜೀವನಾರ್ಥವಾಗಿ ರಚಿಸಿ “ಮಧುರಕವಿ” ಎಂಬ ಶಿಷ್ಯವರ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದರೂ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಲಿಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದ ಇವರ

ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರಾಗಿ ತಮಗೆ ಅಂತ್ಯಕಾಲ್ಯ ಬಂದಿತೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಗ ಯೋಗನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದ "ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥಮುನಿ" ಎಂಬುವರಿಗೆ ಈ ಶಠಕೋಪಮುನಿಯು ಪುನಃ ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅಂಗೋಪಾಂಗಸಹಿತವಾದ ದ್ರಾವಿಡವೇದವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಈಗ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಇಂಥ ದ್ರಾವಿಡವೇದವನ್ನು ಅತಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ವೇದಾಂತಗ್ರಂಥವಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದರ ಭಾವಾರ್ಥವು ಸುಲಭಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತರಾದ "ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯ" ರೆಂಬುವರ ಸಹೋದರರಾದ "ಅಳಗಿಯಮಣವಾಳಪೆರುಮಾಳ್ ನಾಯನಾರ್" ಎಂಬುವರು **"ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯ"** ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ದ್ರಾವಿಡಸೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ, ಆ ದ್ರಾವಿಡವೇದದ ಸಕಲ ಭಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರು. ಆದರೂ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ [illegible] ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಈ ಸೂತ್ರಗಳು ಅತಿ ಗಹನವಾದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಈ ಸೂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ — **"ನ್ಯಾಯ ವೇದಾಂತ ವಿದ್ವಾನ್ ರಾಮಾನುಜಪುರಂ ಅನಂತಾಳ್ವಾರ್ ಪಿಳ್ಳೈ ಐಯ್ಯನ್ನೈಯ್ಯಂಗಾರ್"** ಎಂಬುವರು ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಲಿತ ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶದ ಪ್ರಜಾಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುವಂತಾಗುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿವರ್ಧಕವಾದ ಜ್ಞಾನಾತಿಶಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ [illegible] ರೀತಿಯ ವಿಷಯಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಭಗವನ್ನಿಯಮನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನವಾಗುವುದು ಎಂದೂ ನಮ್ಮ ಹಾರ್ದಿಕವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆನು.

ವೇದಶಿರೋಮಣಿ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ,

ಪೂರ್ವೋತ್ತರಮೀಮಾಂಸಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿದ್ವಾನ್,

ಮಹಾರಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಪಾಠಶಾಲೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ಮೈಸೂರು.

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯದ ಉಪೋದ್ಘಾತ

"ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯ" ಎಂಬುದು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮತದ ಕೂಟಸ್ಥರಾದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್‌ರವರು (ಪರಾಂಕುಶರು) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಯಾವ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಷ್ಟಾದಶರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಪಿಳ್ಳೈಲೋಕಾಚಾರ್ಯರವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ "ಅಳಗಿಯ ಮಣವಾಳಪ್ಪೆರುಮಾಳ್‌ನಾಯನಾರ್" ಎಂಬುವರು ರಚಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಪಿಳ್ಳೈಲೋಕಾಚಾರ್ಯರವರು ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಮೇರೆ (7) ನೆಯವರು.

1 ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು
2 ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು (ಎಂಬಾರ್)
3 ಪರಾಶರಭಟ್ಟರು
4 ನಂಜೀಯರು
5 ನಂಪಿಳ್ಳೈ
6 ವಡಕ್ಕುತ್ತಿರುವೀಧಿಪ್ಪಿಳ್ಳೈ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪಾದರು)
7 ಪಿಳ್ಳೈಲೋಕಾಚಾರ್ಯರು

ಇವರು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ 1300 ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಸೇನೆಗಳು ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಈ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೇ ಆರಿಸಿದುದಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಹಾಳುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು, ಗುಪ್ತವಾಗಿ ತ್ರಿದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಆಗ ಆ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಆ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಸದ ಹಾಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವವರೆಗೆ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೇದಾಂತದೇಶಿಕರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯದ ಮೇಲೆ "ಶ್ರುತಪ್ರಕಾಶಿಕೆ" ಎಂಬ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಸುದರ್ಶನಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ ಶ್ರುತಪ್ರಕಾಶಿಕಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದರೆಂದೂ ಪ್ರಾಚೀನೇತಿಹಾಸಗಳು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪಿಳ್ಳೈಲೋಕಾಚಾರ್ಯರ ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಆದವರಾದುದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಅತೀಂದ್ರಿಯವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಗಳೆಂದು ಅಭ್ಯುಪಗತವು. ಭಗವಂತನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ವೇದಾದಿಪ್ರಮಾಣಗಳು ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುವುವು. ಅತ್ಯಂತಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಪರತಂತ್ರ ಸಂಸಾರಿಯಂತಗಳಾಗಿರುವ ಆತ್ಮರನ್ನು ಕಂಡು, ಸರ್ವಜನರ ಉಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಭಗವಂತನು ನರನಾರಾಯಣಾವತಾರಮಾಡಿ ಸಕಲವೇದಸಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ನರನಿಗೆ "ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರೀ" ಮಂತ್ರವನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಹಿಷಿಯಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ "ದ್ವಯ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ "ಚರಮಶ್ಲೋಕ" ವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು.

ಈ ಮಂತ್ರಗಳೂ ವಿಶೇಷಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾವತಾರರೂಪದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ "ಪೆರಿಯಪೆರುಮಾಳ್" ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಮಹಿಷಿಯಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಯಕಿಗೆ ಈ ಮೂರುಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಆ ದೇವಿಯು ತಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನರ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಪರಾಂಕುಶರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರುಳ್ಳ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್‌ರವರಿಗೆ ರಹಸ್ಯಗಳಾದ ಈ ಮೂರುಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದಳು. ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೆಂಗಸರಿಗೂ, ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಲ್ಲದವರಿಗೂ, ಮಂದಮತಿಗಳಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವಂತೆ ಈ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್‌ರವರ ಮೇಲೆ [illegible] ಮಾಡಲು ಅವರ ಭಕ್ತಿಯು ಒಳಗೆ ಅಡಗದೆ ಈ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಅವರಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದುವು. ಇವುಗಳನ್ನು ದ್ರಾವಿಡವೇದವೆಂದು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕವಾಗಿ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ, ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ, ಅನುಸಂಧಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಇಂಥಾ ಮಹಾಂತಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯವುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವರು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್‌ರವರು ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯಮುಖಾಂತರ ಜಾತಿಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ಎಂಥಾವರಿಗೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಬಳಿಕ ನಾಥಮುನಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರವರ

ವಾರ್ದ್ದನ್ನೆ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಇವನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಧಿಕರಿಸಿದನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕಾಲಕ್ಷೇಪಮುಖೇನ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ "ಗದ್ಯತ್ರಯ" ಎಂಬ ಮೂರು ಗದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಪಿಳ್ಳೈಲೋಕಾಚಾರ್ಯರವರು ಆ ರಹಸ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಮುಮುಕ್ಷುಪ್ಪಡಿ, ಶ್ರಿಯಃಪತಿಪ್ಪಡಿ, ಯಾದೃಚ್ಛಿಕಪ್ಪಡಿ, ಪರಂದಪಡಿ, ತನಿಪ್ರಣವ, ತನಿದ್ವಯ, ತನಿಚರಮ ಪ್ರಮೇಯಶೇಖರ, ಅರ್ಥಪಂಚಕ, ಶ್ರೀವಚನಭೂಷಣ, ತತ್ವತ್ರಯ, ತತ್ವಶೇಖರ. ಅರ್ಚಿರಾದಿ ನವವಿಧಸಂಬಂಧ, ಸಂಸಾರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಪನ್ನಪರಿತ್ರಾಣ, ನವರತ್ನಮಾಲೈ. ಎಂಬ (18) ಅಷ್ಟಾದಶರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಇವರಂತೆಯೇ ಇವರ ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಕೂಡ ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯ ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕರಣಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಈ ಸೂತ್ರದ ಪದಗಳೆಲ್ಲಾ ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳಿಂದಲೇ ಆರಿಸಿ ಉಪನ್ಯಾಸರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುತ್ತಾರೆಯಾದುದರಿಂದ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಸೂತ್ರಪದಗಳು ಬಂದಾಗ, ಆ ಪದ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಾರ್ಥಗಳ ಅನುಭವವುಂಟಾಗುವುದು.

ಮುಮುಕ್ಷುವಾದವನು ಅರ್ಥಪಂಚಕಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ತಮವಾದ ಮಹಾನಂದರೂಪ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದು ಭಗವದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅವನ ಕೈಂಕರ್ಯವಮಾಡುವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದೂ ಆ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು "ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ" ಪ್ರಬಂಧವು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಇದು ವೇದಮುಖ್ಯವೆಂದೂ ಸ್ಮೃತಿಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾದಿಗಳಿಗಿಂತ ಅತಿಶಯವಾದುದೆಂದೂ, ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಯಲ್ಲದೆ ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್‌ರವರ ಮಹಾವೈಭವವನ್ನೂ ಇವರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವೈರಾಗ್ಯಾತಿಶಯವನ್ನೂ ಲೋಕೋಜ್ಜೀವನಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ವಿಶದಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಪದೇಶವಾಗಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ಭಗವಂತನ ದಶಾವತಾರಗಳಂತೆ ಹತ್ತು ಶತಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶತಕಕ್ಕೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ವರ್ಣನೆಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಹನವಾಗಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಲಭವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿ ವೇದ, ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಅರ್ಥಗಳೊಡನೆ ಈ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಇದಕ್ಕಿರುವ ಅತಿಶಯವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮಿಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ವೇದಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೂ ತಮಿಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರಿಗೂ ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳಂಥವರಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆ ದ್ರಾವಿಡಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಮತ್ತು ವರ್ಣಿಸಿ ನೋಡಲು ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು ಮೂಲಗ್ರಂಥದೊಡನೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಿರುವೆನು. ಮಹಾಜನಗಳು ದೋಷಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಗ್ರಂಥಪಾರಾಯಣಮಾಡಿ ಆದರಿಸುವರೆಂದೂ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲುಂಟಾದ ಅಕ್ಷರಸ್ಖಾಲಿತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವರೆಂದೂ ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನಂತರ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇದರ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ "**ಸುವಿಚಾರಿಣೀ**" ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ ಇದರ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಣ್ಣೂರು ಮ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರ್ಯವರಿಗೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವ

ನ್ಯಾಯವೇದಾಂತವಿದ್ವಾನ್

ರಾಮಾನುಜಪುರಂ ಅನಂತಾಳ್ವಾರ್ **ಐಯ್ಯನಯ್ಯಂಗಾರ್ಯಃ.**

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯದ ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ.

ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕರಣ.

	ವಿಷಯಗಳು	ಪುಟ
1	ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಪರಮಸ್ಥಿರೀಕೃತ ತತ್ತ್ವಗಳು.	2
2	ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ಸ್ವರೂಪವೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರಣಪರಂಪರೆಗಳು	2
3	ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸಂಬಂಧ, ಅಧಮಸಂಬಂಧ ಕಾರ್ಯ, ಇವುಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯತೆ	4
4	ವೇದವು ತ್ರಿಗುಣಾತೀತನವನ್ನು ಪ್ರಮೇಯ ಬಲಿಗೆ ಹೇತುತ್ವ ಬಗೆ	5
5	ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾಠಿನ್ಯ, ತಿರುಮಂತ್ರಬೋಧೆಯು ಸೌಲಭ್ಯ.	6
6	ಋಷಿಗಳ ಮೂಲಕ ವೇದವು, ನಾನೇ ತಿರುಮಂತ್ರದ ಪ್ರಕಾಶ.	7
7	ಶಾಸ್ತ್ರಮಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಿತವಾದ ಉಪಾದಾನಸಾನ್ನಿಧ್ಯಗಳು.	7
8	ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ ಬಗೆಗಳ ತಿರುಮಂತ್ರನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಸ್ವಲಕ್ಷಣ್ಯಾದಿಗಳು.	8
9	ದ್ರಾವಿಡವೇದಾರ್ಥಮುಖದಿಂದಲೇ ವೈಷ್ಣವತ್ವ ಸಿದ್ಧಿ.	12
10	ದ್ರಾವಿಡಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಐದು ಬಗೆಯಾದ ವೇದಗಳು.	13
11	ದ್ರಾವಿಡವೇದಗಳ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳು.	13
12	ವೇದವಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ, ಮೊದಲಾದವು.	14
13	ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದುದೇ ಸದಾಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದುದು	14
14	ಇದನ್ನು ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಭಗವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದು.	15
15	ಸದಾಚಾರ್ಯರ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಋಗಾದಿವೇದ ಕ್ರಮವಾದದ್ದು ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೆ ಸಾಮವೇದತ್ವವು	16
16	ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೆ ಛಂದೋಗಸಾಮಸ್ವರೂಪ. ಉದ್ಗೀಥ ಬೋಧಕತ್ವ	17
17	ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ವೇದೋಪಬೃಂಹಣತ್ವವು	18
18	ಪುರಾಣಾದಿಗಳಿಗೆ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣ ಪ್ರಚುರ ಅನುಗ್ರಹಮೂಲಕತ್ವ.	19
19	ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಶಾಲಿ ಭಗವದನುಗ್ರಹ ಮೂಲಕತ್ವ.	20
20	ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ಸ್ಮೃತಿಶಬ್ದಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಕೆ.	21
21	ಇತರ ವಿಷಯವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಆಳ್ವಾರರಿಗೆ ಆಧಿಕ್ಯ	22
22	ಫಲ ಮತ್ತು ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಗಳು.	23

12 ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯು ನಿರ್ಹೇತುಕತ್ವಪ್ರಕಾಶನ 51

13 ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಭಕ್ತಿಯು ಪೂರ್ವಸುಕೃತಾದಿಜನ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ನಿರೂಪಣೆ 51

14 ಇವರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪರಮಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಲಭಿಸದಿರುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣ 54

15 ಇವರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಭಗವದ್ವಿಶ್ಲೇಷಸಂಶ್ಲೇಷಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವರ್ಣನ 54

16 ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಜ್ಞಾನದಶೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದಶೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು 55

17 ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ನಾಯಕಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯು ಯುಕ್ತವೆಂದು ನಿರೂಪಣೆ 55

18 ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ಶ್ರೀಭೂ-ನೀಳಾದೇವಿಗಳ ಸಾಮ್ಯ 57

19 ಇವರಿಗೆ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದ ಇತರರ ಸಾಮ್ಯ 60

20 ಇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಸಾಮ್ಯ 62

21 ಇವರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಾದಿಗಳ ಸಾಮ್ಯ 64

22 ಇವರಿಗೆ ಅನಂತಗರುಡಾದಿಗಳಿಗಿಂತ ಕೈಂಕರ್ಯವೃದ್ಧಿ 69

23 ಇವರ ಭಕ್ತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಬಂಧವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ 70

24 ಇವರು ಮಡಿ ತಾಯಿ, ತಪ್ಪುಗಳಿಂದ ನಿವರ್ತಿಸುವುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ 70

25 ಆ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಬಂಧಭಾಗಗಳು 72

26 ಭಕ್ತಿಯ ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ಅವಸ್ಥೆಗಳು 76

27 ಇವರು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಸಂಶ್ಲೇಷವಿಯೋಗಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯ 77

28 ಮಡಿ, ತಾಯಿ, ಮೊದಲಾದ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು 78

29 ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ-ಶತ್ರುಗಳನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವವರು 79

30 "ನಾಯಕಿಯರು" ಮೊದಲಾದ ಸಂಕೇತಪದದ ಅರ್ಥಗಳು 79

31 ನಾಯಕಾಂತಾಳು, ಕೈಬಿಟ್ಟೆ ಬಂದು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಭಾವ 80-81

ತೃತೀಯಪ್ರಕರಣ

1 ಪಕ್ಷಿ, ಹಂಸ, ದುಂಬಿ, ಗಿಳಿ, ಕೊಕ್ಕರೆ, ಮೋಡ ಇವುಗಳ ಭಾವ 83

2 ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ನಾಲ್ಕುಬಾರಿ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆ ಮಾಡಿರುವುದರ ಭಾವ 88

3 ಪರತ್ವಾದಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ 89

4 ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ಅರ್ಚಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಾವಣ್ಯಪ್ರದರ್ಶನ 90

5 ಅರ್ಚಾ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ದಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಭಗವ
ನ್ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಶೇಷಗುಣಗಳ ವರ್ಣನೆ 91

6 ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಹರಿನಾಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನಾರಾಯಣ ಪ್ರಕಾಶ 97

7 ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ಭಕ್ತಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ 97

8 ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೆ "ಭಗವದ್ವಿಷಯ" ಹೆಸರಿನ ವರ್ಣನೆ 98

9 ಇದಕ್ಕೆ "ಭಗವದ್ವಿಷಯ"ವೆಂಬ ಅತಿಶಯವರ್ಣನೆ 99

10 ಆಚಾರ್ಯರು, ಆಳ್ವಾರುಗಳು, ಭಕ್ತರುಗಳು, ಭಾಗವತರುಗಳು ಉಪದೇಶಿಸುವಿಕೆ 101

11 ಇವರು ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುವುದು 102

12 ಇವರು ಉಪದೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ 103

13 ಆಳ್ವಾರರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳ ಪೂರ್ಣತೆ 104

14 ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಪದೇಶಿಸುವುದರ ಕಾರಣ 105

15 ಇವರಂತೆ ಇರುವ ಪರಮದಯಾಳುಗಳು 106

16 ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯಂತೆ ಉಪದೇಶಮಾಡದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು 107

17 ಆಳ್ವಾರರ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ವೇದತ್ವದ ವಿವರಣೆ 107

18 ತಿರುವಿರುತ್ತಂ ತಿರುವಾಶಿರಿಯಂಗಳು ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ, ತಿರುವನ್ತಾದಿಯು
ಅಥರ್ವವೇದವನ್ನೂ ಹೋಲುತ್ತವೆ 108

19 "ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ"ಯು "ದ್ವಯ" ಮಂತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. 108

20 "ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ"ಯ ಪ್ರಧಾನಾರ್ಥ: ಮತಭೇದ 109

21 ಇದರಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧಮಂತ್ರಗಳ ಸದ್ಭಾವವು.. 110

22 ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಶತಕಗಳಾಗಿ ಅವತಾರ 111

23 ಹತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಒಂಭತ್ತು ಮತ್ತು ಒಂದಾಗಿರುವ ನೂರು
ನೂರಾಗಿರುವ ಸಾವಿರವಾಗಿರುವುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ. 112

24 ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧದ ಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥ 113

ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಕರಣ

1 ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶತಕದ ಸಂಗ್ರಹ 114-141

2 ಆಳ್ವಾರ್‌ಗೆ ಮೊದಲೇ ಮೋಕ್ಷ ಕೊಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹೇತು 142

3 ಪರಭಕ್ತಿ, ಪರಜ್ಞಾನ, ಪರಮಭಕ್ತಿ ಭಾಗಗಳು 143

4 ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧ ಸಾರಾರ್ಥ 144

ಶ್ರೀಃ

ಅಪ್ಪಿವಾರಿಕೇಸ್ವುರುಮೆರಾನಾರ್ ಜೀಯರ್ ತಿರುವಡಿಗಳೇ ಶರಣಮ್.

ಅೞಗಿಯಮಣವಾಳ ಪ್ಪೆರುಮಾಳ್ ನಾಯನಾರ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯಮ್.

ತನಿಯನ್ಗಳ್.

ಶ್ಲೋ|| ಆಚಾರ್ಯಸ್ಸ್ವಸ್ತ್ಯವೇದಾಂತಮುಖಿಲಂ ಮುನಿರಾಡ್ಭಿದಮ್ |
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣತನಯಂ ವನ್ದೇ ಜಗದ್ಗುರುವರಾನುಜಮ್ |
ದ್ರಾವಿಡಾಮ್ನಾಯಹೃದಯಂ ಗುರುಪರ್ವಕ್ರಮಾಗತಮ್ |
ರಮ್ಯಜಾಮಾತೃದೇವೇನ ದರ್ಶಿತಂ ಕೃಷ್ಣಸೂನುನಾ ||

ಪಣವಾಳರದನ್ತ್ ಪ್ಪಿಳ್ಳೈ ಪದುವಲ್ ಪವರ್ಕ್ಕೆಯುಡುಮ್
ಕಂಡಕೋಗಮುನ್ತು ಕುರುಗೈಕ್ಕದಿಪನುರೈತ್ತ ಕ್ಕುಟ್ಟು
ಉಣ್ಣಾಸಿರಿಯನ್ಕೊಳ್ಳುಂ ಮುದಲ್ವನ್ ಮರಿಯಾಪ್ಪುಳಗಿಂದು
ಮಣವಾಳನ್ ಮೋರ್ಣ ಮನಮುಕ್ಕತ್ತಿನ್ ವರ್ಪುಗುಪ್ಪುವನ್ನೇ.
ನಾದವತ್ತೊಱ್ಱು ಮೋರ್ಣ ಮನವರ್ ಕೊಡುಮ್ ಮಣವಾಳನ್
ಕೊೞಿನನ್ತು ಕಣ್ಣುವರ್ಮೆಯ್ಯೋದಾನ ನೆತ್ತಾರ್-ನೀದಿಯನಾರ್
ಅಱ್ಱವರ್ತಾನ್ ಕೇಳ್ನೆಱ್ಱುರಾಯ ಮಣವಾಳಮುನಿ
ತಾೞ್ಮೆಯಲಕ್ರ್ಣಗಳ್ ಸೆಪ್ಪುಮೋತ್ತು.

ಅೞಗಿಯಮಣವಾಳಪ್ಪೆರುಮಾಳ್ ನಾಯನಾರ್

ತಿರುವಡಿಗಳೇ ಶರಣಮ್.

|| ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ ||

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯಮ್.

(ಮುದಲ್ ಪ್ರಕರಣಮ್)

ಮೂಲಮ್— ೧. ಕಾರುಣಿಕನಾನ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ಅರಿವಿಲಾಮನಿಶರ್ ಉಣರ್
ವೆನುಮ್ ಉಣರ್ವಿಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿಧ ದ್ರವ್ಯ ... ಮೇಲಿರುಪ್ಪ ನವ
ಕೇವಲ ಕೆಟ್ಟಕ್ಕು ನಲ್ಲದುಮ್ ತೀಯದುಮ್ ವಿವೇಕಿಕ್ಕ ...
ಮರ್ತ್ಯ ... ಶಾಸ್ತ್ರಙ್ಗಳ್ ...
ಕಳ್ಗಳೈ ... ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ದಾನ್.

ತಾತ್ಪರ್ಯ— ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ವಿವೇಕಶೂನ್ಯರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಡುವ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೂ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೂ, ಕೆಟ್ಟದನ್ನೂ, ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಚಲನವಿಲ್ಲದ ದೀಪದಂತೆ ಇರುವ ವೇದವನ್ನೂ, ಆ ವೇದದಿಂದ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರದೀಪದಂತೆ ಇರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಲೋಕದವರಿಗೆ ತನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

೨. ವಿವೇಕಫಲಮ್ ಶೀಲಮುಪಸ್ತು.

ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದುಂಟಾದ ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದೂ ಉಪಾದೇಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೂ ಪ್ರಯೋಜನವು.

೩. ತ್ಯಾಜ್ಯೋಪಾದೇಯಙ್ಗಳ್ ಸುಖದುಃಖಙ್ಗಳ್.

ದುಃಖವು ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದು, ಸುಖವು ಉಪಾದೇಯವಾದುದು.

೪. ಅವತ್ತುಕ್ಕೆಲ್ಲೈ ಅಸನ್ನಮುಲ್ ಪತ್ತಿಮಾಪುರುಷಾರ್ಥಙ್ಗಳ್ ಸಿಗ್ಗೆಯುಮ್
ಕಳಿಪ್ಪು [illegible]

ದುಃಖಕ್ಕೆ ಪರಮಾವಧಿಯು, ಅಲ್ಪಸುಖಕರವಾದ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಿಕೆಯು; ಸುಖಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಯು, ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೂ ಮೇಲೆ ಸದಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪರಮಪದವನ್ನು ಸೇರುವಿಕೆಯು.

೫. ಅನನ್ತಕ್ಲೇಶನಿರತಿಶಯಾನನ್ದಹೇತೂ ಪರಸ್ವರೂಪಜೀವಸ್ವರೂಪ ಉಪಾಯ ವಿರೋಧಿ ಫಲ ಅರ್ಥಪಞ್ಚಕಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನೇ.

ಅನಂತವಾದ ಕ್ಲೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪ, ಜೀವಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪ, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಉಪಾಯದ ಸ್ವರೂಪ, ಅವನನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅಡ್ಡಿಮಾಡುವ ವಿರೋಧಿಸ್ವರೂಪ, ಫಲದ ಸ್ವರೂಪ ಎಂಬ ಅರ್ಥಪಂಚಕದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಿಕೆಯು. ಈ ಅರ್ಥಪಂಚಕದ ಜ್ಞಾನವು ನಿರತಿಶಯವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು.

೬. ತಯೋಸ್ತು ಕಾರಣಂ ಸತ್ತ್ವೇತರಗುಣಾಧಿಕ್ಯೇ.

ಸತ್ತ್ವಗುಣವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು ಅರ್ಥಪಂಚಕದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು; ರಜೋಗುಣತಮೋಗುಣಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು ಆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವು.

೭. ಸತ್ತ್ವಾಧಿಕ್ಯನಿದಾನಂ ಜಾಯಮಾನದಶಾಯಾಂ ಭಗವತ್ಕಟಾಕ್ಷಃ, ಇತರಸ್ಯ ಜನ್ಮ.

ಸತ್ತ್ವಗುಣದ ಆಧಿಕ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಚೇತನನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಭಗವಂತನ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ಕಟಾಕ್ಷವೂ, ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಜನ್ಮವೂ ಕಾರಣಗಳು.

೮. ತಯೋಸ್ತು ಮೂಲಂ ಕೃಪಾ ಸುಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಚ.

ಈ ಭಗವಂತನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವನ ಕೃಪೆಯೆಂಬ ಸುಕೃತವೂ, ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಪುಣ್ಯ, ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮವೂ ಕಾರಣಗಳು.

೯. ಕರ್ಮಕೃಪಯೋಃ ಕ್ರಮೇಣ ಅವಿದ್ಯಾ ಸೌಹಾರ್ದಂ ಚ.

ಕರ್ಮಕ್ಕೆ "ಅವಿದ್ಯೆ" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ "ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬ" ಭ್ರಮೆಯೂ, ಕೃಪೆಗೆ ಭಗವಂತನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಸುಹೃತ್ತ್ವವೂ ಕಾರಣಗಳು.

೧೦. ತಯೋಸ್ತು ಮೂಲಮನಾದ್ಯಚಿತ್ಸಂಬನ್ಧಃ ಅನಾದಿನಾರಾಯಣಸಂಬನ್ಧಶ್ಚ.

ಅವಿದ್ಯೆಗೆ ಅನಾದಿಯಾದ ಅಚಿತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವೂ, ಕೃಪೆಗೆ ಅನಾದಿಯಾದ ನಾರಾಯಣಸಂಬಂಧವೂ ಮೂಲಗಳು.

(ಅನಾದಿಯಾದ ಅಚಿತ್ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅವಿದ್ಯೆಯೂ, ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮವೂ, ಅದರಿಂದ ಜನ್ಮವೂ, ಅದರಿಂದ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳ ವೃದ್ಧಿಯೂ, ಆಗಿ, ಅರ್ಥಪಂಚಕಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ದುಃಖವುಂಟಾಗುವುದು. ಅನಾದಿಯಾದ ನಾರಾಯಣಸಂಬಂಧದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಸೌಹಾರ್ದವುಂಟಾಗಿ, ಅದರಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ, ಅದರಿಂದ ವಿಶೇಷಕಟಾಕ್ಷವೂ ಉಂಟಾಗಿ ಸತ್ವಗುಣಾಧಿಕ್ಯವುಂಟಾಗಿ, ಅರ್ಥಪಂಚಕಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿ, ಆ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಮಹಾನಂದವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಇದುವರೆಗೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.)

೧೧. ಇನ್ನೆ ಕಿಟ್ಟಮುಮ್ ವೇಟ್ಟುವೇಗಾಸುವವ್ ಪೋಲೇ ಒಣ್ಪೊರುಳ್
ಪೊರುಳಲ್ಲಾದವೈಯಿನ್ನಾದೇ ನಾಶಿರಾಪ ಯಾನುಮುಳ್ನೆನವನೆನ್ನಿರ
ಸಾಮ್ಯವಲ್ಗಿ ಶೆಟ್ರುಯ್ದು ಅನ್ವಮುಮ್ ಪಾಸ್ತ್ರುವಮಾಗಿರ ಪಾವ
ಸಲ್ಲಿಗಳ್ನುಮುನ್ನಾಕ್ಕುವರ್.

ಮಂಡೂರವು (ಕಿಟ್ಟವು) ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ರತ್ನದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ತನ್ನಂತೆ ಹಾಳೆಸುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ಅಚಿತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವು ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಆತ್ಮನ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಜಡಪದಾರ್ಥದಂತೆ ಮಾಡಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದು. ಕಾಡಿನ ಕಪಲೆಯ ಹುಳುವನ್ನು ತಂದು ತನ್ನ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಊದಿ ತನ್ನ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ನಾರಾಯಣನ ಸಂಬಂಧವು ಭಗವಂತನ ಸಾಮ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪೋಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

೧೨. ಒನ್ರುಕೂಡಿನದರ್ ಪಕ್ಕವುಕ್ಕ ವಿಡಗೊಣ್ಣಿಗ್ಗೆಯುಮೇ ವಿಧ್ರುವತಿ
ಯಿನ್ನಿನ್ನುಮಡೊನ್ನುನೇ ಒಣ್ಣಿಕ್ಕಪುಣ್ಣಿವಾದದು.

ಅಚಿತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವು ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಈಶ್ವರನಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದಾದುದರಿಂದ ಅನಿತ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ನಾರಾಯಣನ ಸಂಬಂಧವು ಈಶ್ವರನಿಂದಲೂ ಚೇತನನಿಂದಲೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಡಲಶಕ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದದ್ದಲ್ಲದುದರಿಂದಲೂ ನಿತ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

೧೩. ಇನ್ದತ್ತಿಲ್ ಶಕ್ತಿಯುಮ್ ಸತ್ವಗುಣವಿಷಯಮಾನವತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾಶಿಕ್ಕುಮ್.

ಈ ನಾರಾಯಣನಿಗೂ ಜೀವನಿಗೂ ಇರುವ ಪಿತಾಪುತ್ರಸಂಬಂಧವೇ ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಚೇತನನಿಗೆ ವೇದಾದಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. (ಅಂದರೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ತಮೋಗುಣದವರಿಗೆ

ಶ್ಯೇನಾದಿಯಾಗಗಳೂ ರಾಜಸರಿಗೆ ಕಾಮ್ಯಯಾಗಗಳೂ, ಸಾತ್ತ್ವಿಕರಿಗೆ ಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಅವರವರ ರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.)

೧೪. ವತ್ಸಲೆಯಾನಮಾತಾ ಪಿಳ್ಳೈ ಪೇಗಣಿಯಾಮಲ್ ಮಣ್ ತಿನ್ನವಿಟ್ಟು ಪ್ರತ್ತಾಂ ಪಥ್ಯಮುಮಾಪ್ಪೋಲೇ ಎಮ್ಮಿರುವರ್ಕ್ಕುಮ್ ಶಾಯರುಕ್ಕುಮ್ ನಲ್ಲ ಉಪಾಸನಮುಮ್ ರುಚಿಕ್ಕೇಱ ಫಲನ್ಗಳುಮ್ ನಲ್ಲಮರುಪ್ಪದೋರ್ ಮರುನ್ನುಮ್ ಕಾಟ್ಟಿನಿರೇ.

ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ತಾಯಿಯು ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಕೂಸನ್ನು ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ರೋಗಬರುವ ಮುಖವು ಕುಂದಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮಣ್ಣಿನ ದೋಷವು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಬಾಲ್ಯ ತಾಯಿಯಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಕೂಡ ಸತ್ತ್ವಾದಿಗುಣಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಆ ಆ ಚೇತನರ ರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂಸಾರ ಬಂಧವನ್ನೇ ಕೊಡತಕ್ಕ ಶ್ಯೇನ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಅನಂತರ ಆ ಬಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕ ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು.

೧೫. ಅದುತಾನುಮ್ ಆಸ್ತಿಕ್ಯ - ವಿವೇಕ - ಅನ್ಯಶೇಷತ್ವ-ಸ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಿವೃತ್ತಿ ಸಾಧನತ್ವಪ್ರಕ್ರಿಯೈಯುಣ್ಡಾಕ್ಕೈಕ್ಕಾನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ.

ವೈರಿಯ ಮರಣವೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಫಲವು ಶ್ಯೇನಯಾಗದಿಂದ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಅನಂತರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳುವ ಅದೃಷ್ಟವಾದ ಸ್ವರ್ಗಫಲವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಯಾಗಗಳುಂಟೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಬೇರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ ನಿತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಶರೀರಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವನು ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. "ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಈ ಆತ್ಮನು ಈಶ್ವರನ ಸ್ವತ್ತು" ಎಂಬ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಈ ಆತ್ಮನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಶೇಷನಲ್ಲವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ತಪ್ಪುವುದು. "ಭಗವಂತನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಬೇಕು" ಎಂಬ ವಿಧಿಯಿಂದ-"ಆತ್ಮನು ತನಗೆ ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನು" ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ತಪ್ಪುವುದು. ಅನಂತರ "ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಮರೆಹೋಗಬೇಕು" ಎಂಬ ಪ್ರಪತ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ "ಆತ್ಮನು ಅತ್ಯಂತಪರತಂತ್ರನು" ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದು.

[illegible] ಗಳನ್ನು [illegible]

[illegible]

[illegible] ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಫಲಗಳನ್ನೂ, [illegible] ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿಯುಗಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳನ್ನೂ, [illegible] ವಾಸುದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಅನಿರುದ್ಧರೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯೂಹಗಳನ್ನೂ, [illegible]

ಇಚ್ಛೆಯೇನು ಅಪ್ಪುಗಳುಂಟಾಗಿ, ಸೂರ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು, ವಿಶ್ವವಿಲ್ಲದೆ ನಿಂತಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಂಡು, ಚನ್ನಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡು ವುದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ ಈಶ್ವರನು ವೇದಸಾರವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರತರವಾದ ನಾರಾಯಣಾನುವಾಕದಲ್ಲಿ ಸಾರತಮವಾದ ವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ವೇದಾಂತತಾತ್ಪರ್ಯವಾದ ತಿರುಮಂತ್ರವನ್ನು ದೇವತಾರೂಪಿ ಯಾದ ಪ್ರಣವವಾಗಿಯೂ, ಹಂಸರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ, ವೇದಾಂತಗಳಿಂದಲೂ, ವೇದವೆಂಬ ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೆಂಬ ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಜ್ಞಾ ನವನ್ನೂ, ಬಲವನ್ನೂ, ಅಮೃತವನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಹಂಸಾವತಾರವಾದ ಪರಮಪದವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು ಪರಮತ್ವದಿಂದ ಸಂಕೋಚವಾಗದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾಡಿಸಿದರು.

೧೭. ಮುನಿವರ್ಗಳುಮುಕ್ತಿಯುಮ್ ಮುನ್ನುರೈತ್ತನಾಯುಮ್ ಪೆರುಮೈ
ತಿನ್ನುಕಾತ್ತವರ್ಗಳುಕ್ಕು ಎತಿಷ್ಟನಿಷ್ಟವಸ್ತುಕ್ಕಳ್ ನಿಷಯುಮ್.

ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವೇದಮೂಲವು ಕೂಡಿರುವ ಆತ್ಮನೂ, ಸಮುದ್ರವರ್ಣನಾದ ತಾನೇ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರತಾತ್ಪರ್ಯವಾದ ತಿರುಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಆತ್ಮನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು.

೧೮. ಕೋಲ್ತ್ತೋಳಿಯುಮ್ ಪೋಮುಮುಕ್ಕ ಪ್ಪಿರಿವಿಲಾಮೋಗತ್ತೆ ಮಾಱುಮ್;
ಮನಮುಡೈ ಮಾರ್ಕ್ಕತ್ತ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಅವ್ವೈತ್ತ ಮಂತ್ರತ್ತಿನ್ಕಣ್
ನಾಮುಮ್ ನಮಕ್ಕುಮುನ್ನಾ ಸರ್ವರುಮಧಿಕಾರಿಗಳ್.

ದೇಹವನಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ನಾಸ್ತಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವೇನು, ಆಚಾರವೇನು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳು ಬೇಡ. ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಶ್ರ ಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಸಾಕೆಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ತಿರುಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನೂ ನನ್ನ ಕಡೆಯವರೂ ಎಂಬಂತೆ ಸರ್ವರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.

೧೯. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ್ ತಿಟ್ಟಮೈತ್ತೆ ಇಳಕ್ಕಿಯಮುಮುಕ್ಕಿ ಪ್ಪಿರವಿಕ್ಕಡಲ್
ನೀನ್ದ, ನಾಯನ್ದರ್ ಎಟ್ಟೆತ್ತಿರುಮಾಱ್ಱಪ್ಪೋಟ್ ಅರುಕ್ಕೆಯುಮ್
ನಿಟ್ಪುಕ್ಕಣ್ಣೈಕುಮುಕುಮ್ ಕಾಲಮುಮ್ಮುಪ್ಪರ್‌ಗಳ್.

ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವವರು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತೋಡಿ ತೆಪ್ಪವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವವರಂತೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರ

ವನ್ನು ದಾಟಲು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವರು; ಸಾಧನವನ್ನರಿತ ತಿರುಮಂತ್ರನಿಷ್ಠರು ಅಂಬಿಗನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರತಕ್ಕವರು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿರುವಂತೆ, ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ, ಏಕನೆಂಬ ತೆಪ್ಪವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಯಾವಾಗ ತೀರವು ಸಿಕ್ಕುವುದೋ ಎಂದು ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವರು.

೨೮. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪತ್ತುಕ್ಕು ಉಣರ್ತ್ತಿನ್ದುಕ್ಕು ಞಾನಪ್ರಕಾಶ ಉತ್ಕರ್ಷಙ್ಗಳೈ ವಿಸಗಮುದಲ್ಪರಲಾಕ್ಕಮಾನವರ್.

ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಶ್ರವಣ ಅಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಕೇಳುವಿಕೆಯೇನು, ಮನನ ಅಂದರೆ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೇನು ಇವುಗಳಿಂದ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವು, ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದುದೆಂದೂ ಜ್ಞಾತಾ ಅಂದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವನೆಂದೂ, ಭೋಕ್ತಾ ಅಂದರೆ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕವನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬರುವುದು. ಇಂಥಾ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಾನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಂಟಾಗುವುದು.

ತಿರುಮಂತ್ರನಿಷ್ಠರಾದವರಿಗೆ, ಭಗವಂತನ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ಕೃಪೆಯಿಂದ "ಭಗವಂತನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಯಗಳು" ಎಂಬದಾಗಿ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಲು ಅವರು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ದೇಹಾದಿ ವಿಲಕ್ಷಣವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಭಗವದೇಕಶೇಷವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಭಗವದೇಕಪರತಂತ್ರವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿಯೂ, ತಿಳಿಯುವರು. ಇಂಥಾ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಮೇಲೆ ಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತೆ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುವುದು.

೨೯. ಶೇಷತ್ವಭೋಕ್ತೃತ್ವಙ್ಗಳೈಪ್ಪೋಲನ್ರೇ ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯಭೋಗ್ಯತ್ವಙ್ಗಳ್.

ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದುಂಟಾಗುವ, "ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶೇಷನಾದವನೆ"ಂಬ ಜ್ಞಾನವೇನು, "ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ತಾನು ಭೋಗಿಸಬೇಕೆ"ಂಬ ಜ್ಞಾನವೇನು, ಇವುಗಳಿಗಿಂತ "ಭಗವಂತನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವಂಥಾ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೇನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಿಕೆಯೇನು" ಎಂಬ ತಿರುಮಂತ್ರದಿಂದುಂಟಾಗತಕ್ಕ ಜ್ಞಾನಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳಲ್ಲವೆ?

೩೩. ಜ್ಞಾನಚತುಷ್ಟಿಗಳಿಲ್ ಶೇಷತ್ವೇ ಅನನ್ಯಾರ್ಹಗಳುಕ್ಕು ಉಪಾಯಮ್.

ತಿರುಮಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಚತುರ್ಥೀವಿಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮಕಾರದಿಂದ ಭೋಕ್ತೃತ್ವವು ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲಿರುವ ನಮಃಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಿವರಣವಾದ ಚತುರ್ಥಿಯಿಂದ ಭೋಗ್ಯತಾರೂಪವಾದ ಆನಂದವು ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವುದು. ತಿರುಮಂತ್ರದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಕ್ಷರವಾದ ಅಕಾರದ ಮೇಲಿನ ಲುಪ್ತಚತುರ್ಥಿಯಿಂದ ಶೇಷತ್ವವು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲಿನ " ನಮಃ " ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಮೊದಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶೇಷತ್ವ, ಭೋಕ್ತೃತ್ವ ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ, ಭೋಗ್ಯತೆಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

೩೪. ಮುಕ್ತಿಕ್ಕು ಸಮಾನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ವರೂಪಯಾಥಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನಮುಮ್ ನಾಲಿಲ್
ಕಾಣುಮ್ ಪ್ರಥಮಮಧ್ಯಮಪದಂಗಳಿಲ್ ಪ್ರಕಾಶಿಕ್ಕುಮ್
ಮುನ್ನಿಲೆಯಾಕ್ಕುಮ್.

ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಸ್ವರೂಪಯಾಥಾತ್ಮ್ಯವಾದ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ, ಭೋಗ್ಯತೆಗಳೆಂಬ ಚರಮಪದಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರರೀತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿದುಬರುವ ಪ್ರಥಮ ಮಧ್ಯಮಪದಗಳಾದ ಶೇಷತ್ವ, ಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳನ್ನು ಹಾಗಲ್ಲದಿರುವವನ್ನಾಗಿಯೂ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡುವುದು.

೩೫. ನಾಲಿಲ್ ಒನ್ರು ಪ್ರವರ್ತಕಮ್, ಒನ್ರು ನಿವರ್ತಕಮ್.

ಶೇಷತ್ವ, (ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸ್ವತ್ತಾಗಿರುವುದು) ಭೋಕ್ತೃತ್ವ, (ತಾನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬುದು,) ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ, (ಈಶ್ವರನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಇರುವಿಕೆಯು,) ಭೋಗ್ಯತೆ (ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಭೋಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಿಕೆ) ಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಭೋಕ್ತೃತ್ವವು ಉಪಾಯವನ್ನು ಅರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು; ಮತ್ತೊಂದಾದ ಭೋಗ್ಯತೆಯು ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

೩೬. ಮುಮುಕ್ಷುದರ್ಶಕ್ಕು ಪ್ರಿಯಾನುಷ್ಠಾನಪ್ಪೆ ಉಂಡಾನಾಲ್ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಪ್ರ
ವೃತ್ತಿಯಾಲ್ ಸ್ವನಿರ್ಬನ್ಧಮುಂಡಾಕ್ಕುಮ್.

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮೊದಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಾಸಕರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಗಗಳಾದ ಶೇಷತ್ವ, ಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳೆಂದೂ " ಈ ಆತ್ಮನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ

ಇಲ್ಲವು; ಭಗವಂತನೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು" ಎಂಬದಾಗಿ ಉಪಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಅಂಥಾ ಪ್ರಸನ್ನರ ಕೈಂಕರ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂಬ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು (ಶೇಷತ್ವವು, ಪರನ ಅತಿಶಯಕ್ಕೇ ಹೊರತು ತನ್ನ ಅತಿಶಯಕ್ಕಲ್ಲವೆಂದೂ, "ಅಹಮನ್ನಂ ಅಹಮನ್ನಾದಃ" ಎಂದು ತನಗುಂಟಾಗುವ ಭೋಕ್ತೃತ್ವವು, ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದ ರಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕುದೇ ವಿನಾ ತನ್ನ ರಸಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೨೮. ಕರ್ಮಕೈಙ್ಕರ್ಯಙ್ಗಳ್ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವರ್ಣದಾಸ್ಯಾನುಗುಣಙ್ಗಳ್.

ಕರ್ಮವು, ಅಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅನಿತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿರುವುದು; ಕೈಂಕರ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇರೂಪವಾಗಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿರುವುದು.

೨೯. ಇವತ್ತುಕ್ಕು ವಿಧಿರಾಗಙ್ಗಳ್ ಪ್ರೇರಕಙ್ಗಳ್.

ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ವಿಧಿಯೂ, ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ (ಭಗವಂತನ ಅನುಭವದಿಂದುಂಟಾದ) ಪ್ರೀತಿಯೂ ಪ್ರೇರಕಗಳು.

೩೦. ಮುನ್ನಿನಾರುಮ್ ಮುಕ್ತ್ಯಾರುಮಾಶ್ರಯಿಪ್ಪರ್.

ಬಿನ್ನದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂತರಾನಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನರು ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವರು; ಇವರಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಉಪಾಸಕರು ಕರ್ಮವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವರು.

೩೧. ಅವುಮ್ ಮುಡಿಯ ನಿರುತ್ತಿ ಅಪ್ಪೆಯು ನಿನ್ನನುಮ್ ನಲ್ಲತೋರರುಳ್
ಕಣ್ಣಾಲೇ ನಣ್ಣುಮೆಯಾನಾಗಿರದುಮ್ ವಿಷಯಮ್.

ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಶರೀರವಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರಿಗೆ ಫಲವು ಸಿದ್ಧಿಸುವಂತೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಷಯವು; ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ತಾನೇ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭನಾಗುವಂತೆ ಎತ್ತಿದ ಅರ್ಚಾವತಾರವು ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಷಯವು.

೩೨. ಇವತ್ತಾಲೇ ಸಾಧಾರಣಮಸಾಧಾರಣಮೆನ್ನುಮ್.

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣ ಕರ್ಮವನ್ನು "ಸಾಧಾರಣ" ಎಂದೂ ತಾನೇ ಎತ್ತಿದ ಅರ್ಚಾವತಾರವನ್ನು ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳದ್ದರಿಂದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು "ಅಸಾಧಾರಣ" ಎಂದೂ ಹೇಳುವರು.

೩೧. ಜಾತ್ಯಾಶ್ರಮದೀಕ್ಷೈಗಳಾಲ್ ಭೇದಿಕ್ಕುಮ್ ಧರ್ಮಙ್ಗಳ್ ಪೋಲೇ ಅಧಿಕಾರಿ ಭೇದತ್ತಾಲ್ ವರುವಾನದು ಸ್ವರೂಪಾಗತಮ್

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿ ಜಾತಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೇ ಧರ್ಮಗಳು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೇ ವಿಶೇಷಧರ್ಮಗಳು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇದರಂತೆ ಅಂತರಂಗಸೇವೆಯಾಗಿರುವ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ದೇವತಾಂತರ್ಯಾಮಿಯು ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನಶರೀರವಾದ ದೇವತೆಯ ಮೂಲಕ ಅವನ ಆರಾಧನವಾಗಿರತಕ್ಕ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಕರ್ಮವು ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದು. ಅಂದರೆ ಇಂಥಾ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತಪ್ಪುವುದು.

೩೨. ಸಾಧನಕಾರ್ಯಙ್ಗಳಾಲ್ ಮುದಲುಮ್ ಮುಡಿವುಮಾನ ವರ್ಣಧರ್ಮಿಗಳ್ ದಾಸ ವೃತ್ತಿಗಳೆನ್ನುಮ್ ಪೇರಿಡುವಿತ್ತತು.

ಉಪಾಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಫಲದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯದಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನರಿತವರು, ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರನ್ನು "ವರ್ಣಧರ್ಮಿಗಳು" ಎಂದೂ ಕೈಂಕರ್ಯನಿಷ್ಠರನ್ನು "ದಾಸವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರು" ಎಂದೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕರೆಯುವರು.

೩೩. ವೇದಮನುಷ್ಟಿಕ್ಕುಮವನ್ ಮಿಕ್ಕನೇದುಯುರುಮ್ ಛನ್ದಸ್ಸಾಮ್ಯತ್ತಾಲುಮ್ ಅದುಕ್ಕುಮೇಲ್ ತಾಯುಮಾಯ್ ತಾಯುನುವಾಯಿನ ತಿರುಮನ್ತ್ರತ್ತಾಲುಮ್ ಪಿರಕ್ಕುಮದು ಅವರ್ಕ್ಕುಮ್ ಶ್ರೇಷ್ಠಜನ್ಮಮ್.

ಛಂದಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿರುವ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ಜನ್ಮವು ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರಾದವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು; ಆ ಗಾಯತ್ರಿಗೂ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ತಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರದಿಂದುಂಟಾಗತಕ್ಕ ಜನ್ಮವು ಕೈಂಕರ್ಯನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು.

೩೪. ಅನ್ದಣರ್ ಮಾರ್ಕ್ಕಂಡೇಯನ್ಪನ್ ಅಡಿಯಾರ್ಕೊಣ್ಣಾರೆನ್ಬನ್ ಇವರ್ಗಳುಕ್ಕು ಉದಾಹರಣಮ್.

ಕರ್ಮಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೂ ವೈದಿಕರೆಂದೂ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು; ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ, ಶೇಷಭೂತರೆಂದೂ ದಾಸಭೂತರೆಂದೂ ಚಿಹ್ನೆಗಳು,

೩೫. ಪಿರುತಪ್ಪಿಯಿಲ್ ಗ್ರಾಮಕುಲಾದಿವ್ಯಪದೇಶಙ್ಗಳ್ ತುಲಸ್ಯರುಮೆನ್ಬದು ಪೋಲ್ ಮಾಶಿಲಾ ಕುಡಿಪ್ಪಿರಿಯೆನ್ನ ಪಡಿಯಾಗ ಕೋಯಿಲಿಲ್ ವಾಳುಂ ವೈಷ್ಣವರ್ಗಳ್.

ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಆದಾ ಶರೀರ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಬರತಕ್ಕ ಗ್ರಾಮವೇನು, ಕುಲವೇನು ಇವುಗಳಿಂದುಂಟಾಗತಕ್ಕ ವ್ಯಪದೇಶವನ್ನು (ನಾಮಧೇಯವನ್ನು) ಅಪೇಕ್ಷಿತವಿಲ್ಲದೇ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯವಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಆ ವ್ಯಪದೇಶವು, ಅವಶ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು "ವೇಂಕಟಾಚಲದ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಾಳುವವರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸತಕ್ಕ ವೈಷ್ಣವರು" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು.

೩೬. ವಿಪ್ರರ್ಕ್ಕು ಗೋತ್ರಚರಣಸೂತ್ರಕೂಟಸ್ಥರ್ - ಪರಾಶರಪಾರಾಶರ್ಯಬೋಧಾಯನಾದಿಗಳ್; ಪ್ರಪನ್ನಜನಕೂಟಸ್ಥರ್ - ಪರಾಂಕುಶಪರಕಾಲಯತಿವರಾದಿಗಳ್.

ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗೋತ್ರಕ್ಕೂ, ಕಲ್ಪಸೂತ್ರಕ್ಕೂ, ಇವುಗಳಿಗೂ ಪರಾಶರರೇನು, ವ್ಯಾಸರೇನು, ಬೋಧಾಯನರೇನು ಇವರು ಮೂಲಪುರುಷರು. ಕೈಂಕರ್ಯನಿಷ್ಠರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ ಪರಾಂಕುಶರೇನು (ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರೇನು) ಪರಕಾಲರೇನು (ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರ್ರೇನು) ಯತೀಂದ್ರರಾದ ರಾಮಾನುಜರೇನು ಇವರು ಮೂಲಪುರುಷರು.

೩೭. ಅಧ್ಯಯನಾನುಷ್ಠಾನಙ್ಗಳಾಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪೋಲೇ ಶನ್ದಮಿಗುತಮಿಳ್ಮರೈವಲ್ಲಾರ್ಗಳಾಲ್ ವೈಷ್ಣವತ್ವಂ.

ಅಧ್ಯಯನದಿಂದಲೂ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸುವಂತೆ ಛಂದೋರೂಪವಾಗಿ ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರಸಾರವಾಗಿರುವ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತುಬಲ್ಲವರಿಗೆ ವೈಷ್ಣವತ್ವವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು.

೩೮. ಇನ್ದ ಉಟ್ಕರುತ್ತಿನಾಲ್ ಪೋಕ್ಷತ್ತುಕ್ಕು ವೇದಾನ್ತಿಗಳಾನ ಅಯನ್ ಶಿವನ್ಮುದಲಾನೋರ್ ಉತ್ಕರ್ಷ ನಿರೂಪಿಕ್ಕಪ್ಪಟ್ಟದು.

ವೇದತಾತ್ಪರ್ಯವಾದ ದ್ರಾವಿಡವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಖದಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ವೇದಾಂತಿಗಳಾಗುವರು, ಆ ವೇದವ್ಯಾಸರಾಗುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯು ಸಹ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವುದು.

೩೯. ಏಷ್ವೇಕಗತ್ವವೈಚಿತ್ರ್ಯಯಾಮನ್ಯೋಽಪಿ ವೇದವಾನ್ ಬಹುವಿಧವಾನ್.

ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವವರ ಭೇದದಿಂದಲೂ ಲೋಕಗಳ ಭೇದದಿಂದಲೂ ವೇದವು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿರುವುದು. (ಆದುದರಿಂದ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯೂ ಒಂದು ವೇದವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೪೦. ಅಪಿಚ, ಸಂಸ್ಕೃತಮ್ ದ್ರಾವಿಡಮಿತಿ ಸ್ಯಾತ್ ಭಾಷಾಭೇದವಾನ್ ಶ್ರುತೀಃ.

ಈ ವೇದದಲ್ಲಿ "ಋಕು ಯಜುಃ ಸಾಮ" ಎಂಬ ಭೇದದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತವೇದ, ದ್ರಾವಿಡವೇದ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೂ ಭೇದವುಂಟು.

೪೧. "ಶಿಷ್ಟಾಚಾರತಃಶ್ರುತೇ" ಎಷ್ಟ್ಯೂಯಾಃ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿನಾಪಿ.

ಅನಾದಿಯಾದ ದ್ರಾವಿಡ ವೇದವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಕಾಶನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯೂ ಅನಾದಿಯಾದುದು.

೪೨. "ಚತುರ್ವೇದಪ್ರವರ್ತಿ" ಯೆನ್ನದು ತಸ್ಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮ್ ಸಮ್ಮತ್ತೇ.

ಸಂಸ್ಕೃತವೇದವೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತವಲ್ಲದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ವೇದವೂ ಉಂಟೆಂದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು.

೪೩. ವೇದಚತುಷ್ಟಯಸ್ಯಾಙ್ಗೋಪಾಙ್ಗಾನ್ ಷಡಷ್ಟಾವಮಾಪ್ನೋತಿ ಇವಸ್ಯಾಲು ಚತ್ವಾರಃ ಶಠರಿಪುಸೂಕ್ತಯಃ ಕಲಿವೈರಿಷಣ್ಮುಖಪ್ರಬಂಧಾಃ, ಮುಕ್ತ್ಯಂ ಯೋಗಿನಾಂ ಸನ್ತ್ಯಷ್ಟೌ ಗೀರ್ವಾಣಾಃ.

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಿಗೂ ಆರು ಅಂಗಗಳೂ ಎಂಟು ಉಪಾಂಗಗಳೂ, ಸೇರಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಅಂಗಗಳಿರುವಂತೆ ಈ ದ್ರಾವಿಡವೇದ ಅಂದರೆ ಶಠಕೋಪರು (ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರು) ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ತಿರುವಿರುತ್ತಮ್, ತಿರುವಾಶಿರಿಯಮ್, ಪೆರಿಯತಿರುವಂದಾದಿ, ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಎಂಬ ಈ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೂ, ಅತಿಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ದ್ರಾವಿಡವೇದಶಾಸ್ತ್ರವೆನ್ನಿಸುವ ಪರಕಾಲರು (ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರ್ರವರು) ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಪೆರಿಯತಿರುಮೊಳಿ, ತಿರುಕ್ಕುರುಂದಾಂಡಕಮ್, ತಿರುನೆಡುಂದಾಂಡಕಮ್, ತಿರುವೆಳುಕೂಱ್ಱಿರುಕ್ಕೈ, ಶಿಱಿಯತಿರುಮಡಲ್, ಪೆರಿಯತಿರುಮಡಲ್ ಎಂಬ ಆರು ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಅಂಗಗಳು, ಉಳಿದ ಪೊಯ್ಗೈಯಾಳ್ವಾರ್, ಭೂತತ್ತಾಳ್ವಾರ್, ಪೇಯಾಳ್ವಾರ್, ತಿರುಮೞಿಶೈಯಾಳ್ವಾರ್, ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್, ತಿರುಪ್ಪಾಣಾಳ್ವಾರ್, ತೊಂಡರಡಿಪ್ಪೊಡಿಯಾಳ್ವಾರ್, ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ಎಂಬ ಎಂಟು ಆಳ್ವಾರುಗಳು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಉಳಿದಂಥ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಉಪಾಂಗಗಳು.

೧೧. ಸಕಲವಿದ್ಯಾಧಿಕಳಿಲ್ ವೇದಮ್ಪೋಲೇ ಇದುವುಮ್ ದಿವ್ಯಪ್ರಬನ್ಧಪ್ರಧಾನಮ್.

ವೇದವು ಸಕಲವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಧಾನವಾದಂತೆ ಈ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಪ್ರಧಾನವಾದವುಗಳು.

೧೨. ವೇದನೂಲ್ ಇಯನ್ತಮಿೞ್ನೂಲ್ ಆಜ್ಞೈ ಆಣೈ ಮೆಯ್ಯುರೈಯಾದಮ್
ಶ್ರುತಿ ಶೆವಿಕ್ಕಿನಿಯ ಶೆಞ್ಜೊಲ್ ಪೊಯ್ಯಿಲ್ ಪಾಡಲ್ ಮಣ್ಣೈ
ನಿತ್ಯಮ್ ಮುನ್ನೈ ಅಕ್ಷರಾನ್ತವೆನ್ನುಮ್ ಲಕ್ಷಣಙ್ಗಳೊಕ್ಕುಮ್.

ಸಂಸ್ಕೃತ ವೇದಕ್ಕೆ ಹೇಳತಕ್ಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ದ್ರಾವಿಡವೇದಕ್ಕೂ ಇರುವುವು. ಹೇಗೆಂದರೆ—ಸಂಸ್ಕೃತವೇದವನ್ನು "ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಇದನ್ನೂ "ದೊಡ್ಡದಾದ ದ್ರಾವಿಡಶಾಸ್ತ್ರ" ಎನ್ನುವರು. ಅದನ್ನು "ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞೆ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಇದನ್ನೂ "ಈಶ್ವರನ ಆಣೆ" ಎನ್ನುವರು. ಅದನ್ನು "ದೋಷರಹಿತವಾದದ್ದು" ಎನ್ನುವರು. ಇದನ್ನೂ "ನಿರ್ದೋಷವಾದ ಪ್ರಬಂಧ" ಎನ್ನುವರು. ವೇದವನ್ನು ಶ್ರವಣೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಹ್ಯವೆನ್ನುವಂತೆ ಇದನ್ನು ಕಿವಿಗಿಂಪಾದ ಪ್ರಬಂಧವೆನ್ನುವರು. ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಅರ್ಥಗಳು ಸತ್ಯವೆನ್ನುವಂತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಸತ್ಯದ ಗಂಧವಿಲ್ಲದವುಗಳೆನ್ನುವರು. ವೇದವನ್ನು ಅನಾದಿ, ನಾಶವಿಲ್ಲದ್ದು ಎನ್ನುವಂತೆ ಇದನ್ನೂ ಅನಾದಿ, ನಾಶವಿಲ್ಲದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವರು.

೧೩. ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟ ಎನ್ಗಿಱ ಕರ್ತೃತ್ವಮ್ ಸ್ಮೃತಿ, ಉತ್ಸೃಷ್ಟಾ ಸ್ವಯಮ್ಭುವಾ
ಸದೃಶಮಾನಾಪ್ಪೋಲೇ.

"ಅನಾದಿ ನಿಧನಾಹ್ಯೇಷಾ ವಾಗುತ್ಸೃಷ್ಟಾ ಸ್ವಯಂಭುವಾ" ಎಂದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ ವೇದವನ್ನು "ಅವನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು" ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯನ್ನೂ "ಅವರು ಹೇಳಿದರು" ಎನ್ನುವರು.

೧೪. ನಾಲ್ವೇದಮ್ ಕಣ್ಡ ಪುರಾಣಮುನಿ ಮನ್ತ್ರದರ್ಶಿಗಳ್ಪೋಲೇ ಇವರ್ಕ್ಕು
ಉಣ್ಡು ಮುನಿ, ಋಷಿ, ಕವಿಯೆನ್ನುಮ್.

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿ ಭಾರತ ಪುರಾಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವ್ಯಾಸರನ್ನು "ಮುನಿ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಮಂತ್ರದರ್ಶಿಗಳನ್ನು "ಋಷಿ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಹಸ್ರಶಾಖೆಯನ್ನೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರನ್ನು ಋಷಿ, ಮುನಿ, ಕವಿ ಎನ್ನುವರು.

೪೮. “ ಪದ್ಮೇತ್ತುಂ ಕವಿ ” ಎನ್ನಪ್ಪೋದೇ ಇದುವುವರ್ ಯಜ್ಞಾಪೂರ್ವ
ಕಲ್ಪನವೆನಾವೇಂ.

ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿದ್ದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪೂರ್ವಕಲ್ಪದಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ “ ಕವಿ ” ಎಂದು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ, ಈ ಸಮಸ್ತಾಕ್ಷರ್ಷಿಗಳನ್ನೂ “ ಕವಿ ” ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ತಾಕ್ಷರ್ಷಿಗಳೂ ಮೊದಲು ಇದ್ದ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಈಗ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೪೯. ಉರತ್ತವರ್ ತಿರ್ಕೊಳ್ಳಿನಿ ಮುಕ್ತಿನಾಲ್ ನಾನ್ಮುಗನ್ ತನ್ ಕೞಲ್ಗಳ್ ಸೂಡೀ
ಓದಿನ ಶನ್ನಶ್ಚಿದಮುಗಿ ಕಲ್ಲಕ್ಕವೆನ್ ಉಶಿನರ್ ವಾಸರಿ
ಕಿರಿತನ್ನುಣ್ಣಪ್ ಕಾಮನುಡಲ್ ಇರುಕ್ಕಿಲ್ಲ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರಾದಿ
ಗಳುಕ್ಕು ಮರ್ಕ್ಕಪಯನ್ನಪ್ಪೋದೇ ಆದಿಯಿಲ್ ಕಾಲತ್ತೇ ನಿನ್ರವಾನ
ವಾರ್ಯಮುದಲಪ್ಪ ಶಿರಮಗೆಳುನಾಯ್ ಅರಾಪ್ಪಗಲ್ ಮುಕ್
ಕೇಟ್ಟಕೆತ್ತನವೇ ಯೆನ್ನವಿವರುವರ್ ನಾವಿನಾಲ್ ನನ್ನ್ರಯಾಲಿನು
ಓದವಲ್ಲ ಪಿರಂಕ್ಕಳ್ ಕೃತಜ್ಞರ್ಗಳುಕ್ಕು ಕೊಲ್ ಪಯುತ್ತ, ವೇದಮ್ - ಓದು
ನಾರೋತಾರ್ಗಳುಕ್ಕು ಆಧಾರ್ಯಾನಿಲ್ ಪೋದೇ ಇದುವುವರ್
ಕೇಳ್ಕೆತ್ತದು.

ಯೋಗನಿದ್ರೆಯೊಂದನಂತರ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಂಥಾ ತಮಗೆ ಜನಕನಾದಂಥಾ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ವೇದವನ್ನೇ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಇಷ್ಟವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಚತುರ್ಮುಖನು, ಗಂಗಾಜಲದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವನ್ನು ಧರಿಸಿರತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಭಿಕ್ಷಾಟನಮಾಡಿ ಊಟಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಮನ್ಮಥನ ಶರೀರವನ್ನು ದಹಿಸಿದ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರುದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ವೇದವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಂತೆ “ ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದ ಪ್ರಥಮೋಪದೇಶಕನಾದ ಭಗವಂತನು ಪರಮಗುರುವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಹಗಲೂ ಸಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಅನಂತರ ಹೇಳಿದೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಈ ಸಮಸ್ತಾಕ್ಷರ್ಷಿಗಳೂ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯೊಡನೆ ಓದತಕ್ಕವರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ “ ಮಧುರಕವಿ ” ಮೊದಲಾದವರನ್ನು “ ನೀವು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಿ ” ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಸಲು, ವೇದಗಳು ಮೊದಲು

ಅಧ್ಯಯನವೊಡೆದವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು "ಅಥರ್ವಣ" "ಕಾಠಕ" ಎಂಬದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುದಂತೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ "ಶಠಕೋಪನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ವಾಕ್ಯ" ಎಂಬದಾಗಿ ಹೆಸರುಗೊಂಡವು.

೫೭. ಇಯಲ್ ಶಾತ್ತು ಮಕ್ಕಸ್ಸ್ ವರ್ ವೇದ್ಯ ಯುವರ್ ತೋಳೀ
ಶೀರ್ತ್ತ ಶಾಖಾಪಡ್ ವಿಟ್ಟು ಕೈಯುಕ್ಕೈಕಲ್ ವೇದವರ್ತೋಳಿ.

ತಿರುವಿರುತ್ತ, ತಿರುವಾಶಿರಿಯ, ಪೆರಿಯತಿರುವನ್ದಾದಿ — ಈ ಮೂರೂ ಋಕ್, ಯಜುಸ್ಸು, ಅಥರ್ವಣ ಎಂಬ ಮೂರು ವೇದಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾದವು. ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ಸಾಮವೇದಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗುವದು.

೫೮. ಋಕ್ಕು ಸಾಮತ್ತಾಲೇ ಸರಸಮಾಯ್ ಸ್ತೋಭತ್ತಾಲೇ ಪರಮ್ಬುಮಾ ಪೋಲೇ ಶೊಲ್ಲಾರ್ ತೊಡೈಯಲ್ ಇಶೈಕೂಟ್ಟ ಅಮರ್ ಶುವೈಯಾಯಿರ ಮಾಯಿತ್ತು.

ಸಾಮಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಋಕ್ಕು ಸಾಮದಿಂದ ರಸಯುತವಾಗಿ, "ಹಾವು, ಹಾವು, ಹಾವು" ಎಂಬ ಸ್ತೋಭಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಋಗ್ವೇದಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ತಿರುವಿರುತ್ತ ಪಾಶುರಪದ್ಯಗಳೂ ಗಾನದೊಡನೆ ರಸಸಹಿತವಾದ "ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ" ಪಾಶುರಪದ್ಯಗಳಾದವು.

೫೯. ಛನ್ದೋಗನೆನ್ನ ಶಾಖಾನ್ತರಙ್ಗಳಿಲ್ ಮುದಲಿಲೇ ಪಿರಿತ್ತು ಯಾಳ್ ಪಣ್ಣಾಗಾನಸ್ವರೂಪಮು. ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿಯುಂ ವಿಶೇಷಿಕ್ಕೈಯಾಲೇ ವೇದಙ್ಗಳ್ [illegible] ಅಙ್ಗುಕ್ಕು ಇವರ್ಕ್ಕು ಪ್ರಭವಿತ್ತ ನಾರಾಯಣ [illegible] ಛನ್ದೋಗ ಸಾಮ [illegible] ಮಹಾಭ್ಯಯನ ಮೆನ್ನ ಪಾಡಙ್ಗಳಾಲೇ ಇತ್ತು ಛನ್ದೋಗ್ಯಸಮಮುಕ್ತ ರಾಗಙ್ಗಳ್.

ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನನ್ನು "ವೇದಾನಾಂ ಸಾಮವೇದೋಸ್ಮಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಾಮವೇದದಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೇಳಿದ ಸಾಮಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಮಕ್ಕೆ ಸಮನೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಆರೀತಿ ಸಾಮಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಹೇಳಿದ ಸಾಮವೇದ ವಿಶೇಷವಾದ ಛನ್ದೋಗಸಾಮವೆಂದು ಮೊದಲೇ ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ಹೇಳಿ, ನೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಗಾನದಂತೆ ಇಂಪಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಛಂದೋಗ ಸಾಮರಸವಾದ ಪಾಳ್ ಎಂಬ ಗಾನಸ್ವರೂಪನೆಂದು ವಿಶೇಷಣದೊಡನೆ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಛನ್ದೋಗಸಾಮಸ್ವರೂಪನೂ ಅದರ ಗೀತವಾದ ಪಾಳ್ ಎಂಬ ಗಾನಸ್ವರೂಪನೂ

ಆದ ಈಶ್ವರನು "ತಾನೇ" ಎಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆದರಿಸಿದ ಧನ್ಯೋಗನಾಥವುಳ್ಳ ನವನೆಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ "ಉಯರ್ವರ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಕವಾದ ಅವಯವವಾದ ಪ್ರಣವವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರಗಳನ್ನಾಗಿ ನೋಡದೆ ಉಕಾರ ಮಕಾರ, ಅಕಾರಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಂದರೆ "ಉಯರ್ವರ ಉಯರ್ನಲಂ" "ಮಯರ್ವರ ಮತಿನಲಂ" "ಅಯರ್ವರುಮಮರರ್ಗಳಧಿಪತಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ "ತೊಳ್ ತೆಳುಂಬು" "ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ" "ಅಹೀಂದಾರಿಗತಿ" ಎಂಬ ಚರಮಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಬಂಧದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಶೇಷಿಯಾದವನ ಗುಣಾನುಭವವಾದ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಚಪಲರಿಗೆ ದೇವಸ್ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಮೃತದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮಹಾ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಸಾಮಘೋಷದಂತೆ "ಶೆರಿಯುತಿಮವಿದ್ಯೆಯನು" ಎಂದು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯನ್ನು ಸಾಮವೇದಕ್ಕೆ ಸಮವೆನ್ನುವರು.

೧೩. ಪುರುಷಯಶೋಧರುಕಾವ್ಯಿನ್ಯೆಯು ಕೇರಳೀ ಶಿರುಚ್ಚಕ್ಕರವೊಚ್ಚು, ಕಾಲಚಕ್ರದ
ತ್ತೆತ್ತಿಗ್ ನಡವಿ, ಕೆಟ್ಟೊತ್ತಕ್ಕಿಲೋ ಕುರುಕ್ಕಿ, ಅಗ್ನಿಮೋವಿನಾಮು
ತೇಜೋವನ್ನುಕಾನ್ನುಕ್ಕ ಉಡುಕ್ಕಿನಾರ್, ಮುನ್ನೋಕರ್ಕಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯುಮವರ್
ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗತ್ತಿನಾಕಲುಮವರ್ ಕಣ್ಣಾವಾರ್ ಕೆಡ್ಡೇಲ್ ಶಿರನ್ನ ಕಣ್
ಮುಕಿಯುಮವರ್ ಕ್ರಿಯಾಮಾಯುಮುನಾನ ಮುಟ್ಟಲತ್ತಿಲೇ, ಕಣ್ಣಾಮರ್ಕ್ಕೆ
ಕುವುಕ್ಕ, ಕೊಟ್ಟೇರ್‌ವಳ್ಳಿಯುಮವರ್ ಕೊಳ್ಳೆಯುಮವರ್ ಕಿರುಚ್ಚೆಯ್ಯುಮುಚ
ಯುಮವರ್ ಆಂಡುಮವರ್ ಪತ್ತೆಯುಮವರ್ ಕಿಗ್ರ್ಯುಮವರ್ ಪೊನ್ನೆನಿಯುಮವರ್
ಕಣ್ಣುಧರ್ ಕಾತ್ತುಮರ್ಕ್ಕಿಕ್ಕೆಲ್ಲು ಪೂಂಡರ್, ಅಣೆನರಮೂರ್ ಕ್ಕಿ ಈಪನು ಮ್ಬುದಿ,
ಇರತ್ತ್ಯುಯುಮವರ್ ಕನ್ನಿಧಮುಕ್ಕುತ್ತಿರ, ತಿಯಾಖ್ಯಾನ ವಿದ್ಯೆಯೋಪೋ
ಅರಕ್ಕಿ ಚೋಪಿನ ನದಾಕ್ಷಿಯುತೇಅನ್ನಿ ಸಾಧುವನೋದಕ್ಕನನಾವು
ಮುಳ್ಳುಧ್ಯುಯಾನ ಅಧ್ಯನ್ನತ್ತೆಲ್ಲಿ, ಓರಾಯುರನೊನುವತ್ತಿಲೇ ಒನ್ನ್ಯು
ಅಯುರಮುಗಳ್ತನಾಲುರುಳಿನ ಕೀರ್ತ್ತನರ್‌ಪೋಲೇ, ಕೀರ್ತನ್ನ ರಾಯುರ
ಪ್ಪುವಾಗ ಪಿಸ್ತರಿಕ್ಕಿ ಕಾರಿನು ವೇದಗುರುಂಪದೇಕಮರ್.

ಎಳು ಕಾಮರೆಗಳೂ ಎಂದು ಚಕ್ರನ್ನೂ ಉಳ್ಳ ರಥದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಾಲಚಕ್ರದ ಅಚ್ಚನ್ನು ನಡೆಸಿ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು ಇವುಗಳ ಕೇಲಸವನ್ನು ಸಂಕೋಚವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅಗ್ನಿ, ಸೋಮ ಇವರ ತೇಜಸ್ಸಿಗೂ ಅನ್ಯಕಕ್ಕೂ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎರೋಧಿಗಳಾದ ಮಂದೇಹ

ರೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯಾಗಿಯೂ, ಅರ್ಚಿರಾದಿಯೆಂಬ ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಾಗಿಲಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ಇರುವ, ವೇದಪ್ರಮಾಣದಿಂಥಾ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟನಾದ, ಕೇಯೂರ, ಮಕರಕುಂಡಲ, ಉಜ್ವಲವಾದ ಮುಡಿ, ಹಾರಗಳು, ದಿವ್ಯಾಯುಧಗಳು ಇವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ, ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹ ತಾವರೆಯಂತೆ ಇರುವ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ, ಈ ಅಧರದಂತೆ ತೋರಿಯುವ್ವು ಕೂಡಿತ್ತ, ತನ್ನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳವಿಗ್ರಹದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ" ಎನ್ನು "ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿರು ವಂಥಾ, ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಧ್ಯಾನಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ವಿಷಯನಾದ ತೇಜೋ ಮಯನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಂಥಾ, ಧನುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ರಸವಾಗಿರುವ ಉದ್ಗೀಥದಲ್ಲಿರುವ "ಓಮ್" ಎಂಬ ಭಗವನ್ನಾಮವು ತಿರುವಾಯ್ಮೊ ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶವಾದ "ಉಯರ್ವು" ಎಂಬ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಕ್ಯದಿಂದಲೂ "ಉಯರ್ನ್ದೇ" ಎಂಬ ಸಮಾಪ್ತಿವಾಕ್ಯದಿಂದಲೂ, ಒಂದೊಂದೇ ಸಹಸ್ರವುಳ್ಳದಾಗಿ ನಿಂತು ಜಗದ್ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ತಿರುನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿರುನಾಮವನ್ನು, ಲೋಕಪಾವನಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಸ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಪಾದತೀರ್ಥವಾದ ಗಂಗೆಯಂತೆ, ಲೋಕಪಾವನವಾದ ಸಾವಿರಪದ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬದಾಗಿ ವೇದಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಭಟ್ಟರು ಉಪದೇಶಿಸುವರು.

> ೩೪. ಅನ್ಯರ್ಕ್ಕು ಸ್ವರೂಪಾನುಸಾರಿಣೀಕಾರ್ಯೈಙ್ಗಳ್ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಕ್ಕುಗಿರ, ಪಾಷ್ಣ
> ಶಾಕ್ಷ್ಯಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಙ್ಗಳ್ಪೋಲೇ, ಸಂಪ್ರದಾಯಶುದ್ಧಿಕ್ಕು ಶಿರುವು
> ಶೆನ್ನ ವೇದೋಪಬೃಂಹಣಮೆನ್ನಲಾಕಾದ್.

ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂಬುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ವೇದ ವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸತಕ್ಕ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಂತೆ ವೇದೋಪಬೃಂಹಣವೆಂದೂ ಹೇಳುವರು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಈಶ್ವರನ ಸ್ವರೂಪ, ಗುಣಗಳು, ವಿಭೂತಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ ಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಪಡಿಸತಕ್ಕವು ಪಾಂಚರಾತ್ರ, ಪುರಾಣ, ಇತಿ ಹಾಸಗಳು ಇವುಗಳಂತೆ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ವೇದವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಾನು ಭವ ತೇಜೋರೂಪವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರ ಹವನ್ನು ಬೋಧಿಸತಕ್ಕ ಶ್ರುತಿಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ವಿಶದವಾಡತಕ್ಕ ದಾಗಿರುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ ವೇದಕ್ಕೆ ಉಪಬೃಂಹಣವೆನ್ನುವರು.

೩೩. ಕಲ್ಪಾದಿಯಿಲ್ ಕುಣತ್ತುಕ್ಕು ವರ್ಣಿಕ್ಕುಮ್ ಚತುರ್ಮುಖನ್ ಉರೈತ್ತವನ್ನುಮ್,
ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವರ್ತ್ತಕನ್ ಪಿಣಙ್ಗಳ್ ಎರಿ ವೆಣ್ಣೀರ್ ಪಾರತ್ತೈ ಮರುವುಮಾನ್ನುಮ್
ಪರೇರಿ ಕುಪ್ಪನಾಗ್ರುವಾಲಮುಮನ್, ಪಿತ್ತುತ್ತೆಳಿಸ್ಸು ತಾನ್ ಪಿನಾಡು
ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕ ಕ್ಕೇಟ್ಟ ಸಹಾತೀಯುರ್ ಪ್ರಸಾದಮುಮ್, ಅರ್ಥಮುಮ್.

ಪುರಾಣಾದಿಗಳಿಗೆ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯಂತೆ ವೇದವನ್ನು ವಿಶದಮಾಡ ತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗಿರತಕ್ಕ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಅವುಗಳಿಗಿರುವು ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಆಯಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಹೇಗಂದರೆ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಿಗೆ ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ಗುಣಾಧಿಕ ರಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರರುಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರಂತೆ ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ದಕ್ಷ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರಾದಿ ಋಷಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಪುಲಸ್ತ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಮೂಲವು. ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೆ ಕಲ್ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗುಣವು ತಲೆ ಎತ್ತಿರುವುದೋ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವನು. ರುದ್ರನು ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಂದು ಸ್ಮಶಾನ ಭಸ್ಮಧಾರಿಯಾಗಿ, ಶವದ ಅಸ್ಥಿ, ಹುಲಿಯಚರ್ಮ, ಗಂಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ವೃಷಭವನ್ನು ಏರಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿದು, ಸ್ಮಶಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿದು ವಿಷವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವನು. ಇವನಿಗೆ ತಾನೇ ಈಶ್ವರನೆಂಬ ಭ್ರಮವು ತಲೆದೋರಿ ತಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ದಕ್ಷಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸು ವನು. (ಆದುದರಿಂದ ಪುಲಸ್ತ್ಯಾದಿ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ರಜೋಗುಣ ತಮೋಗುಣಗಳ ಸಂಬಂಧ ವಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಋಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹೊರಟ ಪುರಾಣಾದಿ ಗಳಿಗೂ ಆ ಸಂಬಂಧವುಂಟೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.)

೩೪. ಪರಮಸತ್ತ್ವತ್ತೋಡೇ ಉಳ್ಳಯುದೈಕ್ಕುಮ್ ಸರ್ವಜ್ಞನಕ್ಕುಮನಾಕಿ
ಶಿವನಾಮ್ ತಿರುವರುಳ್ ಕೊಣ್ಡು ಇವರ್ ಪಾಡಿನಾರ್.

ಈ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರು ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು, ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಗುಣದೊಡನೆ ವೇದಮಾರ್ಗವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೇಳಿದರು. (ಆದುದರಿಂದ ರಜೋಗುಣ ತಮೋಗುಣಗಳ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವು ಅಧಿಕವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೫೭. ಶೆರುಕ್ಕೊಳ್ ವೇಂದರಾಪ್ಪು ಅಶೈನಯುಗಿನ ಶಿಱ್ಱಯ್ಯು ಮುನ್ನೈಶ್ಶೋಳೀ ಮೂವರು
ವಾಯ್ ಮುದಲ್ ... ತಪ್ಪಿಲನಾಲ್ ಪಾಡುಕ್ಕವಿಗಳಾಲ್ ...
ಸೀರ್ ಪೆಱ ... ನಿಱ್ಪಾನ್ ... ತನ್ನಾಕ್ಕಿ ...
ಮುದಲ್ವನ್ ತನ್ನೈ ಪುಗುನ್ದು ತಪ್ಪಿಲರ ತನ್ನೈ ಪ್ಪಾಗ ...
... ತಾನೇ ತನ್ನೈ ನಲಕ್ಕವಿಯಾಲ್ ...
ಕೊಣ್ಡಲ್ವಣ್ಣನೈ ನಾನ್ ಕೊಣ್ಡು ಪಾಡುವನ್ ...
ಎನ್ ಸೊಲ್ಲಾಲ್ ಯಾನ್ ಸೊನ್ನ ಇನ್ಕವಿ ಎನ್ಬಿತ್ತನ್ನಾನೇ.

ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅಂತರಂಗ್ಯನಾಗಿಯೂ ಗಂಗಾಧರನಿಗೆ ಅಂತರಂಗ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು, "ಹಿತನೇ ಮಾಡಿದನು, ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮಾಡಿದನು" ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿ, ವೇದೋದ್ಧಾರ, ಜಗತ್ಸಂಹಾರ, ತ್ರಿಪುರದಹನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, "ಸೂರ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನ ಕಾರಣವಾದ ಅದಿಕಾರಣ ಭೂತನು ಅಘಟಿತಘಟನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಹಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದೇ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಜ್ಞಾದಿ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದ ನನಗೆ, ತನಗೆ ಸದೃಶವಾದ ಜ್ಞಾನಾದಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವಹಾಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನನ್ನ ಸ್ವರದಿಂದ ತನಗೆ ದೋಷಗಳುಂಟಾಗದಂತೆ ಇದ್ದು, ನಾನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ತಾನು ವೈಕುಂಠಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿ, ತನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿಕೊಂಡು, "ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದ ಸರ್ವಾಧಿಕನು" ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಮಾತ್ರದಿಂದ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ "ನಿತ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಕವಿಗಳು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾನೇ ಹೇಳುವಂತೆಯೂ, ತಾನೇ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕದ ಜನರೂ ಕೂಡ ಕೈ ಎತ್ತಿ ಮುಗಿಯುವಹಾಗೆಯೂ, ನನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ನಾನೇ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗೆ "ಕವಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಬರಿಸಿದನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿರುವರಷ್ಟೆ. (ಆದುದರಿಂದ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಪುಲಸ್ತ್ಯಪ್ರಸಾದವು ಮೂಲವೆಂಬುದು "ಮತ್ಸ್ಯಾದೇವ" ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧಕರ್ತೃಗಳ ವಚನದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದಂತೆ, ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೆ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದವು ಮೂಲವೆಂಬುದು ಆ ಪ್ರಬಂಧಕರ್ತೃವಾದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರ ವಚನದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೨೮. ಧರ್ಮವಿದ್ಯಾಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರೇ ಕಳಿಸ್ಸು ಪ್ರಸ್ಥಾನತಯ್ ಮೋದೇಮೋದೇ ಕೊಡು
ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯಶ್ರುಲನ್ಸ್ಯ ಅರುಳಿನ ಭಕ್ತಿಧಾರೇ ಉಪಕಲ್ಪ್ಯ ಕೋಶಿತ್ಯ,
ಮೂಪಾರುವರಾವಮ್ ಸೋದಂತ್ಯ, ವದನ್ಸ್ಥಿಯಿಂ ಪ್ರಿತ್ಯಾಪ್ರಸ್ಥವಿಶ್ವಾಪೇ
ಸೂಕ್ತಿರಿವಿವಶ.

ಹೀಗೆ ಮಹಾವೈಲಕ್ಷಣ್ಯದಿಂದ ಈ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಗೌರವವುಂಟೆಂಬುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಋಷಿಗಳಿಗಿಂತ ಆಳ್ವಾರ್ಗಳು ವಿಲಕ್ಷಣರಾದುದರಿಂದ ವಕ್ತೃವೈಲಕ್ಷಣ್ಯದಿಂದಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ಗೌರವವುಂಟು. ಋಷಿಗಳಿಗಿಂತ ಇವರಿಗೆ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೇನೆಂದರೆ—ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದುಂಟಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅದರಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಆಳ್ವಾರ್ಗಳಿಗೆ ಭಗವಂತನ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲು, ಭಗವಂತನನ್ನಗಲುವುದರಿಂದುಂಟಾದ ದುಃಖದಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ಕಳೆದು (ಮೂರ್ಛೆಯಾಗಿ) ಭಗವಂತನ ಅನುಭವವು ಲಭಿಸದೇ ಹೋದುದರಿಂದ ದುಃಖಿ, ತಾವು ಗ್ರಂಥಮಾಡುವಾಗ "ಎತ್ತಿರನ್, ಉತ್ಪರಾವನ್, ಶಿಲ್ಲಾಶಿಕನ್ಸ್" ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಆರು ತಿಂಗಳು ಮೋಹಗೊಂಡು, ಕುಂದಿಹೋಗಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಅತ್ತು, ಆ ಭಕ್ತಿಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ ಹೊರಟ ಗದ್ಗದ ಸ್ವರಯುಕ್ತವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. (ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕವಿತೆಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಭಕ್ತಿಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರಸವಾಗಿ ಹೊರಟ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೨೯. ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಯೋಗಾಙ್ಗಕೃತ್ಯನ್ಯಮ್ ಕಳಿನ್ಸು ವಾಗ್ ಕಣ್ಣಾವ್ಯಪ್ಯಾಸ್ಸೇ
ಸಿದ್ಧಯುಶ್ಯಾನ್ಸ್ನವರ್, ಇನ್ನುವಾಕಾಶಾಕಭಸ್ಸರ್; ಅವರ್ ವ್ಯಂಜ್ಯಾವರ್
ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸಾಪೇ ಸೇರೇಕಾಪ್ ಕೊಡ್ಸು ನೀರಾಣಿ, ಕಣ್ಣಿಯು ಅವುವರ್
ಪ್ರೂಳ್ಳ್, ಕೃತ್ತ್ವಾರುಸೇ ಯಾವುಯಾಂಶ್ಚ ಯೆನ್ಸ್ನೃಷ್ಟಿ, ಇವರ್ಕ್ಕು
ವಾಕ್ಕಾಣಿಪ್ಪುಳ್ ನಿಶ್ಚಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಋಷಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಆಳ್ವಾರ್ಗಳು ವಿಲಕ್ಷಣರಾದಂತೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವಾಗ್ನ್ಯತಿಶಯದಿಂದಲೂ ಅವರಿಗಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ— ವೇದವನ್ನೂ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗವನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಅನುಕೂಲಕ ಭಗವಂತನನ್ನು ಋಷಿಗಳು ಕಂಡರು. ಹೀಗೆ ಇವರು

ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದನ್ನೂ ಉಪಾದೇಯವಾದುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕ ಋಷಿಗಳು, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಆಳ್ವಾರ್‌ರವರು ಭಗವಂತನ ಕೃಪಾದಿಂದ ಹೊಂದಿದ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದ, ಸನಿಹವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಕಾಲಕಂಠನಾದ ಗಂಗಾಧರನೂ ಕಾಣಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ "ನಾವು ಅವಿದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವಂತೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಇವರಿಗೆ ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗಗಳು ವಾಸನೆಯೊಡನೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದವು.

> ೭೦ ಅವರ್‌ಕಳುಕ್ಕು, ಕ್ಕಾಯುಮಿಲೈಯುಮ್ ಮುದಲಾನ ಧಾರಕಾದಿಗಳ್; ಇವರ್‌ಕ್ಕು
> ಎಲ್ಲಾಮ್ ಕಣ್ಣನೇ.

ಇನ್ನೂ ಧಾರಕಾದಿ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೂ ಇವರಿಗೆ ಉಂಟು; ಹೇಗೆಂದರೆ—ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಫಲ, ಮೂಲ, ಪತ್ರ, ವಾಯು, ನೀರು ಇವು ಧಾರಕಗಳು; ಇವರಿಗೆ ಧಾರಕ, ಪೋಷಕ, ಭೋಗ್ಯಗಳು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ ಆಗಿದ್ದವು.

> ೭೧. ಅನ್ಯನೀರ್ ಕುಡಿಯುಮ್ ಸ್ವಭಾವರ್ ಮಲೈಯಿಡುಮ್ ವಿಳುಮ್ಬುವರ್
> ಮುಕಾರ್ ತಿರುಮಾಲಿರುವರ್ ಎತ್ತಿರಾಗಸ್ಸ್ರವರ್ ಇವರಳವಲ್ಲ,
> ಅವರ್‌ಗಳುಕ್ಕು ಪುತ್ರವಿಯೋಗತ್ತಿಲೇ.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಕೃತವಿಷಯಗಳ ಸಂಗವಿಲ್ಲದೇ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ವಿರಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರು ಪಡತಕ್ಕ ಕ್ಲೇಶಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಋಷಿಗಳು ಪುತ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳ ವಿಯೋಗವುಂಟಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವರು. ಹೇಗೆಂದರೆ — ಆಳ್ವಾರ್‌ರವರು ಭಗವಂತನನ್ನು ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದುಂಟಾದ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಸಮುದ್ರ, ಪರ್ವತ, ಆಕಾಶ ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹುಡುಕಿ "ಶ್ರೀಯಃಪತಿಯೋ" ಎಂದು ಕೂಗಿ, "ಭಗವಂತನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿ" ಎಂಬದಾಗಿ ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪುತ್ರವಿಯೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೇರು ಪರ್ವತದಿಂದ ಬಿದ್ದು, ಬೆಂಕಿಯತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕತ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಹೀಗೆಯೇ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಪುತ್ರವಿಯೋಗವುಂಟಾದಾಗ "ಪುತ್ರನೇ" ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅತ್ತರು.

೬೩. ಫಲಸಾಧನದೇವತಾಂತರಙ್ಗಳಿಲ್, ಅವರ್ಗಳ್ ನಿಶ್ಚಯಮ್, ಪೇಚ್ಚಿಲೇ ತೋಱುಮ್.

ಹೀಗೆಯೇ ಫಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದೇವತಾಂತರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆದರವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಭೇದವುಂಟೆಂದು ಅವರ ವಚನಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ—ಋಷಿಗಳು, "ಮೋಕ್ಷಲಭ್ಯಗತಸ್ಯಾಪ್ತಿಃ" ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದುವುದೇ ಫಲವೆಂದೂ, ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಾದಿಗಳೇ ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳೆಂದೂ, ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಈಶ್ವರನೇ ಆರಾಧ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳುವರು. ಆಳ್ವಾರ್ರುವರು: "ಕಣ್ಣಕ್ಕೇಯಾಗ" ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವನ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಫಲವೆಂದೂ "ನಾರಣನುಕ್ಕೆ" ಎಂದು ಈ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ಉಪಾಯವೆಂದೂ "ಮತ್ತೊರು ತೆಯ್ವಮ್ ತೊಳಾಳ್" ಎಂದು ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿರುವರು.

೬೪. ರಾಮಾಯಣಮ್, ನಾರಾಯಣಕಥೈಯೆನ್ರು ತೊಡಙ್ಗಿ, ಗಙ್ಗಾಗಾಙ್ಗೇಯಸಂಭವಾದ್ಯಸತ್ಕೀರ್ತನಮ್ ಪಣ್ಣಿನ ಎಚ್ಚಿಲ್ ವಾಯ್ ಶುದ್ಧಿ ಪಣ್ಣಾಮಲ್, ತಿರುಮಾಲವನ್ ಕವಿಯೆನ್ರ ವಾಯೊಕ್ಕೆ ಸ್ತುತಿಯೇ, ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಾಯಾನವು, ಅರಿಯಕೂಲ್ ಪಾರ್ಥನ್ ತ್ರುಡು. ವೇದಾದಿಗಳಿಲ್ ಪೌರುಷಮಾನವಗೀತಾವೈಷ್ಣವಙ್ಗಳ್ ಪೋಲೇ, ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯಲಿಲ್ ಸಾರಮ್.

ಹೀಗೆ ವಕ್ತೃವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೂ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವುಂಟು ಹೇಗೆಂದರೆ—ಭಗವಂತನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು; ಏಕೆಂದರೆ—ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿ, ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನ ಮೊದಲಾದ ಅಸತ್ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಆ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿಯ ಬಾಯಿಯು ಅಶುದ್ಧವಾಯಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ನಾರಾಯಣನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಸಂಭವಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದವರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನೂ ಭಾರತಯುದ್ಧದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣನೆಮಾಡಿ

ದುವರಿಂದ ಆ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಹೇಳಿದ ವೇದವ್ಯಾಸರ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸತ್ಕೀರ್ತನ ದಿಂದ ಅಶುದ್ಧವಾದುದರಿಂದಾಗಿ ಜಗತ್ಪತಿಯನ್ನು ಆಲಾಪನೆಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಿಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ವ್ಯಾಸರೇ ಹೇಳಿರುವರು. ಹೀಗೆ ತಾವು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ ಭಗವದ್ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಅಸತ್ಕೀರ್ತನಮಾಡಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅಶುದ್ಧಿಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಭಗವತ್ಕೀರ್ತನದ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ತಿರುವಾ ಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಹೇಗೆಂದರೆ ಪ್ರಬಂಧದ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ ತ್ರಿಯುಗನತಿಯನ್ನು ದರ್ಶನತತ್ತ್ವ ಶಬ್ದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದಪ್ರಕಾರವೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ತದ್ಭೇದವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸತಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳು ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸೇರದಂತೆ ಭಗವದ್ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹೇಳತಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನಾದರೆ ಭಗವದ್ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತವೂ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯೂ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮವು, ಭಗವದ್ಗೀತೆಗಳೂ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣವೂ ಸಾರವಾಗಿರುವಂತೆ ಇತರ ಕಥೆಗಳ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಸಾರವಾದುದು.

> ೭೮. ಗುರುಶಿಷ್ಯಗ್ರನ್ಥವಿರೋಧಙ್ಗಳ್ ಶರೀರಶಾರೀರಕಙ್ಗಳಿಲೇ ಪರಿಹೃತಙ್ಗಳ್.
> ಶ್ರೀಗೀತೈ ಕೃಷ್ಣವಿನ್ನು ಅಶ ಕವಿ ಪರವಿ ಯುಕ್ತ್ಯತ್ತುಮೆನು. ಆಕ್ಷೇಪ
> ಸ್ವರ್ ಕೊಣ್ಡ ಪಿತ್ತಿಚಿತ್ತವೇಕ್ಷಣಮೇಳಲ್ ಎತ್ತು, ಮಿಗುದಿನ್ನು
> ಮುವರುಕ್ಕೆಳಿಲ್ ವೆಳಿಕೊಣ್ಡು, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಙ್ಗಳ್ ನಿರಯಕ್ಕೆ
> ವೇದಾನ್ತವೇದಾಲೇ, ವಲವರ್ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಕ್ಕು ಚ್ಛಿದ್ರವಾದಪ್ಪಟ್ಟ, ಮನು
> ವಿಷಯಪಕ್ಷತ್ತಾಲೇ.

ಇನ್ನು ಋಷಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಗ್ರನ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ; ಹೇಗೆಂದರೆ ಜೈಮಿನಿಯ ಗುರುಗಳಾದ ವ್ಯಾಸರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನುಂಟೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಜೈಮಿನಿಯು ಕರ್ಮಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನೇ ಇಲ್ಲನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು, ಜೈಮಿನಿಯು ಆತನ ಮತವನ್ನು ಹೇಳಿದನೆಂದೂ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅಂದರೆ ಕರ್ಮಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನಿರೀಶ್ವರವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದೂ, ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಳ್ವಾರುಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದಿದ್ದರೆ

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಅನ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ವೇದದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರಣವಾದ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂದೇಹವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಬಂಧದೊಡನೆ ಸೇರಿಸಲಿದೆ ಇತರಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ವೇದಸ್ಮೃತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಇತರಸ್ಮೃತಿಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಾದಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು.

೬೫. ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಅನುಕೂಲ್ಯ ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯವಿದವರ್.

ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು "ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮಾಡುವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷದ್ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಬಂದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಪ್ರಬಂಧದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

೬೬. ಅದಕ್ಕು ಮೂಲವಾದ "ವಿಧಯುಕ್ತ" ಎನ್ನುವ ಪರಮಾಚಾರ್ಯವಚನವು.

"ವೈದಿಕ ವಿಧಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರಿಂದಾದ ಗಂಭೀರವಾದ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದುಗಳು" ಎಂಬ ರಾಮಾನುಜಾರ್ಯರಿಗೆ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರಾದ ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರ ವಚನವೇ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅರ್ಥನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವು.

೬೭. ಅತ್ರಿಶ್ಚ ವದತಿ ಯುಗದಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ ಪಾರ್ಥಃ ಶ್ರೀಸ್ತವನ್ಯೆ,
ವ್ಯಾಸಮನುಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ್. ವೇದವೇ ಕೊಳ್ಳು ಮಾನ್ಯಃ.

ವೇದವೇ ಅಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಪ್ರಕೃತಿಕವಾಗಿ "ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ" "ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸೇವಿತಮ್" "ಯಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಮನುರಪಪತ್ತಿರ್ಭೂತಂ" ಎಂದಹಾಗೆ ವ್ಯಾಸ, ಮನು, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ಇವರೂ ಅಪ್ರಕೃತಿಕವಾಗಿ, "ವೇದವನ್ನಾಯೂ ಹೀಗೆಹೇಳುತ್ತದೆ" "ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ" "ಪಾರ್ಥನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ" ಎಂದಹಾಗೆ ಶ್ರುತಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಪಾರ್ಥ ಇವರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೬೮. ಭಾರತಗೀತೆಗಳ ಪಂಚಮವೇದತ್ವದುಪನಿಷತ್ತ್ವಗಳು, ವೇದತ್ವವು ವೇದವ್ಯಾಸವಚನಂ, ವೇದಸ್ವರೂಪವಾದ್.

ವೇದವ್ಯಾಸವಿರಚಿತ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು "ಪಂಚಮವೇದ"ವೆಂದೂ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು "ಉಪನಿಷತ್" ಎಂದೂ ಕರೆಯುವಂತೆ ಇದೂ

ನೀಚನಾಗಿ ಬಾಹ್ಯನಾದರೂ ದಾಸ್ಯಂಶನೀಚನೆಂದು ಕರೆಯಲು ಯಾವ ಆಕ್ಷೇಪವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೯. ಉದಾತ್ತಾದಿವಿಶಿಷ್ಟಸ್ವರಮಹಿಮಾವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣ ಶಾಖಾಪ್ರಶ್ನ ಪ್ರಶ್ನ
ಅಷ್ಟಕಾಧ್ಯಾಯಾಂಶಪರ್ವಸ್ಕಂದಪದವಾಕ್ಯವೃತ್ತ ಕಾಂಡ ಎಳುತ್ತು
ಅಸೈ, ಶೀರ್ ಪನ್ದಮಡಿತೊಡೈ, ನಿರೈ, ನಿರೈನಿರೈ, ಟಿಪ್ಪು, ಇನಮ್,
ಯಾಪ್ಪು, ಪಾ, ತುರೈ, ಪಣ್, ಇಸೈ, ತಾಳಮ್, ಪತ್ತು, ನೂರು
ಆಯಿರಮ್ ಮುದಲಾನ ಲಕ್ಷಣಂಗಳ್, ಇದುಕ್ಕುಮುಣ್ಡು.

ವೇದದಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತಾದಿ ಸ್ವರಗಳು, ಕ್ರಮ, ಜಟೆ, ಪಂಚಾತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅಷ್ಟಕ ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ವೇದೋಪಬೃಂಹಣವಾದ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಯ, ಅಂಶ, ಪರ್ವ, ಸ್ಕಂದ, ಪದ, ವಾಕ್ಯ, ಶ್ಲೋಕ ವೃತ್ತ, ಕಾಂಡ ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇರುವಂತೆ, ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಎಳುತ್ತು, ಅಸೈ, ಶೀರ್, ಪನ್ದಂ, ಅಡಿ, ತೊಡೈ, ನಿರೈನಿರೈ, ಟಿಪ್ಪು, ಅಕ್ಕೈ ಇನಂ, ಯಾಪ್ಪು, ಪಾ, ತುರೈ, ಪಣ್, ಇಸೈ, ತಾಳಂ, ಪತ್ತು, ನೂರು, ಆಯಿರಂ ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವುದು.

೧೦. ಅಥವಾ ವೇದವೇದ್ಯಜನ್ಮಯತ್ವಾತ್, ಪರತ್ವಪರಮಾನ ವೇದಮ್ ವ್ಯೂಹ
ವ್ಯಾಖ್ಯಾವಸರಜ್ಞಾಕಲ್, ವಿಭವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಪರಮಾನವೆದ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲಾಮ್
ಆಗಮಂಕಾಣತ್ತು ಮುಖ್ಯ ತತ್ವಯಾಂಶರೂಪನಮಾರಿ, ವೇದಃ ಪ್ರಾಚೇ
ತಸಾದಾಸೀತ್ ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಾಮಾಯಣಾತ್ಮನಾ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ವೇದಸಾಮ್ಯವೂ, ಪುರಾಣಾದಿಗಳ ಸಾಮ್ಯವೂ ಉಂಟೆಂಬುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ವೇದವೇ ಈ ಪ್ರಬಂಧರೂಪವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ "ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವೇದವೇದ್ಯನಾದ ಪರಮಪುರುಷನು ದಶರಥಪುತ್ರನಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಲು, ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ವೇದವೂ ಕೂಡ ರಾಮಾಯಣ ರೂಪವಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಹರ್ಷಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಅವತರಿಸಿತು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವಂತೆ, ಭಗವಂತನ "ಪರ, ವ್ಯೂಹ, ವಿಭವ, ಅಂತರ್ಯಾಮಿ, ಅರ್ಚಾ," ಎಂಬ ಐದು ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರತ್ವದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ವೇದವು ವ್ಯೂಹಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಗುಣ, ರೂಪ, ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರವಾಗಿಯೂ, ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದಾಗ

ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮನ್ವಾದಿಸ್ಮೃತಿಗಳಾಗಿಯೂ, ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣಾದಿ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ಆ ಅವತಾರದ ಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮಾಯಣವೇ ಮೊದಲಾದ ಇತಿಹಾಸಗಳಾಗಿಯೂ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿ, ಆ ಆ ಅವತಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದವರೂ ಕೂಡ ಉಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆಯಲೆಂದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭನಾಗಿ ಅರ್ಚಾವತಾರವನ್ನು ತಳೆದಂತೆ, ಈ ವೇದವೂ ಕೂಡ ಅರ್ಚಾವತಾರದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವುಂಟೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾಪಕವಾಗಿ, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾರೂಪವಾಗಿ ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿತು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ "ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ವೇದವನ್ನು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವುಂಟು.

೭೧. ಮೇಕತ್ತಿನನಿಕ್ಕುಮವರ್, ತಣೀರನತ್ತಿಲ್ ಕೊಡುಕ್ಕುಂಬೋದು, ತಮಿಳ್ ವೆಳ್ಳತ್ತಿರಾಯ್, ಅನ್ತಸ್ಸುತ್ತಿಕ್ಕು ಕ್ಷಾತ್ರಮಾಪ್ಪೋಲೇ, ಅಲ್ಪಶ್ರುತರ್ ಕಲಕ್ಕಿನವ್ರುತಿ, ಸರ್ವಜ್ಞನವ್ರುಕೋರ್ನ್ನು ತೆಳಿನ್ತು, ಅಪ್ಪಿರಾಯ್ಪ್ಪು ಮರಿಶಿತ್ತದು.

ಸಮುದ್ರಗರ್ಭದಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ನೀರು ಆಕಾಶಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮೇಘದೊಡನೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಕುಡಿಯುವಂತೆ ರುಚಿಯಾಗಿದ್ದು, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ ([illegible]) ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ, ಒಳಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವಂತೆ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ತನಗೆ ತೋರಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಪಶ್ರುತರಾದವರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ವೇದವು ಮಲಿನವಾಗಲು, ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನಂತರ ಹಿಂದೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಪರಮರಹಸ್ಯವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವಂತೆ ಆಯಿತು. (ಇದರಿಂದ ವೇದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದೂ, ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೆ ಪರಮರಹಸ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಸುಲಭವೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ ಆಯಿತು.)

೭೨. ಮೇಘಙ್ಗಳ್ ಪರುಗಿನ ಸಮುದ್ರಮ್ಬೋಲೇ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಾಲ್ ಶೆಯ್ಲ್, ಇವರ್ ರಾಮಾಯಣಮ್ ಮರುಕ್ಕ್ಯನಾಲೇ, ಕಣ್ಣನ ಶರೊಕ್ಕೆನಾಪೋಲೇ.

ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಉಪ್ಪಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಪರ್ವಕಾಲವೇ ಮೊದಲಾದ ನಿಯಮವುಂಟು. ಹೀಗಿರತಕ್ಕ

ಆ ಸಮುದ್ರದ ನೀರೇ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಮೋಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಮಳೆಯಾಗಲು, ಮೋಡಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಉಪ್ಪು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ, ಅಧ್ಯಯನಕಾಲ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿಯಮವುಳ್ಳ ವೇದವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ಕೂಡ ಆಳ್ವಾರ್‌ರವರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಕಾಲದೇಶ, ಅಧಿಕಾರಿಯೋಗ್ಯ ನಿಯಮಗಳ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಯಿತು.

೨೭. ಮುಕ್ತ ಟವರ್‌ಕ್ಕೋಲನ್ನ ತೊಟ್ಟು ಅವರ್.

ಮುತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುವು ದಕ್ಕದಂತೆ ಇರುವುದು; ಆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವಾದ ಪದ್ಯದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಅದರಂತೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾದ ವೇದವು ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗವಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ವೇದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳು ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಆಯಿತು.

೨೮. ಪೆರುಮಾನ್ ಪಕ್ಕದಲುವರ್ ತಿರುವಿನಾಗಿವರುವರ್ ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಪ್ರನ್ನು,
ಓದುವಿತ್ತು ಇಲ್, ಅಯೋಗ್ಯರ್‌ಕ್ಕು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ. ಮಾದುವರ್ ಸಾಯ್
ಕರಗಮುವರ್ ಮಾನ ಮೋಯುಡಲುವರ್.

ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನು ಷಡ್ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಗುಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯೂಹ, ವಿಭವ, ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಎಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಡೆಗೆ ಸರ್ವಸುಲಭವಾದ ಅರ್ಚಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿದಂತೆ, ಪ್ರಮಾಣವಾದ ವೇದವೂ ಕೂಡ ಪಾಂಚರಾತ್ರ, ಮನ್ವಾದಿಸ್ಮೃತಿ, ರಾಮಾಯಣವೇ ಮೊದಲಾದ ಇತಿಹಾಸ ಇವುಗಳಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಡೆಗೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಉಜ್ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧವಾಗಿ ಅವತಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಮೇಯನಾದ ಭಗವಂತನ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾವತಾರವು ಹೇಗೆಯೋ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭವಾದುದೋ, ಪ್ರಮಾಣವಾದ ವೇದದ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ಹಾಗೆಯೇ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

[illegible] [illegible]

ಭಗವಂತನು ಆಶ್ರಿತರ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಪಡೆದು ಅವನ್ನು ಹಿಂದಿನಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗುವಂತೆ ಈ ಅಧುನಾತನರ್ಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಹೇಳಿ ಆನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ ಸನ್ಯಾಸಿಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಬಹುಧಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ಅವರ ಜಾತಿಯಿಂದೆಯುದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನವೀನವು ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವು.

[illegible] [illegible]

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಾದರೆ "ಕಳ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮುಕ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರ" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಹ್ಯಗಳಾದ ಶಾಕ್ತೇಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಶಿಷ್ಟರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಮತ್ತು "ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ವ್ಯಾಸನ ಪಂಚಮ ವೇದವೆನ್ನುವ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನೂ, ಗೋಪಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನೂ, ಶಿಷ್ಟರು ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ಬಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ "ಸಂಸ್ಕೃತವಾದರೂ ಸರಿ, ದ್ರಾವಿಡವಾದರೂ ಸರಿ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಜನ್ಮದವರು ಹೇಳಿದರೂ ಸರಿ; ನಿಕೃಷ್ಟಜನ್ಮದವರು ಹೇಳಿದರೂ ಸರಿ, ಭಗವಂತನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು; ಇತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

[illegible] [illegible]

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯೇ ಒಂದು ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿದೆಯೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಜನ್ಮವು ಗೋಪಜನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕೃಷ್ಣನ ಜನ್ಮವೇನು ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿಯ ಮಗನಾದ ವ್ಯಾಸನ ಜನ್ಮವೇನು ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದು.

೭೪. ಕೃಷ್ಣನ ಪೆತ್ತುಂ ಪೆತ್ತುಂ ಕನ್ನೆಯುನಮಳುವಾಗ್, ಎಲ್ಲವನ್ ಕೆತ್ತು
ಕಾಣಲುವನ್ ಕಪ್ಪು ಕೊಡ್ಡನ್ನಳ್ ಎನ್ನರ್ ಸವತ್ತ್ರೆನ್ನು ಮಮಳುವಾಗ್,
ನಿಲುವನ್ ಕಾಲಮುವಾ ನಿಷ್ಕ್ರಿಗಾರೆನ್ನು ಮಿವಳುಕ್ಕ್. ನೇರನ್ನೇ.

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪಡೆದೂ ಅವನ ಬಾಲ್ಯಲೀಲೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸದ ದೇವಕಿಯೂ, ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಪಡೆದೂ ಅವನ ಬಾಲ್ಯಲೀಲೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸದೇ ಪುನಃ ಕನ್ಯೆಯಾದಂಥಾ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿಯೂ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲ್ಯಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಅತಿಮಾನುಷಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ "ನಾನು ಇವನನ್ನು ಹೆತ್ತೆನೋ! ಇಲ್ಲವೋ!" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂದೇಹ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಶೋದೆಯೂ ಕೂಡ "ನಿರಂತರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದೆನು, ನೀವೂ ಇಂಥಾ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿಷ್ಟ ನನ್ನಮ್ಮಳ್ಳಾಶ್ರಿತ ಭಾಗ್ಯ ವಿನಾದ ಅತ್ಯುಯಸಂಗ್ಯಗೆ ಸಮಾನರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೭೯. ಮಿಗಿಲವನಿಸೆಳ್ಳ್ ಗನ್ನಕಮ್ಮಿಸಮುಮನ್, ಪರಿಕೋಳ್ ಕುವಾರ್
ಕವುಲ್ಲುವಿಸಿರೆಮುವನ್, ಕೃಷ್ಣ ಕೊತ್ತ ನೋ?.

ಬಿಳಿಯ ದುರ್ವಾಸನೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಸನ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲವೂ, ಹಸ್ತಿಯ ಹುಳಿವಾಸನೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲವೂ ಕೂಡ ತುಳಸೀ ಪುಷ್ಪದವಾಸನೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಅಶ್ವತ್ಥನ ಅವತಾರಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗುವವೆ?

೮೦. ಅತ್ತಳ್, ಕುರ್ದ್ದುಲ್, ಬಾರಿಬಾಳ್ವನ್ನನಮ್ಮನ್, ವಾಚನುಗೋಚರಮ್.

ವ್ಯಾಸರು ಹುಟ್ಟಿದ ನದಿಯು, ಅತಿಸ್ವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಗಂಗೆಯು; ನೋಡಬೇಕಾಷ್ಟಿಷ್ಟ, ದೋಣಿಗಳು ಬಂದು ನಿಲ್ಲತಕ್ಕಂತಿಷ್ಟವು; ಅದರ, ಬಾಗೇಲಿ; ಹೀಗೆಯೇ ಕೃಷ್ಣನು ಬಸಿಸಿದ ನದಿಯು ತಪ್ಪಾದ ನೀರುಳ್ಳ ಕಪೋಲದಂಬ ಭಾವ ಯಮುನೆಯು; ಘಟ್ಟವು ಕಾಳಿಂಗಸರ್ಪದ ವಿಷದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಕಾಳಿಂದೀ ಘಟ್ಟವು; ಅದರ ಗೋಪ್ಯಗೇಲಿ; ಅಶ್ವತ್ಥರು ಬಸಿಸಿದ ನದಿಯಾದರೋ ಬಹು ಕ್ಷೀಣದಾರ್ಥಗಳನ್ನುಳ್ಳ ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿಯು; ಘಟ್ಟವು ಶುದ್ಧಸ್ವಭಾವಗಳಾದ ಶಿಲೆಗಳು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವ "ಕಲ್ಲಗೆತ್ತರ್ತ್ತ"; ಅದರ ಸಾತ್ತ್ವಿಕರಸಗಳು ವಾಸ ಮಾಡುವ ಕುರುಕಾಳ್ವಂಶ; ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಸ, ಕೃಷ್ಣ ಇವರುಗಳ ನದಿ, ಘಟ್ಟ, ಅದರ, ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಅಶ್ವತ್ಥನ ನದಿಗೂ ಘಟ್ಟಕ್ಕೂ ಊರಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ವಾಕ್ಕಿಗೆ ಅಗೋಚರವು.

೨೧. ದೇವತ್ವಮಾಪ ನಿತ್ಯಯಶೋವಶತಃ, ಬಹುವರಿಷ್ಠ ಜನಕಸ್ಯ ಧೀಮತೇ,
ಬ್ರಹ್ಮಜನ್ಮಮಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ಲಾಘ್ಯಂ ತದ್ವತ್, ಶ್ಲಾಘ್ಯತಾಂ ಪರಮ್,
ಅಹಂತಾ ತ್ಯಕ್ತೀಶರೇ.

ಅನ್ನನ್ನು "ದೇವನು" ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಅದನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ, "ನಾನು ಗೊಲ್ಲರಾದ ನಿಮಗೆ ಬಂಧುವು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಗವಂತನಿಗೆ, "ಸೈಷಾ ಕ್ಷೀರಭುಜಾಂ ಭವತಿ ಜಾತುಚಿದಾರ್ಯ" ಎಂಬಂತೆ ಭವದ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಕಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಕೀಳಾದ ಗೊಲ್ಲರ ಜನ್ಮವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಂತೆ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಜನ್ಮವೂ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುದರಿಂದ ಅಶ್ಲಾಘ್ಯತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂದು ಅದನ್ನು ನಿಂದಿಸತಕ್ಕ ವಾಸ್ತವಿಕನನ್ನು ಅವರಿಗೆ, ಜನ್ಮವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಅಧೀನವಾಗಿಲ್ಲದ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಿಕೆಯು ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕನುಕೂಲವಾದ ಆ ಆ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯರೂ, ಮುಕ್ತರೂ, ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು.

೨೨. ಜನಕದಶರಥ ವಸುದೇವಕುಲಾನಾಂ ಕುಲೇಷು, ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇನ, ಸಮುದಿತ್
ಶ್ರೀಯುವತ್, ಕಪ್ಪುಕ್ಷ್ಯುಯಮುಪಶ್ರೀಃ, ಅವರುಮದ್ ಶಿರಸ್ಸು,
ಭೂಗ್ರಾಮಣ್ಯಕ್ಷೇಮವರಾಕ್ಕೆ, ಅನ್ವಯಮೇವಮಭವತ್ತಾದ್.

ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರವು ಪರೋಪಕಾರಾರ್ಥವಾದುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ— ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಹಿಂದು ಮಗಳಾದ ಸೀತೆಯು ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದಂತೆಯೂ, ಭರತನು, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅಗ್ರಜನು ಕಾಡಿಗೆ ತಾನು ಸೌಭ್ರಾತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದಶರಥನ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಂತೆಯೂ, ಈ ಆಚಾರ್ಯರೂ ತಾವು ಹುಟ್ಟಿದ ಊರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಅಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಪ್ರೇಮಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಬಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರು.

೨೩. ಆದಿತ್ಯರಾಮದಿವಾಕರಾಚ್ಯುತಭಾನುಭ್ಯಃ, ಶ್ರೀಗಾದ ಅನ್ಯಸ್ಯ
ಸಂಶ್ರಿತ [illegible] ಶೋಷಿತವಾನ ಶಿರಸ್ಸನಾವ ತತ್, ವಿಕಸಿತಾದ ಶ್ರೀಃದಿಶ್
ಕಮಲವಮಲರ್ಸ್ವಮು, ವಕುಳಭೂಷಣಭಾಸ್ಕರೋದಯಾತ್ತೇ.

ಹೊರಗಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದರೂ ಉಳಿಸತಕ್ಕ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಒಳಗಿನ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯು

ಪ್ರಕಾಶನಾಪದಮ್ಮ, ಭಾಷೆಗಳ ಸಮೂಹವೆಂಬ ತೆರೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರ ವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮಂಥಿಸಿದ ತಾಮಸನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನಿಂದ [illegible] ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ಬತ್ತಿಹೋಗುವುದು, ಜಗತ್ತೆಂಬ [illegible] ಉದಯವಾದಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮ [illegible] ಸೂರ್ಯನಿಂದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವ ಹೃದಯ ಕಮಲದ ವಿಕಾಸನಾಂದವನ್ನು ಸಹ ಸಕಲಪುಷ್ಪವನ್ನು ಅಧಿಕ ದಂತೆ ಧರಿಸಿರುವ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಎಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಉದಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? (ಅಜ್ಞಾನ ವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರವು ಬತ್ತಿಹೋಗು ವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಹೃದಯಕಮಲವು ವಿಕಾಸವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ ವರ ಪ್ರಭಾವವು ಅತ್ಯಧಿಕವಾದುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು)

೨೪. ವಂಶಭೂಮಿಗಳೆಯುದ್ಧರಿಕ್ಕ, ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ [illegible] ಏಯಂಣಗೋಪಾಲ
ರ್ಕ್ಕಳ್ಳಿಲೇ, ಇಡೈಯನ್, [illegible] ತಾನ್ [illegible].

ಯಯಾತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ನಷ್ಟವಾದ ಯದುವಂಶವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗೊಲ್ಲರ ಕುಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ ಗೋಪಾಲನಂತೆಯೂ, ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಬಲದಿಂದ ಮುಳುಗಿಹೋದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾತಾಳವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ವರಾಹರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನಂತೆಯೂ, ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರು, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರತ್ವವೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವವರ ಗರ್ವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ "ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಜನ್ಮಗಳು ದೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವುಗಳು" ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದರು.

೨೫. ಮ್ಲೇಚ್ಛನುಂ, ಭಕ್ತನಾನಾಲ್, ಚತುರ್ವೇದಿಗಳನುವರ್ತ್ತಿಕ್ಕ, ಅರಿವೈ
ಕೊಡುತ್ತು, [illegible] ಪಾವನತೀರ್ಥ
ಪ್ರಸಾದನಾಮೆನ್ನುಮ್ ತಿರುಮುಗಪ್ಪಡಿಯುಮ್, [illegible]
ಚಿತ್ತಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠರ್ [illegible], [illegible],
[illegible] ಪಾದರೇಣು, [illegible]
ಯುಮ್, [illegible], [illegible], [illegible],
[illegible], [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible]

ನರಸ್ತು, ವಸ್ತುವರ್ಗಗಳುತ್ತಮ. ಸಮ್ಯಕ್ ಗುಣಸಹಸ್ರೋಜ್ಜ್ವಲಮೇಂದುಮ್,
ಒರುಪಿರಪ್ಪಿಯಿಲೇ. ತಿರುಪ್ಪಿರಪ್ಪಿಯಾನಾರಿರುವರ್ಗಳ್. ಧರ್ಮಸೂನುಸ್ವಾಮಿ
ಗಳ್, ಅಗ್ರಪೂಜೈ ಕೊಡುಕ್ಕವೈಯುಮ್. ಇವರಿಲ್ ನಾಲ್ವರಿಲ್
ಮೂವರಿಲ್ ಪುಕ್ಕಿಟ್ಟವರ್ಗಳ್, ನಸ್ತ್ರೀಪುಮಾಮುಲ್ ಸಹಜರೋಡೇ
ಪುರೋಡಾಶವನಾಗೆ ಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಕ್ಷಿಕ್ಕುಕ್ಕುಮುಮ್, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಗ್ರಹೋಗೆ
ಮುತ್ತುಪಟ್ಟಣರ್, ಸುಗೇಷ್ಣುಪೊಟ್ಟವಾಲವಟ್ಟುಮುವರ್ ಪ್ರೀತ್ಯೆಯುಮ್
ಕೈಯುವರಾನ ಅನ್ತರ್ಜ್ಞರ್ಕ್ಕೆ ನಮ್ಮುಡಮುನ್ನ ಸುವರ್, ಪೈಡೀಕೋತ್ತಮರುಮ್,
ಮಹಾಮುನಿಯುಮ್, ಅನುವರ್ತ್ತಿತ್ತ ಕ್ರಮಮುಮ್, ಯಾಗಾನುಯಾ
ಗೋತ್ತರವೀಥಿಗಳಿಲ್. ಶಾಯಾನ್ನಸ್ಥ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪದ್ಮೆನ, ಪ್ರವಾಚಕಾರ
ಮುಮ್. ಅರಿವಾರ್ಸ್ವರ್, ಜನೋಕ್ತ್ರಸ್ವಾಮ ಪಕ್ಷಗಳಾಲ್ ತೆರಿವದು.

(ಹೀಗೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದವರು ಯಾವ ವರ್ಣದವರಾದರೂ ಪೂಜ್ಯರೆಂಬುದನ್ನು ಪೂರ್ವೀಕರಾದ ಅನೇಕರ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೂ, ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ) ಮ್ಲೇಚ್ಛಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿ (ಅಂದರೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ, ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಯೂ, ತಾನೇ ಪೂಜಿಸುವಿಕೆಯೂ, ಭಗವದ್ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಂಭವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಿಕೆಯೂ, ಭಗವಂತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಸ್ವರ, ನೇತ್ರ, ಅಂಗ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವಿಕೆಯೂ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಮರಿಸುವಿಕೆಯೂ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಇತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇರುವಿಕೆಯೂ ಇವುಗಳು) ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವನನ್ನು ಉತ್ತಮ ವರ್ಣದವರಾದ ಚತುರ್ವೇದಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಅಭಿಜಾತ್ಯದ ಗರ್ವವನ್ನು ನೀಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವರ್ತನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಬಹುದು; ಕುಲದೇವತೆಯಾದ ಈಶ್ವರನಂತೆ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅವನ ಶ್ರೀಪಾದ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ ಅವನು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವರು.

ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತನು "ನಂಬಾಡುವಾನ್" ಎಂಬ ಅಂತ್ಯಜಾತಿಯವನು, ಬೆಳಗಿನ ಝಾವದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ತಿರುಕ್ಕುರುಂಗುಡಿನಂಬಿಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತವನ್ನು ಹಾಡಿದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತವನ್ನು ಹಾಡಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತವನ್ನು ಹಾಡಿದ ಪರಾಶರಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಶ್ರೀ ರಂಗ

(5)

ನಾಥನಿಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತವನ್ನು ಹಾಡಿದ ತೊಂಡರಡಿಪ್ಪೊಡಿಯಾಳ್ವಾರ್ರಿಗೂ ಸಮಾನನಾಗಿ, ಯಾಗವನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಕ್ಷಸನಾಗಿದ್ದ ಸೋಮಶರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ರಾಕ್ಷಸ ಭಾವವನ್ನು, ಕೈಶಿಕವೆಂಬ ರಾಗವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಮೊದಲಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ತಂದು, ಯಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ನಿಷಾದಕುಲ ಅಂದರೆ ಬೇಡರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಕೀಳುಜಾತಿಯವನಾದುದರಿಂದ "ಗುಹನು" ಅವನಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿ, ಆ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಗುಹನನ್ನು ಕುರಿತು "ನೀನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಅಣ್ಣನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಸೀತೆಯೂ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆಯುಧಸಮೇತನಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ಕಾವಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, "ಈ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾಮನನ್ನು ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಪಟ್ಟು, ತಾನೂ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ, ಧನಸ್ಸನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಕಾದುದ್ದು ಅವನನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ಅನಂತರ ಚಿತ್ರಕೂಟಕ್ಕೆ ಬಂದವೇಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ, ತಮ್ಮನಾದನು ಅಣ್ಣನಾದವನೊಡನೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಭರತನೊಡನೆ ತಾನು ಹೇಳಿ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದವರೊಡನೆ ಸಜಾತೀಯನಾದನು.

ಆಂಜನೇಯನ ಮೂಲಕ ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ದೂತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮನು "ಶಬರಿ"ಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಪಾಂಡವರ ದೂತನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶೂದ್ರನಾದ ವಿದುರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಗಂಜಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಅನ್ನವನ್ನು ಭೋಜನ ಮಾಡಿದನು. ದೂತನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆಂಜನೇಯನೊಡನೆ, ಅವನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡುಬಂದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಹ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ "ಧರ್ಮರಾಜನೂ, ಮುನಿಪುತ್ರರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ವೇದದೊಡನೆ ಬೆಳೆದ ತಿರುಮೊಳಿಶೈಯಾಳ್ವಾರ್ರಿಗೆ "ಪೆರುಂಪುಲಿಯೂರಡಿಗಳ್" ಎಂಬುವರೂ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಪಂಚಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾದ ಧರ್ಮರಾಜನು ವಿದುರನಿಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕ್ಯವನ್ನೂ ಅಪೂರ್ವಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಸಂದೇಹಪಡದೆ ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರನಂತೆ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ದಶರಥನ ಮಕ್ಕಳು ನಾಲ್ವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, ತನ್ನ ಸಹೋದರನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸದೆ, ತಾನೇ "ಜಟಾಯು" ಎಂಬ ಗೃಧ್ರರಾಜನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಮೇಧಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿಯೂ ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಪೆರಿಯನಂಬಿ, ತಿರುಕ್ಕೋಟ್ಟಿಯೂರ್ನಂಬಿ, ಪೆರಿಯತಿರುಮಲೈನಂಬಿ ಎಂಬ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನರಾದ "ಪೆರಿಯನಂಬಿ" ಎಂಬುವರು "ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು ನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಬೇಡ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಯಾದ "ಮಾರನೇರಿನಂಬಿ" ಗಳು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಂತೆ ಅವರಿಗೆ ತಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಮೇಧ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ತೊಂಡಮಾನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು "ಪುಷ್ಪಮಂಟಪ" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಅಂತರಂಗರಾಗಿದ್ದ, ಕುಂಬಾರಜಾತಿಯ "ಕುರುಂಬರುತ್ತನಂಬಿ" ಎಂಬುವನನ್ನು ಅನುವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದನು.

"ತ್ಯಾಗಮಂಟಪ" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಣಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ತಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವನಾದ "ತಿರುಕ್ಕಚ್ಚಿನಂಬಿ" ಎಂಬುವರನ್ನು ವೈದಿಕೋತ್ತಮರಾದ "ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು" ಅನುಸರಿಸಿದರು.

"ಭೋಗಮಂಟಪ" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ವೀಣೆಯ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಿಗೆ ಅಂತರಂಗನಾಗಿದ್ದ ಅಂತ್ಯಜರಾದ "ತಿರುಪ್ಪಾಣಾಳ್ವಾರ್" ಎಂಬುವರನ್ನು "ಲೋಕಸಾರಂಗಮುನಿ"ಯು ಅನುವರ್ತಿಸಿದನು. ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ತಿರುವಾರಾಧನೆಂಬ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಶರೀರವು "ಪಿಳ್ಳೈಉರಂಗಾವಿಲ್ಲಿದಾಸರ್" ಎಂಬ ಶಿಷ್ಯನ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗಬೇಕೆಂದು, ಸ್ನಾನವಾದಮೇಲೆ ಅವರ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

"ನಂಬಿಳ್ಳೈ" ಎಂಬುವರು ಅನುಯಾಗ ಅಂದರೆ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯಾದ ನಂತರ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡುವಾಗ "ಪಿಳ್ಳೈಯೇರುತ್ತಿರುವುಡೈಯಾರ್"

ಎಂಬುವರ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. "ನಡುವಿಲ್ ತಿರುವೀಧಿಪ್ಪಿಳ್ಳೈಭಟ್ಟರ್" ಎಂಬುವರು ಉತ್ತರವೀಧಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ "ಪಿಳ್ಳೈವಾನಮಾಮಲೈದಾಸರ್" ಎಂಬುವರು ಹೊಲೆಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಸ್ಥಲಶುದ್ಧಿಯಾಯಿತೆಂದು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರುಗಳ ಆಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ "ಈ ಜನ್ಮವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವು," "ಈ ಜನ್ಮವು ಅಪಕೃಷ್ಟವು" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

೮೬. ಅಜ್ಞರ್ ಭ್ರಮಿಪ್ಪರ್. ವರ್ಣಾಶ್ರಮವಿದ್ಯಾವೃತ್ತಂಗಳ್, ಗರ್ಭಭೂತನ್ನರ್-
ಶ್ವಪಚಾಧಮರ್ - ಶಿಲ್ಪನೈಪುಣವರ್ - ಭಸ್ಮ ಹುತಿ - ಶವಾಲಂಕಾರಂ
ಎನ್ನ ಪಮಾನ್ನ, ಕ್ಷುದ್ರಿಕ್ಕೊಂಗಳ್.

* ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕರಣಮ್ ಸಮಾಪ್ತಮ್.

ಅಜ್ಞರು (ಭಗವಂತನ ದಾಸ್ಯವೇ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಅನುರಾಗ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವರು), ಇವನು ಉತ್ತಮನೆಂದೂ, ಇದು ಉತ್ತಮವಾಕ್ಯವೆಂದೂ, ಇದು ಸದ್ವಿದ್ಯೆಯೆಂದೂ, ಇವನು ಸದ್ವೃತ್ತನೆಂದೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಭ್ರಮಿಸುವವುಗಳನ್ನು, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರಾದವರು, "ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದರೂ ಆ ವೇದವೇದ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗರ್ಭಭೂತನು (ಶ್ವಪಚ) ಎಂದೂ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಸನ್ಯಾಸಿಯೂ ಕೂಡ ಶ್ವಪಚನು (ನಾಯಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಪಾಕಮಾಡಿ ಭಕ್ಷಿಸತಕ್ಕವನು) ಎಂದೂ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆಯು ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿಯುವಂತಹುದೆಂದೂ, ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಕರ್ಣಾಭರಣವು ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಿಸಿದ ಹೋಮದಂತೆ ನಿಷ್ಫಲವೆಂದೂ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವನ ವಿದ್ಯೆ, ವೃತ್ತಗಳು, ಶವಕ್ಕೆ ಭೂಷಣಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಲಂಕಾರದಂತೆ ವ್ಯರ್ಥವಾದುವು" ಎಂದೂ ತಿರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನಾಗಿ ಎಣಿಸುವರು.

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯದ ಕನ್ನಡತಾತ್ಪರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು
— ಮುಗಿದುದು —

ಶ್ರೀಮದ್ವರವರಮುನಯೇ ನಮಃ

---

* ಇದಿಲ್ ಪ್ರಕರಣವಿಭಾಗಂ ಮುನ್ನುವರ್ ಪಿನ್ನೋರ್ ಕೊಂಡವೈಗಳ್.

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಕರಣಮ್.

೧. ಅನ್ಯರು ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನಿಯು ಅಭಿಯುಕ್ತರ್ ಪೂರ್ಣಿಯುವರ್ ಪಡ, ಪೂರ್ವಕಾಲವನ
ಜ್ಞಾನಿಗಳ್ ಎಣ್ಣುಮಾಗ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳ ತಿರ್ಯಕ್‌ಸ್ಥಾವರಜನ್ಮಂಗಳೈ
ಪ್ರಾರ್ಥಿಕ್ಕುವರ್ ಪರಿಯೋಗರುಮ್ ಪರಿಗ್ರಹಿತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಪ್ಪರ್ಗಳ್.

ಭಗವನ್ತನು ಸುಖವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಅವನು ಕಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕ ಸಾಧನವಾಗಿಯೂ, ಅವನು ಅದರಿಂದ ಭೋಗಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಕರಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತಿರ್ಯಕ್‌ಸ್ಥಾವರ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರಾದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಯಮುನೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೂಳಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪದಂಬ ವೃಕ್ಷವಾಗಿಯಾಗಲೀ, ಕುಂದವೃಕ್ಷವಾಗಿಯಾಗಲೀ ತಾನು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಶುಕಮುನಿಗಳೂ, ಉದ್ಧವರೂ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನಾಗಿ ಆಗಲೀ, ಶಿಖರವಾಗಿಯಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ವಾಸಸ್ಥಾನದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ತಿರ್ಯಕ್‌ಸ್ಥಾವರಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ತನಗೆ ಬೇಕೆಂದು "ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್" ಎಂಬುವರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ ತಿರುಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪುಳುವಾಗಿಯಾದರೂ ತಾನು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು "ಶ್ರೀಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರು(ಆಳವನ್ದಾರ್)" ಎಂಬುವರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ಇದರಿಂದ "ವಾಚಿಕಾಪರಾಧಗಳಿಂದ ತಿರ್ಯಕ್ (ಪಕ್ಷಿ, ಮೃಗ) ಆಗಿಯೂ, ಮಾನಸಾಪರಾಧಗಳಿಂದ ಚಂಡಾಲನಾಗಿಯೂ, ಕಾಯಿಕಾಪರಾಧಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾವರ (ಮರ, ಕಲ್ಲು) ವಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು, ತಿರ್ಯಕ್‌ಸ್ಥಾವರ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಫಲವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಪಡುವುದಾದರೆ ಅಂಥಾ ಜನ್ಮಗಳೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು.

೨. ಶೇಷತ್ವವಿರೋಧಿಯಾನ ಜ್ಞಾನಾನನ್ದಮಯನ್ನೈಯುಮ್ ಉಪೇಕ್ಷಿಪ್ಪರ್
ತ್ಯಾಜ್ಯತ್ತೋಡೊಕ್ಕ ಅಭಿಯುಕ್ತರ್ಗಳ್.

" ನ ದೇಹಂ ನ ಪ್ರಾಣಾನ್ " ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ "ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶೇಷವಾಗದೇ ಇರತಕ್ಕ, ಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆತ್ಮವಸ್ತುವೂ ಬೇಡ" ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕವರು, ಆ ಶೇಷತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ

ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುದರಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದಾಗಿಯೂ, ಕರ್ಮಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅನಿತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಜಾತಿಯು ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಉದಿಸುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?

೭. ಇದಿಲ್ ಶಿಷ್ಟಾಧಿಕ್ಯತ್ತಾಲ್ ಒರು ರಾಜಾ ತನ್ನೈ ಮಹರ್ಷಿಯುನಿವನಾಕ್ಕಿನವನ್
ಸ್ವಾಪನಾಕ್ಕುವಿತ್ತ ರಾಜಾವೈ ವಾರೇ ಉರುವಾಕ್ಕಿ ಯುದಸ್ಸಿತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ
ಮೇಱ್ತಿನ ಘೋಷಮೇ ಕರಿಯುಮದು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತನ್ನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವಸಿಷ್ಠರಿಂದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವು ಅಪಹಾರವಾಗುವಂತೆ ಚಂಡಾಲನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ತ್ರಿಶಂಕುವೆಂಬುವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದರಿಂದ ಜಾತಿಯು ವಿನಾಶಕ(ಅನಿತ್ಯ)ವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

(ಜಾತಿಯು ಅನಿತ್ಯವಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವವೆಂಬ ಜಾತಿಯು ಹೋಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ ಜಾತಿ ಬರುವುದೂ, ತ್ರಿಶಂಕುವಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವವು ಹೋಗಿ ಚಂಡಾಲತ್ವವು ಬರುವುದೂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೮. ಮಾತೃರಂಗಿಲ್ ಕಲ್ಪನಂಡವನ್, ಶಿವನ್ನು ವೇದಮೂಲಮಾನ ಮಾನಸ
ವ್ಯಾಧಿಗಳ್, ಸರ್ವವರ್ಣಶೂದ್ರತ್ವಮೇ, ಕಾಮುಕಾಪ್ರಾದಿಯುಳ್ ಕಡಲ್
ವಣ್ಣ ಮೇಚಕವರ್, ಶಿಶುಕ್ಕೆಯುಳ್ ಮರಿಚಿ, ಕ್ಷಪಣರಿಲ್ ಪತಿವ್ರತಾ
ಮುಮುಡಿದಾರ್, ಆರಾಧನಮರಣ ವೇರ ಅಂಗಮುಡಿದಾರ್, ಕಾಳಿಯನ್ನ ಪಾರ್
ಗಳೇಲುಮ್, ಶಂಗವಿಪ್ರಾವದ್.

ಪ್ರಮೇಯ ಅಂದರೆ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕ ವಸ್ತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಾವತಾರವನ್ನು ಈಶ್ವರನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರೂ ವೇದಕ್ಕೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಬುದ್ಧನ ವಿಗ್ರಹವೆಂಬ ಪ್ರಮೇಯವು ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದು; ಗೊಲ್ಲರ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪಶುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವಾಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೋಲು ಮೊದಲಾದ ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವು ಉಪಾದೇಯವು; ಪ್ರಮಾಣ ಅಂದರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವೇದದಲ್ಲಿಯೂ, ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹಿಂಸೆಮಾಡತಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು; ಭಗವಂತನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸತಕ್ಕ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳು ಉಪಾದೇಯಗಳು; ಪ್ರಮಾತಾ ಅಂದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವರು; ಇವರಲ್ಲಿ

ಶ್ವಪಚರಾಗಿದ್ದರೂ ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಉಪಾದೇಯರು. ಆ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇದಪರರಾದರೂ ಚಂಡಾಲರಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರದೇಯ, ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಮಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದನ್ನೂ ಉಪಾದೇಯವಾದುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕವರು, ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, "ಅವರು, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಸಮರಾದರು" ಎಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ನಿತ್ಯವಾದ ಪರಮಪದವನ್ನು ಸೇರುವರು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದವರು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಕಲ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರುಗಳ ಜನ್ಮ, ವೃತ್ತ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂದೆಮಾಡಿದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಲು ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲವಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವರು.

೫. ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರುಗಳಿಕ್ಕು ಶಿಷ್ಯರಾನ ಮಧುರಕವಿಗಳಾಲೇ ಕೃತ್ಯಮಾನ ಚಿತ್ತನ್ನು
ಇವರ ಅವತಾರವನ್ ಕಲಿಯುಮ್ ಕೆಡುಮ್ ಪ್ರೋಕ್ತೇ ಸೂಚಿತವನ್.

ಈ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರು "ಕಲಿಯುಂ ಕೆಡುಂ (ಕಲಿಯುಗವು ಹೋಗುವುದು)" ಎಂದು ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರ್‌ರನ್ನು, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಇವರ ಅವತಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ "ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯರಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಸರೂ ಶುಕರು ಇವರುಗಳು "ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀ ಮೊದಲಾದ ನದಿಗಳಿರುವ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಗವತರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ" ಎಂದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಈ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರ ಅವತಾರವೂ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು.

೬. ಅತ್ರಿಜಮದಗ್ನಿ ಪಙ್ಕ್ತಿರಥವಸುದೇವ ನಂದಗೋಪತನಯನ್ನಾಯ್ ಯುಗವರ್ಣ
ಕ್ರಮಾವತಾರನೋ? ವ್ಯಾಸಾದಿವದಾವೇಶನೋ? ಮೂದುವರ್ ಕಲಿ
ಕಡಿಕ್ಕುಂ ತಿರುವುರುವೋ? ಇರುವರೋ? ಮುನ್ನಮ್ ನೋಟ್ರ ಅನಂತ
ನ್ನೇಯೋ ಪುಣ್ಣಿಯಙ್ಗಳ್ ಫಲಿತ್ತವರೋ ಎನ್ನು ಶಂಕಿತ್ತರ್ಗಳ್.

"ಭಗವಂತನೇ, ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ರಿ ಪುತ್ರನಾದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನಾಗಿಯೂ, ಜಮದಗ್ನಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಪರಶುರಾಮನಾಗಿಯೂ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ದಶರಥನ ಪುತ್ರನಾಗಿಯೂ, ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ವಸುದೇವನಿಗೂ ವೈಶ್ಯನಾದ ನಂದಗೋಪನಿಗೂ ಸಹ ಪುತ್ರನಾಗಿಯೂ ಅವತರಿಸಿ ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ಶೂದ್ರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ

"ಕಾರಿ" ಎಂಬುವರಿಗೆ ಪುತ್ರನಾದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದನೋ! ಅಥವಾ ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳು ವೇದವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಭಗವಂತನ ಆವೇಶಾವತಾರವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಂತೆ ಇವರೂ ಆವೇಶಾವತಾರವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದರೋ, ಈ ಲೋಕದ ಜನಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಪುಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವತಾರಮಾಡಿದ ಮುಕ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೋ? ಅಥವಾ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೋ? ಅಥವಾ ಶ್ರೀಶಠದ್ವೇಷಿಮುನಿಗಳಾದ ಸಿದ್ಧರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೋ? ಅಥವಾ ತಾವು ಸೇವಿಸಿದ ಪುಣ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದವರೋ? ಅಥವಾ ಕೇಶವಾಯನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರೋ?" ಎಂಬುದಾಗಿ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರರ ಅವತಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರು ಸಂದೇಹ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೭. ಅಧುತ್ತು ಮೂಲಮ್ - ಪಾದ ಸಂದೆಗಂ ಪೆರುಕುಳ್ಳಾತ್ತು, ನಾನನ್ನು
ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ ವಾರುಮ್ ಪಿಗದುಮಿನ್, ಇಳ್ಳೊಯುದಮ್ ಕೆಡಿಯಾನೇ
ತಿಯ್ಯವಳಿ ಸಮೋರುವಗೈ ತೊಳ್ಳತ್ತಾಗ, ಅನಕ್ಕುಳ್ ಅನ್ನಾಮುಕನ್ನು,
ಇಯ್ಯು, ಶ್ರೀಧರ್ಮನ್ಯಕ್ಷ್ಯಯದಿಗಮುಳವಾಗ ಉಗನ್ನುಗನ್ನು ಆಮಿರ್
ಕೊಡಾಕ್ಕಿದೊತ್ತು, ಸಾಟ್ಟಿಯುಡೈಯ್ಯನ್ನು, ಶಠದ್ವೇಷೋಟ್ಟು ಮುದಾವಲಿ
ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಅಜ್ಞಕವಿಟ್ಟು ಸಾವಿಯುಕೂತ್ತ ಮೂಡು ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ್ಯು
ವಾಳುಮಾ, ಕಲಿಯುಗಮ್ ಶೀಲಕ್ಕೆ ಮಯುಗನ್ ಶತ್ರು ಪ್ರಟ್ಟೆಪ್ಪು
ಪೋದಿಯುದಿರುನ್ನು ಪ್ರಭಾವಮ್.

ಹೀಗೆ ಸಂದೇಹಪಡಲು ಕಾರಣವು ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಭಾವವೇ ಆಗಿರುವುದು. ಅಂಥಾ ಪ್ರಭಾವವೇನೆಂದರೆ - ಈ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರು "ಉಭಯ ವಿಭೂತಿ (ಈಲೋಕ, ವೈಕುಂಠಲೋಕ,) ಎಂಬ ಐಶ್ವರ್ಯಪ್ರಭು ಉತ್ತಮನಾದ ನೀನು ದೊಡ್ಡವನೋ? ಆ ವಿಭೂತಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ನಾನು ದೊಡ್ಡವನೋ ನೀನೇ ವಿಚಾರಿಸು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಗವಂತನೊಡನೆ ಸರಸವಾಡತಕ್ಕ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಇವರ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಗವಂತನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಆದುದರಿಂದ. "ಈಲೋಕ, ವೈಕುಂಠಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸದೃಶರಾದವರುಂಟೋ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ವಾಚಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯದಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಾವು ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯದಂತಾದವರಾಗಿ ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ದೂರವಾಗಲೂ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದಾಗ್ಯೂ ಇವರ ಒಂದು ಗುಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗದೇ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ

ರಾಗಿ, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಗಲು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಗೆ ತಾವು ವಿಷಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಗುರುತಾದ ರಾಗವನ್ನು (ಕೆಂಪನ್ನು) ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ, ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಉಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶಿಥಿಲರಾಗಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದವರಂತೆ ಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿ, ಸಂಸಾರಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತುಚ್ಛವಾದ ತರ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಾಹ್ಯರನ್ನು (ಮತಾಂತರನ್ನು) ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಓಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮದದಿಂದ ಗರ್ವಿಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾತೆಂಬ ಅಂಕುಶದಿಂದ ಮದವು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಗರುಡವಾಹನನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಸಾಂಸಾರಿಕ ದುಃಖಗಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಪಾಪವೂ ತಟ್ಟದಂತೆ ಕಲಿಯುಗದ ದೋಷವು ಹೋಗಿ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಧರ್ಮದಶಾಗದವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು, ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ರಾತ್ರೀ ಹಗಲೂ ಸಹ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. (ಇಂಥಾ ಮಹಾತ್ಮ್ಯನೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸಂದೇಹಪಡಲು ಕಾರಣವು.)

೮. ಇಮಕ್ಷ್ಮಾ ಹೇಲಾ-ಲ್ಯಾಗ್ನಿದೋಷವನ್ ಸೋಮಪ್ರಾಪ್ಯ ಏತ್ಯಸ್ತೋಪ್ಯರು
ಕೆನ್ನಿವಾಗ್ನಿಸ್ಸ್ಯ ಮಯಾಸ್ತವಾಯ್ ಸನ್ಯ, ಸೂಲುಕ್ಷ್ಯಸ್ತ ಯೋಗು
ಸ್ವಣರ್ಗ್ವ ಕಣ ಕಾಣವನು ಆಣ ಪಾರ್ಕ್ಯದಪ ಉಲಗನಯುಲ್ವ್ಯ
ಸಾರ್ನಿದುಕೆಯ್ಯ, ಇಹಾಕ್ಷಾ ಖ್ಯಾತ್ನ ತಿಂಧಿ ಕ್ಷ್ರಉಲರ್ ಸ್ವಾನಮುರು
ವಿನ ಮುಸ್ರಾದುವೇಷ್ಟನ ಸಂಮುಸ್ಪರ್ ನಿಷ್ಪ ಮುಲಕ್ಷ್ಯಸ್ತು ಅಸ್ಪೋಡು
ನೋಕ್ಯಾನ ದಿಶಿ ಯುಲೇ ಆಕ್ಷ್ಯಯುಲ್ ಭುಕ್ತಿಪ್ಪನು ಮಾರಿಪ್ಪನ್ನು
ತುಳಾಷ್ಯಗ್ರಿಥವರ್,ಮೇಲೋ ಸದ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯವೋಳ್ಕ್ಷ್ಯದ ಪ್ರಣ್ಣವಿಕಶಕಪೋಕ್ಷ್ಯವಮ್.

ಇವರಿಗೆ ಇಂಥಾ ವೈಭವವುಂಟಾಗಲು ಭಗವಂತನು ಇವರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ವಿಶೇಷಕಟಾಕ್ಷವೇ ಆಗಿರುವುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ—ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕೃಷಿಯು ಫಲಿಸದೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಡದೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೃಷಿಮಾಡುವಂತೆ, ಭಗವಂತನು ಪ್ರತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಚೇತನರೆಲ್ಲರೂ ಉಜ್ಜೀವಿಸಲೆಂದು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, (ಅಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಶರೀರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು) ಅದು ಸಫಲವಾಗದೇಹೋದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರದೆ, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಂದು ದಿವಸ ಫಲಿಸುವುದೆಂಬದಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಆ

ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸತಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ತನ್ನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನಮೇಲೆ ನಿದ್ರೆಮಾಡುವವನಂತೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ತಾನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಂಸಮಯವಾದ ಚಕ್ಷುಸ್ಸು (ಕಣ್ಣು) ಗಳಿಗೆ ವಿಷಯನಾಗದ ತಾನು, ಅವಕ್ಕೆ ಗೋಚರನಾಗುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು. ಆಶ್ರಿತರಿಗೆ ಪರಾಧೀನನಾಗಿ ಅಪಾರವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ತನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಜನ ಯಾರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುವರೋ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಲೋಕದವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ವಾಸನೆಯೊಡನೆ ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಳಗಿದ ಆನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ಸಂಸಾರಿಗಳನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರತಕ್ಕವನು ಯಾರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುವನೋ ಎಂದು ಹುಡುಕಿದನು. ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಳೆದ ತನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿರುವ ಅರಳಿದ ಕಮಲದಂತಿರುವ ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಚೇತನರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಂಡು ಬರದೇ ಇರಲು, ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರತಕ್ಕವರನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಿಯನಾದ ವಿಭೀಷಣನಿರುವ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಆಳ್ವಾರರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಭಗವಂತನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೯. ಕ್ರಮಣಿ ವಿದುರಯುಧಿಷ್ಠಿರರ್ಗಳ್ಕ್ಕು ಪೂರ್ಣಕಟಾಕ್ಷನ ಪೂರ್ಣಕಟಾಕ್ಷನ್ನಡು
ನೋಕ್ಕು ಪಾಪವಿಮುಕ್ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದವಿಂದೇ.

ನಿತ್ಯ ಸಂಸಾರಿಯಾದವರಮೇಲೆ ಭಗವಂತನ ಕಟಾಕ್ಷವು ಬಿದ್ದರೆ ಈ ರೀತಿ ವೈಭವ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ— ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಬೇಡರ ಜಾತಿಯವಳಾದ ಶಬರಿಯು " ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನನ್ನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಪೂ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಆಯಿತು " ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವನು ಪರಿಶುದ್ಧನಾದನು; ಭಕ್ತ ವಿಲೋಚನದಲ್ಲಿ ಋಷಿಪತ್ನಿಗಳು ಭಗವಂತನ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ

ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವಷ್ಟು ಪರಿಶುದ್ಧರಾದರು. ಹೀಗೆ ಶಬರಿ, ವಿದುರ, ಜಟಾಯು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಕಟಾಕ್ಷವು, ತಾನು ದಂತೆ ಅನುಭವಿಸದಲ್ಲದೇ ತೀರದ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

೧೭. ಗೋವರ್ಧನತ್ತು ನಿಂಱಿರ್ಪ್ಪ ಪುಲ್ಲುಕ್ಕೆನವರ್, ಜಗತ್ತಿಕಾರ್ಯವಾಗ ಜನ ಕ್ಕೆಃ ನಲ್ಲವರ್ಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಪ್ರಾಪಕರ್ಕ್ಕು ಅವುಮುದ್ರೆ ಶಯ್ ದು, ಇವರ್ಕ್ಕು ಜ್ಞಾನತ್ತ ಲೋಕಮಾಗತ್ತಪ್ಪ ಮೂಲಅರ್ತ್ತ ವ್ಯಾ ಯಾನಾರ್.

ಹೀಗೆ ಇವರೊಬ್ಬರಮೇಲೆ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಭಗವಂತನು ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾತಕ್ಕೆಂದರೆ - ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಶುವಿಗೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ಬೃಂದಾವನ ಅಂದರೆ ಸೆಗ್ಗಿಲಪಟ್ಟ ಕಾಡನ್ನು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಂತೆ " ಲೋಕಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಒಳ್ಳೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿದನು " ಎಂಬದಾಗಿ ಈ ಆಳ್ವಾರರೇ ಹೇಳುವಂತೆ, ಭಗವಂತನು, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಸೌಹಾರ್ದದ ಫಲವಾದ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಇವರೊಬ್ಬರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಇವರನ್ನು ತನ್ನಂತೆ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು, ಇವರು ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನಂತೆ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಆದರು.

೧೮. ಅಱಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಮನಿತಲಮರುಳುಗ್ಗೆ.

ಈ ಆಳ್ವಾರರನ್ನು ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ - ಅವರಿಗಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಅಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು.

೧೯. ಇರುಳ್ ತುಯಿಲ್ಕ್ಕು ಮಯಕ್ಕು ಮಾಱಪ್ಪತ್ತ ಅನುಮಯಸಂಶಯವಿಪರ್ಯಯವಿಪರೀತಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಱುತ್ತು ಮುಂಗಿದ ಜ್ಞಾನತ್ತ ಕಾಲೆಲ್ಲಾ ಪೆಟ್ರು ಅವಾವನ್ನುವರ್ ಸರ್ಗ್ಗಾಮಿನುಂಬಾಗನೇ ಪಾದ್ಯವೆಳ್ಳಾ ಮಾತ್ತ್ಕೊಡೇ ಪರಮಭಕ್ತಿಪಕ್ವಮಾಕ್ಕುಗ್ಗೆ.

ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಹೇಗೆಂದರೆ— (ಜ್ಞಾನವು ಹುಟ್ಟದೇ ಇರುವಿಕೆ) ಅಜ್ಞಾನವು, ಹೋಗುವುದೋ? ಮನುಷ್ಯನೋ? ಎಂಬಂತೆ" ಎಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು

ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ" ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗದ್ದು ಸಂಶಯವು, ಕಪ್ಪೇಚಿಪ್ಪನ್ನು "ಬೆಳ್ಳಿ" ಎನ್ನುವಂತೆ, ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತಕ್ಕದ್ದು ಭ್ರಮವು; ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು ವಿಸ್ಮೃತಿಯು. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಸಂಗ, ಆ ಸ್ನೇಹದಿಂದುಂಟಾಗಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸದೆ ಹೋದರೆ, ಸಲ್ಲಲಾರದಂಥಾ ಕಾಮ, ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯದ ಆಸೆಗೆ ಬಿಟ್ಟೇದಬಾರದಸಂಕಲ್ಪ ಅನುರಾಗ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದಂಥಾ ಸ್ನೇಹ. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಕಡೆಗೆ ಪರಮಭಕ್ತಿದಶೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. (ಹೀಗೆ ಈ ವಿಧ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಟಾಕ್ಷ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಲೋಕದ ಹಿತಕ್ಕೆಂದೂ ಆ ಕಟಾಕ್ಷ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗೆಯೂ ಕೂಡ ಅಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಪರಮಭಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೆಂದೂ ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗಗಳಿಂದುಂಟಾಗತಕ್ಕ ಉಪಾಸನಾ ಸಾಧನ ಭಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ, ಪ್ರಪನ್ನರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಹೊಂದುವ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಇವರ ಭಕ್ತಿಯು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.)

೧೩. ಜನ್ಮಾನ್ತರಸಹಸ್ರ ನಲ್ ತವಙ್ಗಳಾಲೇ ಜ್ಞಾತಕಙ್ಗಳಾಲೇ ಪಿನ್ನು ವ್ಯಾಧಿ ಪಾತಿತ್ತು ಕಣ್ಣಿಲ್ ಉರಾಯ್, ತಾನ್ ಇತ್ತು, ಓಡಿ ಉರುಪೆನ್ನುಮ್ ನೆಞ್ಜು ಪರೇಳ್ವು ಅರುಳ್ ತೈನ್ನಾಲ್ ತಳರಾಲ್ ಮುಕ್ಕು, ಉಗಾಿಡ ಪಕ್ಷಸ್ಪರ್ಶ ಇನ್ಮೈ ವದುಸ್ತಿ ತುಸ್ಸ ಪಿಸ್ನಿಗಳ್ ಪಿರಾಸು, ಪಿರೇತಕವಾದಿಗಳ್ ವಳರ, ಎಟ್ಟುನೀಟ್ಟಿ ಎಟ್ಟುಪಿಟ್ಟು ಎಟ್ಟಾತಾಮುಡಿ ದ ಪುಷ್ಪವಾಲ್ ಕಾಣ್ಡ್ ಪಿಶೇಷಣರತಿಯುಮ್ ಶಿಯಿಸು ಉಳ್ಳವಳ್ ತೊಡುರಿಯುಮ್ ಪಾರಿಪ್ಪುನ್ನು ಉಪದಾಪ್ತಿ ಮುಕ್ ಅಳ್ಳುಪ್ಪಿನ್ನೆ ಮುದ್ದೈದೆ ಧಿಳಿಪ್ಪಿಪ್ಪ ಕ್ಕದ್ಯ ಯೋಗನಿತಿಶ್ಚಿ, ಅಧವಾಗೃಪ್ರವಾಪ್ತಿಯೋರ್ ಮನನ್ತನ್ನುಳ್ ಅವರ್ನ್ನುನ್ನೈಯುವಲ್ ಅದುವಲ್ ವೆಧುವಲ್ ಕುಡನ್ನೈ ಕ್ಕನ್ಕ. ಶಿವನ್ತಿಪ್ಪಡಿಯೇ ಮನಸ್ಸ ಕಿಟ್ಟುನ್ನು, ಸಿದ್ಧ್ಯುವಲ್ ಮುಗವಾಪ್ಪ್ಯ ಕೊಡಕ್ಕಗಾತಸ್ಸೃತಿಯಾಯ್ ಕನವಿಲ್ ಮುಕ್ಕ ದರ್ಶನಸಮಮಾಯ್ ಆಗೆಸ್ಸು ಪ್ರುಧಿಗುಣಕ್ಕ್ ಸ್ಪೃಯಮಾಯ್ ವೃಗುವಲ್ ತಿರಪ್ಪು ವಿಟ್ಟು, ಕೃತ್ಯತ್ವವಾತ್ಸವ ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನಮಾಯ್ ವೇದಸೋವಾಸನೋಪಾಧ್ಯಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾಧ್ಯಸಾಧನ ಭಕ್ತಿಯಾಗ ಪಾತ್ಸಿತ್ತನ್.

ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗಗಳಿಂದುಂಟಾಗತಕ್ಕ ಉಪಾಸಕರ ಭಕ್ತಿಯು ಸ್ವರೂಪವಾವುದೆಂದರೆ - ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಫಲದ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದವರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಭಗವದ್ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಓದಿ, ಅದರಿಂದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ದೇಹಶುದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನಮಾಡಿ, ಗಾಯತ್ರೀಜಪ-ಸನ್ಧ್ಯಾವನ್ದನೆ - ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳು (ದೇವಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞ, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಇವು), ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳು (ಯಜನ, ಯಾಜನ, ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ದಾನ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಇವುಗಳು) ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು, ಶರೀರವು ಬಾಡುವಂತೆ ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಾನು ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟು, ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಾಧನಸಪ್ತಕ (1) ವಿವೇಕ ಎಂದರೆ ಅಶುದ್ಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸದೇ ಶರೀರವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು (2) ವಿಮೋಕ ಎಂದರೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ (3) ಅಭ್ಯಾಸ ಎಂದರೆ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅವಲಂಬನವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸರ್ವದಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು (4) ಕ್ರಿಯಾ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನಾಚರಿಸುವುದು (5) ಕಲ್ಯಾಣ ಎಂದರೆ ಸತ್ಯ, ಋಜುವಾಗಿರುವಿಕೆ, ದಯೆ, ದಾನ, ಅಹಿಂಸೆ, ಪರರ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಚಿಂತಿಸದೇ ಇರುವಿಕೆ ಇವುಗಳು (6) ಅನವಸಾದ ಎಂದರೆ ಶೋಕಭಯಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವಿಕೆ (7) ಅನುದ್ಧರ್ಷ ಎಂದರೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ವಸ್ತುಗಳು ಒದಗಿದಾಗ ಅತಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವಿಕೆ ಎಂಬ ಏಳು ಸಾಧನಗಳು), ಶಮ ದಮ (ಬಹಿರಿಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ, ಅಂತರಿಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ) ಇವುಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಅಜ್ಞಾನ, ಅಸೂಯೆಗಳೆಂಬ ಎಂಟು ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವ ಅಹಿಂಸೆ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ಭೂತದಯೆ, ಕ್ಷಮೆ, ಜ್ಞಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಧ್ಯಾನ ಎಂಬ ಎಂಟು ಆತ್ಮಗುಣಗಳನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪುಷ್ಪಚಂದನಾದಿಗಳಿಂದ ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳಂತಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಾನುಭವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ,

ಅಶುಭ ವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಕಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಡೆದು ಒಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿ "ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಸ್ಮಿತಾ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಅಭಿನಿವೇಶ" ಗಳೆಂಬ ಪಂಚಕ್ಲೇಶಗಳ ಸಂಚಾರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ನಾಸಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಆತ್ಮನಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ಧ್ಯೇಯನಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸ್ಮರಿಸಿ, ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ತೋರುವ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಯೋಗವೆಂಬ ಉಪಾಯದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ವೈದಿಕೋತ್ತಮರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅತಿ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ವಿಗ್ರಹದೊಡನೆ ನಿತ್ಯವಾಸಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ, ಮಹಾತ್ಮೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾದ ತೇಜೋರೂಪಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ, ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮರೆಯದೆ ವಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದ ಸ್ಮರಣವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ, ಹಾಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ, ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುಳ್ಳ ತಕ್ಕ ವೇದನ, ಉಪಾಸನ, ಸೇವೆ, ಧ್ಯಾನ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಜೀವನಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ "ಸಾಧನ ಭಕ್ತಿ" ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು.

೧೪. ಸ್ವೀಕೃತಸಿದ್ಧಸಾಧನಸ್ಯ ಅಶಕ್ತ್ಯಾ ಸಾಧ್ಯಭೂತ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೃತ್ಯಮನ್ಯೋ
ಸಿದ್ಧಿಕೃತ್ಯಮ್.

ಸಿದ್ಧೋಪಾಯ (ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡದೇ ಇರತಕ್ಕ ಉಪಾಯ) ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರು ಈ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಂಕರ್ಯದಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಲು, ಇದು ಅವರಿಗೆ ಶರೀರವಿಯೋಗವಾದಮೇಲೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು.

೧೫. ಇವು ಉಭಯಮಪಿ ಏಕೀಕರ್ಯಾಲಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಿತನ್ನು, ಶ್ರೀ
ವಿದಿಸ್ಸು ಶಬ್ದಮೇ ನೋಯಾದುಲರಾತ್ಮ ವಿಪ್ರಸ್ವಲಬ್ಧಾಯ ತತ್ವಗಸ್ಯೆ
ಕಾರಣಸ್ವಾ ಹಾನಿಕಾಸ್ತಿ. ಸತ್ಯಾಭಿಯೋಗವೃತ್ಯಕೆಳಲಾಮಾವಮೋನ್ಯ.

ಈ ಆಳ್ವಾರ್ಗಳ ಭಕ್ತಿಯಾದರೋ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ- ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಶರೀರದೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಅವರು ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದರೂ ಬಿಡಲು ಅಶಕ್ಯವಾದುದಾಗಿ,

ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸದ ಕಷ್ಟವೇ ವ್ಯಾಧಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಶರೀರವನ್ನು ಶೋಷಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶಾಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ, ತವಕ ಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಇತರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಿದ್ಧೋಪಾಯವಾದ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಇವರಿಗೆ, ಎಡೆಬಿಡದೆ ಭಗವನ್ತನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇವರ ಸತ್ತೆಗೂ, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಇವರ ಭೋಗಕ್ಕೂ, ಎಲ್ಲಾವಿಧವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇವರ ವೃತ್ತಿಗೂ ಉಪಕರಣವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೬. ಇಡಕಿಲೇನ್ ನೋನ್ಬೊನ್ರಿಲೇನ್ ತಿರುಪ್ಪೇರ್ ಶೀಱ್ಱ್ನಾಳ್‌ಕಳಿಲ್ಲ್ಯಾಲೇ
ಸಾಧನತ್ರಯಸಾಧ್ಯಭಕ್ತ್ಯಾಸಾಧ್ಯಮಲ್ಲ.

ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರು "ನಾನು ಹಸಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನಿಕ್ಕಿದವನಲ್ಲ; ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ; ಜ್ಞಾನಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ; ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಇದ್ದವನಲ್ಲ; ಹಿಂದಿನ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದೆನು." ಎಂಬದಾಗಿ ತಾವೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಬಾದುದರಿಂದ ಇವರ ಭಕ್ತಿಯು, ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳೆಂಬ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದದ್ದೂ ಅಲ್ಲ; ಪೂರ್ವಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಬಂದದ್ದೂ ಅಲ್ಲ.

೧೭. ಇಪ್ಪಿಱಪ್ಪೇ ಶಿಲನಾಳಿಲ್ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಅಡಿಯ್ಯೇಮ್ ಕಣ್ಡೋಮೇ.

ಇವರು "ಈಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದೆನು" ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, ಇವರ ಭಕ್ತಿಯು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಾಧನತ್ರಯವನ್ನು ಈಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ಬಂದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

೧೮. ಪಣ್ಡುಪಲ್ಲಾಯಿರ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ್ ಪಿಱವಾ ಶಿಯರ್,ಕಲಿಯನಾರೇನ ಆಳುಮ್‌ಕೊಣ್
ಕುರುವಣ್ಣರ್ ಕಂಡಿಯನ್ಱ ತ್ಯಾಯು ಶಿಯಮ್ ಎಣ್ಣ್‌ ಶರುಕ್ಕ್ಯೇ
ಪಾತ್ಕ್ಯಾಬಿನ್ನಲ್ಲನ್ ಪೋಗಿತ್ತೇ ಮಾರಾದೇ ಪೋಂಯೊಕ್ಕ್ಯಾಣಾ
ಪ್ರಾಕ್ಗಮ್ಮುಕ್ಕು ಕ್ಕಾವಲ್ ಶಿಯದು ಕುಮ್ಮೈನ್ನು ಕಿನ್ರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿವಲಿ
ತ್ತೇತ್ತ್ ಆರುಸಿ ಧುರುಕ್ಕ್ ಕ್ಕಡಗಾಯಿನ ಇರುಪ್ಪತ್ತ್ ಪಾತ್ರತ್ತವಿಧಿಯಾನ
ವಾಡೇ ತನ್ನಾಲ್ ಮುನಪ್ ವೃತ್ತಿಪ್ಪದಾಗ ತ್ತಿಯನ್ನದಮುಕ್ಕ್, ಒಳ
ವಾಳುದಯ ಇನ್ನತಪ್ಪತ್ತ್ ಪೇಶುಮಿಲ್ಲ್, ತ್ತೀಕೊಳ್ಳ ಇರ್ಕ್ಕ್ಯ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಂತಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತು ಹದಮಾಡಿ ಪೈರುನೆಟ್ಟು ಫಲಬಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಅನ್ನಮಾಡಿಸಿ ಊಟಮಾಡುವಂತೆ, ಭಗವಂತನು ಅಕ್ಷರನೆಂಬ ಚೇತನವನ್ನು ತನಗೆ ಭೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕೆಂದು, ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವರಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಕೆಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಇವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಕೃಷಿಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದನೆಂದು ಈ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.)

ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕುದಾದ ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬದ್ಧಚೇತನರ, ಭಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯತಕ್ಕ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು, ಕಲಿಕಾಲನೆಂಬ ಶತ್ರುರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವನ ಭಟರಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಈ ಚೇತನನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ, ಪ್ರಧಾನನಾದ ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಾವು ಹೋಗುವ ದಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧಗಳೆಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಇವು ಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅವಕಾಶವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿ, "ಇನ್ನೂ ವಿಷಯಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕು; ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದವು ಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ಚೇತನನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿ, ಅವ ನನ್ನು ಬಡಿದು, ಎಳೆದಾಡಿ, ಶರೀರವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾಗಿ ಸುತ್ತಿ, ದಾಟಬಾರದ್ದಾದ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಕುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ, ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ದಂಡಿಸಿ, ಅರ್ಥಕಾಮಗಳನ್ನು [illegible] ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡರು, ಸುಕೃತಿ

ಕ್ಕೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಕೆಡಿಸಿಬಿಡಲು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಗವನ್ತನು, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಕ್ಷಯಿಸಿಹೋಗುವಂತೆ ಇವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಒಂದು ನಿಂತು, ಕೃಪೆಯೆಂಬ ಕುದುಗೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಶಾಖೆಗಳೆಂಬ ಸ್ವರಗಳನ್ನು, ನಿರ್ಮೂಲವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಸಾಧಕನು "ಇವನು ಭಾಗವತನಾದನು" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಭಕ್ತಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಿ ಹಾಕಿ, ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಮೃತದ ನದಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ, ಮನಸ್ಸು ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಹದವಾಗಲು, ಆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗವೆಂಬ ಬಿತ್ತವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪರತನ್ತ್ರವಾಗಿ, ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ಕರ್ತೃತ್ವ (ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ), ಭೋಕ್ತೃತ್ವ (ನಾನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ) ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸತಕ್ಕ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳೆಂಬ ಕಳೆಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಬೇಲಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಪಾಪಿಷ್ಠರೊಡನೆಯೂ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸ್ವೈರಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಗರ್ವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ರಾಕ್ಷಸರು ಫಲವನ್ನ ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಪೈರಿಗೆ ರಕ್ಷೆ ಇಡುವಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ಭಾಗವತರಲ್ಲದವರು "ಇವನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನು" ಎಂದು ಈ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಂತೆ ಕಾವಲಿಟ್ಟು, ಮೇಘದಿಂದ ಶುದ್ಧ ನೀರಿನಿಂದ ಪೈರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವಂತೆ, ಕಪ್ಪಾದ ಮೇಘದಂತಿರುವ ಭಗವನ್ತನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಮಾಡಿ, ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬಲಿತ ಪೈರುಗಳು ತಲೆಬಗ್ಗುವಂತೆ ಭಕ್ತಿಭಾರದಿಂದ ಪರವಶತೆಯುಂಟಾಗಲು, ಬಹಳ ಹಸಿವಾದವರು ಧಾನ್ಯವು ಒಕ್ಕಣೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬಲಿತಿರುವ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹುರಿದು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಭಗವನ್ತನು, ತನಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಆತ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿವಸ ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದದೇ ಆಶಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಗರುಡ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ ಭಾಗವು ಇರಬಹುದೆಂದು ನಿರೂಪಣೆಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವಂತೆ, "ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಮುಕ್ತನಾದಮೇಲೆ ಇವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸೋಣ" ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಭಕ್ತಿಪರವಶನಾದ ಆತ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಅಭಿನಿವೇಶದಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಕೃತಶರೀರದೊಡನೆಯೇ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅನು

ಭವಿಸಿ, ದೇಶಾಂತರಾಲ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಹಸ್ತಾದ ಸ್ವರಸದಿಂದ ಧಾನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಉದುರಿ, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗುವುದೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಪೈರನ್ನು ಕುಯಿದು, ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು, ಕಡ್ಡಿ ಕಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ಈ ಆತ್ಮನು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಬಲವಾದ ದೊಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಇರುವ ತನ್ನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಅಸಾರವಾದ ಅತಾತ್ಮಸುಖದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ರುಚಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಭತ್ತದ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವಂತೆ ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ಆಧಿ (ಮನೋವ್ಯಥೆ). ವ್ಯಾಧಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸ್ಥೂಲದೇಹವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಅಕ್ಕಿಯ ತವುಡನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯುವಂತೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವನ್ನು ವಿರಜಾನದಿಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ವಾಸನಾ ರೇಣುಗಳೊಡನೆ ಹೋಗುವಂತೆ ತೊಳೆದು, ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದ ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು, ಅಮಾನವ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಸಿ, ಸತ್ಕಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಇದಿರುಗೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಾದಿ ಷಡ್ಗುಣಗಳೆಂಬ ಒಗ್ಗರಣೆಗಳೊಡನೆ ಅನ್ನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಆತ್ಮವಸ್ತುವು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗಲು, ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು, ಇವನಿಗೆ ರುಚಿ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ನೇಗಿಲು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಆತ್ಮಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಕಟ ವ್ಯವಸಾಯದ ಫಲವೇ ಆಗಿರುವುದು ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಭಕ್ತಿಯು.

೧೯. ಕೋಸಲಗೋಕುಲಚರಾಚರವಸ್ತು ಕೆಯ್ಯುವಲ್ ಗುಣವೊನ್ನಿಲ್ಲಾದ ಅಪ್ಪು ಪಮನ್ನಕ್ಕೆಷ್ಟಮ್.

ಅಯೋಧ್ಯೆ, ಬೃಂದಾವನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಚರಾಚರವಸ್ತುಗಳಿಗೆ, ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಯಾವ ಸುಕೃತವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಕೃಪೆಯ ಬಲದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮವು, ಎಲ್ಲಾ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಸಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವಂತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದ ಕಾರಣ ಭಗವಂತನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯ ಬಲದಿಂದ ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ಈರೀತಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

೨೦. ಪಟ್ಟತ್ತುಕ್ಕುರಿಯ ಪಾಣ್ಡಿಯನುಮುಡಿಯುಮ್ ಶೆಯ್ಯುಮವನ್ನ ಆಕಾಯಾದು.

ಪಟ್ಟದಾನೆಯು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪದ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವನನ್ನು ಅರಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಈಶ್ವರನೂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವರ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾಗಿ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. (ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕೃಪೆಗೆ ಈಶ್ವರನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಕಾರಣವಾದುದರಿಂದ ಇದು ಅಪರ್ಯನುಯೋಜ್ಯ ಅಂದರೆ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹವಾದುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೨೧. ಮುನ್ನೀರ್ ಪಾಸ್ತಿನಾರ್ ಕೊಟ್ಟುವೆನ್ ಕೋಪ್ಪವೆಯ್ಯಾಗ್ರಿಯನ್ನರ ಸಾಕ್ಷಾ ತ್ಕೃತಸ್ವಪರವೃತ್ತಾನ್ತರ್ಕಳುಕ್ಕು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕಾದಿಗಳೈನಾಗಿಲ್ ಕೋಸ್ತುವೆ.

ಇವರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾನ್ತವನ್ನೂ ಪರರ ವೃತ್ತಾನ್ತವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರಾದುದರಿಂದ, ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಅಜ್ಞಾತ ಸುಕೃತಗಳು ಈ ಕೃಪೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಸುಕೃತಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು.

೨೨. ಕೆರ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ತೇಡಿಚ್ಚಾರಾದೇ ಕೆನುಕ್ಕಾಯ್ ತನ್ನುಯಿನ್ನ ಅದ್ವೇಷಾ ಭಿಮುಖ್ಯಙ್ಗಳುಮ್ ಸುಕೃತಙ್ಗಳಲ್ಲ.

ಭಗವಂತನು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವುಂಟೋ ಎಂದು ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿ ಕಾಣದೇ, "ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅದ್ವೇಷವನ್ನೂ ಆಭಿಮುಖ್ಯವನ್ನೂ ನೀನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ" ಎಂದು ಆಳ್ವಾರ್ರವರೇ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅದ್ವೇಷವೂ ಆಭಿಮುಖ್ಯವೂ ಸುಕೃತದಿಂದ ಬಂದವಲ್ಲ.

೨೩. ಎಣ್ಣಿಲುಮ್ ವರುಮ್ ಗಣನೈಕ್ಕು ಎಣ್ಣಾನುಮಿಲ್ಲೈ.

"ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಾನೊಂದುಸಾರಿ ಗಣನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು; ಅವನು ಪರಮಭಕ್ತರಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ನನಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆಳ್ವಾರ್ರ ಗಣನೆಯು ಭಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ "ನಾನೊಂದು ಗಣನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ತಿಯು ಈರೀತಿ ಫಲಿಸುತ್ತಿದೆ" ಎಂದು ಇವರೇ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದೊಡನೆ ಮೊದಲಿಸಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಯಲ್ಲವೆ.

೨೪. ಮಧ್ಯಮಾಲ್ ಇತ್ಯನ್ತ್ಯೇಮನ್ನವುಮ್ ಅನುಮತೀಚ್ಛೈಗಳ್ ಇರುಕ್ಕುಮ್ ಪ್ರಸಾದವೆನ್ನ ಇತ್ಯಾಪಿಕ್ಕ ಎಣ್ಣೈವಿಸದು

“ಭಗವಂತನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಿಸಲು ನಾನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದೆನು; ವಿರೋಧಿವರ್ಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗುವಂತೆ ನಾನೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಅನುಮತಿಯೂ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಈ ಕೃಪೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲ. “ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯು ಮಾಡಿತು” ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಆಳ್ವಾರ್ರವರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯಷ್ಟೆ.

೨೫. ಮಾಧವನ್, ಮಲೈ, ನೀರ್, ತಿರುಪ್ಪೇರ್, ಎನ್ಬದುಮ್ - ವ್ಯಾಜ್ಯಸುಕೃತ್ತಿ, ಅನ್ಯಾರ್ಥಮುಮ್, ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕಮುಮ್, ಅಹಂತಮುಮ್, ಫಲವಿಸದೃಶಮುಮ್, ಫಲಾನ್ತರಹೇತು.

“ಮಾಧವನೇ ಮೊದಲಾದ ಭಗವನ್ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು” ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನು “ನೀನು ನನ್ನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ; ನಾನು ವಾಸಮಾಡುವ ಬೆಟ್ಟ; ಊರು ಇವುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದೆ; ನನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನೀರನ್ನೂ ನೆಳಲನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಕೃತಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ್ದು ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಭಗವನ್ನಾಮಕ್ಕೂ ಭಗವಂತನ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೂ ಇರುವ ವಿಶೇಷವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ; ನೀರುನೆಳಲುಗಳು ಭಾಗವತರಿಗೋಸ್ಕರ ಕಲ್ಪಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲ; ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವು.

“ಇವುಗಳು ಭಾಗವತರಿಗೆ” ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಂದ ಫಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವು ಭಗವಂತನ ಕಟಾಕ್ಷವೆಂಬ ಮಹಾಫಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣಗಳೂ ಅಲ್ಲವು; ಯಾವುದೋ ಕೆಲವು ಅಲ್ಪ ಫಲಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುವು.

೨೬. ಇವೈ ನಡುವೇ, ಅತಿಯಾನೆನ್ನು, ಓಕ್ಕಪ್ಪಡಾ ಪ್ರಮಾಣಮುಮ್, ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಸಾಕ್ಷಿ, ವರ್ಣಕಳಬಲನುಭವಮಾಗಿರ ಇನ್ದ್ರಜಾಲಙ್ಗಳ್ ಕಾಟ್ಟಿಕ್ಕೊಳ್ಳ, ವ್ಯಾಜ್ಯಾನ್ತು, ವಿಧಿಶಬ್ದಮ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತು ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಇಂದ್ರಜಾಲ

ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಚೇತನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಭಗವನ್ತನು ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತಾದ ಈ ಚೇತನನನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೀಗೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ) ಭಗವನ್ತನು ಚೇತನನೆಂಬ ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತು ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೀನು ನನಗೆ ದಾಸನು ಎಂದು ತೋರಲು ವೇದವೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ನನಗೆ ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂಬ ಅನಾದಿಯಾದ ಅನುಭವವಿರುವುದರಿಂದ ಬಾಯಿಮಾತಾದ ವೇದವೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣವು ಒದಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಚೇತನನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ನಿನ್ನ ದಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ಕೇಳಲು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು "ನೀನು ನನ್ನ ದಾಸನು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬದಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಲು, ಅವರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವುಳ್ಳವರೆಂದು ಚೇತನನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು, ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂದ್ರಜಾಲವಿದ್ಯೆ ತೋರಿಸುವವರಂತೆ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವನು ತನ್ನ ವಶವಾದ ಮೇಲೆ "ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ಆತ್ಮಾಪಹಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದೆನು" ಎಂದು ಅವನೇ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ಭಗವನ್ತನಿಗೆ ಆಳ್ವಾರೆಂಬ ಚೇತನನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯುಂಟಾಯಿತು.

೨೭. ಪರಮನರುಳ್ಳು, ಪೆರಿಯೋ, ಎನ್ನುಡಿ ಯುಟ್ಟ ಹಿ, ವಾಸ್ಕ್ರಿಮುಡಕನ್ಗಳ್,
ಸುಕೃತಮೊನ್ರಿಯು, ಕೃಳ್ಳಿಕ್ಕಲಾವದಿಲ್ಲೈ.

"ಭಗವನ್ತನ ಕೃಪೆಯು ಬಂದ ಬಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಆಳ್ವಾರ್ರವರೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಇವರ ಫಲಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಭಗವನ್ತನೇ ಕಾರಣವಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸುಕೃತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

೨೮. ನಲಮರುಳಿನನ್, ಎನ್ನೊಕ್ಕೆನ್ರು, ಅಮುಲಜಡವನ್ ಅರುಳಾಲ್ ಮುನ್ನು
ಮುವರ್ಕ್ಕು, ಅನ್ನುಕ್ಕೆ ಡಿಯಾವನಮುವೇ ಅಡಿಸೇರುಗೈಕ್ಕು, ಸಾಧನಮ್.

"ನನಗೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಆ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಕಡೆಯವರೆಗೂ ಧರಿಸತಕ್ಕ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಇವರಿಗೆ, ಭಗವನ್ತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೂ ಆ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯೇ ಕಾರಣವು.

೫೯. ಕ್ಷುದಾರ್ತ್ತ ಶೋರುಮೆನ್ನ ಕ್ಕೂಲನ್ನ, ಪಿಂತ್ತು, ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳೈ, ವಳರ್ಕ್ಕ್ಕಿರದು.
ಕನವುಗ್ಗಳ್ ಯುಪ, ಕಾಣ್ಪು ಪೆರುಕ್ಕುಪಲಮ್, ಮಾನಸೋಪವಾಸಿ,
ಭೋಜನತ್ತು ಕೃಷ್ಣತ್ತೃಷ್ಣೈ ಪೋಲೇ, ಆಕ್ಕನಲ್ಲ ಮಹಾಪೋಗತ್ತುಕ್ಕಾಗ.

ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದವನಿಗೆ, ಮೊದಲು ಅನ್ನವನ್ನಿಕ್ಕಿದರೆ ಅವನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನ್ನವನ್ನು ಅರೆದು ನೀರ್ಗೆ ಹಾಕಿ, ಗಂಜೀ ಕೊಟ್ಟು, ಅದು ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನವನ್ನಿಕ್ಕಿ ಭೋಜನಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದ ಆಳ್ವಾರವರು, ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಭವಿಸಿ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆದಮೇಲೆ, ಇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು ಅನುಭವಿಸುವ ಭೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಗವಂತನು, ಮೊದಲೇ ಇವರನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸಂಶ್ಲೇಷ (ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗುವಿಕೆ), ವಿಶ್ಲೇಷ (ಅವರಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗದೇ ಇರುವಿಕೆ), ಇವುಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದನು.

೬೦. ಇವತ್ತಾಲ್, ಮರುವಲ್ ಸಂಶ್ಲೇಷವಿಶ್ಲೇಷಙ್ಗಳಾನವ - ಎಳಿಯುನಾಯ್,
ನಿತ್ಯಪೂರಿಯುನಾಯ್ ಎನ್ ಮಾನಸ್ಸದರ್ಶನಸಮಮಾನ ಮಾನಸಾನು
ಸನ್ಧಾನಮುಮ್, ಕಣ್ ಕೊಳ್ಳಪ್ಪಡಾದ, ಮನತ್ತುಕ್ಕೊಳ್ಳಮುಮ್.

ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲುಂಟಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮವಾದ ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆಯು ಸಂಶ್ಲೇಷವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಹೊರಗೆ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವವು ಸಿಕ್ಕದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಒಳಗೆ ಉಂಟಾದ ಅನುಭವವೂ ಸಹ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ಉಂಟಾದ ಅಂತಃಕರಣದ ತೃಷ್ಣೆಯು ವಿಶ್ಲೇಷವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

೬೧. ಪುಣ್ಣಿಯಮ್, ಪಾವಮ್, ಪುಣರ್ಚ್ಚಿ ಪಿರಿವು, ಅವೈ ಶಾರ್ನ್ದವರ್ಕ್ಕು
ಪ್ರಿಯಹಿತಙ್ಗಳ್, ತಾನ್ ಉಳಕ್ಕಳಿಪ್ಪುಡನ್ ಕಳ್ಳ್ಕ್ಕ, ನಡತ್ತುಮ್.

ಲೋಕದವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ಸಂಶ್ಲೇಷ ವಿಶ್ಲೇಷಗಳುಂಟಾಗುವುವು; ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಂಧಗಳಿಲ್ಲದ ಆಳ್ವಾರ್ರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನೂ ಹಿತವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಭಗವಂತನೇ, ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ "ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿದನು" ಎಂದು ಹೇಳು

ವಂತೆಯೂ, ವಿಶ್ಲೇಷವ್ಯಸನದಿಂದ " ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡದೆ ಲೋಕದವರು ಸುಖವಾಗಿರಲಿ " ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆಯೂ, ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವನು.

೩೩. ಜ್ಞಾನತ್ತಿಲ್, ತನ್ ಪೇಚ್ಚು; ಪ್ರೇಮತ್ತಿಲ್, ಪೆಣ್ ಪೇಚ್ಚು.

ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ಜ್ಞಾನದಶೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾತ ನಾಡುವರು; ಪ್ರೇಮದಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಮಾತನಾಡುವರು.

೩೪. ತೇರುವಾಲ್, ಕಲಕ್ಕಮುಮ್ ತೇರಿಯುಮಾಲ್, ತೇವಾದುವಾ ಸ್ವರೂಪ
ಪಾರ್ ತನ್ತ್ರ್ಯಮಾಘು.

ಜ್ಞಾನವು ತಿಳಿವಾಗಿರುವಾಗಲೂ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ಕಲಗಿರು ವಾಗಲೂ ಇವರು ಅಜ್ಞಾತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಎರಡು ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ಶೇಷತ್ವವೆಂಬ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

೩೫. ಅಡಿಯೋಮ್, ತೊಳರ್ ನಪ್ಪು ಕುತ್ತೇವಲ್, ಅಡಿಕ್ಕಿಯೋಮಡಿಕ್ಕೀಳ್
ಕುತ್ತೇವಲಾಗ್ಯೆ, ಅವಸ್ಥಾನ್ತರಮ್.

ಪುರುಷರಾದ ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು " ದಾಸನು " ಎಂದೂ " ಆ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು " ಎಂದೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಹೆಂಗ ಸಿನಂತೆ " ದಾಸೀ " ಎಂದೂ " ಆ ದಾಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು" ಎಂದೂ ಇವರು ಹೇಳಿದುದ್ದೇ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಯುಂಟಾದುದನ್ನು ತೋರು.

೩೬. ಪಿಸ್ಸು, ಕಾದಲಾಗ್, ನೆಸ್ತು, ಪಾಟ್ಟುಉಮೊಂದುಮವನ ಸರುನಾಮಕಾತ್ತಲೇ
ತಿರುಮಂಗಳ್ ಪೋಲ ಪಳೆರ್ ತ್ತ ಕಪ್ಪಂಮಾಗುಮ್ ಕಣ್ಣೆ, ಮುಕ್ತೂರುವಾರ್ ಕಟ್ಟು
ವೇಟ್ಟಪ್ಪದಾವಲ್ ವಿಶ್ವರಶಿ ಪೋಕಳಕಂತ್ತವನ್ನು ಮನ್ ಮಲಾನಾಳರ್ಕ್ಕು
ನ್ನಲಿರಕ್ಕಟ್ಟೂಕ್ಕು ಮುಪ್ಪಿರಿಯೂನ ಬ್ರಹ್ಮನೂತ್ತ ಬನ್ಧತೊಟ್ಟೇರ್
ಪರಿಪ್ಪಿಕ್ಕ, ಪಾಳಮ್ಮುರುಪದ ಕೈತ್ತೊಕ್ಕಪ್ಪಿ ಚತುರ್ಥಿಯುಮ್ ಪುಕ್ಕು
ಇಷ್ಟ್ಯಯುಮಮು ನಪುಕ್ಕಿಡಕ್ಕುವಾ ನಾಳ್ ಕೃಷ್ಣಿತ್ತು, ಜನ್ಮಭೂಮಿಯೈ
ವಿಟ್ಟಗನ್ನು ಕೂಪ್ಪವಿಡುಮ್ಮ ಕ್ಷಿತಿಯೇ ಉದರ್ ಕೆನ್ನು, ಕಾಡ್ಡೆಸ್ಸು ಸೇರ್ವಾರಿ
ಪಯುಮ್ ಶುಳಯರ್ ಅಜ್ಞನತ್ತಿಲ್ ನೀರು ನಾನಪ್ಪೂತ್ತ ಮೇವಗನಾರ್ಕ್ಕೆ
ಪಳಿಕಳಲ ಕೊಡುಮ್ಮ ಮೋಕ್ಕೆ, ಯಮಕ್ಕಾರತ್ತು, ಪ್ಪಲ್ಲಾಕ್ಕೈತ್ತು,
ಕ್ಕವರಿಶಯ್ಯ, ಸಿದ್ಧಕೂಪವಿಳಕ್ಕ ನೋಕ್ಕಿ, ಇಳಕುತ್ತ್ರಿಯುರೆವಿರ್ ಕೊಳ್ಳ
ವ್ಯಗುನ್ನಪರ್ ಪುಕ್ಕಿರುಮ್ಮ ದಾಯ್ ಮುದುಕತ್ತು, ಪ್ಪವುರ್ ಕಳಕ್ಕು
ಭಾಗ್ಯ, ವಾಸನವರ್ ಪೋಗೆಮುಮ್ಮ, ಕೊಪ್ಪುದ್ದಯ ಕೋಟ್ಟಕ್ಕಾಲ್

ಕಟ್ಟಿಲ್ ಪಿರಿತ್ತು, ಅರಿಯೋನಿತ್ತು, ಭರತಾಕ್ಕೂರವಾಯಿಗಳ್ಳ ಪ್ಪರಿಪ್ಪ
ತ್ತಿನ್ನತ್ತು, ಮಣಿವಿಂಗುಮಾರ್ಪಿಲೇ ಕೊರುವಾಮಣಿಯಾಯುಣ್ಯೆಯುಮ್
ವಸ್ತುತ್ತು ಮಣವಲ್ಲಪ್ಪೋಲು ಮನ್ನೋರಿಯನ್ನು.

("ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಾದವನು ಒರ್ವ ಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು, ತಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಮೇಲೆ, ಒರ್ವ ವರನನ್ನು ಇವಳಿಗೆ ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ನಾಯಕನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಕನ್ನಿಕೆಯು ಅವನೊಡನೆ ಸೇರುವಳು. ಅದರಂತೆ ಈ ಆತ್ಮನೆಂಬುವನಿಗೂ ಭಗವನ್ತನೆಂಬ ನಾಯಕನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಲು, ಅವನು ಪತಿಯ ಊರಾದ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯನಾಗಿ ಅವನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೇರತಕ್ಕವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆಯಾದುದರಿಂದ ಈ ಚೇತನನು ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಪೂತನಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.)

ಆಚಾರ್ಯನು ತಿರುಮಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗುವುದರಿಂದ, ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಾಯಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಹಾಲು ಅನ್ನಗಳಂತೆ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಭಗವದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಬೆಳೆಸಿದ ತಂದೆಯಾದ ಆಚಾರ್ಯನು, ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರಿಗೂ ಶೇಷ ಭಾಗದಂತೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು, ಎಂಟು ಅಕ್ಷರಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಮೂರು ಪದಗಳಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವ ತಿರುಮಂತ್ರವೆಂಬ ಮಂಗಳಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಈ ಆತ್ಮನೆಂಬ ನಾಯಕಿಯು ನಾಯಕನಾದ ಈಶ್ವರನ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಶರೀರದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದು, ಬ್ರಹ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ತಾನು ಆದರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ಬಿಟ್ಟು, "ಸೂಳ್ವಿಶಂಬು" ಎಂಬ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ನಾಯಕನೊಡನೆ ಹಿಂದೇ ಹೋಗಿ, ವಿರಜಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ, ಅಂಜನ, ಗಂಧ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ ಇವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಬಂದು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಪಾಡಿ ಚಾಮರವನ್ನು ಬೀಸಲು, ಮುಗ್ಧಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಂಗಳದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಎದುರುಗೊಂಡು ಬರಲು, ನಾಯಕನ ಮನೆಯಾದ

ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಈಶ್ವರನೊಡನೆ ಇದ್ದು, ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗ ಳೊಡನೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಉಳ್ಳವಳಂತೆ ಭಗವನ್ನಾಮ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು ಇರುವ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನನುಭವಿಸಿ, ಭಕ್ತ ಸಂಶ್ಲೇಷದಿಂದಾಗಿ ಮುಕ್ತರು ಮಂತೆ ಬಹ್ವಾನಂದನಾದ ಅತ್ಯದ್ಭುತಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರದ ಸಾಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಿಯಿಟ್ಟು ಬಂದು, ಭರಿತಾಕಸ್ತ್ರಿಯಮಾರುತಿಗಳನ್ನು ಗಾಢಾಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭಗವಂತನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೌಸ್ತುಭದಂತೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸೇರ ತಕ್ಕ ಈ ಅತ್ಯಸಿಗೆ ನಾಯಕಿಯಂತೆ ಮಾತಲನಾದಕ್ಕದ್ದು ಅಲೋಚಿತವಲ್ಲವೆ.

೩೬. ಅನ್ಯಮನ್ಯವ, ಮನ್ದಮುಪದ, ಕೊಳ್ಳುವನ್ನು ಪಿಡುವದಾಗಿರದು, ಕಡ
ಮೂವಲಶ್ಚಾಪ್ತಿಯೋಯುಳ್ಳ, ಇಷ್ಟ್ಯಪಟ್ಟಿತ್ತಲೀ.

ಭಗವಂತನು ತನಗೆ ಪ್ರಿಯವಲ್ಲಭೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಮಾಡು ವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅತ್ಯಂತರಾದ ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೀತಿಯು ಇವರ ಸರ್ವಂತ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ, ಪದ್ಮ ಪ ಯಾದ ಅವಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆರು ಗುಣಗಳು (ಅನನ್ಯಾರ್ಹಶೇಷತ್ವ—ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅರ್ಹಳಾ ಗದಿರುವಿಕೆ, ಅನನ್ಯಶರಣತ್ವ—ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ರಕ್ಷಕರನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದದೇ ಇರುವಿಕೆ, ಅನನ್ಯಭೋಗ್ಯತ್ವ—ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯಳಾಗದೇ ಇರುವಿಕೆ, ಅವನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ರುವಾಗ ಹೇರಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅರ್ಹಳಾಗಿರುವಿಕೆ, ಅವನನ್ನು ಅಗಲಿದರೆ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿರಲು ಆಗದೇ ಇರುವಿಕೆ ಎಂಬವು) ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು.

೩೭. ಉತ್ಪಾದಕ ಕಿರನ್ನು ಸಮಾಮ್ಯಯನಾಲಿನ್ಯಮ್ ವೀರಯುಷ್ಯವು ಮಯ
ಕ್ಷ್ಮಯೋರೋಯು. ಇತ್ಥರು ಮಕ್ಷೀಯನ್ನ ಮೊಗ್ಗುದಲ್ ಪನ್ನಕೊಲೆನ್ನಿರ
ಬಿಟ್ಟು, ಕೆಪ್ಪಲ್; ಸೆಯುಮಾಷಮ್, ಕಡುವ ಬಿಟ್ಟು, ಆಪ್ಪುರಿ, ಯುಟ್ಟು,
ನೀರೇಯ, ಮರಿತ್ತ, ಪೆರುಸ್ಕೋತ್ತತ್ತಾರಯಿಯರಾಕಾಕುಳ್ಗ್, ಅದಿಯು
ಪ್ಪಾಲ, ಮುಷ್ಪುರ್ತ್ತಿ, ಶೋಸ್ನಾದಿಗ್, ತುಗಳಾಡಿ ಎರುಪುಸ್ಯಿಳ್ಳಿ
ಪ್ಪರಿಯುನಾತೆನ್ನು ಮವಿತ್ತಲೀ ಕೆಟನ್ನುಮ್.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಸಾಮ್ಯವಿರುವಂತೆ ಶ್ರೀ-ಭೂ- ನೀಳಾದೇವಿಗಳ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಿಗೆ ಇರುವುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ "ಉತ್ಪಾದಕ ಕಿರನ್ನು, ಸಮಾಮ್ಯಯನಾಲ" ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಶ್ರೀರಾಮ ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದೇ ಇರುವಂತೆಯೂ. ಸೊಕ್ಕು ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ತಡಿಸದೂ

ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುವಂತೆಯೂ, ಸಿಟ್ಟುಗೆಟ್ಟು ಕಾವಲಿರುವಂತೆಯೂ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀರಾಮನಂತೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಾದ ಸೀತಾದೇವಿ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿ, ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನು ಅವಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೇ ಇರುವಂತೆ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡ ತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀದೇವಿಯಂತೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತೆಯಾಗತಕ್ಕ ಭೂದೇವಿ, ನಿತ್ಯ ಸೂರಿಗಳು ಆರಾಧನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಕೃಷ್ಣ ನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ನೀಳಾದೇವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು, ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಇರುವ ವೃಷಭ ಗಳ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಹಾಗೆ, ಅವುಗಳ ಕೊಂಬಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಭೂದೇವಿಯರಂತೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತೆಯಾಗ ತಕ್ಕ ನೀಳಾದೇವಿ ಇವರುಗಳ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಿಗೆ ಉಂಟೆಂಬುದು ಇವರ ಪ್ರಬಂಧ ದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಆಳ್ವಾರ್ಗಳು, ತೆನ್ನಾಲ್ (ತಿರುವಿರುತ್ತಮ್ 77) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿರಹದಿಂದ ಬಾಧಕಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಹಿಂಸೆಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದೂ, ಸೆತುವೆಳ್ಳಾಡಮ್ (ತಿರುವಿ 36) "ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು "ಪ್ರಣಯಿತ್ವವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೃಪೆಯೂ ಇಲ್ಲವೋ" ಎಂದೂ, ಕಡುಞ್ಜಿಲೈ (ತಿರುವಾ 5-4-3) "ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆಯತಕ್ಕ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ರಾಮನು" ಎಂದೂ ಅನ್ಱು (ತಿರುವಾ 4-2-8) ಊಟ್ಟು (ತಿರುವಾ 2-1-3) ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ "ಲಂಕೆಯನ್ನು ಬಾಣದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳ ಮೇಲಿರುವ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆನು" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ನೇರ್ಸ್ಸಿ (ತಿರುವಾ 6-1-4) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ರಾವಣನ ಕೋಟೆ ಯನ್ನು ಕೆಡವಿದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬನೆಂದು ಹೇಳಿರಿ" ಎಂಬು ದಾಗಿಯೂ, ಎಶಿಲ್ (ತಿರುವಾ 4-2-8) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಲಂಕೆಯನ್ನು ದಹಿಸಿ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಒದಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು" ಎಂದೂ, ಪಿರುಸ್ಸೋತ್ತತ್ತು (ತಿರುವಾ 6-6-9) "ಅಪರಿಚ್ಛೇ ದ್ಯನಾಗಿಯೂ ಗುಣಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಸೋತೆನು" ಎಂದೂ, ಅರುಯಿರ್ ಶಾರುತ್ತನ್ (ತಿರುವಾ 9-5-6) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಎಲೆ! ಗಿಳಿಯೆ! ಶ್ರೀರಾಮನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಲೆತು ಅಗಲಿದನು. ಈ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಅವನಂತೆ ಸುಂದರಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಾತಿನಿಂದ ತೊಂದರೆ ಪಡು ತ್ತಿದ್ದೇನೆ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀದೇವಿಗೆ ಅಭಿಮತವಾದ ರಾಮಾನುಭವತ್ವದ

ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀದೇವಿಯ ಸಾಮ್ಯವುಂಟೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಅಧಿಯುಲ್ಲಾಳ್ (ತಿರುವಾ 4–2–6) ಎಂಬಲ್ಲಿ "ವರಾಹಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಅಂಡಭಿತ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಎತ್ತಿದವನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿರುವ ತುಳಸಿಯು ಬೇಕು" ಎಂದೂ, ಮುನ್ನೀರ್ (ತಿರುವಾ 6-6-5) ಆ ವರಾಹರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೆನೆಸಿ ನನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿತು" ಎಂದೂ, ಊಳಿಪ್ಪೋಱೆ ಮಾಱಿ (ತಿರುವಿ 50) "ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಆಲಿಂಗನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವತರಿಸಿದ ಭಗವಂತನು ಧರಿಸಿರುವ ತುಳಸಿಯನ್ನು ತಂದು ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳು ತಲೆಗೆ ಮುಡಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವರು" ಎಂದೂ, ಮೊಱೆತುಕಳಾಳ್ (ತಿರುವಿ 55) ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಸಗಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು, ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ವರಾಹಾವತಾರಮಾಡಿ ಎತ್ತಿದವನ ಸೌಂದರ್ಯವು ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದೂ ಭೂದೇವಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವರಾಹಾವತಾರದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಆ ದೇವಿಯ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಿಗಿರುವುದೆಂದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಮತ್ತು "ಎರುತೇಳುತೇಳ್ (ತಿರುವಾ 4 2–5) ಎಂಬಲ್ಲಿ "ವೃಷಭಗಳ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದಲ್ಲಿರುವ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಆಸೆಪಟ್ಟು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕರಗಿಹೋದಳು" ಎಂದೂ, "ವೆಣ್ಣೆಯುಣ್ಣಾಳ್ (ತಿರುವಾಯ್ 4–8–4)" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗೋಪವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ಶರೀರಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒದಗದೆ ಇರತಕ್ಕ ದೇಹ ಸೌಂದರ್ಯವು ನನಗೆ ಬೇಡ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ನೀಳಾದೇವಿಗೆ ಅಭಿಮತವಾದ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಆ ದೇವಿಯ ಸಾಮ್ಯವುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

೪೮. ಇವರ್ಗಳ್ ಶೇಷಿತ್ವ, ಶ್ರೇಷ್ಠ್ಯಂಗಳ್, ಮುಧುರಮಾಳ್, ಮುಳೆತ್ತಿಕ್ಕರ್ಲ್
ಮುಕ್ತರ್, ಮಂಜೆಟ್ಟುಮುಹಾಳಗ್ಗೆ, ಅವ್ವಪ್ಪಿಡವರ್ ಪೂತ್ತ್ಯ, ಪಾರಿ ಚ್ಚೆ
ಪ್ಪೆತ್ತು, ಪ್ಪರಿತ್ತು ಕ್ಕೃರಿತ್ತು, ಕೊಕ್ಕೈಯತ್ತ್ಯ, ಕುರುಮ್ಬು ತೀರ್ಮದು,
ಅಲ್ಲಲ್ ವಿಳೈಕ್ಕು, ಕ್ಕವಮುಮಗಕ್ಕ ನಲ್ಲವರ್, ಮುಪ್ಪುರಿ, ಅವರ
ಮ್ಮವರ್, ತೆನ್ನುಪ್ಪಿಯಾಳೀ, ಗೋಕುಲತ್ತ್ಯ, ಮುರಪ್ಪಿಕ್ಕನರ್,
ನಗರಪ್ಪಿಗಳ್, ನರಕನ್ನೆ ತೋಲ್ಪ್ಪಿತ್ತು ಕ್ಕವರ್ಪ್ಪ ಪಧಿನಾರುಪಲ್ಲಾಯಿರ
ಮೆಙ್ಕೈನಲ್ಲಾರ್ ಭಾವಮ್ - ಕವಲಿನ್ನಾಲವರ್, ಪಿನ್ನೈ, ಮುಳ್ಳಿಗ್ಗೆ,
ನೇಯಾ ಮರು, ಪೇರ್ ಮುಟ್ಟಿ, ಮುಳನ್ನು, ಪುರೆಪ್ಪು, ಪಿರಿಕ್ಕ.

ಇನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ, ನಾಯಕರ್, ತಿರುಪ್ಪಾವೈಯನ್ನು ಮೊದಲಾದುವು ಕೇಳಿ ನೋಡುವುದು.

ಭಗವಂತನ ಪ್ರಧಾನಮಹಿಷಿಗಳ ಸಾಮ್ಯವಿರುವಂತೆ ಅವರಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಅಧಿಕರೆಯರಾದ, ಗೋಪಬಾಲೆಯರು, ಮಧುರಾಪಟ್ಟಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ನರಕಾಸುರಸಂಹಾರವಾದನಂತರ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇವರುಗಳ ಸಾಮ್ಯವೂ ಆಳ್ವಾರ್‌ಗಳಿಗೆ ಉಂಟೆಂಬುದು ಇವರ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಹೇಗೆಂದರೆ — ಪ್ರಧಾನ ಮಹಿಷಿಗಳೂ ಸಹ ತನ್ನನ್ನು ಮರುಳುವಂತೆ ಭಗವಂತನು ಅವರನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಗೋಪಬಾಲೆಯರು ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ತರುವ ಕೇಳ ಅಟವನ್ನಾಡುವ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಿದ, ಮೊಲೆಯ ಹಾಲಿನ ಬಸ್ತರ, ಮಡಿಕೆ ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ, ಅವರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನ ಸಹರಿಸುವುದು, ಅವರ ಆಟವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದು, ಬಂದುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅವರುಗಳಿಗೆ ಅತ್ತ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದು, ರಾಜನಿಲ್ಲದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವಂತೆ ಧಾಷ್ಟ್ಯವಾಗಿ ತಿರುಗುವುದು, ಯಜಮಾನನ ಬಳೋಟಿ ಯಿಲ್ಲದವರು ಮಾಡುವಂತೆ ದುಷ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಭಗವಂತನು ಅತ್ಯಂತವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರೀತಿಮಾಡತಕ್ಕ ನಂದ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಾವವನ್ನು, ಆಳ್ವಾರ್‌ರವರು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣದ ಗೋಪಬಾಲೆಯರು "ದುಷ್ಕರಾಳ [illegible]" ಎಂಬುದಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನುಕಾರಮಾಡಿದಂತೆ, "ಕಡಲ್ ಞಾಲಂ (ತಿ 5 4-1) ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ" "ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಅವನನ್ನು ಅನುಕಾರಮಾಡಿರುವರು; ಮಿನ್ನಿಡೈಮಡವಾರ್ (ತಿ-ವಾಯ್‌ಮೊ 6-2) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಮತಾಪನಾಗಿ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಗೋಪಿಯರು ಪ್ರಣಯರೋಷವಾಗಿದಂತೆ, ಭಗವಂತನು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾವು ಕೋಪವನ್ನು ನಟಿಸಿ ದುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು; "ಮಲ್ಲಿಕೈಕಮಳ್ ತೆನ್ಱಲ್" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಯಂ ಕಾಲ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಂದು ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದೆ ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರೂ "ಕೃಷ್ಣನು ಯಾವ ಹಿಂಸಕನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದನೋ" ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕಳೆಗೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಇವರೊಬ್ಬರೇ ಕೂಗಿ

ಕೊಂಡೂ ಅನುಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ; "ನೇಯ್ಮರುತೋಳಿಣ್ಣೈ (ತಿ 10-3-1)ಎಂಬಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಕಳೆತಿದ್ದು, ಬೆಳಗಾದಾಗ ಅವನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ದನ ಪಸುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟು ಹೋದನೆಂದು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು, ಬಾಧಕಪದಾರ್ಥ ಗಳಿಂದ ತಾವು ತೊಂದರೆ ಪಟ್ಟಂತಾಗಿ ಆ ಗೋಪಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇವರು ಅನುಕಾರಮಾಡಿರುವರು; ನೇಯಿರ್ ಮುಲ್ಲೈ (ತಿ-ವಾಯ್ 5 3 8), ಮುಷ್ಟನ್ನ ಕಲಟಿಲ (ತಿ-ವಾಯ್ 7 3-5) ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ "ಪೂತನೆ, ಶಕಟಾಸುರ ಯಮಳಾರ್ಜುನ ಇವರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಸೇರುವೆನೋ"? ಎಂದೂ, "ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಸೋತೆನು" ಎಂದೂ ಹೇಳುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ನಂದಗೋಕುಲದ ಗೋಪಿಯರ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಿಗುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಇಷ್ಟೇ, ವರಾಲಂಕಾರ ಇವರುಗಳ ಗಂಧಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಅತಿಮಾನುಷಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಗೋಪಿಯರು, "ಈ ನಗರಸ್ತ್ರೀಯರ ಇಂಪಾದ ಸವಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಗೋವಿಂದನು ಪುನಃ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಮರೆತುಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಾವವನ್ನು, ಆಳ್ವಾರ್ರವರು "ಮುರೆಪ್ಪುರುಕೋಶಿಕ್ಕ (ತಿ-ವಾಯ್ 9-6-10) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಚಾಣೂರಮುಷ್ಟಿಕರನ್ನು ನಿರಸನಮಾಡಿ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಗಳು ಸೋತಳು" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, "ಪಿರಾಕ್ಕಣ್ಣನ್ (ತಿ-ವಾಯ್ 2-4-8) ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಮಹಾಗರ್ವದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಕಂಸನನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವನು" ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಸಮಾಡಿದ ಈ ಬಾಲೆಯನ್ನು ತಾವು ಹೀಗೆ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸುವುದು ಉಚಿತವೇ?" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಮ್ಯವುಂಟೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಮತ್ತು "ಸೂತ್ತುನಲ್ಲಯನ್ನು ಮುತ್ತ್ಯೈಸೂತ್ತ" (ತಿ-ವಾಯ್ 7-3-10) ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ ಕಿರಣರು ನಾಶವಾಗುವಂತೆ ಸುವರ್ಣಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು." ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಮಾಯಮಾರ್ತಿರ (ತಿ-ವಾಯ್ 2-1-1) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಕೊಕ್ಕರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ "ಭಗವಂತನ ವಿರಹದಿಂದ ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಇವೂ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿವೆ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ತೀಕ್ಷ್ಣವೈಯಾಪ್ಪುನಿ (ತಿ-ವಾಯ್

4-6-1) ಎಂಬಲ್ಲಿ “ ಆಶ್ರಿತರಿಗೋಸ್ಕರ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲಿ ಇವಳ ಮನಸ್ಸು ಮಗ್ನವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶವಾಯಿತು ” ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ನರಕಾಸುರವಧೆಯಾದ ನಂತರ ಭಗವಂತನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣದ ಪದಿನಾರಾಯಿರವರಿಟ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಾವವನ್ನು “ ಕುರರಿ ! ವಿಲಪಸಿ ತ್ವಂ ವೀತನಿದ್ರಾ ನ ಶೇಷೇ ಸ್ವಪಿತಿ ಜಗತಿ ರಾತ್ರ್ಯಾಮೀಶ್ವರೋ ಗುಪ್ತಬೋಧಃ । ವಯಮಿವ ಸಖಿ ? ಕಚ್ಚಿದ್ ? ಗಾಢನಿರ್ಭಿನ್ನಚೇತಾ ನಯನನಳಿನಹಾಸೋದಾರಲೀಲೇಕ್ಷಣೇನ ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾದೃಶ್ಯವೂ ಇವರಿಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

> ೪೯. ಉರಾನಿಶಿಲ್, ಉಲಗಾಗ ಕ್ಕೃಳಿತ್ತವನ್ ಶಿರ್ತೊಡಿವರಿಯುಪ್ಪ ವನ್ ಸಿರ್ರ್ಯ
> ಉವನ್, ವಿಡಿತಲ್, ಇನ್ಮೈಯಿನ್ಸ್ರ್, ಮೇಶಿತಾರಿಗಳಾಲ್, ಶೆರ್ರ್ರುಮಿನ್ರಿ,
> ಪಾಡುಯುವನ್ ವಗೈ ವಿಷಕಿಸ್ಸ್ಯಲ್ ಶೇರಿ, ವಿಲ್‌ವಲಿಪಾ, ರಾವೆಸ್ರ್;
> ಇರಕ್ಕ ಮೊಳಿಕ್ಕೊ ಮನ್ಮ್ಯಗಳ್, ಶಿಕ್ಕೆನ್ರು ಎನ್ನೈಯುಮ್ ಜೀವಸ್ತ್ರೀ
> ಮೆಸ್ರು ಆಳ್‌ವಿಯ್ಯು, ಚಿನ್ಡೆರ್ರ್ಯ ಮುದ್ದೆನ್ನು, ಆಳಲಕಿಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತು
> ವಪ್ಪ್ಯ, ಪೆರುಮಗಳೋಡೇ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಹಿಷಿಗಳ ಸಾಮ್ಯವೂ, ಭಗವಂತನ ಆಶ್ರಿತರ ಸಾಮ್ಯವೂ ಇವರಿಗೆ ಇದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಸೀತಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಸಾಮ್ಯವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು ಹೇಗೆಂದರೆ—ಸೀತಾದೇವಿಯು “ ನ ಚ ಸೀತಾ ತ್ವಯಾ ಹೀನಾ ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಮೀನಿನ ಹಾಗೆ ರಾಮನನ್ನು ಅಗಲಿ ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ನಾನು ಧರಿಸಲಶಕ್ತಳಲ್ಲ ”ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಳು ಅದರಂತೆ ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರೂ “ ಭಗವಂತನನ್ನಗಲಿದರೆ ತಾನು ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಹೋಗುವೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಯವರೆಗೆ ಹೋದಂತೆ ಆಳ್ವಾರರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಗವಂತನು ಪ್ರತಿ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದುದರಿಂದಲೂ, ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸೀತಾದೇವಿಯು, ರಾವಣನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಪ್ರತಿಕೂಲನಾದ ಅವನಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು “ ವಿದಿತಸ್ಸ ಹಿ ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಇವರೂ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಸಂಸಾರಿಗಳ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು “ ಪೊನ್ನ್ಯನ್ ” (ತಿ-ವಾಯ್ 2-8-1) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೂ, ಅವಳು “ನ ಹಿ ಮೇ ಜೀವಿತೇನಾರ್ಥಃ”

ಎಂಬಲ್ಲಿ "ರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಕ್ಷಸಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು ?" ಎಂದು ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದಂತೆ, ಇವರೂ "ಉಯಿರಿನಾಲ್ ಕುರೈವಿಲಮೇ (ತಿ-ವಾಯ್ 4-8-10)" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಭಗವಂತನಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಪಡದ ನಾನೂ ನನ್ನ ವಸ್ತುಗಳೂ ವ್ಯರ್ಥವಾದವು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಗಳನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಅವಳು "ವಿನಷ್ಟಾ ದಾತಾ ನ ಮ ಮೋಸ್ತಿ" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಮಿತ್ರರನ್ನಾಗಲೀ ಬಂಧುಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡತಕ್ಕವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆ ?" ಎಂದು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದಂತೆ, ಇವರೂ "ಮಾಯುಮಾವಕ್ಕೈಯುರುವೇ (ತಿ-ವಾಯ್ 5-4-3)" ಎಂದು ಸಹಾಯದ ಬಗೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿರುವದರಿಂದಲೂ. ಸೀತೆಯು "ಹಾ ರಾಮ, ಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ" ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಶೌರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಹಂತೆ ಇವರೂ "ವಿಲ್ವಲಾ (ತಿ-ವಾಯ್ 6-10-5)" ಎಂದು ಅವನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಸೀತೆಯು "ಚಿರಸುಕ್ರೋಶಕ್ತ್ಯಂತೇ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ ಸಂಕ್ಷಯಾತ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ದಯಾಯುಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ದಯನಾದನು" ಎಂದು ಶಂಕೆಮಾಡಿದಂತೆ, ಇವರೂ "ಇರುಕ್ಕುಮುಳೀರ್ (ತಿ-ವಾಯ್ 2-4-3) "ನಲ್ಕ್ಕೆತ್ತಿರಾಸ್ಪಮನಾಡ" (ತಿ-ರುವಿ 36) "ಅರಿವೊನ್ನುವೇಶಕ್ತ್ಯ" (ತಿ-ವಾಯ್ 8-1-4) ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, "ನನಗೆ ಭಗವಂತನು ವಿರಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಿರ್ದಯನಾದನು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಆ ಸೀತೆಯು "ಜೀವಂತೀಂ ಮಾಂ ಯಥಾ ರಾಮಃ" ಎಂದು "ಆಂಜನೇಯನೇ! ನಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಡೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹನುಮಂತನೊಡನೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿದಂತೆ, ಇವರೂ "ಎನ್ನೈಯುಮುಳಳ್ಳಿ ಕಳ್ (ತಿ-ವಾಯ್ 6-1-10)" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಇರುವುದನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ. ಸೀತಾದೇವಿಯು "ಅನನ್ಯಾ ರಾಘವೇಣಾಹಂ ಭಾಸ್ಕರೇಣ ಪ್ರಭಾ ಯಥಾ" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಸೂರ್ಯನೊಡನೆ ಇರುವ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ನಾನು ಶ್ರೀರಾಮನೊಡನೆ ಇರತಕ್ಕವಳು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಇವರೂ "ಉಡಕ್ಕೈಯುಡಿಯೋನಪ್ಪನ್ನೇ (ತಿ-ವಾಯ್ 2-3-6)" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶೇಷತ್ವದಿಂದ ಅವನೊಡನೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕವನು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸೀತೆಯು "ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಬಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕವಳಲ್ಲವು" ಎಂದು

ಹೇಳಿದಂತೆ, ಇವರೂ (" ಅಡಿಯೇನುಡೈಯ ತಿರುಕ್ಕುಲಕೆಲ್ಲೀರ್ " ಎಂಬಲ್ಲಿ " ದಾಸನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರೆನು " ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣಸಾಮ್ಯವು ಸೀತಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಇವರಿಗೆ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೪೦. ಪಿರಿಯಿಲ್, ಇಳೈಪ್ಪರ್ಕ್ಕು, ಇಳೈಯಪೆರುಮಾಳ್, ಅಕ್ರೂರ ಅನಾವಲ್.

" ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನಗಲಿದರೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಮೀನಿನಂತೆ ಸತ್ತುಹೋಗುವೆನು " ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮೀನಿನ ಹಾಗಲ್ಲವೆ. ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಅಗಲುವಿಕೆಯುಂಟಾದರೆ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸದೇ ಇರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಿಗೆ ಇರುವುದು ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

೪೧. ಅಸ್ತ್ರವರ್ತಿಪ್ರವರ್ ಸ್ನೇಹಭಾಕ್ಷಾಲ್ಲಿಯೋಡೇ, ಯುಗಾಂತನುಕ್ಕ
ಳ್ ಕಡಿಕಿಪ್ಪೊಳ್ವರ್ ಪಿರಿಯಾವಡಿಸ್ಸುಕ್ಕು, ಶರಣಾಗತನೈ
ವಾಳವರ್ ವಿಲ್ಲುವರ್ಕೊಡುತ್ತು, ಬಸ್ವತ್ತವರ್ ಪಿತಾಪುಮವರೇ ಯೆನ್ನ
ಮುವರ್, ಅನ್ನಿಯರ್ ಕೆಯ್ಯಿಲ್ ಶಾಲ್ಪುಮುವರ್ ಭೂವೇ ಯೆನ್ರು,
ವೆರುವರ್ ಶಿಲ್ಪಮುಯಿಲ್ಯರಾವಲ್. ನೇಟ್ಟ್ರೆನ್ರು, ತಿರುವಡಿಯೈ
ತುವುನ್ನು, ವಿರ್ಕ್ಕನು ವರುಮಾಳವರ್ ಕಣ್ಣೀರ್ ಪೆಯ್ವಾಗೆ,
ನಲವರ್ ತುಳಾವಿ. ಕರುತ್ತನ್ನ ಕ್ಕೈಬುರತ್ತವರ್, ಕೋದಲಿಪ್ಪು
ಉರುವೊಡನ್ನತ್ತ, ಪುಲನ್ ಕೊಳ್ ಸಕ್ಕರವು ಪಿರಿಂದವನ್ರುವನಾನ
ಭಾಕ್ರಕಾಕ್ಕೆಳ್, ಅಪ್ರಪಂದ್ಯೆಕ್ಕಪ್ಪ್ರೂವು ಪ್ರಾಣನಾಯನು ಪಾ
ಮಾತಾಪಿತಾಕ್ಕಳ್, ಬೆನ್ರು ಕ್ಷಣಕಾಲತ್ತು ಇಳನಾಗವರ್, ಮುಡಿ
ಲಾನ ಪಗೈಯಿರ ಟ್ಟಿ [illegible] ಕಿಯ್ತು, ಎಡಾಗ್ಗಮುಳಿಪೆನ್ನುವರ್
ಪಳ್ಳಿಕ್ಕೊಳ್ಳ, ಮುಂತ್ತಪಿಟ್ಟು, ಮುತ್ತೇನೆನ್ನುವರ್ ಧರಿಕ್ಕಾ, ವಾಳಿ
ಶ್ರೀನ್ನ ನಿಗಾಲಪಿಲ್ಲಾತ್ತಾ, ಅಳ್ಳೆಯುರೈಯು, ಉಗಾಳಾಗ ಪಿರಿಯಾದ
ತವರ್ ಕಣ್ಣುರ್ ಭಾವರ್ ಮುತ್ತೇಶಿನ್ನುವನ್ ರಾಮದಾಸನ್, ಶರ
ವಣ್ಣೈಯುವರ್ ಕಣ್ಣ ನೆಂಪರ್ತ್ತಿನ ರಥಪರ್ಣಾನ ಸ್ತೋತ್ರಮುಡ
ಲಾನಲ್ ಪಡಿಗಳುವರ್ ರಾಜಾಪ್ತನ್.

ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ, ದಶರಥ, ಯಶೋದೆ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವಿಭೀಷಣ, ಹನುಮಂತ, ಅರ್ಜುನ ಇವರುಗಳ ಸಾಮ್ಯವೂ ಇವರಿಗೆ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಾಮ ನನ್ನಗಲಿದರೆ ತಾನು ಇರುವುದಕ್ಕಾಗದಂಥಾ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಗಲುವ ಪ್ರಸಂಗ

ಅಂದರೆ ರಾಮನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವನು, "ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರಿನೊಡನೆ ಅಂಜಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು "ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಚಿತ್ರಕೂಟ ಮೊದಲಾದ ರಮ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ವಿಹಾರಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮರೆಹೊಕ್ಕು, ಆಯುಧಸಮೇತನಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲು ಆಸೆಪಟ್ಟು "ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಬಂಧುವೂ ಶ್ರೀರಾಮನೇ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಅವನಂತೆ ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವನ್ತನನ್ನಗಲಿದರೆ ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದಂಥಾ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಭಗವನ್ತನ ವಿಶ್ಲೇಷವನ್ನು ಸಹಿಸದೇ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಅಂಜಲಿಯೊಡನೆ ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿ, ಆ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಶರಣಾಗತಿಮಾಡಿ, ಆಯುಧಸಮೇತರಾಗಿ ಭಗವನ್ತನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಬಂಧುವೂ ಅವನೇ ಎಂದು ಇದ್ದರು.

ಭರತನು, ತನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಕೈಕೇಯಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ತನಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ತನಗೆ "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಅಸಹ್ಯವಾದುದು" ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, "ವಸಿಷ್ಠಾದಿಗಳು ನೀನೇ ರಾಜನಾಗಿ ಇರು" ಎಂದ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳದೆ "ನಾನೂ ಈ ರಾಜ್ಯವೂ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೇರಿದವು" ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿತ್ತು, ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ, ಆ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಾಡಿನಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲು ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಅವನಿದ್ದ ಚಿತ್ರಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಒಡಂಬಡದೆ ಅವನ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲು ಅವುಗಳನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅವನು ಬರುವವರೆಗೂ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಸೋಸಿದು, ತನ್ನ ಆಸೆಯಂತೆ ನಡೆಯದೇ ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ವಿಷಾದದೊಡನೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು; ಅದರಂತೆ ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರೂ

ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತಾಯಿಯಾದ ಕೈಕೆಯು "ಸರಿಯಲ್ಲದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸದೆ, ಅವಳನ್ನು ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವಳನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು, ಕೋಪದಿಂದ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸದವರಾಗಿ, "ಆತ್ಮವೂ ಆತ್ಮೀಯವೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶೇಷಗಳು" ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಕಂಡು ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಆಗ ಅವನ ಪೂರ್ಣಾನುಭವವು ಸಿಕ್ಕದೇ ಪಾದಕಮಲಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿದವೆಂದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡವರಾಗಿ, ಪೂರ್ಣಾನುಭವವು ಸಿಕ್ಕುವವರೆಗೂ ಪ್ರಪನ್ನಕುಲಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಆಸೆಯು ನೆರವೇರದೇ ಇರುವ ಕೊರತೆಯೊಡನೆ ಇದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಭರತನ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಿಗುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಶತ್ರುಘ್ನನು, ಶ್ರೀರಾಮನಾದ ಭರತನೇ ತನಗೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯನೆಂದು ಅವನನ್ನು ರಾಮನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ, ಆ ರಾಮನ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವು ಭರತನಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶತ್ರುವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾ, ಆ ರಾಮನು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ ಭರತನಿಗೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯನಾದವನೆಂದು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಂತೆ ಈ ಆಳ್ವಾರರು ಭಗವಂತನಿಗಿಂತ ಭಾಗವತರು ತಮಗೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಆ ಭಾಗವತನಿಷ್ಠೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಆ ಭಾಗವತರಿಗೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯವೆಂದು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಶತ್ರುಘ್ನನ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು.

ದಶರಥಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದದೇ, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು; ಅದರಂತೆ ಇವರೂ "ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡದ ಅಮೃತವು" ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದರು; ಆದುದರಿಂದ ದಶರಥಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಸಾಮ್ಯವಿರುವುದು.

ಯಶೋದೆಯು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಮಳಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ "ಚಿಕ್ಕವನಾದ ಇವನು ಈ ದೊಡ್ಡಮತ್ತಿಯ ಮರಗಳ ನಡುವೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಯಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ "ನೀನು ಈ ದೊಡ್ಡಮತ್ತಿಯ ಮರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋದೆಯಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಗದರಿಸಿಕೊಂಡಳು, ಅವಳಂತೆ ಇವರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ,

ಷ್ಣುತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿ "ಪೊನ್ನಾಯ್ ಮಾಮರುತಿನ್ ನಡುವೇ ಪೋಯ್ ಪೋಲ್ಲಾ ಮಣಿಯೇ (ಆ ಮರಾವೃಕ್ಷಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋದೆಯಲ್ಲಾ! ಮಗುವೇ!)" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಯಶೋದೆಯ ಸಾಮ್ಯವು ಇವರಿಗೆ ಇರುವುದು.

ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಅಗ್ನಿ, ನೀರು ಮೊದಲಾದ ಬಾಧಕಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಭಗವದಾತ್ಮಕ (ಭಗವಂತನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವನು) ಎಂದು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನಾಗಿ ಎಣಿಸುತ್ತಾ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆದರದೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ "ಭಗವಂತನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವನು" ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಂತೆ ಇವರೂ ಬಾಧಕಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಭಗವದಾತ್ಮಕಗಳೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ ಅವನ ಸರ್ವಗತತ್ವ (ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಿಕೆ)ವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಸಮನೆಂಬುವರು.

ವಿಭೀಷಣನು ಪುತ್ರದಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು "ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಎಲ್ಲವೂ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಇವರೂ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗವನ್ನೂ ವಾಸನೆಯೊಡನೆ ಬಿಟ್ಟು, ದಶರಥನ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನೇ ತಮಗೆ ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದುದರಿಂದ ಆ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಸಮನೆನ್ನುವರು.

ಆಂಜನೇಯನು, ಬಾಣಾಸನದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಅವನ ವೀರಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವನ ಪರತ್ವವೂ ಕೂಡ ಅಸಹ್ಯವಾದಂತೆ "ಭಾವೋ ನಾನ್ಯತ್ರ ಗಚ್ಛತಿ" (ವಿಭವಾವತಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಒಂದರಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಂತೆ ಇವರೂ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ, ಅವನ ವೀರಚರಿತೆಗಳನ್ನು ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಎಣಿಸಿ, ತಮಗೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾವಣ್ಯದಿಂದ ಪರತ್ವಾದಿಗಳ ಹೆಸರು ಕೇಳುವುದೂ ಸಹ ಅಸಹ್ಯವಾದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನೇ ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ನೆನೆಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಆದುದರಿಂದ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಸದೃಶರೆನ್ನುವರು.

ಅರ್ಜುನನು, ಭಗವಂತನ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಹರ್ಷಭಯಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ಮೊದಲಿನ ಸೌಮ್ಯರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ಕೇಳಿ, ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧಾರಿಯಾದ ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಂತೆ, ಇವರೂ ವಿಭೂತಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೋಡಿ

"ಕಾರ್ಯಕಾರಣಂಗಳೆರಡನ್ನೂ ಶರೀರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ನಿನ್ನ ಈ ರೂಪವನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದೆಯಾದರೂ ಇದು ನನಗೆ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಶಂಖಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸದೃಶರೆನ್ನುವರು.

೪೩. ಕನ್ನಿಲ್ ನೆಲ್ಲಾಮ್ ಅರುಗಲಿಲ್ ಕುನ್ನಿಯಿಟುಮಾನವರ್ ಅವರ್ಗಳ ಳವಲ್ಲರ್.

ಭಗವಂತನು, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗಳೊಡನೆಯೂ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸುವಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸಂಶ್ಲೇಷರಸವನ್ನೂ ಇವರಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದವರಿಗಿಂತ ಇವರು ವಿಲಕ್ಷಣರು.

೪೪. ಎಲ್ಲಾಕ್ಕುಮ್ ಮುನ್ನದು ಶೋಕನ್ನು, ಪ್ರಿಯನ್ನು, ಉತ್ಸಿತ್ತು, ವೀಶಿ, ಕಾಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಕಾಟ್ಟುಕ್ಕು ಮುನ್ನಿಟ್ಟು, ಧರ್ಮಮ್ ಶೊಲ್ಲಿ, ಕೈತೊಟ್ಟು, ಶಿಷ್ಯೆ, ದಾಸಿ ಭಕ್ತೆಗಳಾಯ್ ತಾನೆ ವರುದಿ, ಇನ್ನುಮನ್ನಾದ್ಯೆಯುಮ್, ಕೆನ್ನಾಲಾಳುಮ್ ನಿಹಾಸದಾಸಭೇದಮ್ ಕೊಳ್ಳಾಕ್ಕೈಯುಮ್ ತಾಮುಮವರಾಗೆ ಭಾವಿತ್ತಾರ್.

"ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವಂತನಿಗೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು" ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಕಂಡಿರುವಂತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೀತೆಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ, ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಬೀಸಿ, ಅಂತಃಪುರದ ಬಾಗಿಲಿನ ವರೆಗೂ ಹೋಗಿ ಮಂಗಳಾಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ತಾನು ಮುಂದಾಗಿ ಹೊರಟು, "ನಾನು ಆಯುಧಸಹಿತನಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬಹುದು" ಎಂದು ಭಯಪಟ್ಟು "ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮವೇ ಮೂಲವು" ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು "ನೀವು ಆಯುಧವನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ತಾಪಸವೇಷದೊಡನೆ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು" ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ಭೂದೇವಿಯೂ, ವರಾಹಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಭಗವಂತನಿಂದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವನಿಗೆ ಶಿಷ್ಯೆಯಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತೆಯಾಗಿಯೂ, ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನ ಪಾದಕಮಲಂಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವಳಾಗಿ, "ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕೈಂಕರ್ಯ

ವನ್ನು ಅವನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲೆಣಿಸುವೆನು" ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಆದಿಶೇಷನು, ಭಗವನ್ತನಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗತಕ್ಕ ಛತ್ರ, ಸಿಂಹಾಸನ, ಪಾದುಕೆ, ಮೆತ್ತೆ, ದಿಂಬು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವನು.

ಗರುಡನು, ವಾಹನ, ಧ್ವಜ, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು, ಬೀಸಣಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಭಗವನ್ತನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವನು; ಅವರುಗಳೆಲ್ಲಾ "ತಾವೇ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಇವರು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿ ಅವರಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರು.

೪೪. ಎಲ್ಲಾವಮೋದರು ಅಸ್ಸೈತ್ಕೆ, ಕಿರ್ಗಿರ ವಲ್ಲಿವಿಲ್ಲಾವಡಿವ್ವುಕ್ಕು ಪಾಲ್ತಿರ್ಲ್ಕಿಕಹುತ್ತುಮುಮವುಂ, ಕೌಸಲ್ಯಾನುವೃತ್ತಿಯುಮೊಪ್ಪಾಕ್ಕುಗ್ಕೆ ಪರಂ.

ಭಗವನ್ತನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವು, ತೇಜೋರಾಶಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಊಡಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಗಂಡಸರನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಅಂಥಾ ಭಗವನ್ತನ ವಿಗ್ರಹಸೌಂದರ್ಯವು ಈ ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ಪುಂಸ್ತ್ವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ನಾಯಕಿಯಂತೆ ಭಾವನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ "ನಾವು ಇವನನ್ನನುಭವಿಸತಕ್ಕ ಗಂಡಸರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ" ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾದದ್ದು ಸಮಾನವಲ್ಲ; ಇವರು ಭಗವನ್ತನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಪತಿಯಾದ ದಶರಥನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳೂ ಸಮಾನಗಳಲ್ಲ.

೪೫. ಪೆರುಕ್ಕಾರು, ಪಲಕಲ್ಲ್ಯತ್ತು, ಕ್ಕಡಲ್ ನೋಕ್ಕಿಪೋಮಾಪೋಲೆ ನಿಕ್ಕಾತಿನ್ನು, ಕರೈಕ್ಕ್‌ಟ್ಟಿಳ್ಳಿತ್ತು, ಉಕ್ಕೆಯು ಪ್ಪಡುಗು ಕಾದಲ್ ಕಡಲಿಡವಾಕ್ಕೊಣ್ಣು ಕಡಲ್ಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖಮಾನ ಅವಗಾಹಿಕ್ಕುಮ್.

ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹಯುಂದ ನದಿಯು, ಸಾಗರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ, ಶಿಥಿಲರಾಗಿಯೂ, ದ್ರವೀಭೂತರಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಿರ ಸ್ವಭಾವವು ಕಲಗಿ, ಹೃದಯವು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಊರೇ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಅಪಾರವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಆಶೆಯು, ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ

ಮಾಡುವ ಭಗವನ್ತನೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು, ತನ್ನ ಸ್ವಿಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಲಗಿದ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರುವುದು. (ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಬಂದರೂ, ಸ್ವಿಸ್ವರೂಪದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿನಿವೇಶವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.)

೪೬. ಅಚಿತ್ತ್ವಸ್ವಭಾವಮುಂ ಮುದು, ಈರುವರ್, ವೇವರ್, ಅಳಿಯಾಯುಳರಾಕ್ಕ್ಯ ನೆನ್ನ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಶಿಕ್ಷಿತರ್, ಶಿಕ್ಷೈಯಾ ಅಲ್ಲೇನೆನ್ನು, ನಿಷ್ಠ, ಕರಣಂಗಳ್ ಮುದಿಯಾನೇಯುಳವ್ವೈಯಾಗ, ಅಪಲಮಾನಭಸ್ವರ್ ಕೊಳ್ಳ, ಶಾಸ್ತ್ರರ್ ಕಣ್ಣೀರುವರ್ ಕಲ್ಲುಂ ಕಟ್ಟುಂ ಉರುಕಿರಾದಲಾಲ್, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿಯಾಮ ಪರಮ್ಪರೆಯಿಲ್ಲೈ.

ಇವರ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯು ಶಾಸ್ತ್ರರೀತಿಯಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಭಕ್ತಿಯಂತೆ ಒಂದು ನಿಯಮದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ; ಹೇಗೆಂದರೆ— ಇವರು, ಕತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ದಹಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನನೆಸುವುದಕ್ಕೂ ಒಣಗಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗದ ಆತ್ಮನನ್ನು "ಭಗವನ್ತನ ಶೀಲಗುಣವು, ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಒದ್ದೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು, ಬೆಂಕಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮೇಣದಂತೆ ಕರಗಿಸಿತು" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ "ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ರೋಗವು ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಒಣಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿರುವರು, ಇವರ ಮನಸ್ಸು, ಅಚೇತನವಾಗಿದ್ದರೂ ಚೇತನನಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದುದಾಗಿಯೂ, ಅಚೇತನಗಳಾದ ಇವರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಚೇತನರಂತೆ ಒಂದು ಇಂದ್ರಿಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯವು ಆಸೆಪಟ್ಟಂತೆಯೂ, ಅಚೇತನವಾದ ಇವರ ಶರೀರವು ಚೇತನನಂತೆ ಶೈಥಿಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದುದಾಗಿಯೂ, ಅಚೇತನಗಳಾದ ಸಮುದ್ರ, ಬೆಟ್ಟ ಇವುಗಳು, "ಭಗವನ್ತನನ್ನಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಾಗೆ ದುಃಖಪಡುತ್ತವೆ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರುವರು (ಆದುದರಿಂದ ಇವರ ಭಕ್ತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೪೭. ಸಂಬನ್ಧೋಪಾಯಫಲಂಗಳಿಲ್ ಉಡಲ್ ತಕಿಕೆ ಪದತ್ತ್ವಾಗಿರ ಪ್ರಪನ್ನ ಪಕ್ಷಿಗಳುಕ್ಕು ತೋಳ್ಕ್ರಿ ಶಾಯಾರ್ ಮುಗಿಕ್ಕುಶೇರ್.

ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕ ಸಖಿಯಂತೆ, ಭಗವನ್ತನಿಗೂ ಆತ್ಮನಿಗೂ ಇರುವ "ಶೇಷತ್ವ" ವೆಂಬ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವು, ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಭಗವನ್ತನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ "ತೋಳಿ" (ಸಖಿ) ಎನ್ನುವರು,

ಯೌವನಸ್ಥಳಾದ ನಾಯಿಕೆಯು, ತನ್ನ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾವಣ್ಯದಿಂದ ಅವನಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತ್ವರೆಮಾಡಿದಾಗ ಅವಳ ತಾಯಿಯು "ಗಂಡಸಾದವನು ನಾವಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತವೇ ವಿನಾ ಹೀಗೆ ತ್ವರೆಮಾಡುವುದು ಕುಲಮರ್ಯಾದೆಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ" ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ತಡೆಯತಕ್ಕವಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅದರಂತೆ ಭಗವಂತನೆಂಬ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯವನ್ನು ವರಿಸಿದನಂತರ, ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಈ ಚೇತನನು ತಾನೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಾಗ "ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಇವನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವವರೆಗೂ ಇವನು ತಾಳ್ಮೆಯೊಡನೆ ಇರಲಿ. ಹೀಗೆ ತಾನೇ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಹೋಗುವುದು ಪ್ರಪನ್ನಕುಲಮರ್ಯಾದೆಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲವು' ಎಂದು "ನಮಃ" ಎಂಬ ಪದದಿಂದುಂಟಾಗತಕ್ಕ "ಭಗವಂತನೊಬ್ಬನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವನು; ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲವು" ಎಂಬ ಅಧ್ಯವಸಾಯಜ್ಞಾನವು (ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯು) ಚೇತನನ ತ್ವರೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ತಾಯಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಇದನ್ನು "ತಾಯಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಪ್ರೌಢೆಯಾದ ನಾಯಕಿಯು ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಾವಣ್ಯದಿಂದ ಕುಲಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ "ಅವನನ್ನು ಸೇರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿರತಕ್ಕವಳಲ್ಲ" ಎಂದು ತ್ವರೆಮಾಡುವಳು; ಅದರಂತೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರವಚನಮುಖಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನು ತನಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದೂ ರಕ್ಷಕನೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಚೇತನನಿಗೆ, ಹೇಳಿರುವ ಸಾಧಾರಣಸಂಧದಿಂದ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಗುಣಗಳೂ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳೂ ತಿಳಿದುಬರಲು ಅವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯುಂಟಾಗಿ, ಕಾಲವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸದೇ "ಭಗವಂತನೊಬ್ಬನೇ ಉಪಾಯವು" ಎಂಬ ಅಧ್ಯವಸಾಯವನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅನುಭವಿಸದಲ್ಲದೇ ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದಂತೆ ಪ್ರಾಪ್ಯ (ಫಲ) ದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಈ "ತ್ವರೆ" ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ (ಜ್ಞಾನದ) ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು "ತಲ್ಲಿ ಮಕಳ್" (ಪ್ರೌಢಾನಾಯಕಿ) ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳುವರು. ಆದುದರಿಂದ, ಜೀವೇಶ್ವರರಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವನ್ನು "ಸಖಿ" ಎಂದೂ, "ಈಶ್ವರನೊಬ್ಬನೇ ಉಪಾಯವು" ಎಂಬ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು "ತಾಯಿ" ಎಂದೂ, ಫಲವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಯನ್ನು "ಪ್ರೌಢಾನಾಯಕಿ" ಎಂದೂ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

೮೫. ಸಖಿ, ಪೆರಿಯಪಿರಾಟ್ಟಿ, ಆಶ್ರಯರುತ್ತು, ಅರತಪ್ಪುತುಣಿವು, ವುಣಕ್ಕಿಲ್ ಅನನ್ಯಾರ್ಹ
ಶೇಷತ್ವಮುಮ್, ನಾಡಿ. ಮುದಲ್ಲ. ಸ್ವೇತರ, ಸಂಸ್ಪರ್ಶಕ್ಷಮೈಶ್ವರ್ಯನ್ನಗಳ್,
ಕಾಲ್ ಪಡೇ ಪಲತ್ತನ್ನು ಸಾಧನವಾಮೋ ವೆನ್ನುಮಾಶಾ ಆತ್ಮ... ಮುರ್ಕ್ಕೈ
ಪ್ಪಟ್ಟು ಪುರ್ಕ್ಕೈಯುಡುಗಿರ, ಪ್ರಿಯಿಲ್ ಅರ್ಥ್ಯವಸಾಯಮುವ, ಷತ್ತಿ,
ವಲಕ್ಕಾಲ್ ಆಳ್ ವಿಟ್ಟು, ಆತ್ತಾನ್ನೈಕೊಲ್ಲಿ, ಕ್ಕವರಾದವನ್ನೈ ವಿಟ್ಟು,
ಇರ್ಪ್ಪಿಕ್ಕ ಮಾಶಳೆಯುತ್ತು, ಕ್ಕಣ್‍ಪುದ್ಯೈಯುತ್ತೋಕ್ಕತ್ತು ಉರುನಿಳ್ಳೈ
ಕ್ಕೈ, ಕಡುನಾಳ್ ತೇಡಿ, ಕಾಪ್ಪತ್ತಡುಕ್ಕಡಿ, ಉಹಾಪ್ಪತ್ತೈ
ಯುತ್ತು, ಕಡ್ಪುಪ್ಪವಳ್. ವಗ್ಗಮುಗವಳ್ ಶಿಯ್ಯ, ತ್ತಿಷ್ಟ, ನಿಕ್ಕಾವೇ
ವುಯುಕ್ಕತ್ತು, ವಾಳ್ಳೈಯುವಮ್ ಕಾಲ್ಪೈಯುವಮ್ ಪೂಳಳಿಯುಗಿಂ ಪಡಿನೇ
ಪ್ರಿಲ್ ಕ್ಕರ್ದ್ಯೈಯುಮ್ ತೆರಿಯುಮ್.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳೂ ಆವರ ಪ್ರಬಂಧಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವವು. ಹೇಗೆಂದರೆ "ತೀರ್ಪಾರೈಯಾಮಿನಿ (ತಿರುವಾಯ್ 4-6-1)" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಜೀವೇಶ್ವರರಿಗೆ ಇರುವ "ಶೇಷತ್ವ" ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವುಂಟಾದರೆ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಶೇಷನಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವು ಏರ್ಪಡುವುದೆಂಬ ವೇದಾಂತಾರ್ಥವನ್ನು, ಒಬ್ಬ ನಾಯಕಿಯು ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಅವನ ವಿರಹದಿಂದ ಮೋಹಗೊಂಡಾಗ ಅವಳ ಬಂಧುಗಳು, "ಈ ಮೋಹವು ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳಿಂದ ಬಂದುದೋ" ಎಂದು ಸಂದೇಹಪಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ, ಈ ನಾಯಕಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದ ಸಖಿಯೊಬ್ಬಳು "ಇದು ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳಿಂದ ಬಂದದ್ದಲ್ಲ; ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನ ಸಂಗದಿಂದ ಬಂದದ್ದು" ಎಂದು ಇತರ ದೇವತೆಗಳ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ, ನರಕ, ಗರ್ಭಗಳೆಂಬ ಭೋಗಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಭೋಗ್ಯತ್ವಗಳೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು, ಜಾಯಮಾನ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಈಶ್ವರನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸಲು, ಚೇತನನೆಂಬ ನಾಯಕಿಗೆ ಈಶ್ವರನೆಂಬ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಅತಿ ವ್ಯಾಮೋಹವುಂಟಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಚಂಚಲವಾಗಲು, ಈ ಮೋಹವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದೇವತಾಂತರಾಶ್ರಯರಾದ ಕರ್ಮಫಲಸಾಧನಗಳನ್ನಾಚರಿಸೋಣವೆಂದು ಸಂದೇಹಪಟ್ಟು "ಭಗವನ್ನೇ ಉಪಾಯವು" ಎಂಬ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯು ತಪ್ಪಲು, "ಅನನ್ಯಾರ್ಹವಾದ ಈ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ವ್ಯಾಮೋಹವು ಈಶ್ವರನ

ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದುದು; ಇದನ್ನು ಭಗವಂತನೆಂಬ ಉಪಾಯದಿಂದಲ್ಲದೇ ಮತ್ತಾವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬೇರೇ ಉಪಾಯಗಳು ಅನನ್ಯಾರ್ಹನಾದ ಈ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುವು '' ಎಂಬುದಾಗಿ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗಿರುವ '' ಶೇಷಶೇಷಿಭಾವ '' ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವು ಸರಿಯುತ್ತ ಅನ್ಯಶೇಷತ್ವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿತೆಂಬ ವಿಷಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. '' ತುವಳಿಲ್ಲಿ ಮಂಗಲಮ್ '' (ತಿರುವಾಯ್ 6-5) ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ '' ಈ ಚೇತನನು ತನಗೂ ಶೇಷನಲ್ಲ '' ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು, ಒಬ್ಬಳು ನಾಯಕಿಯು ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರವಣಳಾದುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅವಳ ಬಂಧುಗಳು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಾಗ '' ಈ ಪ್ರಾವಣ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಡಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ '' ಎಂಬುದಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಸಖಿಯು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದರಿಂದ ''ಭಗವಂತನೊಬ್ಬನೇ ಈ ಚೇತನನ್ನು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಪಾಯವು '' ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳವರಾದವರಿಗೂ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅವನ ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬೇರೇ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ತಾವು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಚೇತನನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲೆಣಿಸಿದರೆ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವು '' ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಈ ಪ್ರಾವಣ್ಯವು ಚೇತನನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದು ಅದು ಉಪಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು; ಅದನ್ನು ನಾವು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುವುದು, ಅತ್ಯಂತ ಪರತಂತ್ರನಾದ ಈ ಚೇತನನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು '' ಎಂಬುದಾಗಿ '' ಸ್ವಶೇಷತ್ವ (ತನಗೆ ಶೇಷನಾಗಿರುವಿಕೆ) ವನ್ನು ಈ ಆತ್ಮನಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು '' ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು.

'' ಕರುಮಾಣಿಕ್ಕಮಲೈ (ತಿರುವಾಯ್ 8-9) ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ ''ಈ ಆತ್ಮನು ಭಗವಂತನಿಗೇ ಶೇಷನು '' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಬ್ಬಳು ನಾಯಕಿಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಯಸ್ಸು ಬಂದದ್ದನ್ನು ಅವಳ ಬಂಧುಗಳು ತಿಳಿದು, ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜರನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದರ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಲು, ಅವಳ ಆಪ್ತ ಸಖಿಯೊಬ್ಬಳು '' ಇವಳು ನೋಡಲೇ ತಿರುಪ್ಪುಲಿಯೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಕನೊಡನೆ ಸಂಗವನ್ನು ಬಯಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೀವು ಈಗ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು

ನಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲವು; ಆ ನಾಯಕನಿಗೇ ಇವಳು ಭೋಗ್ಯಳಾದವಳು; ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡಿ " ಎಂದು ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿದು ತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ " ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಯುಂಟಾದಾಗ ಈ ಚೇತನನು ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತುವಿಗೂ ಶೇಷವಾಗತಕ್ಕವನಲ್ಲ " ಎಂದು ಸಂಶಯವು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಜೀವೇಶ್ವರರಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವು " ಈ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನ್ಯಶೇಷತ್ವವು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದು; ಸ್ವಾಮಿಯು ಭೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೇ ಇದು ಶೇಷವಾದುದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದರಿಂದ " ಭಗವಂತನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಈ ಆತ್ಮನು ಶೇಷನು " ಎಂಬ ವೇದಾಂತಾರ್ಥವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ "ಈ ಆತ್ಮನು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಶೇಷನೂ ಅಲ್ಲ, ತನಗೆ ಶೇಷನೂ ಅಲ್ಲ. ಭಗವಂತನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಶೇಷನು " ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನವಿಯು ಹೇಳುವಂತೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ಈ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿರುವ ತಾಯಿಯು ಹೇಳುವ ಏಳು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ" ಭಗವಂತನೊಬ್ಬನೇ ಉಪಾಯವೆಂಬ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯು ಉಂಟಾದಾಗ ಹೇಳತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ - (1) " ಆಡಿಯಾಡಿ (ತಿ-ವಾಯ್ 2-4)" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮರದಿಂದ ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡಿದ ಚಿಗುರಿನಂತೆ ಈ ಆತ್ಮನು ಬಾಡಿಹೋದುದಾಗಿಯೂ (2) " ಪಾಲನಾಯ್ (4-2)", ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕಳೆದುಹೋದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಕೃಶನಾದಂತೆಯೂ (3) " ಮಣ್ಣೈಯಿರುನ್ದುಳಾವಿ (4-4)" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸದೃಶವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನೇ ಎಂದು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದಾಗಿಯೂ (4) " ಕಡಲ್ಞಾಲಂ (5-6)" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅಗಲಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನೇ ಆವೇಶವಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಅವನ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ (5) "ಮಾಲುಕ್ಕುವೈಯ್ಯಮ್ (6-6)" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಇತರವಸ್ತುಗಳ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ (6) ಉಣ್ಣುಮ್‌ಸೋರು (6-7)" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಜನಗಳು ತನಗೆ ಒದಗದೇ ತನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿದರೆಂಬುದಾಗಿಯೂ (7) "ಕಂಗುಲುಮ್ ಪಕಲುಮ್ (7-2)" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ, " ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು

ತನ್ನ ಮಗಳು ವಿನಾಶದ ಪ್ರಯುಕ್ತವು ಉಪಾಯದೊಳಗೆ ಸೇರುವುದೋ '' ಎಂದು ಭಯಪಟ್ಟು ತಾಯಿಯು ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು '' ನನ್ನ ಮಗಳು ಬಾಡಿ ಹೋದಳು, ಕೃಶಳಾದಳು'' ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಂತೆಯೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ 17 ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಫಲದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಯುಂಟಾದಾಗ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ನಾಯಕಿಯಂತೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಅಂಶವು ತಿಳಿಯಬರುವುದು.

(೧) '' ಅಂಜಿರೈಯಮಡನಾರಾಯ್ (1-4) '' (೨) '' ವೈಕಲ್‌ಪೂಂಗಳಿವಾಯ್ (6-1)'' (೩) ಪೊನ್ನುಲಗಾಳೀರೋ (6-8)'' (೪) '' ಎನ್ನಾನಲ್ (9-7)'' ಈ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ರಿಯು ನಾಯಕನ ಬಳಿಗೆ ದೂತಪ್ರೇಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. (೫) '' ವಾಯುಮ್ ತಿರೈಯುಗಳುಮ್ (2-1)'' ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಭಗವನ್ತನು ಲಭಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಕಲಪದಾರ್ಥಗಳೂ ತನ್ನ ಹಾಗೆ ದುಃಖಪಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವರು. (೬) '' ಏರಾಳುಮಿಱೈಯೋನುಮ್ (4-8) ಎಂಬಲ್ಲಿ; ಭಗವನ್ತನಿಗೆ ಬೇಡದ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಹೇಳುವರು. (೭) '' ಮಾಸರುಶೋತಿ (5-3) '' ಎಂಬಲ್ಲಿ, ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ '' ಮಡಲ್ '' (ನಾಯಕನ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು) ಎತ್ತಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೮) '' ಊರೆಲ್ಲಾಂ ತುಞ್ಜಿ (5-4) '' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದುಂಟಾದ ವ್ಯಾಧಿ, ಕಾಳರಾತ್ರಿ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಿಕೆ ಇವುಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

(೯) '' ಎಙ್ಙನೇಯೋವನ್ನೈಮೀರ್ಗಾಳ್ (5-5) '' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನ ಅಪ್ರಾಕೃತವಿಗ್ರಹವು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೦) '' ಮಾನೇಯ್‌ನೋಕ್ಕು (5-9-1) '' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನೊಡನೆ ಸೇರಲು ದಿವಸವನ್ನು ಹುಡುಕಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೧) '' ಮಿನ್ನಿಡೈಮಡವಾರ್ (6-2-2) ಎಂಬಲ್ಲಿ ನಾಯಕನು ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಣಯರೋಷವನ್ನು ತೋರಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೨) '' ವೆಳ್ಳೈಚ್ಚುರಿಶಙ್ಗು (7-3-4) ಎಂಬಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಸಂಗಾತಿಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೩) '' ಏಱೈಯರಾವಿ (7-7-8) '' ಎಂಬಲ್ಲಿ, ನಾಯಕನ ಊರಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಧಕವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹಿಂಸೆಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೪) "ನಪ್ಪಿನ್ನೈ ಪರಿವಳ್ಳಿ (8-2-7)" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಈ ಅತಿಪ್ರಾವಣ್ಯವು ಕೂಡದೆಂಬುದಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ, ಸಖಿ ಇವರುಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೫) "ಇನ್ನುಯಿರ್ಚ್ಚೇವಲ್ (9-5-10)" ಎಂಬಲ್ಲಿ ತಾನು ತಾಯಿಯ ವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

(೧೬) "ಮಲ್ಲಿಕೈಕಮಳ್ವರ್ (7-7)" ಎಂಬಲ್ಲಿ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಹಸುಗಳ ಮುಂದೆ ಕಾಣದೇ ಬಾಧಕವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹಿಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೭) "ವೇಯ್ಮರುತೋಳಿಣೈ (10-3)" ಎಂಬಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದರೂ ಅವನು ಹಸುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋದಂತೆ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಬಾಧಕಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ 17 ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಯುಂಟಾದಾಗ ಹೇಳತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು ತಿಳಿದುಬರುವವು.

೪೯. ತೋೞಿಮಾರನ್ನೈಯರ್ಕಳೆನ್ಗಿರ ಪನ್ಮೈ, ರಕ್ಷ್ಯರಕ್ಷಕತ್ವಾದಿಬನ್ಧಾನೇಕತ್ವಾಲುಮ್
ವ್ಯವಸಾಯಬುದ್ಧಿಭೇದತ್ತಾಲೇ.

ಇವರು ಸಖಿಯೆಂದು ಹೇಳುವ ಶೇಷತ್ವರೂಪವಾದ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನವು ಒಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಸಂಬಂಧವು, ರಕ್ಷ್ಯರಕ್ಷಕಭಾವ ಶೇಷಶೇಷಿಭಾವ ಎಂಬುದಾಗಿ ಒಂಭತ್ತು ವಿಧಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು "ತೋೞಿಮಾರ್" (ಸಖಿಯರು) ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಹುವಚನಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ— ಹೀಗೆಯೇ ಇವರು "ತಾಯಿ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಧ್ಯವಸಾಯಜ್ಞಾನವು (ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯು) ಒಂದಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದೂ ಈಶ್ವರನ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗುವುದರಿಂದ, ಅದನ್ನೂ "ತಾಯಿಗಳು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಹುವಚನಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುವರು.

೫೦. ಅಭಿಲಾಷಾಚಿನ್ತಾನುಸ್ಮೃತೀಚ್ಛಾರುಚಿಪರಭಕ್ತಿಗಳೇ ಪಾಶ್ವೈ
ಮುದಲಾನ ಪರುವಙ್ಗಳೆಲ್ಲಾಮ್.

ಭಕ್ತಿಗೆ ಹತ್ತು ಅವಸ್ಥೆಗಳಿರುವುವು: ಹೇಗೆಂದರೆ (1) ತಾನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದು "ಅಭಿಲಾಷೆ" (2) ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೆನೆಪುದು "ಚಿನ್ತನ" (3) ಆ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಎಡೆಬಿಡದೆ

ಇರುವಂತೆ ಭಾವಿಸುವುದು "ಅನುಸ್ಮೃತಿ" (4) ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬುದು "ಇಚ್ಛೆ" (5) ಇನ್ನೊಂದು ರಸವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ ಈ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ ಇರುವಂಥಾ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯು "ರುಚಿ" (6) ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ ವಸ್ತುವಿನೊಡನೆ ಸೇರಿರುವಿಕೆಯೇ ಸುಖವೆಂದೂ, ಅದರಿಂದ ಅಗಲಿ ಇರುವಿಕೆಯೇ ದುಃಖವೆಂದೂ ಭಾವಿಸುವುದು "ಪರಭಕ್ತಿ" (7) ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಅಗಲಿದರೆ ತನ್ನ ಸತ್ತೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗುವಿಕೆ "ಪರಮಭಕ್ತಿ" ಈ ಏಳು ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೇದೈ, ಪೆದುಮ್ಬೈ, ಮಙ್ಗೈ, ಮಡನ್ದೈ, ಅರಿವೈ, ತೆರಿವೈ, ಪೇರಿಳಮ್ಪೆಣ್ ಎಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಸೇರುವವು.

೩೧. ಮಯಿಲ್, ಪಿರೈ, ವಿಲ್, ಅಮ್ಬು, ಮುತ್ತು, ಪವಳಮ್, ಕೆಪ್ಪು, ಮಿನ್, ತೇನ್ [illegible], ಕೆಯ್‌ಗಳ್, ಪೂ, ವಿಕಾಸ, ಕುಪ್ಪಿ, ಪಾಣಿ, ಜ್ಞಾನಾ[illegible] ನುಡಾಗಳು [illegible] ಅಕಮೋ[illegible] ವಗುಪ್ಪು.

ಇವರು ನಾಯಕಾನಾಯಕಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ, ಕೆಲವು ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಹಾಡಿರುವರು. ಅವಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾವುದೆಂದರೆ-

ವಿಶಾಲಾರ್ಥವಾದ ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು "ನವಿಲು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸವನ್ನು "ಮಯಿಲ್ (ನವಿಲು)" ಎಂದೂ, ಬೆಳುವಾಗಿರೋಣದರಿಂದ ಮುಖವನ್ನು "ಚಂದ್ರನು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಸ್ಥಿರಗ ಕ್ಷೀಣನಾಗಿರುವಿಕೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು "ಪಿರೈ (ಚಂದ್ರ)" ಎಂದೂ, ಬಗ್ಗಿರೋಣದರಿಂದ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು "ಬಿಲ್ಲು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಯಮನವೆಂಬ ವಾಸ್ತಿಯನ್ನು "ವಿಲ್" ಎಂದೂ, ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಳೋಣದರಿಂದ ಕಣ್ಣನ್ನು "ಬಾಣ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವವನ್ನು "ಅಂಬು" ಎಂದೂ, ಹರ್ಷವನ್ನು "ಮುತ್ತು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವದಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದವನ್ನು "ಮುತ್ತು" ಎಂದೂ, ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ತುಟಿಗಳನ್ನು "ಹವಳ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿರುವ ಅನುರಾಗವನ್ನು "ಪವಳಂ (ಹವಳ)" ಎಂದೂ, ಪರಿಣತವಾದ ಸ್ತನವನ್ನು "ಕೆಪ್ಪು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ನೋಡಿ ಬೇಕೆಂಬ ಹಾಗೆ ಪರಿಣತವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು "ಕೆಪ್ಪು" ಎಂದೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಡುವನ್ನು "ಮಿಂಚು" ಎನ್ನುವಂತೆ ಜೀವಾತ್ಮನ ಅಣುತ್ವವನ್ನು

“ವಂಜಿ (ವಿಂಗಸು)” ಎಂದೂ, ನಿತಂಬವನ್ನು “ತೇರು” ಎನ್ನುವಂತೆ ಜೀವಾತ್ಮನ ಭೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು “ತೇರ್” ಎಂದೂ, ನಡೆಯುವ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು “ಹಂಸೆ” ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಗವಂತನೂ ಭಾಗವತರೂ ಶ್ಲಾಘಿಸುವದಾಗಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ನಡತೆಯನ್ನು “ಅನ್ನಮ್ (ಹಂಸ)” ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

೫೨. ಪೂಪ್ಪುಟ್ಟಿ ಅಣೆತ್ತುನೇರೆನ್ನುವರ್ ಪಟ್ಟಿ, ಇಡಕ್ಕೆ ಎತ್ತನೇಯೆನ್ನುವರ್
ನೊಚ್ಚಿಪ್ಪಾಡು, ಮುನ್ನಿನ್ರಾಯ್ ಅವಳ್ಕ್ ನೀರೆನ್ನುವರ್ ಇದುವಡ್ಡೆ,
ಮೆಯ್‌ಕ್ಕಾಟ್ಟು ನೀರೆನ್ನಿಯೆನ್ನುಮುಡನ್ನಾಡು, ಇಷ್ಟೈಯಿಲ್ಲೈಯೆನ್ನು
ಮುದಲುವಳ್, ಇರುತ್ತಿಯನ್ನು ನಡನ್ನಾಳೆನ್ನುವರ್ ಕೊಣ್ಣಾಟ್ಟವರ್,
ಅವಸ್ಥಾಕ್ರಿಯವ್ಯಕ್ತಿ.

ಸಖಿ, ತಾಯಿ, ಪ್ರೌಢನಾಯಕಿ ಎಂಬ ಮೂರು ದಶೆಗಳುಂಟಾದಾಗ ಸಖಿ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ— ತಾಯಿಯು, ಸಖಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು “ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೀವೇ ಅವನೊಡನೆ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದಿರಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ; ಸಖಿಗಳು “ಆ ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಾಯಕನನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುವಂತೆ ನೀನಲ್ಲವೆ ಮಾಡಿದ್ದು” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಲೈಮಗಳು “ನೀವು ನನಗೆ ಸಜಾತೀಯರಾಗಿದ್ದು ಆ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲ್ಲವೆ ಈ ರೀತಿಯಾದದ್ದು” ಎಂದು ಸಖಿಯರನ್ನೂ ಮತ್ತು “ಆ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಸಿ, ತಾಯಿಯಾದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ” ಎಂದು ತಾಯಿಯನ್ನೂ ನಿಂದಿಸುವಳು.

ಸಖಿಯರು, ತಾಯಿಯರ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಲೈಮಗಳನ್ನು “ಇದುವರೆಗೂ ಒಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ನೀನು ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆಯೂ ಬಂದು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟೆ” ಎಂದು ದೂಷಿಸಿ, ಅನಂತರ “ಇನ್ನು ಇವಳ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಡಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಕಾರ್ಯೋಪದೇಶಮಾಡುವಂತೆ ತಲೈಮಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸೇರಿ ಎರಡು ಕಡೆಗೂ ಸಹಾಯವಾಗಿರುವರು.

“ತಾಯಿಗಳೂ ಸಖಿಯರೂ ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸದೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಹಿಂಸೆಮಾಡಿದರು” ಎಂದು ತಲೈಮಗಳು, ತನಗೆ ಉಂಟಾದ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಸಖಿಯು “ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನೀನು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗು

ನುವೇ ಪೋಬಂ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಲು, ತಲೈಮಗಳು "ಆ ವಿಷಯದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಬಯಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವಳು.

"ನಾಯಕನನ್ನು ಕೆಲವುಕಾಲ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅವನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಶಿಥಿಲೆಯಾದಳು" ಎಂದು ಸಖಿಯೂ, "ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನಡೆದಳು" ಎಂದು ತಾಯಿಯೂ, ತಲೈಮಗಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಇದೇ ಆ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು

೫೩. ತಾಯಾರೇವಲರ್ ಉತ್ತೇಶ್ಯಂಗಳೆನ್ನುಂಬೋದು ಸಾಧ್ಯನಿಷ್ಠ ಸಾಧನನಿಷ್ಠರ್ಗಳ್;
ಮಗಳ್ ನಮ್ಮುತ್ತೈ ಯೋದಲ್ ಯಾಮಮುತ್ತ ಪ್ಪುತ್ತೈ ಯೆನ್ನುಂಬೋದು ಸಿದ್ಧ
ಸಾಧನಸಾಧ್ಯಪರರ್.

ಇವರು "ತಾಯ್" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳತಕ್ಕ ಉಪಾಯಾಧ್ಯವಸಾಯದ ದಶೆಯಲ್ಲಿ, ಸಿದ್ಧೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಆ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲರಾದವರನ್ನು ಬಂಧುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವರು. ಮತ್ತು "ತಲೈಮಗಳು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳತಕ್ಕ "ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವರೆ" ಯ ದಶೆಯಲ್ಲಿ, "ಉಪಾಯಾಂತರಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸತಕ್ಕುದು ನಮ್ಮ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು" ಎಂದು ತಡೆಯತಕ್ಕವರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ತನ್ನಂತೆ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರನ್ನು ಬಂಧುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿರುವರು.

೫೪. ನಾಲುಯುಲಾರ್ ಅಯಲ್ಶೇರಿಯಾರ್, ಉಪಾಯಚತುಷ್ಟಯನಿಷ್ಠರ್ಗಳುಮ್ ಪರರ್.

ಕರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸತಕ್ಕವರನ್ನು "ನಾಲುಯುಲಾರ್ (ನಾಲ್ಕು ಜನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರು)" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಅವತಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡತಕ್ಕವರನ್ನು "ಅಯಲ್ಶೇರಿಯಾರ್ (ಹೊರ ಬೀದಿಯವರು)" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿರುವರು.

೫೫. ಕೀಳ್ವೈಯಕತ್ತು ವಡಕ್ಕಿಲವ್ವಿ ಭಾವಮಾಗ ತ್ತುಣೈಪತ್ತು ಳ್ತರ್.

"ಕೀಳ್ವೈಯಕತ್ತು" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ "ನೆಲನುಂ ಕೆಷಿಯು ಪ್ಪಡು" ಎಂಬ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯೂ, "ಮೇಳ್ವೈಯಕತ್ತು" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ

"ಆತ್ಮದರ್ಶನ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗವೂ, "ವಹತ್ತಿಲನ್" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ "ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಿಕೆ" ಎಂಬ ಭಕ್ತಿಪ್ರಯೋಗವೂ, ಸಿದ್ಧೋಪಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠರಾದವರಿಗೆ ಬಾಹ್ಯಶತ್ರುಗಳು; "ಸ್ವಗತಸ್ವೀಕಾರ (ತಾನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು)" ಮೊದಲಾದಂಥಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಷ್ಠರು ಅಂತರಂಗ ಶತ್ರುಗಳು.

೫೬. ಊರಾರ್ ನಾಟ್ಟಾರುಲಗರ್, ಕೇವಲೈಶ್ವರ್ಯಕಾಮಸ್ವರ್ಗಪರ್;

ಕೈವಲ್ಯ (ಆತ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದುವದು) ನಿಷ್ಠರಾದವರನ್ನು "ಊರಾರ್ (ಊರಿನವರು)" ಎಂದೂ ಈ ಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸತಕ್ಕವರನ್ನು "ನಾಡಿನವರು" ಎಂದೂ ಸ್ವರ್ಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಪರಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸತಕ್ಕವರನ್ನು "ಲೋಕದವರು" ಎಂದೂ ಹೇಳುವರು.

೫೭. ಇರುಳಿರಿಯಕ್ಕೈವರ್ ಇರನ್ದಲ್ ಕಣ್ಣುಮೂಡಿಕ್ಕೊನೋ.

ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ, ಗುಣಗಳೊಡನೆ ಅವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು "ಮೋಕ್ಷವು" ಅಣುವಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು "ಕೈವಲ್ಯವು" ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿ ಪರಮಾಕಾಶವಾದ ಪರಮಪದ (ವೈಕುಂಠ) ವನ್ನು ಸೇರಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಎರಡಕ್ಕೂ ದೇಶಸಾಮ್ಯವಿರುವುದು; ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೈವಲ್ಯನಿಷ್ಠನನ್ನು "ಊರಾರ್ (ಊರಿನವರು)" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

೫೮. ತಿರು ತೀರಾರ್ ಕುಳಗುಗಳ್ ಉಭಯವಿವೇಕಪರಿಕರಂ.

"ದೇಹವು ಬೇರೆ ಆತ್ಮನು ಬೇರೆ" ಎಂದು ದೇಹಾತ್ಮವಿವೇಕವನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು "ತಿರುಕುಳಕು" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, "ಜೀವಾತ್ಮನು ಬೇರೆ, ಪರಮಾತ್ಮನು ಬೇರೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು "ತಿರಂತಾರ್ ಕುಳಗು" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವರು.

೫೯. ಮಾಲೈ ಕಣ್ಣುಳ್ ಕಾಲೈ ಪಗಲ್—ರಜಸ್ತಮಸ್ಸಾತ್ವಿಕಶುದ್ಧಸತ್ವಜ್ಞಾನ ಙ್ಗಳ್.

ರಾಜಸಜ್ಞಾನವನ್ನು "ಸಾಯಂಕಾಲ" ಎಂದೂ, ತಾಮಸಜ್ಞಾನವನ್ನು "ರಾತ್ರಿ" ಎಂದೂ, ಸಾತ್ವಿಕಜ್ಞಾನವನ್ನು "ಉದಯಕಾಲ" ಎಂದೂ ಶುದ್ಧಸತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು "ಹಗಲು" ಎಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುವರು.

೬.೦. ನಿಲಾವೆಮುತ್ತವನ್ ಪ್ರಿಯಾಸ್ವಾಸಾದನೆನ್ನು ವಂಟ್ಟಿಗ್ಯಾಳವನ್.

“ಭಗವನ್ನನೊಬ್ಬನೇ ಪರಮಪ್ರಾಪ್ಯನ್ನು” ಎಂದು ಇತರರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ “ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಾಸಾದ (ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರಾಸ)” ಎಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರಾಸವನ್ನು “ನಿಲಾವೆಮುತ್ತವನ್” ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

೬.೧. ಕಟ್ಟಿ ವಳ್ಳ ಅಪವ್ಯ ಪಂಕ್ತಿಗಳ್:

ಅನಂತರವ, ಮಾಮುಕಾರಗಳನ್ನು “ಕೈಬಳಿ, ಪಟ್ಟಾಂಬ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು.

೬.೨. ಪಟ್ಟಿನುಕ್ಕೂಸಗವಾಸನ - ಪರಾಪರಗುರುಕ್ಕಳ್ ಪೊಟ್ಟುವರಾತ್ತ ಭೂಷಣಙ್ಗಳ್.

ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾಗವತ್ಯನಿಂದ ಉಂಟುಮಾಡ ಶಿಷ್ಟ “ನಾನು ಭಗವನ್ನನಿಗೆ ಶೇಷನು” ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವನ್ನು “ಪಟ್ಟಿಂ, ಶಾಡಕವನ್, (ತಲೆಗೆ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭರಣ, ಕುತ್ತಿಗೆ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭರಣ)” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವರು.

೬.೩. ಪನ್ನು, ಕೈಲಳ್, ಪೊನ್ನ, ಕುಪ್ಪಮಾಕ್, ಪೂವ್ವು, ತನ್ನಲ್, ಪುಡಿಯು
ಪುಡಿಕಳ್, ವಾಸ್ತವನ್, ಪೂವಾಗಿಳ್, ಶಿತ್ತಿರ್ ಪೂಷ್ ಪುವಲಿಂಪನ
ಗುಣಕ್ರಮವಿಚಿತ್ರಕೃತ ಸೂತ್ರಪಟ್ಟೀ ಕಟ್ಟಿ ಲೀಲ್ಪಿಯಾಗ ಪ್ರೇಗಿಕ್ಕ,
ಪಿಲ್ಲಿವನ್ನಿಲ್ಲುವನ್ನುವನ್, ಕುಪ್ಪನ್ನಿನ್ನುವನ್, ಪಂಜಟ್ಟುವನ್ ಅಪ್ಪ
ಶಾರವಾಮುವ್ವಿಯುವಾಯ್, ಮುದೀಯುಮೊನ್ನಲ್ ಪಿಟ್ಟಿಗೆಯುವನ್,
ಪದಿಯುವೆಲ್ಲಲ್ ಇಗ್ಗುವರವ್ವನ್, ಪುನಿಪಪುವಿಕ್ಕಾಪುಮಾಪೋ
ನೆಸ್ಸಕ್ಕುಮನ್, ಪೊತ್ತುವುಮ್ಮುಳಿಪ್ ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪಮುಳಪವನ್.

ಆದರೂ ಗೆಷ್ಟಿಗ ಪತ್ರಾತ್ರೆಯ ಬೆಂಡೆ–ಮರದ ಮೊಂದೆ ಏಣಿ- ವಾಯು ಚಂದ್ರ–ಅನ್ನ–ಗಂಧ ಇವುಗಳ ಅನುಭವ-ಪಕ್ಷಮನೀ–ಮುಕ್ತ ಸಕಳುಡಿಕೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇವರು ವರ್ಣನೆಮಾಡಿರುವ ವಸ್ತುಗಳು— “ಪೊಂಗೈಂಬುಲನುಂ” (ತಿ ವಾಯ್ 10-7-10) ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಾದ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳೂ, ಭೋಗೋಪಕರಣಗಳೂ, ಲೀಲೋಪಕರಣಗಳೂ, ಭೋಗಸ್ಥಾನಗಳೂ ಆಗಿರುವುವು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಮೂರುಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ನೂಲುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ತೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ಕೆಳಕ್ಕೆ

ಬೀಳುವುದು, ಚಕ್ರದಂತೆ ಸುತ್ತುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು; ಅದರಂತೆ ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯು, ಕರ್ಮವೆಂಬ ಹುರಿಯ ಮೂಲಕ ಚೇತನನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಈ ಚೇತನನನ್ನು ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕ-ಗರ್ಭ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಲಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸಲು ಅವನೊಡನೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದು, ಚಕ್ರದಂತೆ ತಿರುಗುವುದು; ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವು ತನ್ನ ಭೋಗಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಅಲ್ಪನಾಶವಾಗುವುದು. ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯು, ತನ್ನದೆಂದು ಚೇತನನಿಂದ ಬುದ್ಧಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗುವುದು; ಈಶ್ವರನದೆಂದು ಬುದ್ಧಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಉಪಾದೇಯವಾಗುವುದು. ಈಶ್ವರನೊಡನೆ ಸೇರದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ಕಂಡಾಗ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿಯೂ, ಅವನೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಂಡಾಗ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ಇಂಥಾ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಭೋಗಸ್ಥಾನಗಳಾದ ಶರೀರ-ಗೃಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಭೋಗೋಪಕರಣಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಾಗಿಯೂ, ಲೀಲೆಗೆ ಉಪಕರಣಗಳಾಗಿಯೂ, ಭೋಗ್ಯಗಳಾದ ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ-ರೂಪ-ರಸಗಂಧಗಳಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಈ ಪ್ರಕೃತಿಪರಿಣಾಮವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ''ಚೆಂಡು'' ಎಂದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ''ಗೆಜ್ಜೆಗ'' ಎಂದೂ, ಶಬ್ದವನ್ನು ''ವೀಣೆ'' ಎಂದೂ, ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ''ವಾಯು'' ಎಂದೂ, ರೂಪವನ್ನು ''ಚಂದ್ರ ಆಭರಣ'' ಎಂದೂ, ಗಂಧವನ್ನು ''ಗಂಧ, ಅಗರು'' ಎಂದೂ, ರಸವನ್ನು ''ಪಕ್ವಾನ್ನ'' ಎಂದೂ, ಲೀಲೋಪಕರಣವಾದವುಗಳನ್ನು ಶಿತ್ತಿಲ್ (ಚಿಕ್ಕಮನೆ), ಕೂತ್ತು (ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆ) ಲೋಹದ ಬೊಂಬೆ-ಮರದ ಬೊಂಬೆ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿರುವರು.

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯದ ಕನ್ನಡತಾತ್ಪರ್ಯದಲ್ಲಿ

ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು

— ಮುಗಿದುದು —

ಅಥ ತೃತೀಯಪ್ರಕರಣಮ್.

೧. ಶೇರ್ಪ್ಪಾರೈ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಕ್ಕಿ ಜ್ಞಾನಕರ್ಮಙ್ಗಳೈ ಚ್ಚಿರಗೆನ್ರು ಗುರುಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪುತ್ರಶಿಷ್ಯಸ್ಥಾನೇ ಪೇಶುವರ್.

ಈ ಚೇತನನನ್ನು ಭಗವಂತನೊಡನೆ ಸೇರಿಸತಕ್ಕವರನ್ನು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೇ ಭಾವನೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಜ್ಞಾನಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಗುರು, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ (ತನ್ನೊಡನೆ ಓದಿದವನು) ಪುತ್ರ, ಶಿಷ್ಯ ಇವರುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ, (ಎಂದರೆ ಗುರು ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು "ಪಕ್ಷಿಗಳೇ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.)

೨. ವಿವೇಕವಿಮುಖರಾಯ್ ಸೂಟ್ಪಟ್ಟು, ಅಳ್ಳಲ್ ಚೇಱಿಯಲ್ ಅಙ್ಙಳ್ ನಡೈಯೈ ವ್ಯಾಜಿ ಶಿನ್ರು ಕುಡೈ ತ್ವರ್ಣಕ್ಕೇ ತವರಿಯುವೈಯು, ಪಕ್ಷಜ್ಞ ಮನ್ನೈ ತುಱೈ, ಪಂಪಕ್ಕಪ್ಪೈ ಕಾತ, ಮಾನಸಸಜಾತೀಯರುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಪಯುನಾಲಿದಂಟ ರಪುನ್ರ ಯಿನ್ನೈ ಮಡ, ಪಶ್ಚಾತ್ಸಯಮೀಯ ಯೂಥಙ್ಗಳ್ ಪಕ್ಷತ್ತ ಪರಮಹಂಸರಾವುದಲಾನ ನಡೈ ಕಲ್ ಮೆಯ್ ಸ್ವಾರ್ ನಾಥಯಾಮುನರ್ ಪೋಲ್ವಾರ್ ಅನ್ನಮೆನ್ನುವರ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ "ಹಂಸ" ಎಂದು ಇವರು ಯಾರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.)

ಹಾಲನ್ನೂ ನೀರನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡುವ ಹಂಸಗಳಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯೋಪಾದೇಯಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಚತುರರಾದಂಥಾ, ಹೆಂಗಸರ ನಡೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಆ ಹಂಸಗಳಂತೆ ಭಕ್ತ್ಯಾದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪರತಂತ್ರತೆ, ಪ್ರಯಾಣಾಧಿಕಾರ (ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಾಗಿ ಚೇತನರನ್ನು ರಕ್ಷಕನೊಡನೆ ಸೇರಿಸುವಿಕೆ) ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸತಕ್ಕಂಥಾ, ಕಮಲದೆಲೆಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿರುವ ಅವುಗಳಂತೆ ಪದ್ಮದಳಶ್ಯಾಮಲನಾದ ಶ್ರೀಧರನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವು ಪಕ್ಷಗಳಾದ ಸ್ವರ್ಣದ ಚಲನೆಯಿಂದ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಚಿತ್ರತರಂದ ಜಾಮರ, ಬೇಸಿಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಘಾತ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥಾ, ಅವು ಕಂಬುಧ್ವನಿಯನ್ನು ಜಯಘೋಷವನ್ನಾಗಿಯೂ ದುಂಬಿಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಾಹಳೆಯಾಗಿಯೂ ಕೊಂಡು ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸಾತ್ವಿಕರ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನೂ ಸಾರದ್ವಾರ ಸಾಮಗಾನವನ್ನೂ ಕೊಂಡು ಅಂತರಂಗರ

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥಾ, ಅವು ಶಾಶ್ವತವಾದುವಲ್ಲದೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಆನಂದ ದೊಡನೆ ಇರುವಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾರ ಶಾಶ್ವತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೇ ಎಡಬಿಡದೇ ಆನಂದವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಭಗವನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕಂಥಾ "ಕೆಟ್ಟವನು, ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್" ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ, ಇತರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಪರಮ ಹಂಸಗಳನ್ನೆ, ಸಂಸಾರ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ "ಪರಮಹಂಸರು (ಉತ್ತಮಸನ್ಯಾಸಿ)" ಎನಿಸಿಕೊಂಡ "ನಾಥಮುನಿ, ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರು" ಇವರನ್ನೂ ಇರುವವರನ್ನೂ "ಅನ್ನಮ್ (ಹಂಸ)" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

೪. ಎಣ್ ತಿಸೈಯುಮುಳ್ಳ ಪ್ರಮರಮಾಯ್ ಉಳ್ಳಸ್ತ್ರೀಯ ಮಧುವ್ರತಮಾಯ
ಕೂಮಧುವಾಯ್‌ಕಳ್ ಕೇಳು, ಶುಭ್ರಲ್ ವಾಯ್ ಪಕುಳತ್ತಿನ್
ಸಾರಮ್ ಗ್ರಹಿತ್ತು, ತೇನವನ್ನು ಆಳವ್ ವೃತ್ತು, ಪ್ರಪುರಾಲೆಲ್ಲಿಯ
ಪಕ್ಷೀದು ಕುಳಿಸ್ಸು ಮಧುಳ್ ಶಾಮುಲಾವ್ ರತ್ನಾದಲ್ ಶಟ್ಕೈಕ್ಕಳ್
ಪಾದಿ, ಕೃತ್ತಿಟ್ಟು ನೆರುಕ್ಕ ಸೀಕ್ಕನು ಕೆಡುತ್ತು ಪುಗೊಳ್ಳ ಕಗ್ಗವರ
ಪ್ರಕೃತ್ಯ ಪಕ್ಷಿತ್ತಿರುಕ್ಕ ಕುಟ್ರಂಲೀ ರಕ್ಷ್ಯನುಮ ಮಧುವು, ಅಧುವಾದ
ಯಾದವನ್ನೊ ಇಲಿವನ್ನ ಪಾಕವೋಯಾವ ಪಕ್ಷೀಕರಿಯಾಪ ಕಿಟ್ಟವವ
ಸ್ತೋದೇ ಶೀಲವಸ್ತುವರ್ ಶೀಮುಮುದೆ. ನಾಥನ್ ಮುನಿವಾಹನರ್
ತಮ್ಮಿರಾವ್ ಕ್ಕಳ್ ಶೋಲ್ಲಾಚ್ಚಿ ವಣ್ಡು-ತುಮ್ಬಿ ಯೆನ್ನುಮ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ "ದುಂಬಿ" ಎಂದು ಇವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.)

ಅಸಾರವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೇನನ್ನು ಪಾನಮಾಡತಕ್ಕ ದುಂಬಿಗಳಂತೆ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸದೆ ಆಶ್ರಿತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಭಗವನ್ನೆಂಬ ತೇನನ್ನು ಪಾನಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ, ಅವು ಪುಷ್ಪಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಮಧುಪಾನದಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಝೇಂಕಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ಮಧುಪಾನದಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಸಾಮಗಾನರೂಪವಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಂತೆ ಹಾಡಿ, ಸೇವೆಮಾಡತಕ್ಕವರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ಸೇರಿ, ಒಳಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಅಮುಕಲು, ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆವಂತೆ ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿದನಂತರ ಅವನು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲು, ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲದೆ ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಆ

ದುಂಬಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಭಗವತ್ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಚೇತನನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು, ತಾವು ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಭೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಇವರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸತಕ್ಕಂಥ, ಜ್ಞಾನಾನುಷ್ಠಾನಸಂಪನ್ನರ ಮೂಲಕ ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಈಶ್ವರನೊಡನೆ ಇವರನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕಂಥ, ಕ್ಷೇಮದೊಡನೆ ಇರುವ ನಾರದರು, ತಿರುಪ್ಪಾಣಾಳ್ವಾರ್, ನಂಬಾಡುವಾನ್ ಇವರಂಥವರನ್ನು "ಸಂತು, ತುಂಬಿ (ದುಂಬಿ)" ಎನ್ನುವರು.

> ೪. ಕಣ್ವಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಪದೇಶ ಆಗಿವೆತ್ತಿಪ್ಪಟ್ಟು ವೆರ್ಡಿಕ್ಷಿದುಪ್ಪಾರಾಕ್ಕೆಯುಮುನ್ನ,
> ಕಂಬರ್ ನೆಟ್ಟುಮರ್ಪಾಬಮುಧುಮ್ ಒರುಮಿಸರಾಯ್, ಶ್ರೀಕ್ಕಿ
> ಒರುವೆಳ್ಳ ಮೇರಿರುವ್ ನುವಲಾದಮುಕ್ಕು ಎನ್ನಿಕ್ಕೆಕ್ಕ ಮರ್ ನೀಯುಳ್ಳಿಯೋ
> ನಳ್ವೆಳಮ್ ಕುರಪ್ಪನಸು ಮುವಕ್ಕುಕ್ಕಮುಗನ್ನು, ಬೊಳ್ಳಿದುಕ್ಕು
> ಚೆಟ್ರೀರ್ನ್ನವಾರೀ ಕರ್ದ್ರಯನವ್ಯಕ್ತಮಾಕ್ಕರ್ ಕ್ಕೆಹೊಪ್ಪಿವಜ್ಜಿಪ್ಪಿ,
> ಅಲಿಯಾವಳ್ಳಿಯ ಮರಾಖಮಾಸಕ್ಕಿಲಿಯೊಮುಕ್ಕಿನ ನಮ್ಮುಕ್ಕನ್ನರ್
> ತಲ್ಲಿಮಿಾಪಡಿಪ್ಪಿ ಮಿಯುಷ್ಕೆಯುವರುಡ್ಡಿಯಾರ್ ಷೋಲ್ವಾಣಿ, ತ್ರಿಕ್ಕುಳ್ಳಿ
> ಕುಳಲ್ ಮುಂಬಿನು ಮರ್.

ಈ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಶುಕ, ಶಾರಿಕೆ, ಕೋಗಿಲೆ, ಮಯೂರ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದು.

ಪಂಜರದ ಬಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳದೇ ಸತ್ಪುರುಷರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಗಿಳಿಗಳು, ಅವರಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವನ್ನಾಮಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವುವು; ಶಾರಿಕೆಗಳಂತೆ ವಿಷಯಿಗಳ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯೆಂಬ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳದೆ, ಭಗವಂತನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸತಕ್ಕವರ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿ, ಅವರು ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿಯೂ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೂ, ಉಪದೇಶರೂಪದಿಂದ ಧಾರಕವಾಗಿಯೂ, ಭೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಭಾಗವತರುಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆತಿರುವರಾಗಿ (ಎಂದರೆ ಅವರಂತೆ ಇವರೂ ಹೇಳಿ), ನಾಯಕನೊಡನೆ ಸೇರಿಸುವ ಘಟಕರೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಎದುರು ದಾಗಲೂ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾಯಕನಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು

ಅನಾದರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದಾಗಲೂ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಗಳೆರಡೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವುಗಳೆಂದು ಸಂತೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು "ನೀವು ಭಗವನ್ನಾಮವನ್ನು ಹೇಳಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭಗವನ್ನಾಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಅವರು ಸಂಧಿಸಿದಾಗ, ಭಗವನ್ನಾಮವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟವರೇ ಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯರು ಅನುಸಂಧಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯೊಡನೆ ಹಾಡಿ, ಆನಂದದಿಂದ ಭಗವನ್ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವವರ ಅಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದತಕ್ಕಂಥಾ, ಅನಾಥ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವೇ ಆಕಾರವಾಗಿ ಉಳ್ಳತಕ್ಕ "ಮಧುರ ಕವಿಗಳು," ಭಗವನ್ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯು ಬಂದಿರುವ ಭಾಗವತರ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಸಂಚರಿಸತಕ್ಕ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವುಳ್ಳ ಭಕ್ತರ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸತಕ್ಕ "ತೊಂಡರಡಿಪ್ಪೊಡಿಯಾಳ್ವಾರ್" ಕಾಮನಾನುಜರ ಚರಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ "ಕೂರತ್ತಾಳ್ವಾರ್, ಮುದಲಿಯಾಂಡಾನ್" ಮೊದಲಾದವರು ಇವರ ಹಾಗೆ ಇರತಕ್ಕವರನ್ನು "ಗಿಣಿ, ತಾರಿಕೆ, ಕೋಗಿಲೆ, ನವಿಲು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು.

೫. ತತ್ರವಸೋಚಿತಸ್ನಾನ ಪರ್ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಶುದ್ಧಿಯೋಃ ಹೇತುತ್ವಯುಗೆಳವರ್
ವ್ಯಸನವ್ಯತ್ಯಯಕ್ಕು, ಕಾರ್ಯಕಾರಣಯುಕ್ಕುಪರ್ ಪಿಳ್ಳೆಸ್ಕರ್ಕೆ ಕೇಡಿ,
ವೈಗಲುಕ್ಕ ಮೇಲ್ಗಳ್ನ್ನು ನಲ್ "ಗುಣವೈಕ್ಯನಮೊನ್ನು ಬೃಹದ್ರಥರು"
ನಿಷ್ಠೆಕ್ಕೊಡುಕ್ಕವ್ವೆ ಕೊಣ್ಣು, ನಲ್ಲಭಕ್ತಿಯುವರ್ ಪೇರ್ಕ್ಕೇಸೊನ್ನುವರ್
ಕಣ್ಣಪುರವರ್ಕಟ್ಟಂ ನವರ್ ಮುಖಲಾಗಳ್ ಪೇಳ್ಗಾಳ್ಕಿ ನಾರ್ಕ್ಕೈ-ಕೊಕ್ಕು
ಕುರುಗೆನ್ನುವರ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾರ್ಕ್ಕೈ ಕೊಕ್ಕು-ಕುರುಗು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದು)

ದೃಢವಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಿಡದು ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರುವ ಸೀಧುಶೀತಲಕರಿಯುಂತೆ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಂಥಾ, ಅರಿಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ಚಲಿಸದೆ ಇರುವ "ನಾರೈ" ಎಂಬ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ, ಸಂಸಾರದ ತಾಪತ್ರಯಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬಂದರೂ ಭಗವನ್ನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇರುವರೇ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ತನ್ನ ಎಳೆಯ ಮರಿಗಳು ಹಸಿವಿಗೆ ಬಡಿಯತಕ್ಕಂಥಾ ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದು ತಿನ್ನಿಸುವ ಕುಕ್ಕುಟದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇತಕ್ಕ ಭಗವದ್ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ಅವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಉಪಕಾರ

ಮಾಡತಕ್ಕವರಿಲ್ಲ, ಆಚಾರ್ಯರನ್ನ ಗಳಿದರೆ ಶರೀರಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ಅವರು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ, ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಧರಿಸಲ್ಪಡುವ, ಬ್ರಹ್ಮರಥವೆಂಬ [illegible]ವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸ ತಕ್ಕಂಥಾ, ಭಾಗವತಶ್ರೇಷ್ಠರ [illegible] ಗೃಹಸ್ಥ[illegible] ಸಂಜಾತ ತಾಪದ ಭಯದಿಂದ [illegible] ತಕ್ಕಂಥಾ " ಶ್ರೀ ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರು, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು " ಮೊದಲಾದವರನ್ನು " [illegible], [illegible], [illegible] " ಎಂಬುದರಿಂದ ಹೇಳುವರು.

೬. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ " ಮೇಘ " ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದರ ಭಾವವನ್ನು ಹೇಳ ಬೇಕಿರುತ್ತದೆ.

ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನೀರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಮೇಘದಂತೆ, ಪ್ರಪನ್ನರು ಭಗವಂತನ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅವನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿಡ ತಕ್ಕಂಥಾ, ಆ ಮೇಘವು ನೀಲವಾಗಿರುವಂತೆ, ಭಗವಂತನ ನೀಲಮೇಘದ ಸಾಮ್ಯ ವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕಂಥಾ, ಅದು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಆಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸುವಂತೆ, ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಾವನಮಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚಾರಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ, ಅದು ಮಳೆಯಿಂದ ಕೆರೆಯನ್ನು ತುಂಬುವಂತೆ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕೆರೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಸತಕ್ಕಂಥಾ, ಅದು ರತ್ನಗಳನ್ನು ವರ್ಷಿಸುವಂತೆ, ಚೇತನರು ಅನರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳೆಂಬ ರತ್ನಗಳನ್ನು ವರ್ಷಿಸತಕ್ಕಂಥಾ, ಅದು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸದೆ, ಇತರರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗದೇ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ, ಇತರರಿಗೆ ಉಪಕಾರವುಂಟಾದಾಗ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾ, ಪರೋಪಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುವಂತೆ, ತಾವು ಉಪಕಾರಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆಸದೇ, ಇನ್ನೂ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಲಜ್ಜೆಪಟ್ಟು, ಉಪಕಾರಮಾಡದ ಕೊರತೆಗಾಗಿ ಮೈ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ,

ಉಪಕಾರವಮಾಡಿದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಪರರ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ತಮಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನಾಗಿ ನೆನೆಸಿದ ತಕ್ಕಂಥ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣ ಮುದಲಾಳ್ವಾರ್ಗಳು (ಪೊಯ್‌ಗೈಯಾಳ್ವಾರ್, ಪೂತತ್ತಾಳ್ವಾರ್, ಪೇಯಾಳ್ವಾರ್) ದೇವತಾಂತರಪರತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದ ತಿರುಮಳಿಶೈಯಾಳ್ವಾರರು, ಕೃಪಾಮಾತ್ರರಾದ ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರರು, ಗುಣೋಜ್ವಲರಾದ ಮೋಕ್ಷದಂತಿರುವ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಇವರನ್ನು "ಮೇಘ" ಎನ್ನುವರು.

೭. ನವರ್ತ್ತೀಯುಮ್, ಶಿರಸ್ಸು ಕೊಳ್ಳುಮವರ್, ಪತ್ತಿಕ್ಕ ಪತ್ತುವರ್ ತಮ ರೋಟ್ಟಿ ವಾಸಮುಂಡುಪಣ್ಣುವರ್, ಕ್ಷಮೋದೀಕ್ಷಾ ಕಾರಣ್ಯ ಸೌಹಾರ್ದ್ದತ್ತಾಲೇ ಯುಣರ್ತ್ತುವರ್, ಪ್ರಯಾತಿಥವಸತ್ತ್ವಗ್ಲಾಯುಕ್ಕಳ್, ಪೂರ್ಣಮಾಲಾಕ್ಕುವರ್ ಸಿಷಯುವರ್.

ಇವರು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದೂತಪ್ರೇಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ "ಚೇತನರ ಅಪರಾಧವನ್ನೇ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಗುಣವನ್ನು ಮರೆತಂಥಾ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯೂಹಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಅಪರಾಧಸಹತ್ವ (ತಪ್ಪನ್ನು ಸಹಿಸುವಿಕೆ)" ಎಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣೋದ್ಬೋಧನಕ್ಕಾಗಿ "ಅಂಜಿರೈಯಮಡನಾರಾಯ್ (ತಿ.ವಾಯ್. ೧-೪)" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಎಲ್ಲಾ ಚೇತನರೂ ಉಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆಯಲೆಂದಲ್ಲವೆ ತಾವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ" ಎಂದು ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. "ತಿರುವಣ್ವಂಡೂರ್" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದ ಐಶ್ವರ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಅರ್ಥಿರಕ್ಷಣದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮರೆತಂಥ, ವಿಭವಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಾಗಿರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ "ಅರ್ಥಿರಕ್ಷಣ ದೀಕ್ಷೆ" ಎಂಬ ಗುಣೋದ್ಬೋಧನಕ್ಕಾಗಿ "ವೈಕಲ್ ಪೂಂಕಳನಿವಾಯ್" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ "ರಾವಣವಧೆಯ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ಶ್ರೀರಾಮನ ರಕ್ಷ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬನೆಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಿಳಿಸುಪಡಿಸಿರಿ" ಎಂದು ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಜಗದ್ರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯರಿಕೊಡನೆ ಸೇರಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಮರೆತ "ನವತಿರುಪತಿ"ಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತೀಂದ್ರಿಯವಾದುದರಿಂದ ಪರತ್ವಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಅಂತರ್ಯಾಮ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಇರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ "ಪೊನ್ನುಲಗಾಳೀರೋ" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ "ಅತ್ರಿಯೊಡನೆ ಏಕಾಸನನಾಗಿರುವಿಕೆ"ಯನ್ನು ಉದ್ಬೋಧನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು

ಭಾಗವತರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ತನ್ನ ವಿಗ್ರಹರೂಪದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಮರೆತ "ತಿರುಮೂಳಿಕ್ಕಳಂ" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾವತಾರದಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಆ ವಿಗ್ರಹರೂಪದವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ "ಎಟ್ಟಾಸೆ" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ "ಭಗವಂತನನ್ನಗಲಿದರೆ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆ ಮಾಡಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು; ಅವನ ವಿಗ್ರಹರೂಪದವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸಿದರೆ ಅವನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರೀತಿಮಾಡದೇ ಬಿಡನೆಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ಕ್ಷಮಾಗುಣವನ್ನು ಉದ್ಬೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯೂಹಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನೂ, ರಕ್ಷಣದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉದ್ಬೋಧನ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಗೆ ವಿಭವಾವತಾರದ ಭಗವಂತನೂ, ಭಾಗವತರೊಡನೆ ಏಕರಸನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಉದ್ಬೋಧನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರತ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನೂ, ವಿಗ್ರಹರೂಪದವನ್ನು ಉದ್ಬೋಧನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆಗೆ ಅರ್ಚಾವತಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನೂ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

> ೮. ಪರೋಕ್ಷಮಿದನ್ನು ಕರುತ್ತಿಟ್ಟು, ಚೆಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು, ಕಾರ್ಯಾರ್ವರ್
> ಮುತ್ತಿತ್ತು, ವೇಟ್ಟೈಯಾಡಿ, ಅರಾಮದ್ದಿಲೇ ವಿಳೈಯಾಡುವರ್ ರಾಜ
> ನೀತಿ, ಅದುವೇ ಶೋರಾವರ್ ಶಿಷ್ಟೇನ್ ನಡಾವೃಗಿರ ಪಾರಳಕ್ಕ
> ಶೆನ್ನುವರ್ ಮೂನ್ರುಮುಡಿಕ್ಕುರಿಯ ಇಳವರಶರುಕ್ಕು, ವಿಣ್ ವಿಣ್ ದ್ರೋಶ
> ವಿತ್ತುಯುವರ್ ಕಾಣಬ್ಬಾವರ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೂತಪ್ರೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನೊಬ್ಬನೇ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಡನೆ ಹೇಳುವರು.)

ರಾಜನೊಬ್ಬನೇ ಆದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಮೇನ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಜನಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವನು; ಅವನೇ ಪ್ರಜೆಗಳ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನಗರಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು; ಅವನೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆಗಾದತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವನು; ಅವನೇ ದುಷ್ಟಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಿರಸನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವನು; ಮತ್ತು ಆ ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ಹೂವಿನ ತೋಟ

ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವನು; ಇಂಥಾ ರಾಜನೀತಿಯುಂಟೆಯೇ. ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪದೆ ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥಾ, ಸೌಲಭ್ಯ-ಸದೃಶ್ಯ-ಪ್ರಣಯಿತ್ವಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವಿ, ಭೂದೇವಿ, ನೀಳಾದೇವಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಭಕ್ತರು, ಭಾಗವತರೊಡನೆಯೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವನೂ, ಚೇತನರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರತಕ್ಕವನೂ, ಚೇತನರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯೂಹಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವನೂ, ತಾನು ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ ಆಶ್ರಿತವಿರೋಧಿಗಳ ನಿರಸನವೆಂಬ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೂ, ಆ ವಿರೋಧಿನಿರಸನದಿಂದುಂಟಾದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ತಿರುಪತಿ ಬೆಟ್ಟ, ನದಿಯ ತೀರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಅರ್ಚಾವತಾರರೂಪದಿಂದ ವಾಸಮಾಡುವುದೂ ಸಹ ಆತನಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಪರತ್ವಾದಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದ ಭೇದವೇ ವಿನಾ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

೯. ತಮರುಗನ್ದ್ದು ಅವಿಯೋವುರುಕ್ಕೇ ಯೆನ್ನುಮ್ಪಡಿ ನಿನ್ನಾನ್ ಪೆರುಮ್ಬುಡ
ಕ್ರಿಶೀ ಎಲ್ಲಾಮ್ ಪೂರ್ಣಮ್.

ಆಶ್ರಿತರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಲೋಹ, ಮರ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೇ ತನಗೆ ಶರೀರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವರಿಟ್ಟ ನಾಮಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕಂಥಾ, ದೇಶ, ಕಾಲ ಇವುಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವ ಪರತ್ವಾದಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಲು ಅಶಕ್ತರಾಗಿ, ಅನನ್ಯಗತಿಕರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ, ಅರ್ಚಾವತಾರದಲ್ಲಿ, ಸಕಲಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುವು. (ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅರ್ಚಾವತಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಳ್ವಾರ್ರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟು.)

೧೦. ವೇ ಪೆರುವಾನಗಮುದಲಾಯ್ ಉಗನ್ದಾಗ ತ್ತಿರುಕ್ಕೈಳ್ ವಳರ್ಗಿನ್ರ,
ತಿರುವಾಳ್ ತಿರುಪ್ಪತಿ, ವಡಿವುಡೈ ಕಡಲಿಡಮ್ ಕಟ್ಕಿಲೇ ಯೆನ್ನುಮ್ಪಡಿ
ಶ್ರೀಶ್, ಇವಳ್ ಶಿರತ್ತೆ ಕೊಡೋ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯೂಹಸೌಹಾರ್ದಪ್ರಥಾನಮ್.

(ಈ ಸೂತ್ರ ಮೊದಲು ೩೭ ನೇ ಸೂತ್ರದ ವರೆಗೆ ಆಯಾ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾವತಾರದಲ್ಲಿ ದಯಮಾಡಿ ಇರುವ ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವರು.)

ಅರ್ಚಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗುಣವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು: ಊರ್ಧ್ವಲೋಕಗಳು, ಭೂಲೋಕ ಇವುಗಳ ಸ್ಥಿರರನ್ನು ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾದತಕ್ಕ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ "ಮಡಮೃಕ್ಕೈ, ಕಡಲಿಡಮ್, ಕೆಟ್ಟಿಲೀ" ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪರತ್ವಾದಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ "ಇವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದಿರಿ; ಇವಳ ಕಾರ್ಯವು ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದೋ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಾಮೋಹಾವಸ್ಥೆಯ "ಸೌಹಾರ್ದ" ಎಂಬ ಗುಣವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು.

೧೧. ಮಣ್ಣೋರ್ ವಿಣ್ಣೋರ್ ವೈಪ್ಪಿಲ್ ಪೋಗ, ವ್ಯಾಮುಲಗುಣತ್ತುಯರ್
ಶಾತನಾರ್ವತ್ತ ಶಿರಿಲ್ ವಾತ್ಸಲ್ಯಮುಜ್ಜ್ವಲಮ್.

ಭೂಲೋಕ ಮತ್ತು ವೈಕುಂಠ ವಾಸಿಗಳು ಆಶ್ರಯಿಸತಕ್ಕ "ತಿರುಮಲೈ (ತಿರುಪತಿ)" ಯಲ್ಲಿ, "ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕದವರಿಗೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿಯು, ನೀಚನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ, ಅಸದೃಶವಾದ "ವಾತ್ಸಲ್ಯ" ಎಂಬ ಗುಣವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು.

೧೨. ಉಭಯಪ್ರಧಾನಪ್ರಣವಮಾನ ಉತ್ತರಕೋಯಿಲಿಲ್ ಎತ್ತಿಲ್ವ ಮೆನ್ನುಮ್
ಪರೇಶತ್ವಮ್ ಪೋಲಿಯುಮ್.

ಪ್ರಣವ ("ಓಂ" ಎಂಬ ಅಕ್ಷರ)ವು ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವುದು. ಆ ಪ್ರಣವದಂತೆ ಸಮಸ್ತಾತ್ಮರ ಮತ್ತು "ಪೋಲಿಸ್ನು ಪಿಸ್ಸಿರಾಕ್" ಎಂಬ ಸ್ವಾಮಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಏನಾದರೇ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವು ತೋರುವತಕ್ಕ "ಉತ್ತರ ತಿರುನಗರ" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ "ತನಗಿಂತ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ತನಗೆ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಐಶ್ವರ್ಯದೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಕುರುಂಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ "ಪರತ್ವ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಪತ್ತಿ" ಗಳು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವುವು,

೧೩. ಕೃಷ್ಣವಮಾನುಸ್ಸಿಲ್ ನಿರ್ತ್ತ ನಿಲಮೋಸಿಯುಚ್ ಮಣಿಪನ ವಿಭವ
ಲಾವಣ್ಯಮ್ ಪೂರ್ಣಮ್.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಾಮನನ ಸ್ಥಾನವಾದ "ತಿರುಕ್ಕುರುಂಗುಡಿ" ಯಲ್ಲಿ, "ಪೂರ್ಣವಾದ ನೀಲದೇಹದಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರಿ

ಮೇಲೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಯಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಭವಾದ ಕಾರ (ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣಾದಿ) ಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ "ಲಾವಣ್ಯ" ಗುಣವು (ಸಮುದಾಯ ಶೋಭೆಯು) ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು.

೧೪. ರುಚಿವಿವಶರ್ಕ್ಕು ತ್ತಾಪದಮೇ ಶರಣಾಕ್ಕುಮ್ ಔದಾರ್ಯಮ್, ವಾನಮಾಮಲೈ ಯಿಲೇ ತೆಳಿನ್ದುವಿಡುಮ್.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಲಾವಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯಿಂದ ಪರವಶರಾದವರಿಗೆ ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನೇ ಉಪಾಯವನ್ನಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ "ಔದಾರ್ಯ" ಎಂಬ ಗುಣವು "ವಾನಮಾಮಲೈ (ತೋತಾದ್ರಿ)" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವ ಗಳೊಡನೆ ಬೆಳೆಯುವುದು.

೧೫. ಕಾಕ್ಕೈಶಾಕ್ಕಾರ್ಕ್ಕುಯಿರುಕ್ಕುಮ್ ಮಾಧುರ್ಯಮ್. ಕುಡಮೂಕ್ಕಿಲೇ ಪ್ರವ ಹಿಕ್ಕುಮ್.

"ಬೇರೊಬ್ಬರೂ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ" ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯ ವುಳ್ಳವರನ್ನು ಶಿಥಿಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ "ಮಾಧುರ್ಯ" ಎಂಬ ಗುಣವು "ಕುಂಭಕೋಣ"ದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುವುದು.

೧೬. ಮುಲೈಯಿಲುಮ್ ಕೇಳುಮ್ ಕೊಳ್ಳಕ್ಕುಮ್ ಕೃಪೈ, ತೆನ್ನಗರಿಲೇ ಶಿಕ್ಕುಮ್.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಬಹಿರ್ಗತವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಅನು ಭವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಕ್ಲೇಶಪಡುವಾಗ "ಆ ಭಗವಂತನೇ ರಕ್ಷಕನು" ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿರುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ "ಕೃಪೆ" ಎಂಬ ಗುಣವು "ತಿರುವಲ್ಲ ವಾಳ್ (ಸುಂದರನಗರೀ) ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು.

೧೭. ವ್ಯವಸಾಯಜ್ಞರ್ ರಕ್ಷಾಉಕ್ತಸ್ಥೈರ್ಯಮ್, ಪಮ್ಪೋತ್ತರದೇಶಸ್ಥಮ್.

ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಹೊಂದಿರುವ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕವರು (ವ್ಯವಸಾಯಜ್ಞರು); ಇಂಥಾವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದ ರಲ್ಲಿ "ನ ತ್ಯಜೇಯಂ (ನಾನು ಬಿಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ)" ಎಂಬಂತೆ ಅನುಕೂಲರಿಂದಲೂ ಚಲನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗದೇ ಇರುವ "ಸ್ಥೈರ್ಯ" ಎಂಬ ಗುಣವು, ಪಂಪೆಯ ಉತ್ತರತೀರವಾದ "ತಿರುವಣ್‌ವಣ್ಡೂರ್ (ಶ್ರೀಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರಂ)" ಎಂಬ ದಿವ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ತೋರುವುದು.

೨೭. ಅವಗಾಹಿಪ್ಪಾರ್ಕ್ಕು ಅನವಗಾಹ್ಯಮಾಕ್ಕುಮ್ ನಾಯಕಲಕ್ಷಣಮ್, ವಳವೇಳ್ ಪುಗ್ರ್ಯಮೂರಿಲೇ ತುಟ್ರಿಪ್ಪಿರುಕ್ಕುಮ್.

ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದವರನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೂ ಶೇಷವಾಗದಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ "ನಾಯಕಲಕ್ಷಣವು", "ತಿರುಪ್ಪುಲಿಯೂರ್" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋರುವುದು.

೨೮. ಭೋಗ್ಯಪಾಕತ್ವರೈ, ತೆಳಿವುಱ್ಱ ಶೀರ್ಮೈ ಮುನ್ನಿಲ್ ಮೂನ್ಱಿಲುಮ್ ಪ್ರಕಟಮ್.

ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯರಾದ ಆತ್ಮರಿಗೆ ಪರಮಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವವರೆಗೂ, ಬಹಳ ಹಸಿದವರು ಅನ್ನವಾಗುವವರೆಗೂ ತಾಳದಿರದೇ ಆತುರಪಡುವಂತೆ ಭಗವಂತನು ಆತ್ಮರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ "ತ್ವರೆ" ಎಂಬ ಗುಣವು, "ತಿರುಪ್ಪುಳಿಂಗುಡಿ, ವರಗುಣಮಂಗೈ, ಶ್ರೀವೈಕುಂಠ" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

೨೯. ಭೋಗತ್ತಿಲ್ ತಟ್ಟುಮಾಱುಮ್ ಶೀಲಮ್, ಕಾಟ್ಕರೈಯಿಲೇ ಕರೈಪುರಳ್ಗಿಱ್ಱು.

ಭೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೇಷಿಯಾದವನು, ಶೇಷನಾದವನ ಕೆಲಸಮಾಡುವಂತೆಯೂ, ಶೇಷನಾದವನು ಶೇಷಿಯ ಕೆಲಸಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಶೇಷಶೇಷಿಭಾವವನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡತಕ್ಕ "ಶೀಲಗುಣವು" "ತಿರುಕ್ಕಾಟ್ಕರೈ" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀರವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ನದಿಯಂತೆ ಪ್ರವಹಿಸುವುದು.

೩೦. ಮಹಾತ್ಮಾಕ್ಕಳ್ ವಿರಹಮ್ ಸಹಿಯಾದ ಮಾರ್ದವಮ್, ಮಳಿತ್ತಿಱ ಕಳತ್ತೇ ಕೊಡುಮ್ಬೋರಿಕ್ಕುಮ್.

ಭಗವಂತನನ್ನಗಲಿ ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಶರೀರಧಾರಣೆಮಾಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಹಾತ್ಮರ ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸದೇ ಇರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ "ಮಾರ್ದವ" ಎಂಬ ಗುಣವು, ಅತ್ಯಂತರ ಸಂಪತ್ತಾದ "ತಿರುಮೂಳಿಕ್ಕಳಂ" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದು.

೩೧. ಪಿರಿನ್ದು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ದರ್ಶಿಪ್ಪಿಕ್ಕುಮ್ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಾನ್ನಕಂಸ್ಯಮ್; ನಾವಾಯಿಲೇ ನಿೞಲಿಟ್ಟಿರುಕ್ಕುಮ್.

ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಅವನ ವಿರಹದಿಂದುಂಟಾದ ದುಃಖವೆಂಬ ರೋಗವನ್ನು ತಾಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬರುವ ಭಗವಂತನ "ಕೃಪೆ" ಎಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣವು, "ತಿರುನಾವಾಯ್" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿರುವುದು.

“ ತಿರುವಾರನ್ವಿಳೈ (ನದೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಕಪುರಂ) ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು.

೨೩. ಸಾಪರಾಧರ್ಕ್ಕು ಪ್ರತಿಜ್ಞೈಕಳ್ಳುವಾಱ್ ಚೇಷ್ಟಿತಾಶ್ಚರ್ಯಂಗಳ್, ಕುಳತ್ತೇ ಕೊಡಿ ವಿಡುವನ್.

ಅವರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಪ್ರಯುಕ್ತವಾದ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕಂಥಾ ಭಗವಂತನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು “ ತಿರುಕ್ಕುಳಂದೈ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ಯರಿಗೆಯು ನೋಡಿರುವ ಲೀಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಣುವುವು.

೨೪. ಶ್ರಮಮುನವನ್ ಶಿಲ್ಪಾಂಬರ್ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಪ್ರಕಾಶನ್, ಆಯ್ಕ್ಕೀರಿಯುಳೇ.

ಪರಮಪದವಾಸಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಸಂಸಾರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವತಾರಮಾಡಿದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ “ ಸೌಕುಮಾರ್ಯದ ಪ್ರಕಾಶವು ” “ ತಿರುವೆಳ್ ಪರಿಕಾರಮ್ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದು.

೨೫. ಮಹಾಮತಿಗಳ್ ಅಚ್ಚಮ್ ಕೆಟ್ಟು ಅಮರುಮ್ ಶೌರ್ಯಾದಿಗಳ್, ತಿಕ್ಕಾತ್ತಿರೇ ಕೊಳ್ಳಿಕ್ಕುವನ್.

ಭಗವಂತನ ಸೌಕುಮಾರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು “ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಡಕು ಸಂಭವಿಸುವುದೋ ” ಎಂದು ಭಯಪಡತಕ್ಕ ವಿದುರನಂತೆ ಇರುವ ಮಹಾಮತಿಗಳು ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಸಂತೋಷಪಡುವಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವ “ ಶೌರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು ” “ ತಿರುವಿಣ್ಣಗರ್ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಣಿ, ಮುತ್ತುಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುವು.

೨೬. ಸಾಧ್ಯವೃದ್ಧಿಸ್ಥನಾಯುಂ ಸಾಧನಮೊರುನ್ನಾಯುಕ್ಕುವನ್ ಕೃತಜ್ಞತಾಗನ್ನವೇ, ಕಾಯಸ್ಪರ್ಧಿಯುಳೇ.

ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಆಳ್ವಾರರವರ ಹೃದಯವಾಸವು ಲಭಿಸಿದ್ದರೂ “ ಈ ಫಲವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ತಿರುಕ್ಕಡಿತ್ತಾನವೆಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶವಾಸದಿಂದಲ್ಲವೆ ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಬುದ್ಧಿಮಾಡಿ ಸಾಧನವಾದ ತಿರುಕ್ಕಡಿತ್ತಾನದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ “ ಕೃತಜ್ಞತೆ ” ಎಂಬ ಗುಣವು ತನಗೆ ದಾಯಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದ “ ತಿರುಕ್ಕಡಿತ್ತಾನಂ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು.

೨೭. ಅವಗಾಹಿತ್ತಾರ್ಕ್ಕು ಅಸಹ್ಯಾಪಚಾರಮಾನತ್ತು ನಾಯಕಲಕ್ಷಣಮ್, ವಳನಾಡ್ ಭಗವ‍್ರಾಪ್ತಿಯುಂ ಕುಟ್ಟನಾಡುವರ್.

ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದವರನ್ನು ಏನೊಬ್ಬರಿಗೂ ಶೇಷವಾಗದಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ “ ನಾಯಕಲಕ್ಷಣವು ”, “ ತಿರುಪ್ಪುಲಿಯೂರ್ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋರುವುದು.

೨೮. ಭೋಗ್ಯಪಾಕತ್ವರೈ, ತೆನ್ನ ಹನ್ದ್ರೃಕ್ಕು ಮಯನ್ನಿಲ್ ಮಡುವ್ರುಲವರ್ ಪ್ರಕಟಮ್.

ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯರಾದ ಆಳ್ವಾರ್ರಿಗೆ ಪರಮಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವ ವರೆಗೂ, ಬಹಳ ಹಸಿದವರು ಅನ್ನವಾಗುವವರೆಗೂ ಕಾದಿರದೇ ಆತುರಪಡುವಂತೆ ಭಗವಂತನು ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ “ ತ್ವರೆ ” ಎಂಬ ಗುಣವು, “ ತಿರುಪ್ಪೇರಂಕುಡಿ, ಪಥಗುಣವಂಗ್ಯ, ಶ್ರೀವೈಕುಂಠ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

೨೯. ಭೋಗತ್ತಿಲ್ ತಟ್ಟುಮಾರುವರ್ ಶೀಲವರ್, ಕಾಳ್ಕರೈಯುರೀ ಕರ್ಕ್ಕುಮ್ಪ್ರಿಕ್ಕುಮ್,

ಭೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೇಷಿಯಾದವನು, ಶೇಷನಾದವನ ಕೆಲಸಮಾಡುವಂತೆ ಮತ್ತು ಶೇಷನಾದವನು ಶೇಷಿಯ ಕೆಲಸಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಶೇಷಶೇಷಿಭಾವವನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡತಕ್ಕ “ ಶೀಲಗುಣವು ” “ ತಿರುಕ್ಕಾಳ್ಕರೈ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀರವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಜಲದಂತೆ ಪ್ರವಹಿಸುವುದು.

೩೦. ಮಹಾತ್ಮಾಕ್ಕಳ್ ವಿರಹಮ್ ಸಹಿಯಾದ ಮಾರ್ದವಮ್, ಪಳತ್ತಿರುಕ್ಕೋಳೂರ್ ಕೊಡುಪ್ಪೂರಿಕ್ಕುಮ್.

ಭಗವಂತನನ್ನಗಲಿ ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಶರೀರಧಾರಣೆಮಾಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಹಾತ್ಮರ ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸದೇ ಇರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ “ ಮಾರ್ದವ ” ಎಂಬ ಗುಣವು, ಆಶ್ರಿತರ ಸಂಪತ್ತಾದ “ ತಿರುಕ್ಕೋಳೂರ್ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದು.

೩೧. ಪಿರಿನ್ದವರ್ಕ್ಕು ಪಳರ್ ಕಡಕ್ಕುಮ್ ವಿಷ್ಣುಭೋಗಾನುಭವಮ್, ನಾವಾಯಿಲೇ ನಿಳಲ್ಲುವರ್.

ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಅವನ ವಿರಹದಿಂದುಂಟಾದ ದುಃಖವೆಂಬ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ತೆಪ್ಪದಂತೆ ಇರುವ ಸುಪ್ರಸನ್ನವಾದ “ ಕೃಪೆ ” ಎಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣವು, “ ತಿರುನಾವಾಯ್ ” ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿರುವುದು.

೩೨. ಶರಣ್ಯ ಮುಕುನ್ದತ್ವಮ್, ಉತ್ಪಲಾವತಕತ್ತಿಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮ್.

ಸರ್ವರೂ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನ "ಮೋಕ್ಷಪ್ರದತ್ವ" ಎಂಬ ಗುಣವು, ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣಪುರದ "ಉತ್ಪಲಾವತಕ" ಎಂಬ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.

೩೩. ಮಾರ್ಗಬನ್ಧು ಶೈತ್ಯಮ್, ಮೋಹನತ್ತಿಲೇ ಮಡುವಿಡುಮ್.

ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆಪ್ತನಾಗಿ ಸಹಾಯಮಾಡತಕ್ಕ ಬಂಧುವಾದ ಭಗವಂತನ, ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕ "ಶೈತ್ಯ" ಎಂಬ ಗುಣವು "ತಿರುಮೋಹೂರ್" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವುದು.

೩೪. ಸೈನ್ಯ ಪುತ್ರ ಶಿಷ್ಯ ಸಾಧ್ಯ ಸಿದ್ಧ ಭೂಸುರಾರ್ಚನತ್ತುಕ್ಕು ಮುಖನಾಭಿಪಾದಙ್ಗಳ್ ದ್ವಾರತ್ರಯತ್ತಾಲೇ ಕಾಟ್ಟುಮ್ ಸಾಮ್ಯಮ್, ಅನನ್ತಶಯನತ್ತಿಲೇ ವ್ಯಕ್ತಮ್.

ಭಗವಂತನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ, ಭಗವಂತನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಭಗವಂತನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇವರುಗಳು ಪೂಜೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಮುಖವನ್ನೂ, ನಾಭಿಯನ್ನೂ, ಪಾದಗಳನ್ನೂ ಮೂರು ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ "ಸಾಮ್ಯ" ಎಂಬ ಗುಣವು "ಅನನ್ತಶಯನ"ದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬರುವುದು.

೩೫. ಮೋಕ್ಷದಾನತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಣತಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯಮ್, ವಳಮ್ ಮಿಕ್ಕ ನದಿಯಿಲೇ ಅರ್ಥ್ಯಪ್ರಕಾಶಮ್.

ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ "ಆಶ್ರಿತಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವಿಕೆ" ಎಂಬ ಗುಣವು "ತಿರುವಾಟ್ಟಾರ್" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರವಹಿಸುವುದು.

೩೬. ತ್ಯಾಜ್ಯದೇಹವ್ಯಾಮೋಹಮ್, ಮರುಙ್ಗಳ್ ಅಡಿಯುಮ್ ಮಯಿಲ್ ತಿರುಗುಪ್ರೀತಿಲೇ ಪಳಕ್ಕುಮ್.

ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ "ವ್ಯಾಮೋಹವು" ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕವರಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ "ತಿರುವಣ್ಪರಿಸಾರಮ್" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವುದು.

೩೭. ಅಙ್ಗೀಕರಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶವನ್ ಪಾರ್ಕ್ಕುಮ್ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಮ್ ತಿರುಪ್ಪೇರಿಲೇ ಸೇರ್ಪತ್ತು.

ಈ ಚೇತನರನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ "ಸ್ವಾಮಿತ್ವವು", "ತಿರುಪ್ಪೇರ್ ನಗರ್" ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.

೩೮. ಇವತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಮ್ ಇವರ್ ಪರಮಯೋಗ್ಯತ್ತಾಲ್ ಪೋಡಶ ಕಲಾಪೂರ್ಣಮಾನ ಚನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲಮ್ ಪೋಲೇ ಪದಿನಾರು ತಿರುನಕ್ಷತ್ರಮ್ ನಿರಮ್ಬಿನ ಪಿನ್ಬು ದೇವಭೋಗ್ಯಮಾನವಮಿಲಮ್ಮೃತಮ್ ಪೋಲ ಸ್ವಸ್ಮೈಕ್ಕೇ ಎನ್ನಾಕ್ಕತ್ತಿರುಪ್ಪಿಕ್ಕೈಕ್ಕಾಗ ಮುಮುಕ್ಷುಕ್ಕಳ್ ಜ್ಞಾನವರಿಷ್ಟರ್ಕ್ಕು ಪಾಲ್ ಸರವಸ್ತು ಭಕ್ತಿ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯೋಗ್ಯಮಾನ ಪಾಲೋಡ ಮುದಸ್ಸ ಮೆತ್ತ ಮೊಳಿ ಮುಖಮ್ ಸೆಯ್ದದು.

ಆಳ್ವಾರ್ಗೆ ವಯಸ್ಸು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಈ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಬುದ್ಧಿಯಾಗಿ, ಹದಿನಾರು ಕಲೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದಂತೆ ಪರಿಪೂರ್ಣತುಂಬಿದನಂತರ, ದೇವಭೋಗ್ಯವಾದ ಅಮೃತಕ್ಕಿಂತ ಅತಿಶಯವಾದಂಥ, ತಾನೂ, ಪ್ರಾಪ್ಯಭೂತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರಾದ ಭಕ್ತರೂ, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೂ ಭಗವಜ್ಜನರೂ, ಭೂಲೋಕದವರೂ ಮೊದಲಾದ ಉಭಯವಿಭೂತಿಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ, ಹಾಲೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಅಮೃತದಂತೆ ಇರತಕ್ಕ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಪಾಶುರಗಳು, ಇವರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಟವು.

೩೯. ನೀರ್ ಪಾಲ್ ನೆಯ್ ಅಮುದಾಯ್ ನಿರಮ್ಬಿನ ಪೇರಿ ನೆಞ್ಜ ಮಾಪೋಲೇ ಪರಭಕ್ತ್ಯಾದಿಮಯಜ್ಞಾನಾಮೃತಾಬ್ಧಿ ನಿಮಿತ್ತ ವಾಯ್ ಕರೈ ಉಡೈತ್ತು ಮೊಳಿ ಪಟ್ಟ ಅನ್ತಾದಿಯಾಯ್ ಪ್ರಬನ್ಧಮ್ ಸೇರ್ಪತ್ತು.

ನೀರು, ಹಾಲಾಗಿ, ತುಪ್ಪವಾಗಿ ಅದೇ ಅಮೃತವಾಗುವುದು; ಅದರಿಂದ ತುಂಬಿತುಳುಕಿ ಕೆರೆಯು ಒಡೆದಂತೆ, ಪರಭಕ್ತಿ, ಪರಮಭಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂಥಾ ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾಗಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಮೃತಸಾಗರವು ಒಡೆದು, ಬಾಯಿಯೆಂಬ ದಡದಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಹೊರಟು, ವಚನರೂಪವಾಗಿ "ಭಕ್ತಿಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊರಟ "ಅಂತಾದಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತು.

೪೦. ಮನಸ್ಸೆಯ್ ಞಾನತ್ತುಳ್ ಜ್ಞಾನವಿಶೇಷತ್ತು ಸಕಲಮಾಗ ವೃತ್ತವತ್ ಜ್ಞಾನತ್ತು ಭಾಸ್ಯ ಜ್ಞಾನತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿತ್ತ ನೆನ್ಪದು - ತತ್ತ್ವವಿವೇಕತ್ತುಕ್ಕು

ನಿತ್ಯತ್ವನಿಯಂತೃತ್ವಸೌಲಭ್ಯಸಾಮ್ಯಾಹಂಕಾರೇಂದ್ರಿಯಮನೋಬಲವತ್ವ
ಪ್ರಧಾನಪ್ರಕರಣವಿರೋಧ ಸುಶೀಲಭಕ್ತದೇವಾಸುರವಿಭಾಗಾದಿದ್ವಯ
ಯೋಗನಿಶ್ಚಯಪರ್ವಸಂಶಯಚ್ಛಿತ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿ ತ್ಯಾಗವಿಧಾನಗಳಾದ
ಅನೇಕವಿಷಯ ಗೀತಾಸಮಯವೆನ್ನುವರ್.

ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಆಳ್ವಾರ್ಗಳು, ಸಂಕಲ್ಪರೂಪವಾದ ಅಪರಿಮಿತಜ್ಞಾನವನ್ನುಳ್ಳ ಭಗವಂತನ ಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಅಂಶವ್ಯತಿರೇಕವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಚೇತನರನ್ನು ಕುರಿತು "ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಉಪದೇಶಮಾಡಿರುವರು; ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು, ಅನುಚಿತವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ, ಕಾರುಣ್ಯಗಳಿಂದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಳಿಸುವ ವ್ಯಾಜದಿಂದ, "ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನು" ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, "ತತ್ತ್ವವಿವೇಕ" ಎಂದರೆ ಜೀವನ ನಿತ್ಯತ್ವ, ಜೀವೇಶ್ವರರುಗಳ ಪರಸ್ಪರಭೇದ, ಇವುಗಳನ್ನು "ನತ್ವೇವಾಹಂ ಜಾತು ನಾಸಂ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ "ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿವಿನಾಶಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ "ನಿತ್ಯತ್ವ" ವನ್ನೂ, "ಅಂತವಂತ ಇಮೇ ದೇಹಾಃ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅನಿತ್ಯತ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವನು. "ಭೂಮಿರಾಪೋಽನಲೋ ವಾಯುಃ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಈ ಶರೀರ, ಜೀವಾತ್ಮರಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನೇ ನಿಯಾಮಕನೆಂದು, ಅವನ "ನಿಯಂತೃತ್ವ" ವನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು.

"ತಸ್ಯಾಹಂ ಸುಲಭಃ ಪಾರ್ಥ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಲಭನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, "ಪರಿತ್ರಾಣಾಯ ಸಾಧೂನಾಂ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಿ ಚೇತನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸುಲಭನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಅವನ "ಸೌಲಭ್ಯ" ವನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ.

"ಸಮೋಽಹಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು" ಎಂಬಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಚೇತನರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ರಯಿಸಬಹುದೆಂದು, ಆಶ್ರಯಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ "ಸಾಮ್ಯ" ವನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ.

"ಅಹಂಕಾರವಿಮೂಢಾತ್ಮಾ" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಅಹಂಕಾರದ ದೋಷ" ವನ್ನೂ, "ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಪ್ರಮಾಥೀನಿ ಹರಂತಿ ಪ್ರಸಭಂ ಮನಃ" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ" ವನ್ನೂ, "ಅಸಂಶಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮನೋ ದುರ್ನಿಗ್ರಹಂ

ಬಲಂ" ಎಂದು "ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ" ವನ್ನೂ, "ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸಂಯಮ್ಯ ಯುಕ್ತ ಆಸೀತ ಮತ್ಪರಃ" ಎಂಬಲ್ಲಿ "ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಯಮನ" ವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವನು.

ಅನಂತರ "ಚತುರ್ವಿಧಾ ಭಜನ್ತೇ ಮಾಂ ಜನಾಸ್ಸುಕೃತಿನೋಽರ್ಜುನ। ಆರ್ತೋ ಜಿಜ್ಞಾಸುರರ್ಥಾರ್ಥೀ ಜ್ಞಾನೀ ಚ ಭರತರ್ಷಭ॥" ಎಂದು, "ಆರ್ತ, ಜಿಜ್ಞಾಸು, ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ, ಜ್ಞಾನಿ" ಎಂಬ "ಸುಕೃತಿಗಳ ಭೇದ" ವನ್ನೂ, "ದ್ವೌ ಭೂತಸರ್ಗೌ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ದೈವ ಆಸುರ ಏವ ಚ" ಎಂದು, "ದೇವಾಸುರವಿಭಾಗ" ವನ್ನೂ, "ಹನ್ತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಭೂತೀರಾತ್ಮನಶ್ಶುಭಾಃ" ಎಂದು, "ವಿಭೂತಿಯೋಗ (ಐಶ್ವರ್ಯದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವಿಕೆ) ವನ್ನೂ, "ಪಶ್ಯಾಮಿ ದೇವಾಂಸ್ತವ ದೇವ ದೇಹೇ" ಎಂದು, "ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನ" ವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವನು.

ಅನಂತರ "ಮನ್ಮನಾ ಭವ ಮದ್ಭಕ್ತಃ" ಎಂದು, "ಅಂಗಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ "ಭಕ್ತಿ" ಯನ್ನೂ, "ಮಾಮೇವ ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯನ್ತೇ ಮಾಯಾಮೇತಾಂ ತರನ್ತಿ ತೇ" ಎಂದೂ, "ತಮೇವ ಶರಣಂ ಗಚ್ಛ ಸರ್ವಭಾವೇನ ಭಾರತ" ಎಂದೂ, "ಭಕ್ತಿಗೆ ಅಂಗವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿ" ಯನ್ನೂ, "ಸರ್ವಧರ್ಮಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ" ಎಂದು, ತಾನೇ ಫಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸತಕ್ಕ "ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿ" ಯನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ "ಗೀತೆಗೆ," "ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ" ಪ್ರಬಂಧವು ಸಮವೆನ್ನುವರು.

೪೧. ಅದು ಕರ್ತ್ರೋಪದೇಶವರ್ಗಃ ಇದು ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿವಚನವರ್ಗ.

ಆ ಗೀತೆಯು, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರತತ್ತ್ವವಾದ ನಾರಾಯಣನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು; ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಆ ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರ ಮಾತು.

೪೨. ಅದು ಅವರ್ಕ್ಕು ನಿರ್ವಿಷ್ಟು ಕ್ಷತ್ರಿಯ್ಯಕ್ಕು ಶುಕಿಚ್ಚೊನ್ನದು; ಇದು ನಾಡಾಗತ್ತೀರ್ತ್ತೇಯೆನ್ನು ಐಯ್ಯನ್ದು ಮುಡಿಪ್ಪೈಕ್ಕ ಶೊನ್ನದು.

ಆ ಗೀತೆಯು, ಪಂಚಪಾಂಡವರು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನೂರು ಮಂದಿ ಕೌರವರು ಮಡಿದುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಈ ಪ್ರಬಂಧವು, ನಾಡಿನವರೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ರೂಪಸೌಂದರ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೋತು ಹೋದರೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ದನೆಯು ತತ್ತ್ವವಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಂಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೪೩. ಅಣ್ಣನ್ ನಮ್ಮಿ ಶರಣೆನ್ಱು ಕೊಡುಕ್ಕ ಮುಡಿವಿಲ್ ಅಪ್ರಿಯಮೆನ್ಱದು; ಅಣ್ಣನ್ ಪರನೋಱ್ಱೆನ್ಱು ಮಂಗಳಮೆನ್ಱು ಉಕನ್ದದು.

ಆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ, ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ "ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇಽಹಂ ಶಾಧಿ ಮಾಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ನನ್ನನ್ನೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕಿರುವನೆಂದು ಭಗವಂತನು ಪ್ರೀತಿಯೊಡನೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ "ನಾನಮುತ್ಸ್ಕನ್ನ ಧಾನೋಽಸಿ ಮದೀರ್ಣಧನ್ಯಾನಿ ಪಾಂಡವ ಅಬುದ್ಧ್ಯಾ ಯನ್ನ ಜಾನೀಷೇ ತನ್ಮೇ ಸುಮಹದಪ್ರಿಯಮ್" ಎಂದು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ "ಏ ಪಾವಂ ಪರನೇ" ಎಂದು ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯೊಡನೇ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ, ಆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಲು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, "ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ಸಮೃದ್ಧಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿರಲಿ" ಎಂದು ಮಂಗಳಾಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವಂತೆ ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೪೪. ಅವಿಲ್ ಸಿದ್ಧಧರ್ಮವಿಧಿ; ಇವಿಲ್ ಸಿದ್ಧಮುಪಾಯನಿಷ್ಠೈ.

ಆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ "ಸಿದ್ಧಧರ್ಮ (ಚೇತನನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡದೇ ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಫಲಪ್ರದನಾದ) ನಾದ ಭಗವಂತನ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡು" ಎಂದು "ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುತ್ತಾನೆ, ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ "ತಿರುನಾರಣನ್ ತಾಳ್ ಕಾಲಂಪೆಱ ಚ್ಚಿಂತಿತ್ತುಯ್ಮಿನೋ" (ನಾರಾಯಣನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿ ಉಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ) ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಧಿಯೂ, "ಅಡಿಕ್ಕೀಳಮರ್ನ್ದು ಪುಗುನ್ದೇನೇ (ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆನು)" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

೪೫. ಶಿಕವರ್ ಜ್ಞಾನವಿಧಿ ಪಣಿವಗೆ ಯೆನ್ಱು ಇವರ್ಕ್ಕು ಕಾರಣತ್ತಾಲೇ ಅದುಕ್ಕು ಉತ್ಕರ್ಷಮ್.

ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರು "ಅಮ್ಮುಕಿಲ್, ಜ್ಞಾನವಿಧಿ, ಪಣಿವಕ್ಕು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಗೀತೆಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನಾಗಿ ಉದಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆಯಾದುದರಿಂದ ಆ ಗೀತೆಗೆ ಉತ್ಕರ್ಷವುಂಟಾಯಿತು. (ಶ್ರೀವರಾಹ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಗವದವತಾರವಾದ ಬುದ್ಧನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿ ಅಪ್ರಮಾಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಭಾವವು.)

೯೬. ವೇದವೇದ್ಯಸ್ವರೂಪೋಪದೇಶಕನ್ ಆವಿಷ್ಕರಿಕ್ಕಿಲ್; ಅಜ್ಞರ್ ಜ್ಞಾನಿಕಳ್
ಜ್ಞಾನವಿಶೇಷಮುಳ್ಳೋರ್ ಸರ್ವಜ್ಞನೆನ್ನಾಮಲ್ ಇವರ್ ತಿರುತ್ತುವರ್.

ವೇದವೂ, ವೇದದಿಂದ ಅರಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಈಶ್ವರನೂ, ವೇದವನ್ನು ಹಿತ ನಡೆಸುವವರಾಗಿಯೂ ಸಹ ತತ್ತ್ವ ಹಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನರಿಯದವರನ್ನು ನಿವರ್ತ್ತ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು; ಈ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಅಜ್ಞರಾದ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ, ಪರಮಭಕ್ತರಿಗೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೂ ಉಪದೇಶಮಾಡಿರುವರು.

೯೭. ಅಂಡಾದಾರ್ಕ್ಕು ಉಯ್ಯಪ್ಪುಗುವಾರುವನ್ ಅಕ್ಷರ್ಯ್ಯಯೋಗಿನಾರ್ಕ್ಕು
ಅನ್ನವೆಳ್ಳಿಮುಮನ್, ಸರ್ವೇಶ್ವರಿಯಾದಾರ್ಕ್ಕು ಅಪ್ರಾಪ್ಯನ್ ಅಲ್ಲ
ಯೋತ್ತುವವನುಕ್ಕು ನಾಹಾರುವಂವಿಕ್ಕವೇಂಡುಮ್.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಲ್ವರಲ್ಲಿ, ಅಜ್ಞರಾದ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ, ಉಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು "ತಿರುನಾರಣನ್ ತಾಳ್ (ನಾರಾಯಣನ ಪಾದಕಮಲಗಳು)" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಸಿ ಪರಮಪದವು ಸಮೀಪವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಮುಮುಕ್ಷು (ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರು) ಗಳಿಗೆ, ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು "ಮರುಗಲ್ಲಿ [illegible]" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಭಗವಂತನ ಗುಣಾನುಭವವನ್ನು ಸದಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಸುವುದು; ಇದು ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ವತಃ ಜ್ಞಾನವನ್ನರಿಯದವರಿಗೆ ಭಗವಂತನ "ಶೀಲ" ಎಂಬ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು "ಶಿಂದಯೋಪಕರಿಕಾಳ್" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಅತೀತ ಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿಸ ತಕ್ಕ ಭಗವಂತನಿಗೆ "ಪೋಕ್ಕ [illegible]" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾ[illegible] ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದೂ, ಈ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಮಾಡಿರುವರು. (ತತ್ತ್ವಹಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಉಪಾಯವಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವರು; ಉಪಾಯದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಫಲವಾದ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವರು; ಆ ಅನುಭವದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಭಗವಂತನ ಶೀಲಗುಣದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವರು; ತನ್ನನ್ನು ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸತಕ್ಕ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೂಡ ಜ್ಞಾತವ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವರೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೪೮. ಅವನ್ ಮನಿಸರ್ಕ್ಕು ಕಣ್ಣ್ ಕೊಡುತ್ತು, ತನ್ನೈ ಮನಿಸಾರ್ಕ್ಕು
ಕ್ಕಾಟ್ಟಿ, ಕಾಣಾದವು ಕಾಣ್ಬಾರ್ಕ್ಕು ಕ್ಕಾಟ್ಟುಮವನ್,
ರಾಗಾನ್ಧರ್ಕ್ಕು ಮಾಯನಾದವನ್ ಇವರ್ ಕಾಟ್ಟುಮವ್ವೈ.

ಈ ಚೇತನನು ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಭಗವಂತನು "ಈ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಇವರನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿಬಿಡುವೆನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವನು. ಇಂಥಾ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಚೇತನ ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಕಂಡ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಭಗವಂತನೆಂಬ ಉಪಾ ಯವನ್ನು, "ಜ್ಞಾನಾನುಷ್ಠಾನಮುಳ್ಳಾರ್ ಇಲ್ಲೈ ನಾನ್ ಕಣ್ಟತು (ಹುಟ್ಟಿ ದವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಭಗವಂತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಉಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ತೋರಿಸುವರು. "ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವನೇ ಉಪಾಯವು; ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಾಯವಲ್ಲ" ಎಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಫಲ ದಲ್ಲಿ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೆಂಬ ತನ್ನ ಯೋಗ ಕಣ್ಣನ್ನು "ಎನ್ನೆಂಜಿನಾಲ್ ನೋಕ್ಕಿಕ್ಕಾಣ್ ಡೇನ್ (ಪ್ರಾಪ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ)" ಎಂಬುದಾಗಿ ತೋರಿಸುವರು. ಹೊರಗೆ ರಾಗಾ ದ್ವೇಷ್ಯ ರಾಗಾತತ್ವ ರವಿಗಳಿಗೆ, ಕಣ್ಣನ್ನು ಅಪಹರಿಸತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಶೀಲಗುಣ ವನ್ನು ತೋರಿಸುವರು; ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯೋಪಾ ದೇಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವ ಭಗವಂತನಿಗೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿದೋಷ ವನ್ನು ಇವರು ತಿಳಿಸುವರು.

೪೯. ಸಾಧನಸಾಧ್ಯಸ್ಥಮಧ್ಯಸ್ಥರೈ ವಿಟ್ಟು ಅವತ್ತಿಲ್ ಕಲಕ್ಕುವರ್ ಚೇತನರ್ಕ್ಕು
ಧರಕ್ಕು ಪಿಡಿಯನ್ ತನ್ಮೈಯನ್ ಪಿಡಿತ್ತೇನ್ ವಿಡುವೇನೋ ಪ್ರಕೃತಿ
ಪೂರಿತಾಯಿನರ್ಕ್ಕು ಕೃಷ್ಣಮನುಷ್ಯಂ ಕೃತಕ್ಕಿಯಿಲ್ ಉಪ್ಪೈಪ
ರಾಯ್ ಎನ್ ಶೆರಿಕ್ಕಿಲ್ ಎನ್ನು ಇವರ್ ಸಲಕಾಲುವರ್ ಪಿತಾಕಾರಕ್ಕೈ
ಕ್ಕೊಳ್ಳುವರ್.

ಸಾಧನಸ್ಥರು (ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು), ಸಾಧ್ಯಸ್ಥರು (ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿತ ಜ್ಞಾನಿಗಳು), ಮಧ್ಯಸ್ಥರು (ಫಲದಲ್ಲಿರುವ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನರಿತು ಜ್ಞಾನಸಂಕೋಚದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವವರು), ಇವರು ಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದಾದ ಅರ್ಥವು ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ಮ ಪರವಶರಾಗಿ ಸಾಧನಸಾಧ್ಯಗಳನ್ನರಿಯದೇ ಹೊರಳುತ್ತಿರುವ ಸಂಸಾರಿಚೇತನ

ರಿಗೆ "ನೀಡುಮಿಗಾಮೊಕ್ಕವಂ (ಪ್ರಕೃತಿವಾಸನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಡಿ)" ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವಾದುದನ್ನೂ, "ಉಣ್ಣೈನಾಮುಲಂಟ್ಟು ನನ್ನ್ಯಾಯಿನಾ ನೆಡಿಯೋನೇ (ವಾಸನೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಬಿಕ್ಕಿನ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆಯೊಡನೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೆನೆಯಿರಿ) ಎಂದು ಉಪಾದೇಯವಾದುದನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಪರರು ಉಪದೇಶಿಸುವರು; ಪ್ರೇಮಪರವಶನಾಗಿ ಸಾಧನಸಾಧ್ಯಗಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಗಿದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು "ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆನು; ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವೆನೆ; ನಾನು ಬಿಡಲು ಶಕ್ತನಲ್ಲ; ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟಿರುವ ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ಹಸುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಬೇಡ; ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟರಾದವರೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸು; ನನ್ನ ಮೋಹನನ್ನಾಳಿಸು; ಎಂಬುದಾಗಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಹಿತವನ್ನೂ ಅಹಿತವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವರು.

೫೦. ಕದಿರ್ ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಕ್ಕು ಉರೈತ್ತದು ಪ್ರೇಮತ್ತಾಲೇ; ಕರು ಮಡುವಾರಾರ್ಕ್ಕು ಮೆಟ್ಟ್ಯ ಮುಗ್ರವಿಟ್ಟದು ಜ್ಞಾನತ್ತಾಲೇ.

ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಇವರು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದು, ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತಿಯಿಂದ; ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗಿರುವ ಪರಮಕೃಪೆಯಿಂದ.

೫೧. ಉಯಿರ್ ಮಾಯ್ದಲ್ ಆಪ್ತಮನ್ನಾಯಿಯವೆನ್ನುಮ್ ಪರಮಾರ್ಥನ್ ನಟುಯಾಮತ್ತು ಅರಣ್ಣ ಬುದ್ಧ್ಯಾ.

ಇವರು "ಉಯಿರ್ ಮಾಯ್ದಲ್" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಸಂಸಾರಿಗಳು ಸಾಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರೆನು" ಎಂದೂ, "ಅಸುರಮನ್ನಾರುಯುರ್" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಬಂದು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಏನು ಅಪಾಯವು ಸಂಭವಿಸುವುದೋ" ಎಂದೂ, ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಜೀವೇಶ್ವರರ ದುಃಖವನ್ನು ಕಂಡು ಸಹಿಸದೇ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವುದರಿಂದ "ಪರದುಃಖಾಸಹಿಷ್ಣುತೆಯು" ಇವರು ಉಪದೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾದ ಜ್ಞಾನದಶೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದಶೆ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಇವರಿಗೆ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೫೨. ಎನ್ನಮುನ್ನ ಪಾವಿಯುಳ್ ಅರಿನಾರಾತ್ಕಾನು, ಅವನ್ ಮತಮ್ ಶೋಕ್ಕುವನ್.

ಭಗವಂತನು, "ಜ್ಞಾನೀತ್ವಾತ್ಮೈವ ಮೇ ಮತಮ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆಂದು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಮತವು, "ಎನ್ನತನ್ನ ತಾವಿ

(ನಿನ್ನ ಆತ್ಮನು ನನ್ನ ಅಧೀನವು)" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. (ಅದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಣಭೂತರಾದ ಇವರು ಅವನಿಗೆ ಬಿರಕ್ಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಡೆಸಲಾರರೆಂದು ಭಾವವು.)

೫೩. ಇರುತ್ತುವಿಣ್ಣಾಯ್ ಪ್ಪೋದಲಾಮ್ ಅನ್ರು ಕಿಡನ್ದ ಪತ್ತಿಲ ನಾಯ್ ಚ್ಚಿತ್ತತ್ತುಕ್ಕಿತ್ತಿರ್ವನೆನ್ನ್ ತೋಳಿ ಕೊಳ್ಳುಕೊಳ್ಳುಕ್ಕು ಪರುಗಿ ಪ್ಪರಿಜನಾದಿಗಳೋಡೇ ತನ್ನೈ ತನ್ನೈ ಎಣ್ಣಿಯಾವನೆನ್ರು ಮಿರುನ್ದು ಅಖಿಲಭವತ್ತ್ರಯುಮ್ ಸಮರ್ಪಿತ್ತ ಅನ್ರು ಕುಮುನ್ದು ಅಲ್ಲಿನಾಪಡಲುಮ್ ಪೋಕು ಎನ್ರಾಲುಮ್ ಅಕಲ್ಲಾನುಮಲ್ಲನಾಯ್ ಪೋಕೀತೆ ನಾಲುಮ್ ಉಗಪ್ಪ್ಲಯುಮ್ ತವಿರ್ನ್ದು ವಿನಿವರ್ತ್ತ್ಯಯೋಃ ನಡತ್ತುಮವನೇ ಉಪದೇಶಪಾತ್ರಮ್

(ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಳ್ವಾರರ ವರೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದನೆಂದು ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದು.)

ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು, ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನಿರಿಸಿ, ಅವನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಇತರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ದರಿದ್ರನಿಗೆ ಧನಸಿಕ್ಕಿದಂತೆಯೂ, ಹಸಿದವನಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆಯೂ, ಬಾಯಾರಿದವನಿಗೆ ನೀರುಸಿಕ್ಕಿದಂತೆಯೂ ಅತ್ಯಭಿನಿವೇಶದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ತನ್ನ ಶರೀರ, ಅರ್ಥ, ಪ್ರಾಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವನ ಅಧೀನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವನು ತನ್ನ ದೇಹಯಾತ್ರೆಯ ಭಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾನು ಹೊತ್ತು, ರಾತ್ರಿ ಹಗಲೂ ಅವನನ್ನು ಅಗಲದೇ, ಅವನು ಕೋಪದಿಂದ "ನೀನು ಹೋಗು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಹೋಗದೇ, ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ತನಗೆ ಅಭಿಮತವಾದದ್ದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಅದರಂತೆ ಭಗವಂತನೂ ಆಳ್ವಾರ್‌ರವರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನಿರಿಸಿ, ಇವರ ಇಷ್ಟವನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಾ, ಇವರ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಆದರ ಮಾಡಿ, ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಇವರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರೊಡನೆ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ದರಿದ್ರರಂತೆ ಅತ್ಯಭಿನಿವೇಶದಿಂದ ಇವರನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನೂ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಕಾರಗಳೂ

ಇನ್ನು ವಿನಯವಾದಲೆಂಬುದಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಇವರು "ನಮಃ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಗಳ ಭಾರವನ್ನು ತನ್ನಮೇಲೆ ಹಾಕಲು ಆ ಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ರಾತ್ರೀ ಹಗಲೂ ಇವರನ್ನು ಬಿಡದೇ, ಇವರು "ಪೋಕು ನಂಬಿ (ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಹೋಗು)" ಎಂದು ಪ್ರಣಯರೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದರೂ "ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನಗಲತಕ್ಕವನಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನಗಲದೇ, ಅವರು "ನೀನು ಪಶುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಬೇಡ" ಎಂದರೆ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಅವರು ವಿಧಿಸಿದಂತೆ ನಡೆಯುವವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನೂ ಇವರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನು.

೫೪. ನಣ್ಣಾದಾರ್ ಮುಱುವಲಿಪ್ಪ ಆತ್ಮನಿವೇದನತ್ತೋದೇ ಅಸ್ತಿಕ್ಯಮಾ ಸಕಾತ್ತಿಕಳ್ ವಿಸ್ಮಿಸನಪ್ರಕಾಶಭಾವನಪರಿವೃತ್ತಿಸೇವಾಪರರ್ಕ್ಕು ಉಪಸ್ಥಾನ್ಗಳ್ ಪೇಸುಮಳವನ್ನು ಮರ್ಧಾತ್ತ; ಪಮ್ಮಾ ವಿರೋಧಿನೀ ನಣ್ಣಾರ್ ಎಪ್ಪುಯರ್ಕ್ಕು ಮುಂಬುಮಿನ ಆತ್ಮಪೂತೆಲ ಅಕಪಸ್ತರ್ಕ್ಕು ಉಪದೇಶಿಕ್ಕಿರದು ಕಾಲತ್ತಾರ್ ಬನ್ದಬಾಧ್ಯಮಾ ಅನರ್ಥವೇ ಕಣ್ಣು ಆತ್ಮಾಸ್ತ್ಯಮವ್ ಮಿಳ್ಕ ಕೃಪೈಯುಮಿರೇ.

"ನಣ್ಣಾತಾರ್ ಮುಱುವಲಿಪ್ಪ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲೂ, "ಮೆಯ್ಯಿಲ್ ವಾೞ್ಕ್ಕೈಯೈ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲೂ, "ಒತ್ತವಾಯ್ಕ್ಕಿನ್ನ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲೂ "ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿ ತಿರುಮಂತ್ರಾ. ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲೂ, ಮಾಂಸ ರಕ್ತ-ಮಲಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ದೇಹವಲ್ಲ . ಕರ್ಮನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬರುವ ದೇಹಾನುಬಂಧಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು; ಈ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಿಗಿಸ್ನೆಬಿಟ್ಟು, ನಿರ್ವೇದದೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆಸ್ತಿಕನಾಗಿ, ಅನಹಂಕೃತ (ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಿಕೆ) ಮೊದಲಾದ ಆತ್ಮಗುಣಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಅಭಿವಾದನ, ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವಿಕೆ, ಶುಶ್ರೂಷೆ ಇವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರತಕ್ಕವನಿಗೆ, "ನೀವು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ; ಇವು ಅನಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲವು" ಎಂಬುದಾಗಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು, ಅಜ್ಞರಾದ ಸಂಸಾರಿಗಳನ್ನು "ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಕರೆದು, "ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಹಿತೋಕ್ತವು; ಆದರೂ ಹೇಳುವೆನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಶಿಷ್ಟಕೃತ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ಜೀವರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೇ ಅರ್ಥತತ್ತ್ವವನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು, ಸಂಸಾರಿಗಳೂ ಈಶ್ವರನ ವಿಭೂತಿ

ಯಲ್ಲಿ ಸೇರದವರೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ, ಇವರುಗಳಿಗುಂಟಾಗುವ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಹಿಸದೇ ಇರತಕ್ಕ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ ಆಗುವುದು.

೫೫. ತಾಯರ್ಕ್ಕುಮ್ ಮಗನುಕ್ಕುಮ್ ತಮ್ಬಿಕ್ಕುಮ್ ಇವರ್ಕ್ಕುಮ್ ಇವರಡಿಪಣಿನ್ದವರ್ಕ್ಕುಮೇ ಇದ್ದುಳ್ಳದು.

ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ತಾಯಿಯಾದ "ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ", ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಮಗನಾದ "ಪ್ರಹ್ಲಾದ," ರಾವಣನಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಇವನ ತಮ್ಮನಾದ "ವಿಭೀಷಣ," ಭಗವನ್ತನಿಗೆ ವಿಮುಖರಾದ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ "ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರು," ಇವರ ಪಾದಕಮಲಗಳಾದ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೀನರಿಗೂ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ "ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು" ಇವರುಗಳಿಗೇ ಈ ಪರಮಕೃಪೆಯಿರುವುದು.

೫೬. ಖ್ಯಾತಿಲಾಭಪೂಜಾಪೇಕ್ಷೈಯಿನ್ಱಿ ಮೂನ್ಱಾಮ್ ಅಡಿಯಿಲ್ ಉಯ್ಯಕ್ಕೊಣ್ಡು ಅರುಳ್ಕೊಣ್ಡು ನಾಳುಮ್ ಪಿಱ್ಱುಮ್ ಕೆಟ್ಕಿನ್ಱ ಇವ್ರುಕಳ್ ತೀರ್ನ್ದತು.

ಇವರು ಖ್ಯಾತಿ, ಲಾಭ, ಪೂಜೆಗಳನ್ನಾಪೇಕ್ಷಿಸದೇ ಆತ್ಮವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವರಿಗೆ ಉಪದೇಶವೆಂಬ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು "ಉಯ್ಯಕ್ಕೊಂಡು ಪೋಕುರಿಲ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ "ಸಂಸಾರಿಗಳು ಉಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ!" ಎಂಬ ಕೊರತೆಯೂ, "ಅರುಳ್ಕೊಣ್ಡಾಡುಮ್ ಅಡಿಯವರ್" ಎಂದು ಹೇಳಿದ "ಭಗವನ್ತನ ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡಲು ಜೊತೆ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ" ಎಂಬ ಕೊರತೆಯೂ, "ವಾಳುಮ್ ಸೊಲ್ಲಿಲ್ಲೈ ಕೊಣ್ಡಾಟ್ಟಿಪ್ಪಿಱಕ್ಕಿಲಾರ್ ಮಣ್ಣಿಲ್ಲೈ" ಎಂದು "ಭಗವದ್ಗುಣ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನರಿತು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕವರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ" ಎಂಬ ಕೊರತೆಯೂ ತೀರಿದವು. (ಇವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಭಾಗವತರ ಜೊತೆಯು ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.)

೫೭. ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರುಮ್ ಸಂವತ್ಸರವಾಸಿಗಳುಮಾಗಿಲ್ ಪಿಱಾವದ್ ಪಯನಾಗಿಲುಮ್ ಕೇಳಾದು.

ಆಚಾರ್ಯರು, ಶಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿದವರಿಗೇ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರಾಗಿಯೂ, ಶಿಷ್ಯರು, ಸಂವತ್ಸರ ವಾಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ನಿಯಮವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಇವರು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ:–ಇವರು

"ಅನಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಉಪದೇಶಮಾಡತಕ್ಕ ಭಾರವು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆಯಲ್ಲಾ" ಎಂದು "ಪಿಣಾರಂ ಪಟಪರ್" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತೂ, ಶಿಷ್ಯರು (ಸಂಧುವಕವಿಗಳು) ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳವರಾಗಲೀ ಅವಿಧೇಯರಾಗಲೀ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು ಎಂದು "ಪಯಿಲನಾಕ್ಕಿಲುಂ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮಾತೂ ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

೫೮. ಮೆಯ್ಯ್‌ನಿನ್ರು ಮಙ್ಗವೊಟ್ಟುಕ್ಕು ನಡುವು ಅನುಭವಗರ್ಭೋಪದೇಶಮ್.

ಇವರು "ಮೆಯ್ಯ್‌ನಿನ್ರು ಕೇಟ್ಟರುಳಾಯೇ (ಇದು ಸತ್ಯವು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಪೆಮಾಡು)" ಎಂದು ಮೊದಲುಮಾಡಿ "ಮಂಗವೊಟ್ಟುನ್ ಮಾಮಾಯೈ (ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸು)" ಎಂದು ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದಾಗ ತಾವು ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡೇ ಆ ಅನುಭವವು ಒಳಗೆ ಅಡಗದೇ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು.

೫೯. ಆಳ್ವಾರ್ಕ್ಕು ಮನ್ತ್ರವಿಧ್ಯನುಸನ್ಧಾನರಹಸ್ಯತ್ರಯೋಕ್ತಿ ಪದ್ಧತಿ.

ಆಳ್ವಾರರ ಅನುಭವೋಪದೇಶವಾದ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ, ತಿರುಮನ್ತ್ರ-ಚರಮಶ್ಲೋಕ-ದ್ವಯ ಎಂಬ ರಹಸ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುವುವು.

೬೦: ಅಡಿಯನಾನಡಿಯೋಹನ್ಕ್ಕೇಲನ್ ಕೂಡಿ ಶೇರುಮ್ಮಾದಾನಮುಮ್ ಅನ್ನಾರಿನ್ನು ಸ್ವರೂಪವಿರೋಧಿನಿವೃತ್ತಿ ಕಳೈಯುಮ್ ಕಾರ್ಯಮುಯ್ತ್ತು ಪ್ರರುಮಾ ಮಾಡುನಾಳಾಗವೇ ವಾಳ್ವೆಯುಮನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ಯಫಲಙ್ಗಳೈಯುಮ್ ನಿರಾಶ್ಯ ಮನಕ್ಕುತ್ಕ್ಕಣ್ಣು ಕೇಟ್ಟನಾಲಡಿತ್ತು ಕೃಷ್ಣಲಮಾಳ್ ಯಾದಾಗವೆನ್ನು ಉಪಾಯತ್ತೈಯುಮ್ ಕೊಣ್ಣನ್ನು ಮನ್ತ್ರಶ್ಲೋಕತ್ರಯೋಕ್ತೇಲುಮ್.

ಆಳ್ವಾರರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ "ತಿರುವಿರುತ್ತ"ದ, "ಉಯಿರಳಿಪ್ಪಾನ್ (ರಕ್ಷಿಸಲು)" ಎಂದು ತಿರುಮನ್ತ್ರದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಕ್ಷರವಾದ "ಅಕಾರ"ದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ, ಅಡಿಯೇನ್ (ಶೇಷನಾದವನು) ಎಂದು ಮೂರನೆಯದಾದ "ಮಕಾರ"ದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ "ಅನ್ನಕ್ಕೇಲನ್ (ನಿನಗೆ ಸೇರಿದವನು) ಎಂದು ಚತುರ್ಥೀವಿಭಕ್ತಿಯ ಅರ್ಥವಾದ ಆತ್ಮನ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ, "ಶೂಡಿ" ಎಂದು "ನಮಃ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಾರ್ಥವಾದ ಭಾಗವತಶೇಷತ್ವವನ್ನೂ, ಪೊಯ್ಯ್ ಚಿತ್ತಾನುಂ ಅಳುಕ್ಕಾರ್ (ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವಲ್ಲಿ

ಕೊಂಡವೂ ನಮಗಿಲ್ಲವುದಿಲ್ಲ) ಎಂದು ಶೇಷತ್ವಸ್ವರೂಪ, ವಿರೋಧಿಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧನಿವೃತ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದು. ಎರಡನೆಯದಾದ “ತಿರುವಾಶಿರಿಯ”ವು “ತಾಮರೈಯುನ್ದಿ ಪೆರುಮಾನಾರ್ಯ (ಕಮಲವನ್ನು ನಾಭಿಯಲ್ಲುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಯುಕ್ತನಾದವನಿಗೆ) ಎಂದು “ನಾರಾಯಣ” ಪದದ ಅರ್ಥವಾದ ಪ್ರಾಪ್ಯ (ಹೊಂದತಕ್ಕ ವಸ್ತು)ವನ್ನೂ “ಆಳಾಕಪ್ಪೆ ವಾಳಿಯ (ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಂಗಳವುಂಟಾಗುವುದು)” ಎಂದು “ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿ”ಯ ಅರ್ಥವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂಬ ಫಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ “ತಿರುಮಂತ್ರ”ಕ್ಕೆ ವಿವರಣಗಳು. ಮೂರನೆಯದಾದ “ತಿರುವಂದಾದಿ”ಯಲ್ಲಿ “ನೆಂಜಾಲ್” (ಉಪಾಯಾಂತರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನನ್ನ ಕೈಬಿಡಲು ನೋಡುತ್ತೀಯೋ) ಎಂದು ಚರಮಶ್ಲೋಕದ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನೂ, “ಮನತ್ತುಕೊಂಡು” ಎಂದು “ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ ವಚನಸಿದ್ಧ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಉಪಾಯಸ್ವೀಕಾರವನ್ನೂ, “ಕಣ್ಣನಾಲುಡುತ್ತು ಕಣ್ಣಿಲುಂಬಿಲ್” (ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಹೊಂಗಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಂಡೆವು; ಆಶ್ಚರ್ಯ!) ಎಂದು “ಅಹಂ ತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಉಪಾಯಭೂತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಮಾಡುವ ಸರ್ವಪಾಪವಿಮೋಚನವನ್ನೂ, “ಮಾತಾಕಿಲ್” (ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು; ನಾಶವಾದರೇನು; ಏನಾದರೂ ನಮಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲ) ಎಂದು “ಮಾಶುಚಃ” ಎಂಬುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ “ಚರಮಶ್ಲೋಕ”ಕ್ಕೆ ಇದು ವಿವರಣವು.

೬೧. ದ್ವಯಾರ್ಥವು ದೀರ್ಘಶರಣಾಗತಿ ಎನ್ನುದು ಸಾರಸಂಗ್ರಹತ್ತಿಲೇ.

“ದೀರ್ಘಶರಣಾಗತಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ “ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ”ಯು “ದ್ವಯ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು “ಸಾರಸಂಗ್ರಹ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಿಳ್ಳೈಲೋಕಾಚಾರ್ಯರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿರುವರು.

(ತಿರುಮಂತ್ರ-ಚರಮಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು “ದ್ವಯ” ಮಂತ್ರವು ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತೆ, ತಿರುವಿರುತ್ತ, ತಿರುವಾಶಿರಿಯ–ಪೆರಿಯತಿರುವಂದಾದಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ)

೫೮. ಮೂನ್ರಿಲ್ ಉರುಕ್ಕಿಯ ವೆಣ್ಣೆಯುಮ್ ಉಯಿರ್‌ಕಣ್ಣೆಯುಮ್ ಪಯಲೇಯು ಕೆಟ್ ಕಪುವೇ ದುಕೊನ್ನಾಲ್ ಒರುಶೊಲ್ಲ ನೋಕ್ಕನಾಲುಮ್ ಎಮ್ಮಾ ಪ್ಪೋಯ್ಗೈನದುವಃ ಯೆನ್ನ್ರ ಆರುಶಮೋ ತಿರಿಧಮಾತ್ರಿ ಪಜ್ಞದಿಲೇ ಶರಪ್ಪೃಗೈಯಾಲೇ ಐನ್ದೈಯುಮ್, ಆರುಕಿನಿಲ್. ಮೀಶುಪೆತ್ತವನೆನ್ನೈ ಯಾಲೇ ಐನ್ದುಉಮಿರತ್ತೈಯುಮ್, ತೊಳುದು ಕಳಿತ್ತೇನ್ ಕೊಲ್ಲ ನ್ರ್ತೇನ್ ನಿನೈಯನ್ನ್ರ ಮುಕ್ತಲಕ್ಷಣವ್ಯಕ್ತಿಯಾಲೇ ಇರದ್ದೈಯುನ್ನ ಯುಮ್ ಆದುಕ್ಕು ಪ್ರಮೇಯನುನ್ನುಮ್.

ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ "ಅರ್ಥ ಪಂಚಕ" ದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಎಂಭತ್ತು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಆ ಅರ್ಥಪಂಚಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಉಪಾಯ, ಉಪೇಯಗಳನ್ನು "ಕೃಪೆ ಮಾಡಿದನು; ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಆ ಉಪಾಯೋಪೇಯಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ "ತೊಳುತು-ಕಳಿತ್ತೇನ್-ಕೊಲ್ಲನ್ರ್ತೇನ್-ನಿನೈಯೆ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ, ಅಂಜಲಿಬದ್ಧರಾಗಿ ಸಂಕೋಚದಿಂದ "ನಮಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡತಕ್ಕ ಮುಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, "ಉಪೇಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ" ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಂದೂ ಹೇಳುವರು.

೫೯. ರಹಸ್ಯತ್ತುಕ್ಕೋರುತ್ತಾತ್ಪರ್ಯಮ್ ಅದುಕ್ಕೋರುಡಮ್ಬುಮ್ ಪೇಱೇಯಾನ ಪತ್ತಿಲೇ ಇನ್ನ್ಯ ಯೋರ್‌ದಲೈವಾ ಅಡಿಯೇನ್ ಮನನೇ ಪೊಯ್‌ನಿನ್ರ ಮಯರ್‌ವ್ವ ಪಿರಪ್ಪರುಕಿನ್ರ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಮ್ ತೊಳುದೆಳುಕಿನ್ರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಕ್ಕೋದ ಆವಿದಾ ವಿಸ್ವರೂಪಸಕ್ಕುಭಾವಾತ್ಕ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಕ್ಕು ಮಾರ್ಗಾಂತರಿಗ್ರ ಹಾಭಾವ ಯೋಗಾದಿ ಯಾಧವಾನೋಪದೇಶ ವಿಷಯಾನ್ತ್ಯ ಪದೇಶಾದಿಗಳುಮ್ ಸಂಗ್ರಹೀತಮ್.

ತಿರುಮಂತ್ರಕ್ಕೆ "ಓಂಕಾರ" ವು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವುದು; ಓಂಕಾರಕ್ಕೆ "ಅಕಾರ" ವು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವುದು. ಅದರಂತೆ ತಿರುವಿರುತ್ತಕ್ಕೂ, ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೂ ಸಂಗ್ರಹಗಳಾಗಿರುವ ಆ ಪ್ರಬಂಧದ ಮೊದಲನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಇಮೈಯೋರ್ ತಲೈವಾ, ಅಯರ್ವಱುಮಮರರ್‌ಗಳದಿಪತಿ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಸರ್ವಾಧಿಕನಾಗಿರತಕ್ಕ "ಈಶ್ವರ" ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, "ಅಡಿಯೇನ್, ಎನ್ ಮನನೇ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರತಕ್ಕ "ಜೀವ" ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, "ಪೊಯ್‌ನಿನ್ರ ಞಾನಂ,

ಮಯರ್ವ್" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಅವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ "ವಿರೋಧಿ"ಯ ಸ್ವರೂಪ ವವನ್ನೂ, "ಅಸ್ಸಿನ್ನ ಪೊರ್ರೆಸಿಯುಮಾಯ್ ಪಿರನ್ದು -ಮತಿನಲಮರುಳಿನನ್" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ "ಲೋಕರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅನೇಕಾವತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯು ಉಪಾಯವು" ಎಂಬುದಾಗಿ "ಉಪಾಯ"ದ ಸ್ವರೂಪ ವನ್ನೂ, "ತೊಡ್ಡುವಿರ್ ಪಿರ್ನ್ಸ್ಯುಮ್, ತೊಳುದೆಳೆನ್ಮನನೆ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ "ಶೇಷಿಯು ಏಕಪಡುದಲ್ಲಿ ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಂಗಳಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಪುರುಷಾರ್ಥ" ಎಂದು, "ಫಲ"ದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅರ್ಥ ಪಂಚಕವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಈ ಅರ್ಥಪಂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಮೆ, ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ದುಷ್ಕರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಕರ್ಮಫಲವಾದ ದೇಹಸಂಬಂಧ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ "ಅವಿದ್ಯೆಯ ಸ್ವರೂಪವೂ" ಪ್ರಕೃತಿಸತ್ತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಿಕೆ-ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವಿಕೆ- ಸ್ವರೂಪ ವನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ "ಅವಿದ್ಯೆಯ ಸ್ವಭಾವಗಳೂ", ಜೀವನಿಗೂ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಇರುವ "ಶೇಷಶೇಷಿಭಾವ" ಎಂಬ ಸಂಬಂಧವೂ, ಈಶ್ವರನು ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೂ, ಅಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಚೇತನರನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮವೂ, "ಉಯರ್ವರ ಉಯರ್ನಲ (ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅವಧಿಯಿಲ್ಲದ ಆನಂದವುಳ್ಳವನು)" ಎಂದು ಅವನ ಗುಣವೂ, "ತುಯರರುಶುಡರಡಿ (ದುಃಖಹರವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಪಾದಗಳು)" ಎಂದು ಅವನ ವಿಗ್ರಹವೂ, "ಅಯರ್ವರುಂ ಅಮರರ್ಗಳಧಿಪತಿ (ಅಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ದೇವತೆ ಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ)" ಎಂದು ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಇವುಗಳೂ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಭಾಗ ವತರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಪದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗಳೂ, ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

೬೪. ಆಶೀರ್ನಮಸ್ಕ್ರಿಯಾವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶನಮಸ್ಕಾರಾಶೀಃಷು ತ್ರಿಷು ಕ್ರಮಾತ್.

ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ "ತುಯರರುಶುಡರಡಿ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ "ವಸ್ತು ನಿರ್ದೇಶ"ವನ್ನೂ, "ತೊಳುದು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ "ನಮಸ್ಕಾರ"ವನ್ನೂ "ಎಳು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ "ಆಶೀರ್ವಾದ"ವನ್ನೂ ಹೇಳಿ, ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಮಂಗಳವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

೬೫. ಕಾಮುಕನಮ್ ಸತ್ವಮಯುತ್ತು ಮಾಶರುಕ್ಕುಮ್ ತರುಣಿತ್ತೋಳ್,
ಪುಕ್ಕ ಭಾವರಡಿಯ್ದುಯರ ಪುಣಿಯನೋಯ್ ಕಳರುಕ್ಕುಮವತ್ತಿನ್ ಕೃಷ್ಣರುಮ್

ಪಾಸಲ್ ಶಾಳ್ವೆಸ್ ಪೆಯ್ತ ಅಡಿಕ್ಕೀಳ್ ಪ್ರಿಸ್ಸಕ್ಕೆ ವಿರೆಯುಕ್ಕುಮ್ ಉಡಮ್ಬುತ್ತು
ಮುಡಿವುಲಗುಮಿರುಗಾನಿಕ್ಕ ತೆನ್ನುಮ್ ಸಾಮ್ಯತ್ತಾಲ್, ಪಾಚ್ಯನ್ ಪತ್ತು
ನಾಯತಾರಕ್ಕುಮ್ ಪೋಲೇ, ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಕ್ಕುಮ್ ಪತ್ತುಪ್ಪತ್ತಾನ
ವಿಧಿನಾವಿರ್ಭಾವಮ್.

ಭಗವಂತನು, ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ದುಷ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವತಾರಮಾಡಿದಂತೆ, ಈ ಪ್ರಬಂಧವೂ ರಾಕ್ಷಸಪ್ರಕೃತಿಗಳ ನಾಶಕ್ಕೂ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಉಜ್ಜೀವನಕ್ಕೂ ಅವತರಿಸಿತೆಂದೂ, ಆ ಭಗವಂತನು, ಅಜ್ಞಾನಾಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಂದಂತೆ, ಇದೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಮಷವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದೂ, ಅವನು ತನಗೆ ಶೇಷರನ್ನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಚೇತನರನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವಂತೆ, ಇದೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶೇಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದೂ, ಅವನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಔಷಧವಾದಂತೆ, ಇದೂ ಸಾಂಸಾರಿಕವಾದ ಸಕಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದೂ, ಅವನು ಚೇತನರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಪರಮಪದವನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕೊಡುವಂತೆ, ಇದೂ ಪರಮಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದೆಂದೂ, ಅವನು ಚೇತನನನ್ನು ದಿಂಬಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಇದೂ ಚೇತನರನ್ನು ಅವನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಕೆಳಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪಡೆದವರಿಗೆ ತನ್ನ ಅನುಭವವೆಂಬ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ, ಇದೂ ತನ್ನನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವವೆಂಬ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದೂ, ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಇರುವವರನ್ನು ಕರಗಿಹೋಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ಇದೂ ತನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಇಳಿದ ಮೂರು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ಕರಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಭಗವಂತನ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಗೆ ವಾಚ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನು ಹತ್ತು ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಈ ಸಾವಿರಪದ್ಯಗಳೂ ಹತ್ತು ಶತಕಗಳಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವು.

೬. ಐನ್ದಿನೋಡೈನ್ದು ಪೋಂದುಮುಡಿಪತ್ತು ಮುಪ್ಪೋಲೇ ನೂರು ಶೊನ್ನ
ಪತ್ತು ನೂರೋಡಾಯಿರಮುನ್ನುಮ್ ಸಾಧಿಪ್ಪಾಮ್.

ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ, "ಮೊದಲು ಐದು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು, ಉಳಿದ ಐದು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು" ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ

ಕೆಲವು ದಶಕಗಳನ್ನು "ಪತ್ತಿನೋತ್ತೆನ್ನು" ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರಾಗಿ ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಒಂಭತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಿಗೂ ಒಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ; ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ "ಒನ್ಬದೋಡೊನ್ನುಮೊಕ್ಕುಮ್" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಇದರಂತೆ "ಶತಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ತಾತ್ಪರ್ಯ" ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ "ನೂರೇಕೊನ್ನು" ಎಂದೂ, ದಶಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ "ಇವೈಪತ್ತುಮ್ ಪತ್ತಾರ್" ಎಂದೂ, "ಸಾವಿರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ತಾತ್ಪರ್ಯ" ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ "ಕಿಳರೊಳಿಪ್ಪೋರಾಯಿರಂ" ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವರು.

೬೭. ಪಾಟ್ಟುಕ್ಕು ಕ್ರಿಯೈಯುಮ್ ಪತ್ತುಕ್ಕು ಕ್ಕರುತ್ತುಮ್ ಪೋಲೇ ನೂತ್ತುಕ್ಕು ಉಪದೇಶಪ್ಪತ್ತು.

ಒಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದರೊಳಗಿನ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವಂತೆ ಒಂದೊಂದು ದಶಕಕ್ಕೆ ಪರತ್ವ-ಭಜನೀಯತ್ವ-ಸೌಲಭ್ಯ-ಅಪರಾಧಸಹತ್ವ ಮೊದಲಾದುವು ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥಗಳಾಗಿರುವುವು; ಆ ಅರ್ಥವು ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪದ್ಯವು ಆ ದಶಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ನೂರು ಪದ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಪರೋಪದೇಶಪರವಾದ ದಶಕವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು.

೬೮. ಭಗವದ್ಭಕ್ತಪರಙ್ಗಳ್ ಆಶ್ರಯಣವಿಧಿಕಙ್ಗಳ್.

ಭಗವಂತನನ್ನೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳು, ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಭಾಗವತರನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವುವು.

೬೯. ಪರತ್ವಕಾರಣತ್ವವ್ಯಾಪಕತ್ವನಿಯನ್ತೃತ್ವಕಾರುಣಿಕತ್ವಶರಣ್ಯತ್ವಶಕ್ತತ್ವ ಸತ್ಯಕಾಮತ್ವಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪತ್ವಕೃತಜ್ಞತ್ವವಿಶಿಷ್ಟನ್ ಮುಮುಕ್ಷುವುಕ್ಕು ತತ್ತ್ವವೇದನಮುಪಾಸ್ಯತ್ವಮ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿಫಲಮುಕ್ತಿ ಕಲ್ಪೋದಿತ ನಿಷ್ಕರ್ಷಕ್ಕು ಮೋಕ್ಷಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೆಯ್ಯರ್ಥಿಗಳ್ ಪುರುಷಾರ್ಥಫಲಾನ್ವಯರಾಯೋರ್ಕ್ಕು ವಿರಕ್ತಿಫಲಂಗಳೈಕ್ ಕೊಡುಕ್ಕುಮ್ ಪ್ರೇಮಫಲೋಪಾಯತ್ತುಕ್ಕು ಸಾಧನಫಲೋಪಕಾರಕ್ಕುಮ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಫಲಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಣಕ್ಕುಮ್ ಯುಕ್ತರ್ ಅತ್ತ ದರ್ಶನಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಪರ್ಯವಧಿಯಾಗ ಪೆತ್ತು ಕಾಲಾನನ್ತ ಫಲಗಳೈಕ್ಕು ತುಣೈ ಕಟ್ಟಿನ ತಮ್ ಸೇತ್ತು ಪ್ರಿಯದಿಯ ಪ್ಪತ್ತು ತೋಱುಮ್ ಪೇಱುಮ್ಬಗಿರಾರ್.

ಭಗವಂತನು, ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಪರನಾಗಿ (ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿ) ಇರುವನು; ಆ ಪರತ್ವವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕಾರಣ

ನಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವನು; ಆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಆಕಾಶಾದಿಗಳಿಗಿರುವಂತೆಯಲ್ಲದೆ, ಸಕಲಕ್ಕೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ನಿಯಮಿಸುತ್ತಾ ಇರುವನು; ಕೃಪಾಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಶರಣ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಶರಣಾಗತರ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಪ್ತಿ-ಅನಿಷ್ಟನಿವಾರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡೆಸಿಕೊಡ ತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು; ಸತ್ಯಕಾಮನಾಗಿ (ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಪತ್ನೀ ಪುರುಷಾದಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ) ರುವನು. ತನ್ನ ಭೋಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ ನಾಗಿರದೇ ಪ್ರಳಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಆಪತ್ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ (ಭೂಲೋಕ) ಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಆಪತ್ಸಖನಾಗಿರುವನು; ಸಂಸಾರಿಗಳ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕವನಾಗಿರುವನು ಎಂದು "ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ"ಯ ಹತ್ತು ಶತಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಇಂಥಾ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಆಳ್ವಾರರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ತರಲು, ಇವರು ಪರತತ್ತ್ವ ವನ್ನು ಮರೆಯದೇ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಫಲವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಲು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ, ಆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಫಲವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಇತರ ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿಬಿಟ್ಟು, ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಪ್ರೇಮವು ಅಧಿಕ ವಾಗಲು ಕಾಲವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸದೇ, ಆ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಫಲವಾದ ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಿ, ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಫಲವಾದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನಾಗಿ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು, ಈ ಆತ್ಮನೂ ಭಗವಂತನ ವಸ್ತುವು; ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲದ ದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ವನ್ನು ಕಾಣದೇ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದು, ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನಾಗಿ ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡದ ಆತ್ಮನನ್ನು ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶೇಷನನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದು, ಆ ಆತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನೇ ಫಲವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಭಗ ವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ಶರೀರಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು, ಭಗವಂತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾಲ ಒದಗಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾದ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಜೊತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ತಾವು ಹೊಂದಿದ ಫಲವನ್ನು ಇತರರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹತ್ತು ಶತಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿವರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯದ ಕನ್ನಡ ತಾತ್ಪರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣವು ಮುಗಿದುದು.

ಅಥ ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಕರಣಮ್.

೧. ಪರಪರನಾಯ್‌ನನ್ನ ನಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಮನ್ ಅಸ್ತಿಯುಳನ್ನುರ್ ಶಾಸವಂದಿಜಿ, ಮುಮುಕ್ಷುವನ್ನು, ಮನನ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರುತಿ, ಮನಕ್ಕು ಮನ್ನು ನಲ್‌ಗಿ ಪಿತಾದೇ ಮನ್ನು, ಆಯುರ್‌ಪ್ಪಿಲನನುತ್ತೇಕ್ಕೆ ಎಂಕಿಲ್ಲ ಮರಕ್ಕನೋಕನ್ನುವ್ವ ಶಿಶ್ಯ ಜ್ಞಾನಸವಲ್, ಕುದರಿ ಯೆನ್ನುರಾಸೈ ವಿತಾಮ ಕೇಳ್ಳಯ್ ಸೀಯುವನ್ ಶಾಸನನ್ನಿರ ಸಮ್ಮಯೋನುಪವನ್ ಸಂಸಾರಿಗಳುಕ್ಕು ಮಾಪ್ಪುಡಿ. ಪೀಡುಮಿನನು, ತಾತ್ಪರ್ಯಪಾದೇಯುಮೋ ಶಗುಣಪಶಿಶಾಗಸಮುದಾಕ್ಕುಮತ್ತ್ಸ ಸಾಲಪ್ಪುಸಮುನ್ನನೂಗ ಫುಸದೇ ತಿತ್ತ ಎಳಿದಾಗವವಶರಿನ್ನು, ಶಿಳಿಗಳ್ ಶಿಹಿತ್ತು, ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಂ ಕ್ಷಲನ್ನು ಅಲ್ಲನನ್ನು ಪ್ರನಾಯ್, ಅಮೃತನೋ ಬಿಷಧಮೂಕ್ಕಿ, ಸೀರ್ ಕೃಕ್ಕೆಯು ತ್ತಸ್ನ. ನಿಯುಮಿಂತ್ತು ಭೋಗತ್ತ ಸಾಕ್ಷಿ ಕ್ಷಿತ್ತು. ಭಕ್ತಿಗಣನ್ಯಕಳಕ್ಕು ಒಕ್ಕ ವರುಮವನಾದ್ಯಯು ಸೇಧ್ಯಕ್ಕು ಎಳನ್ನುಯುಮಿನನ್ನುಮಿಯುಮಿನ್ನು, ಕಿಪ್ಪ್ರಂಧಾಲ್ ಅರುವಾ ಸಯುಸಾಯು ಇರುವ. ಉದ್ಯೋಗತ್ತೈ ವಿಸ್ತ್ಯಗಳುಮ್ ವಸಳುವನ್, ಅವನುಕ್ಕೈತ್ತ ಮಾರ್ಗತ್ತೈ ನನ್ನು, ಇದುಪಸ್ಸ್ಯ ಮಳುವಾಧ ವ್ಯಾರ್ಥ ಕೊಯ್ದು ನಲಮ್ ಶೆಯಾವನ್ನು ಅವನ್ ನಿಯು ಧ್ರುವಮುವಿನಲಮುಧಳ. ಭಜನ್ನೈಯೇ ಶಿಕ್ಷಿತ್ತಿರಾನ್ ನುಡುಪ್ಪತ್ತಿಲ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ ಪ್ರಥಮಶತಕದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುವರು).

ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಾತ್ಪರವಸ್ತು, ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ಆದ ಪರವಸ್ತು, ಸುತ್ತಲೂ ಬರುವ ಏಳು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆದಿ ಕಾರಣನಾದವನು, ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರತಕ್ಕವನು, ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಾದವನು, ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರಥಮ ಕಾರಣನು, ಊರ್ಧ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ನಾಥನು, ಅಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ತನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಆಳ್ವಾರರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಇವರು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇರಿಸುವಂತೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ಇವರು ಮರೆತುಬಿಡಬಹುದೆಂದು ಇವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇವರನ್ನು ಬಿಡದೇ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು, " ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಾಸನೆಯೊಡನೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ

ಕೊಂಡೆನು; ಭಗವನ್ತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಾಲವೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದವನನ್ನು ಎಂದೂ ಹೇಗೆ ಮರೆಯುವೆನು?" ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಳ್ವಾರ್‌ವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ ಇವರು, "ಎಲೈ! ಮನಸ್ಸೇ! ನಿರವಧಿಕ ತೇಜೋರೂಪನಾದ ಭಗವನ್ತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನೋಡು! ಎಂದೂ, "ನನಗೆ ವಿಧೇಯವಾದ ಮನಸ್ಸೇ! ನನಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸು" ನಾನು ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಅಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಹಿಂತೆಗೆದಾಗ ನೀನು ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಡದೇ ನೆನೆ; ಎಲೈ ಮನಸ್ಸೇ! ಭಗವನ್ತನು ನನ್ನನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನೋಡು! ನೀನೂ ನಾನೂ ಆಗುವದೇ ಹೀಗೆಯೇ ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಹತ್ತಿರ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ; ಎಲೈ! ಮನಸ್ಸೇ! ನನಗೆ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ತನ್ನ ಹೃದಯದೊಡನೆ ಮಾಡಿದ ಅನುಭವವು ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೂ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಸಂಸಾರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು "ಪಿಡುಮಿನ್ (ಸಂಸಾರಸಂಗವನ್ನು ಬಿಡಿ)" ಎಂಬ ದಶಕದಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳ ದೋಷವನ್ನೂ, ಪರಿತ್ಯಾಗಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಉಪಾದೇಯವಸ್ತುವಾದ ಆತ್ಮನ ಗುಣವನ್ನೂ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ತಿರುಮನ್ತ್ರದೊಡನೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿ, ಭಗವನ್ತನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭನಾಗುವಂತೆ ಅರ್ಚಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿ, ಜೀವನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಎಡೆಬಿಡದೇ ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಇವನು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟ ಅಲ್ಪಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಅಮೃತದಂತಿರುವ ತನ್ನನ್ನೇ ದಯಾಮಯವಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಔಷಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಶೀಲವನ್ನು ತೋಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಸುವಂತೆ; ಅತಿಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ತನ್ನನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಭೋಗವನ್ನು ಬೇಡ್ವವಾಗುವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಪರಭಕ್ತಿ-ಗಳಾನೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗುವಂತೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸತಕ್ಕ ಭಗವನ್ತನ ಸ್ತೋತ್ರವು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ರಸವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ಅವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಯೋಜನವುಂಟಾಗುವುದು. ಭಜನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗಲೇ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಾದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುವು. ವೈದಿಕ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಚಾತುರ್ವಿಧ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಶಿಸ್ತ್ರ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ತಾನೇ ವೇದ

ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಂಥಾ ವಾತ್ಸಲ್ಯನಾದ ಜ್ಞಾನಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ದೇಹಪತಿತಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಪರತ್ವಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವಾಸನೆಯೊ ಡನೆ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನರಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ'' ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿ ತಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅಜ್ಞಾನಾದಿ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡಂತೆ ಚೇತನರ ಅಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಭಗವಂತನ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗುವಂತೆ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಶತಕದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ರುತ್ತಾರೆ.

೨. ಶೋದಿನಾದ - ಮಯತ್ತ - ವೇದ ಮುದಲೊಯುಮ್ - ಉಣರ್ವರ್ಕ್ಕರಿಯ ಪರತ್ತಿನ್
ವಿರುಚಿತ್ತುಯಿತ್ತು ಸರ್ವಕಾರಣಮಾನವನ್, ಅರುಮಾಮರೈಪಡಿಕ್ಕು, ಉಲ್ಲಗಾರ್
ಪೆರಿಯ ಕೃಷ್ಣಮನವರ್ ಮರುಳ್‌ತೀನ್ನುವರ್ ಭಕ್ತಿವಶಮಾನ ಉಣರ್ಚ್ಚಿಕ್ಕು
ಮೋಕ್ಷ ಪದ ಹೇತು ನಾನ್, ಎಂಬರಾಮಾನುಜರ್ ತನ್ನ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು,
ಸಂಬಂಧಿಗಳವರ್ ಶೋದನೈ ಮಾವಿನರ್ಪ ವಾಕ್ಯವಿನ್ನು, ಉಪಕರಿತ್ತ
ಪೊನ್ನುವರ್ ಕೇಡಲಿಲ್ ಎಪುತ್ತು ಪೇಸ್ಸಿ, ಉಭಯಾನುಗುಣ ವಾಕ್ಯನವರ್,
ಆತ್ಮಯೋಯುಮುಕ್ಕು, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪರತ್ವತ್ತೈ ನಾಡಿನ್ನಿರ ಸಕಲಜನ
ಪ್ರದತ್ತ ಕಾರಣತ್ತುಕ್ಕು ಹರಿಯುಮ್ ಶ್ರೀಯಃಪತಿತ್ವಮೊಳಕ್ಕಾಪಿನಲ್ ತಿರು
ಕ್ಕೆ ವಡಿನ್ನು ಪೆರಿಯುಟ್ಟು, ಕಳಲ್ ತಿರುತ್ತನೆನ್ನು ವಚನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್
ಉವರ್ ಉಟ್ಟು, ಪುಲನ್ನೆನ್ನು, ಸಂಸಾರಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನಮುಮಾನನ್ನು
ಐನವರ್ ಮುನ್ನಾಗ ನಿಧಿಸ್ತಿರ ಅನ್ತರ್ಗತಗುಣಪೋಷಣತ್ತೈ ವಿರಿತ್ತು
ಪ್ರಧಾನ್ಯಮುಮ್ ಗಿಯ್ಯುಂತು ಕ್ಕಿಪ್ರಮ್ಮ ವಲವರ್ ಕೂಡವರ್ ಪೆಯರ್‌ಯು
ಇವನ್ನು ಕೇಶವರ್ ಪೆಯ್ಯುಮ್ ಶ್ರೀಶ್ರೀನಿವಾಸಸಂಕೀರ್ತನಾದ್ಯಭ್ಯುದ
ಕ್ಕೆ ಉಗತಿತ್ತ ನಾಡ್ಪುಯುಮ್ ಮಾಕ್ಕ ಗಿರಾರ್ ಅರಪ್ಪವರ್ ಪತ್ತುಳ್.

(ಈ ಸೂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಶತಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು).

'' ಶೋದಿನಾದವರ್ಪೊ ಮಳಕ್ಕಂ- ಮಯವಾತ್ತನಿನ್ನುಂಡಲಾಯ್- ಎನ್ನ್ವರ್ ಉಕ್ಕಂ-ವೇದಮುತ್ತಿರಾಯ್ ಪೂರಣಿತ್ತ ಮುಂಬಿಕಂಪದ್ದತ್ತು'' ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ರುವಂತೆ ಮೂರುಬಗೆಯಾದ ಚಿತ್ತು, ಅಚಿತ್ತುಗಳಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತ-ಉಪಾದಾನ-ಸಹ ಕಾರಿಗಳೆಂಬ ಮೂರುವಿಧವಾದ ಕಾರಣವಾದಂಥಾ ಭಗವಂತನು, ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ದಂಥಾ ತತ್ತ್ವಹಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು, ಇವರ ಹೃದ ಯವು ತಿಳಿವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಲು, ಭಗವಂತನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

ಅಜ್ಞಾನಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದವರಾಗಿ, ತಮಗೆ ಉಂಟಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಫಲವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ಯಾವಾಗ ಸಿಕ್ಕುವುದೋ ಎಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಆಗಲೇ ಅದು ಸಿಕ್ಕದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬಾಡಿಹೋಗಲು ಇವರ ತಾಪವು ಆರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಇವರೊಡನೆ ಭಗವಂತನು ಕಲೆತು, ಆ ಸಂಶ್ಲೇಷದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಗೊಂಡು ಆ ಪ್ರೀತಿಯು ಇವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಲಪೇಕ್ಷಿಸಲು, ತನಗೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಆ ಮೋಕ್ಷವೂ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು; ಆದುದರಿಂದ ಅದರ ಪ್ರಸಂಗವು ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯವು; ಪರತಂತ್ರನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಈಶ್ವರನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ ನುಡಿತಕ್ಕ " ಸಕಲಫಲಪ್ರದತ್ವ (ಎಲ್ಲಾ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವಿಕೆ) ಸಕಲ ಜಗತ್ಕಾರಣತ್ವ (ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾಗಿರುವಿಕೆ), ಶೇಷಶಾಯಿತ್ವ (ಆದಿ ಶೇಷನಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವಿಕೆ), ಶ್ರಿಯಃಪತಿತ್ವ (ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ)ಸೌಲಭ್ಯ (ಸರ್ವಸುಲಭನಾಗಿರುವಿಕೆ) ಇವುಗಳನ್ನು " [illegible], [illegible] " ಎಂಬ ದಶಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ " [illegible] " ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಮಾಣವಚನವನ್ನೂ ಅನುಭವವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ, " [illegible] " ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದ ಸಂಸಾರದ ದೋಷವನ್ನೂ ಪ್ರಾಪ್ಯವಾದ ಮೋಕ್ಷದ ಆನಂದರಸವನ್ನೂ, ಈ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪರಮ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದುದರಲ್ಲಿ ರಸವನ್ನೂ [illegible] " ಭಗವಂತನಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳ ಉಪಾಸನೆ " ಯನ್ನು [illegible] ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳೊಡನೆ ಕೂಡ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯು ಎರಡನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಮೋಕ್ಷ[illegible]

ಚೆಪ್ಪಿ ಕೊಡುಯುಣನೋಭವನಾ ಲೇ ತತ್ತ್ವವಸ್ತು ಪೀಡಸಿತ್ತು ಅವಕ್ಕೇದಮುಳ್ಳ ವಡಿವ್ಯು ಶಿಷ್ಯವೇಣ್ಣು ಮೃಡಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ಭಾವತ್ತೈ ಪ್ರಸ್ತ್ರಾನ್ನ ಕೊಲ್ಲಿ, ಕ್ರಾಡಿಯೋತ್ತಿ ಪ್ಪಿಪತ್ತಿ ಚೆಪ್ಪಿಯನ್ನುಮ್ ಹರಸ್ಸುವರ್ ಶುಸ್ತ್ರಿ ಕ್ರಾಸಿತ್ತು ತ್ತಿಡುಕರುಷ್ಯ ಕ್ಕಾಪ್ಪು ಮಿಸಟ್ಟುರುಟ್ಟು ಪ್ಪರಿಕ್ಕ ಕ್ಕಾಳನ್ನು ಸ್ವಯಮ್ ಪ್ರೀತಿಯುಗಳ್, ತನ್ನು ಉಪಾರನ್ನ ಪ್ರಾಚೀಕೊನ್ಮನ್ ನಾಥ್ಥನ್ ವರ ಪ್ರಕೊಳ್ಳಾತಮ್ಮಸ್ತೋಲೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯವೃತ್ತಿ ಸಯಮವುಂ ಪ್ರಾಪ್ತವನ್ನ ಕಲಿಯುಸ್ಸಿ ಕ್ಕೇ ಪಡೈತ್ತಾ ಕ್ಕೋಕಕ್ಕುತ್ತಾರ್. ಅಬ್ಬಿ ಮುಟ್ಟು ಪ್ಪರ ವಿಷಯ್ ತುಯುರ್ ಕನ್ನಮುಲ್ಲಲ್ ತುಕ್ಕವನ್ ತಳರ್ವು ಕೇಡುಗಳನ್ನ ಅಮೃತಾನನ್ನ ನಾಗ್ನ ದಾಸರ್ ಲೆಯ್ದುತಾಮಸ್ಕೆಳ್ಳ ಅಮರರ್ ಕುಲ ಮುಟಿಸು ಅಡಿಪ್ಪಡಪಡಿ ಎಳವಮುಟ್ಟ್ಯವಸಾಯನ್ನ ಪ್ಪಡಿ ಪರತ್ತು ವಿಡ ವ್ಯಡಿ ಅವನಾಗುಮ್ ಶೌಲ್ಯಕಾನ್ನ ಕೆಯ್ಪು ಕಾರ್ಯಕ್ಕಿವೈಯ್ಯು ತ್ತರು ಮಪ್ಪ ಕಿಳ್ ಅಬ್ರಿಯ ಕ್ಕುರುದುವದೆನಾವಡು ಸೇವಿತ್ತ್ರಿ ಕ್ರಾವರ್ ತಿರುವನ್, ತನ್ನಾಗವ ಕೊಳ್ಳುವನ್, ಅವಿರೊಳ್ಳವಿಡಿ ಸೆನ್ನು ಮುಡಿಪ್ಪಿ ಕ್ಕೃತ್ತಿ ಮುನಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣಿಯ್ಯು ಮಾತ್ತಿ ಸ್ವಪ್ನಿಯುಳ್ ಮುಟ್ಟು ಗಿಳಾರ್ ಮುಸ್ತಾಪ್ರವನ್ ಪತ್ತಿಲ್.

3. (ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಶತಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.)

ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ದೋಷವು ತನಗೆ ತಟ್ಟದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ತನಗೇ ಅರ್ಹರಾದ ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ, "ನೀನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಹಾ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕರ್ಮನಿಬಂಧನವಾದ ಜನ್ಮಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೇಳದೆ ತಳೆದಾಡುತ್ತಿರುವುದು; ಪಾಪಿಯೇರು ಕಿತ್ತುಹೋಗುವಂತೆ ಅವನ್ನು ಅಕ್ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದುಸೇರುವ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಸು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳತಕ್ಕ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಆಶೆಗೂ, ಸಮಾನವಾಗಿರುವಂತೆ ಅಪ್ಪನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಫಲವಾದ "ಮುಡಿಚ್ಚೋದಿ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡತಕ್ಕ "ಅಪಾದಚೂಡವಾಗಿ (ಕಾಲಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಲೆಯವರೆಗೆ) ಮಾಡಿದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ, ಸತ್ಯವಾದ ಆತ್ಮನ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅಳತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ಅನುಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾಗುವಂತೆ

(ಕರೆತರುಗುವಂತೆ) ಹಾಡಿ, ಕುಣಿದಾಡಿ, ಊರಿನವರೆಲ್ಲಾ ನಗುವಂತೆ ಶಿಥಿಲವಾಗು ವಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ "ಭಾಗವತರೇ ನಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು" ಎನ್ನು ವಂತೆ ಭಾಗವತರ ಗೋಷ್ಠಿಯೊಡನೆ ಸೇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪುರುಷಾರ್ಥಸತತ್ತ್ವ ಫಲವ್ಯಾದಿ ಯಾಗಲು, ಪಶುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಯಂತೆ ಒಂದು ಇಂದ್ರಿಯದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿ, ಇತರಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡು ವುದಕ್ಕಾಗದೇ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಈಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಡಿ, ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ತೋರಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸದೇ ಇರುವ ಕೊರತೆ, ಭಗವಂತನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಅಷ್ಟು ವಿಷಯಾಂತರಸಂಗಗಳು, ಸಮಸ್ತದುಃಖಗಳೂ ಅವಾ ಯಗಳೂ ಇಲ್ಲಾಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ ಮುಕ್ತರು ಪಡುವ ಆನಂದಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ "ಭಗವಂತನು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆಲ್ಲಾ ನಿಯಾಮಕನು; ಕೆಂದಾವರೆ ಯಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು; ನಾವು ಅವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಯಿತೇ!" ಎಂದು ಭಯಪಡುವಂತೆ "ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವಾದಿ ಸುಲಭನಾದುದೂ ಸಹತ್ತ ದಂತೆಯೇ" ಎನ್ನುವಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದಕರವಾದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು (ಆಶ್ರಿತರ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಕಳೆದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನುಭವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥೆವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತನಾ ಗುತ್ತಿದ್ದನು) ಇವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನು ಸಮ ಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು, "ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆ ಸ್ಥಿತಿಗಂತ ತಾಳುವುದನ್ನು ಆಸೆಪಡುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನಮ್ಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಮುಕ್ತರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಿ, ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಸ್ತೋತ್ರವೆಂಬ ನೀಚವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಭಗವಂತನ ಸ್ತೋತ್ರವೆಂಬ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಇಳಿಯುವಂತೆ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯ ತೃತೀಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವರು.

೪. ಉಳಕ್ಕೆಯೊಣಕ್ಕೋಳ್ ಶೇಣೋಜಿನ್ನ ಪರ್ ಕೊಳ್ ವಾನವರ್ ಆಯಿಯೊನ್ನ ರ
ವಾಸ್ತಿ ಕರವಾ ಪರ ಶ್ರೀಕೆಳ್ಳೀರ್ ಕೆಲುತ್ತುವ ಸರ್ವನಯನಾ ಒಲ್ಲೆ
ವಿಲ್ ಕಾಲತ್ತುತ್ತ ಶ್ರೀರ ಪೂರ್ವಭೋಗಜ್ಞಳ್ ಓದುವನಾಲಿರ್‌ದಿನ
ಆಪಲತ್ತುಕ್ಕ ಶ್ರೀರ ನಮುಕಾಲವಾತ್ತ ಪ್ರೋದಾಲ್ ವಹ್ಹ್ಯೆ
ತಿರ್‌ಕ್ಷ್ತನ್ನಾಯಿತ್ತಿಳ್ ಆನರ್ ಮ್ಮುಯಲೀರಿಯುನಿತ್ತರ್ಯ ಪೇಳ
ಪೂವಕ್ಕ್ತಕ್ಕ ಯಯುವರ್‌ಕೊಕ್ಕೋಯನ್ನ ತಿರ ಕ್ಕಳಹಿನ್ನೆ
ಮುನಿವರ್ ಒರು ನಿಲಪವಾಗಕ್ಕಿ, ಪೀವಿಳಿನ್ನ ವರ್ ಕೊಟ್ಟಿನ್ನಯನ್ನು

> ಮುಕ್ತಭೋಗಮೊಣಸಕ್ತಿಫಲವಾನ ದೇಶಕಾಲ ರಾತ್ರಿತ್ರಯ
> ಲೋಕಯಾತ್ರೈಶ್ವರ್ಯ ದೇವತಾಂತರಂಗಳಿಲ್ ವೈರಾಗ್ಯಮುಮ್, ಉತ್ಪತ್ತಿ ಉಯ
> ರ್ವವಿಪ್ಪಾತ್ ಕೊಡುವ್ವುಳಾರ್ ನೇಟ್ಟ ಯೆಲ್ಲಾಮೊನ್ರೀನ್ನೀನೆಪ್ಪ
> ವೃತ್ತಿಯುದಾನವರ್ ಒರುನಾಯಕನೆನ್ನ ರಾಜ್ಯಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಾನುಭವಾ
> ಅನಿತ್ಯತ್ವದಾವಧಿಕತ್ವಾದಿಗಳೈಯುಮ್, ಅದುಮ್ ಕಲ್ಪದ್ ಪ್ರಕ
> ಮುಮ್ ಶಿವಾದಿಗಳ ಸಹವಾಸ್ಯಾತಿ ಮುಳಕ್ಕಿಮ್ ವತ್ತುಕ್ಕೆ
> ಇಳ್ಳವಾಮುಮ್ ನಿಣನತ್ತೆಯ್ಯುಮುಮ್, ಪೇಶನ್ ದೇವತಾಜ್ಞಾನಾ
> ಶಕ್ತಸಾಪೇಕ್ಷತ್ವಾದಿಗಳೈಯುಮ್ ಶಿಲಿಪ್ಪತ್ತು ಪಿಳವುಮ್ ಭಾಕ್ತ
> ಕೆಡಿಕ್ಕುಮುತತವೋನಿಷತ್ತೆಯ್ಯುಮುಮ್ ಶಿಂತ್ತಿ, ಓಡಿತ್ತಿನ್ನೀರ್
> ಕಳ್ಳುಮ್ ತೆಳಿಯುಕಿಲ್ಲೀರ್ ಅರಿನೊಕ್ಕಿನುಮ್ ಅಡ್ಡಿಯುಮ್ ವದೇ ಉರು
> ವದಾವತನು ನಿರಕ್ಷೂಷ್ಟಕವಾಗ ಅಕ್ಷಯುಕ್ತ ಭಕ್ತಿಕ್ರೀರ್
> ಸಾಲಕ್ಷವುತ್ತಿಲ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಕದ ಅರ್ಥವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು) ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ "ಈಶ್ವರ ಈಶ, ಈಶಾನಾಜ್" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಸರ್ವದೇಶಸರ್ವಕಾಲ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇವರು ಆಶಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೂ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇವರು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹಡೆದ ಇವರ ಆಶಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೂ, ಆ ಅನುಭವವು ನನಸುಕಾಲದಲ್ಲುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವದುಪಕರಣಗಳೊಡನೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದ ಕೊರತೆಯು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯತ್ತಕ್ಕೆ ಸೋತು, ಅವನ ವಿರಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸದೃಶವಾದವುಗಳನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳನ್ನೂ ಅವನೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ, ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುಭವವನ್ನಾಸೆಪಟ್ಟು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಕೊರತೆ ತೀರುವಂತೆ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ತಾನು ಸೇವಿತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವಂತೆ ಅನುಭವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಮುಕ್ತರು ಅನುಭವಿಸುವ ಭೋಗವನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಫಲವಾದ, ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಲೋಕಯಾತ್ರೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ ದೇವತಾಂತರಭಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ,

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಈ ಲೋಕ ಪರಲೋಕಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಸ್ವರ್ಗ ಇವುಗಳು, ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಮಹಾನಂದವನ್ನಿತ್ತ ಅಲ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಅಸ್ಥಿರಗಳಿಂದಲೂ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕವುಗಳಿಂದಲೂ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದವುಗಳಿಂದಲೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಚೇತನನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಆಡಿನ ಮಾಂಸ, ರಕ್ತ, ಕಳ್ಳು, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಅನ್ನ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು, ದೇವತಾವೇಶ ಬಂದು ಆಡತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಸ್ರಗುಣಕಾರವೆಂದೂ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿವನ್ನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವತಾಂತರಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗಿರತಕ್ಕ ಅಜ್ಞಾನ (ತನ್ನ ಅನಿತ್ಯವನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವಿಕೆ) ಅಶಕ್ತಿ (ಇತರರ ಆಪತ್ತನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ) ಸಾಪೇಕ್ಷತ್ವ (ಆಪತ್ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಇತರರ ಸಹಾಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ) ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದನು. ವೇದಬಾಹ್ಯರ ಮತ, ಕುದೃಷ್ಟಿಗಳ ಮತಗಳು ತಮೋಗುಣ ಪ್ರಚುರದಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದನು. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು; ನರಕಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದು; ಗರ್ಭವಾಸವನ್ನು ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು; ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವತಾಂತರಯೂಪಾಸನೆ ಅವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದರ ಫಲವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಭಗವಂತನು ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ದಿವ್ಯದೇಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೂ ಅವನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನ ಮಾಯೆಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧವೇ ಕಾರಣವು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಆ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವುದೇ ಉಪಾಯವಾದುದರಿಂದ ಆ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಿ. ಅವನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಈ ಆತ್ಮನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪುರುಷಾರ್ಥವು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಇತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಭಗವಂತನೇ ಪರದೇವತೆಯೆಂದೂ ಪರಮಪ್ರಯೋಜನವೆಂದೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಚೇತನರಿಗೆ ರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರಾಳ್ವಾರ್.

೫. ಆಚಾರವಿಸ್ತ್ರ ತಾನೇ ತನ್ನ ಭಿಯಾಥಾತ್ಸ್ ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ಕೊಳ್ಳುವನ್ನು
ಪರತ್ವಾದಿಗಳಿಪುಷ್ಟಿಸುವವನ್ ಎಷ್ಟಿದತ್ತಾನೆನ್ನುವನ್ ಪಾಪಿಯನ್
ಶ್ಯವ ಅಭೀಕರ್ಯವುಮ್ಪ್ರೀತ್ಯವಾ ಕೃಪಾಪ್ರವಾಹವುಷ್ಟೈಪುವನ್

ಪೊಯ್ ಕೊಳ್ಳ ವಳ್ಳಕ್ಕಿನ್ನು ಶವಿರ ಮುತ್ತವುವ್ ಆನಾಯ್ ಉನ್ನ್ನಿ
ಬಟ್ಟನ್ನ ಪಟ್ಟನ ವಿರಕ್ತಿ ಫಲಪರವಶಾತ್ತರಾಗವ್ ಸೇವವುರ್ ಪಿನ್ನುವು
ಕ್ರಿಯೆಯುಮಿಳ್ಳ ಯಾನೇಯೆನ್ನ ಪಾಯ್ ನಾತ್ತಕಿಲ್ಲಾ ಸಿದಾಯ್
ಮೆಲಿಯ ಪ್ರಾಡುಭೂಳ್ಳ ವಳ ವಿಷ್ಣುಸ್ಪೃಕ್ತ ಫಲಙ್ಗಳ್ ಕೈಕೊಡಿಸವಲ್
ಆಡಿಸ್ಯ ಭಕ್ತಾರ್ಥೆಯುಮ್ ಅಕ್ಲಿಯಾವಾತ್ಯೆಯುಮ್ ಕಾಲ ಲೋಕ
ಪ್ರಯೋಜನ ರೂಪಙ್ಗಳೆಲ್ ನಿನ್ನುವನ್ ಪೊನ್ನ ತೇವರ್ ಕೋಲಙ್ಗಳ್ ಕೃತ್ತು
ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ಪವಿಳಕ್ಕುರ್ ಕೊಳಲ್ ಕೇಳಾಮ ಅರಕ್ಕರರ್
ಪೋರ್ ವಾಶ್ಯೆ ತ್ತಪಡಿಷ್ಟಿರುವು ದೇಕೆಲಾಪೋಕ್ಷರ್ ಪೋಗೆ ಎವ
ಖಿಂಡವುರ್ ಕೊಣ್ಡವರ್ ಗಳ್ ನೋಕ್ ಕೊಣ್ಡಯ ಉಜ್ಜೀವಿಯುಜ್ಜೊ ಕ್ಕ
ಸಂಬ್ಬಳ್ ಕಿಳವು ಗಿರ್ನ್ನರ್ ಗಳ್ ದೇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾಗ ನಿರುತ್ತವನ್ನ ಮೋಕ್ಷದ
ಮುಖ್ಯಮವರೀಯ ಮೊಕ್ಕ ಕಿಪ್ಪಾಲ್ ಯಾಗಬೋಕ್ಷಮಾಲ್ ಯೆನ್ನುವು
ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ ಪರಶಾಕ್ತಿ ಕೃಷ್ಣ ಕೃತಿಯಿನ ಕಾರ್ಯಚಾಮ್ಯ ಕಿಯಾಪ್ಪಾರ್
ಶಬ್ದ ಸೋಕ್ಕಿರ್ತ್ತಾಯುಮ್ ಭಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧ್ಯಾಪ್ಪಾ ತಕ್ಕ ಯುಮುಗ್ರಾಲ್
ಅನ್ನಾನ್ಯಂತ್ತಿಲ್.

(ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಐದನೆಯ ಶತಕದ ಅರ್ಥವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.)

ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ "ಅಡಿಯೋಂ" ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದತಕ್ಕಂಥಾ ಪರತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರತಕ್ಕಂಥಾ. "ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಶ್ರೀಶನಾದ ನಾಥನೇ" ಎಂದು ಅತ್ಯಂತಮಾಸಕ್ತರೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹರಿಯುವ ಕೃಪಾಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳಂಥಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಬರಿಯ ಸುಖಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮಪರವಶರಂತೆ ಭಾವಿಸಿ, ಪ್ರಾಕೃತವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿದ್ದರೂ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುವವರಂತೆ ತೋರಿಸಿ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಕಪಟವಾದ ಆಳ್ವಾರ್ ರವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆ ಕೆಟ್ಟದಾರಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ, "ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳೂ ನೀನೇ ಆಗಿ ನಾನು ಪಡೆಯತಕ್ಕವನೆಂದರೂ ಬಿಡತಕ್ಕದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದುರ್ಲಭವಾದ ಇತರವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಆಶ್ರಯಿಸುವೆನೆ" ಎಂದು ಆಳ್ವಾರ್ ರವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಇವರಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು. ಆ ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಉಂಟಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯು ಇವರ ಹೃದಯವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುವಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಇವರು ಭಗವಂತನು ಮಾಡಿದ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಅನುಕರಿಸಿ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ

ಪಡೆದು. ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳು ಅನೇಕ್ಕಗಳಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಧರಿಸುತ್ತಿ ದಕ್ಕಾಗಬಂತೆ ಇವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶರೀರವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೊಳೆದು ಅದ್ದನ್ನೂ ಕರಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವು. ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ. ಭಾಗವತರ ಸಮಾಗಮಗಳಿಂದ ಸಂಸಾರವಿಷವೃಕ್ಷದ ಫಲಗಳು ಇವರ ಕೈಸೇರದು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಎಡೆಗೊಡ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರುಗಳನ್ನೂ, ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾಳುವವರಾಗಿ ಸ್ವಕುಲದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಪರಾಂಕುಶಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವ ಶಿಷ್ಯಸೂರಿಗಳ ಸಮೂಹ ದನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಮಂಗಳಾಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಸಂಘರ್ಷಣ ಇವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಭಕ್ತರಾಗದ ರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ಇತರರನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು “ ಕಾಲದೇಶಗಳ ದೋಷಗಳು ಹೋಗುವಂತೆ ಅವರ ರಸಿಕತ್ವ ಭಗವಂತನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಉಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ; ನೀವು ದೇವತೆ ಗಳಿಂದು ಸ್ವಾಪಸನೆಮಾಡಿದರಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವೆಮಾಡಿ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾದರಾದರು. ಅಂಥಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಮಾಶ್ರಯಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಕಲಿಯುಗದೋಷವು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗುವುದು ” ಎಂದು ಚೇತನರಿಗೆ ಉಪ ದೇಶಿಸಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಭಾಗವತರ ದರ್ಶನವು ಬೇಕೆಂದಿರುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ “ ಭಕ್ತಿ ” ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂಜನ ವನ್ನು ಇಡುವಂತೆ ಐದನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

೫. ಯಸ್ಮಿನ್ಯುಗೇ ಭುವಿ ಪರತ್ಸ್ವಹ ಕುರ್ವಕಾಲೇ ಅಭಿಯೋಗಿನಾಮ್ ಮಿಸೆಸ್ಸು ಕರುಣ್ಯಯಾಲೇ ಸರ್ವಲೋಕಫಲತೇ ಪ್ಯಿ ಎನ್ನವೈಕಾವಲೋಕಿ ಯುಗೇ ಕೃತಂತ್ರೀಕ್ಷ್ಯಮೇಲುಪಾಗಾನ್ಮಲಾ ಉಪಾಯತ್ವವ್ ಕಲ್ ವೇದ್ಯಾತ್ಯಗಿರ ಕರ್ಣಕ್ಷಿ ಅಜ್ಞಾನಾಜ ತ್ರಿಯಾಥಾರ್ತ್ಯಜ್ಞಾನಾ ಳಕಾಲ ಸ್ಪೃಶ್ಯೇ ಅಜ್ಞತ್ರೇ ಎನ್ನಾನ ಘನಪರಾಯಣ ಪ್ಪಥ ವಾಯ್ಯವ್ ಭಕ್ತಿಭೂಷಣಫಲದನಗಸ್ತ್ರವಾ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವಮುಷ್ಯಯ ತಮಕಸ್ತ್ರ ಸ್ವಾಧ ವೇ ಶರಣಾತ್ಯ ಅವ್ಯಯೇ ಕೀರ್ತಿ ಪರಿಶಿಷ್ಯ ಯಾದಾಯ ಶಿಷ್ಯ ಕೃತ್ಯೈಳೇ ಯುಟ್ಸು ಸ್ವಾಭಿಷ್ಯಾಯಕ್ಕ ಪವೇದಿಕ್ಕು ಪಿಳಮ್ಮ ಕ್ರಿಯ ಮುಹಾಯುತ್ಸ್ಯ ಮನ್ನೀಯ ಉರುಗಾನಮಲ ಪರಿತ್ತ ರವಾ ಸತ್ವ ಅಜ್ಞ ಫಲಿತ್ತನಾರೇ ಸಪ್ರಭವವಾನ ಸರ್ವಕ್ಷರಣೀಯಮೇನು ಶ್ರೀರಾಜ ಪೌರಾಣಿಕರ್ ತ್ರಾಜಾಜೀವನಸ್ಸಿ ಪದಪಿತ್ತ್ಯ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಕಾಭಾಸ ಭ್ಯಳ್ಯ ಕೃತ್ಯಪದನ್ನು ಕೈ ಕಳ್ಳುಲಕ್ಕ ಗ್ಯುವ್ ಎಲ್ಲ್ಯವ್ ಕಿಪಕ್ಕ ಸನ್ಯೆಯಾ

[illegible]

(ಅವನೆಯಶತಕದ ಅರ್ಥವು ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.)

"ಆತ್ಮರಕ್ಷಣದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿರುವ ಭಗವನ್ನನ ರಕ್ಷ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬಳೆಂದು ತಿಳಿಸಿರಿ; ಭಗವನ್ನನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾದ ಪಾದುಕೆಯುಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದು ರಕ್ಷಕವಸ್ತುವು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾದ ರಕ್ಷಕನು. ಶೇಷಭೂತರೇ! ನನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬಾಳಿರಿ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಭವಾಕ್ಯದಿಂದ, ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿದ "ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯಾಯ" ಎಂಬ ಮಾತೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾದ ತಾನು ಹೇಳಿದ "ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಃ (ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು)" ಎಂಬ ಮಾತೂ ಸಮುದ್ರಘೋಷದಂತೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿಯೂ, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ಹೇಳಿದ ಸುಳ್ಳುಮಾತಿನಂತೆಯೂ ಆಗದಿರಲಿ. "ತಾನೇ ಉಪಾಯವು" ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಶಿಲಾಶಾಸನದಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ [illegible]ನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಬೇರೆ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ಅವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದಾಗಲೀ, ಅಥವಾ 'ಇತರ ಉಪಾಯವನ್ನಾಚರಿಸುವುದು ಪರತನ್ತ್ರನಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು" ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲೀ ಅನನ್ಯಗತಿಕನಾದ ನನ್ನ "ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದಂತೆ ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ದರ್ಶನ

ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಬಲಹೀನನಾಗಿ ಕುಂದಿದೆನು. ಇನ್ನು ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ನಾನು ಸೇರತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಸು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಹೇಳುವಂತೆ . ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಫಲವಾಗಿಯೂ ಅನನ್ಯಗತಿಕರಾದ ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ತನ್ನ ಪಾದವನ್ನೇ ಉಪಾಯವನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಲು, ಆ ಪಾದಗಳನ್ನೇ ನಿರಪೇಕ್ಷವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆ ರೀತಿಯಾದ ವ್ಯವಸಾಯವುಳ್ಳವರಾದರು. ಅನಂತರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ಅವನು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಸಾವಕಾಶಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಣಯರೋಷವನ್ನು ತಾಳಿದರು. ಆ ರೋಷವು ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಶಾನ್ತವಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದು. ಆ ಸೌಂದರ್ಯವು, ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದಂತೆ ಶರೀರವನ್ನು ಕರಗಿಸದೇ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನೇ ಉಪಾಯವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಇತರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು (ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು) ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. "ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ದಾರಾನ್" ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂತೆ, ಪುರಾಣವನ್ನರಿತ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರವರು ಗದ್ಯತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂತೆ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಂಧುಗಳು ಪಶುಗಳು ಧನ ಧಾನ್ಯ ಭೂಮಿ ಮನೆ ಮೊದಲಾದ ಅಭಿಮತಫಲಗಳೂ, ಕರ್ಮಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಅಭಿಮತವಾದ ಉಪಾಯಗಳೂ, ಶಿಷ್ಟಮಾನವರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಂತೆ ಜಾರದೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋದವು. ಹೀಗೆ ಅಭಿಮತವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಯೇ ಎಣಿಸದೇ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟದಂತೆ ತನ್ನ ಮಂಗಳವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಭಗವಂತನು, ನನಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡವರಂತೆ ಭಯಪಟ್ಟು, ಆ ವಿಷಯವಾಸನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು, ಸರ್ವೇಶನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಬಂಧುವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಭಾರಕ ಯೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಭೋಗ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಸಿದ್ಧಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಆಕರ್ಷಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ನೆನೆದರು. ಅನಂತರ "ಭಕ್ತಿ ಕೇವಲವಾದ ನಿನ್ನ ಸಮೀಪವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಇನ್ನು ಎಷ್ಟುಕಾಲ ದುಃಖವನ್ನು

ಪಡೆದು, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರವಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರ ತಲೆಯಮೇಲೂ ಪಾದಗಳನ್ನಿಟ್ಟ ನಿನ್ನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಅನೇಕವು ಬೆಂಕಿಯ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಮೇಣದಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕೃಶನಾದೆನು; ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗಿ ಭೋಗ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಕೆಳಗೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲವು ಇನ್ನೂ ಒದಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಜಗತ್ಕಾರಣನೇ! ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದಾವಾಗ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು ವಿಷಾದ ಪಟ್ಟರು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾವರಣವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಮೂರು ಅಡಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾಚನೆಮಾಡಿ ಮಹಾಬಲಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ ಭಗವಂತನು “ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರಿಗೂ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವವನು! ಕೆಳಗಿನ ಭೂಲೋಕ ಮೇಲಿನ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಾದಗಳಿಂದ ಅಳತೆಮಾಡಿದನು. ಅಂಥಾ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ನಾವು ದರ್ಶನಮಾಡುವುದು ಯಾವಾಗ” ಎಂದು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೂ ಅನೇಕವು ಬರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಅನಂತಾಪರಾಧಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಬಂದು ನಿತ್ಯವಾಸಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ಲೀಲಾನುಭೂತಿಗೆ ತಕ್ಕದಂತೆ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಶ್ರೀವೇಂಕಟಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಆಳ್ವಾರವರು ದರ್ಶನಮಾಡಿ “ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿರುವ ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಮರೆಹೊಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಹಿಂದಿನ ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೆಂದೂ, ಪರತಂತ್ರನಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ತಮ್ಮಂತಾಗೆ ಶೋಕದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಚೇತನರನ್ನು ಕುರಿತು “ತಿರುವಿಣ್ಣಗರ್ ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಾಣೆನು” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೂ, ಸಿದ್ಧೋಪಾಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಉಂಟಾದ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಆರನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

೭. ಎಣ್ಣಿಲಾತ್ತುಬದ್ದ್ರ್ ಕಾಲತ್ತು ತೇವರ್ ವಾಯು ಭೂಮಿಯೋಗು
ಶೆಯ್ದಿ ಯಿನ್ನುಮಾತ್ತ್ರ ದ್ರಶ್ಯಯೋಗತ್ತಾಲೇ ಶೆಳಿತ್ತ ವರ್ಕಟ್ಟು
ಎತ್ತುಮ್ ವೈಗಲ್ಲತ್ತಿಯುಮ್ಗುಳುಮ್ ಪ್ರಾಪಕತ್ವಮುಮ್ ಪುರ್ವಾವೆ
ಯುಮ್ಮ್ ಪಕ್ಕ ವಸುಕ್ಕ್ಯ ವಾಕ್ಯವಲ್ಲ ಸಕ್ತಿಕ್ಕೆ ಸಾಧಮುಗುಕ್ಕ್ಯಾದ
ತಮ್ಮುಯುಗಳ್ ಮಲರ್ ಸನುವೇ ಯುಮತ್ತ ಕೈಯ್ಯು ಸಲಿವಾರ್
ಕುಮುದುಕಪ್ಪಾಯಲ್ ಹಿನೆವು ಸಾಧನಮುವರ್ದ, ಆಕಿಞ್ಚನ್ಯತೋಡೇ
ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣಿಯುವರ್ ಶಗಲುವರ್ ಅಡೈವರ್ ಅಲ್ಲಿಯ್ಯು

> ಕೊಲ್ಲೇಱುಮ್ ತಿರುವಾಱಳರೇ ಮುಱೈ ಕೇಟ್ಟು ಕೇೞ್ವಿಯಾಕ್ಕಿ ತ್ತೇತ್ತ
> ಮೊಡಾ ದವಸಿಕೊೞು ಒನ್ಱು ನಿಱ್ಕ ಪ್ಪಡ್ಡ ಟಳಕಫಾನವುಮ್ ಮುತ್ತು
> ಮ್ ಕಂಕ್ಕಿಪ್ಪಡಿಯೇ ಶುವರಿ ಸ್ಸಳ್ಳಿಯು ಕನಿವ್ವು ಕೊಸ್ಸೀಸು ತತ್ತ್ವಯಿ
> ರುನ್ನು ಕೊಪ್ಪ್ರವುಮ್ ಪಗ್ಗವುಮಾವನ್ ಕಿಯ್ಯ, ಎನುಕ್ಕುಮ್ ಕಾರ್ಯಮ್
> ಪ್ಪಮಾನ ಕ್ಕೇಕವುಂ ನಡಕ್ಕ ಉಪಾಯಾಧಿಕಾರಮೋಹಮನ್ನೀಯು
> ಮಾಯಙ್ಗಳ್ ಶೆಯ್ದು ನ್ನಿತ್ತ ವ್ಚಿತ್ರಿಯಿ ಕ್ಕೇಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಮಾಗ
> ವಿರುತ್ತಿ ಲಾರಶೊಕ್ಕು ನ್ನವಪ್ಪ್ಯೊಡಿನ ತ್ತ್ಯಮುರುಳಿಟ್ಟಿಯ್ಯ, ಎಂಡ
> ಲ್ಲಿ ಎನ್ನಾಳ್ ಸಾರ್ವಿಲ್ಲೇರ್ ಇರಪ್ಪಿಪ್ ಎಮುವು ಮುನ್ನರ ಉಪ
> ಕಾರಕ್ಕತ್ತಿಯೋಡೇ ಕರ್ಣಿರಿಪ್ಪ ಕೇಳ್ವಿಯಾಗಾಮಲ್ ಅನ್ನವ್
> ಮುಮುಕ್ಷುವಿರುನ್ನು ನಿಕಕ್ಕೇವರಿಕ್ಕುಪಿಳೇ ಪಾಟ್ಟುಕ್ಕೇಟ್ಟುಪ್ಪಾಗ
> ಗಾನಗೋಷ್ಠಿಯ್ಯುಮ್ ಕೇವಸಿರಾಜರಿಯ ಮುರಜ್ಜವರ್ ಚರಮೋ
> ಪಾಯಮವರಾನಾರ್ ಕ್ಕು ತಿರುಗರುಮು ಕುಱಿತ್ತು ಕರಣಙ್ಗಮುಕೊ
> ಳ್ಳಿಲುಮ್ ಉಳ್ಳಿ ಕೋಳ್ಳಾಮಲ್ ಎನ್ನು ನಿತ್ಯಸಾಧನಾವಧಿಯ್ಯ
> ಮ್ಮಿಕಾಯಾತೇ ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿಕ್ಕಿರಾರ್ ಎಂಬಾವುದ್ ಪತ್ತ್ಯಮ್.

(ಬಳಿಕೆಯ ಶತಕದ ಅರ್ಥವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು) ಉಪಾಯವಾದ ವಸ್ತುವೂ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ ವಿಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿಯು, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಉಂಟೆಂದು ತೋರಿಸಲು " ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳವನೇ, ಸತ್ವಾದಿಗುಣಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ರೂಪಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ನಡಸುವವನೇ, ಸಂಪದಾದ ಭಾಗವನ್ನ ತನು ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದವನೇ, ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೇಬೇರೆ ನಾಮ, ರೂಪ, ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವನೇ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವನೇ ಅನೇಕವಿಧವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉಪಾಯದ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ " ಎಂಬುವದಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಭಗವಂತನು, ತನ್ನ ವಿಚಿತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವಾಗಿಯೂ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು, ಜ್ಞಾನಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದ ಹುಲ್ಲು, ಇರುವೆ ಇವುಗಳಿಗೂ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವನು. ಇಂಥಾ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಅಗಲಿರಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಆಳ್ವಾರ್ವರನ್ನು ಆ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಇರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು "ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರವಾಗಿರುವ ಎತ್ತಿನಂತೆ ಇರತಕ್ಕ ಈ ದೇಹವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ

ಮುಳ್ಳು ! ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ! " ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನಮೇಲೆ ದೂರನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ರಾತ್ರೀ ಹಗಲೂ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ತನಗೆ ಉಂಟಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಮುಂದೆ ತಾವೂ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಾವೇ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ, ಇದರಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದಂತೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಅಧಿಕವಾಗಿ ನೊಂದಿದ್ದ ಇವರು ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತಿಗೊಂಡು ಭಾಗವತ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ ಇವರಿಗೆ ಬಲವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಆ ಬಲವು ಭಗವಂತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿಸಲಾದ ಸಂಸಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕವರ ಹಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು, ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗಿ, ಮೊದಲು ತನಗೆ ಸಂಗಾತಿಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೇಡಿ ಯಾವನೆಂಬ ಪುನಃ ತಲೆ ಎತ್ತಿ, ನೋಡಿದ ಹಾಗಲ್ಲಿಲ್ಲ ಆ ಭಗವಂತನ ಅನುಮತ ಕ್ರೋಧವು ಏನಾದರಾಗಿ ಆಗುವಂತೆ ಆಗ ಅವನನ್ನು ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸದಾಗ ಧರಿಸುವಂತೆ ಶಾಂತವಾಗಿ ಪುನಃ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ಬಳಿಕ್ಕೆ ಸಂಶ್ಲೇಷವಿಶ್ಲೇಷದಿಂದುಂಟಾದ ಕ್ಲೇಶವು, ಇವರಿಗೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಇವರು " ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರನಾಗಿಯೂ ಅಧಿಕಾರಪೂರ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾಡುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನನ್ನನ್ನು ಆ ವಿದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ನಿನಗೇ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಶೇಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಜನ್ಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು " ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಅವನು ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು " ಕರ್ಮದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ; ನನಗೂ ನನ್ನ ಅಡಿಯವರಿಗೂ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವಾಗುವಂತೆ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಯನ್ನು ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ " ಎಂದು ಇವರ ಸಂಸಾರ ಸ್ಥಿತಿಯು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಪರರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆಂದು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಲು, ಇವರು " ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿಂದ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ನನ್ನಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸುವುದು; ಎಷ್ಟುಕಾಲ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವೆನು, ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಚೇತನರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಾರದು; ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡತಕ್ಕ ನನ್ನ ವಸ್ತುವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ " ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವಹಾಗೆ ಉಪಕಾರ

ಸ್ಮೃತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು. ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಕುಶಲವರಿಂದ ಕೇಳಿದಂತೆ ಆಗದೆ ತಾನೂ ಶ್ರೀ ದೇವಿಯೂ ಕೂಡಿರುವ ಭೂಸುರರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಆನಂದವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಗಾನರೂಪವಾದ ತಿರುಪ್ಪಾವೈಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ಶ್ರವಣಮಾಡುವಂತೆ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ "ತಿರುಪ್ಪಾವೈ ವಿಳ್ಳೈ" ಎಂಬ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೃದಯವು ಆಸಕ್ತವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಗಾನಗಾನವನ್ನು ಗೋಷ್ಠಿಯಾಗಿ ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧುಜನರನ್ನೂ ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ "ತಿರುಪ್ಪಾವೈ ವಿಳ್ಳೈ" ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಸಾದನೇ ಪ್ರಾಪ್ಯವು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಾವಿರ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವನೇ ಉಪಾಯವು; ಬೇರೊಂದು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ ಆಸ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಫಲ ಉಪಾಯ ಇವುಗಳ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗಾಗಿರುವುದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಳಸೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

೮. ಶೇಷವಾನ್ ಪರ್ಯಯಃ ಸೇರ್‌ಪಟ್ಟ ನಲ್ಲತೋರ್ ... [illegible]

[illegible]

17

(ಮುಂದಣದೆಯ ವಚನದ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.) "ಅಕ್ರೂರ ಮಾಲಾಕಾರ ದೇವಿಗಳಿಗೆ ವಲ್ಲಭನು, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ವಿಜಯ ಸಾಧಕನು, ತನಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕವನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಭಗವಂತನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಗಳೊಡಗೂಡಿ, ಸತ್ಯಕಾಮನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ತನಗೆ ಮಾಡುವ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಇವರ ಶರಣಾಗತಿಯೆಂಬ ಗಾನವನ್ನೂ ಇವರು ಮರೆತುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯ, ಶಂಕೆ, ಸಂಸಾರದುಃಖ ಇವುಗಳು ತೀರಿಹೋಗುವಂತೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಎಂದರೆ ಸಹಾಕರಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವರ ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಕೇಳಿದನ್ನು ಹಸ್ತಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನಾಗಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು, ಜನಕರಾಜನು ಕನ್ಯಾದಾನವ ಮಾಡಿದಂತೆ ಭಗವಂತನಿಗೇ ಅರ್ಪಣಾಗುವಹಾಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಲು, ಅವನೂ ಈ ಆತ್ಮನ ಲಾಭದಿಂದ ತನ್ನ ನಷ್ಟದ ಚೇತನಂದು ಹೊಸವನು ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷ ಹೊಂದಿದನು. ಸೀತೆಯು ಶ್ರೀರಾಮನ ಕೈಹಿಡಿದನಂತರ ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣದ ಸಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಇವರು ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಗವನ್ನು ತೊರೆದು, ಆ ಸೀತೆಯು ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಂಗಾಣಿಕೆಸಮರ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಭಗವಂತನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದಂತೆ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು, ಆ ಸೀತಾದೇವಿಯು ತನಗೆ ಅನುರೂಪನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೊಡನೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿ, ಅವನನ್ನಗಲಿದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಕನಿಕರಪಡುವಂತೆ ದೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಇವರೂ ಭಗವಂತನ ಸೌಶೀಲ್ಯಾದಿಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅವನ ವಿಶ್ಲೇಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೂ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಆಶೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಕಳವಳಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಸಮಾಡಿದಂತೆ ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಸದಾ ಭೋಗ್ಯನಾಗಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ದರಿದ್ರನಿಗೆ

ಪ್ರಸ್ಥತ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ವದಾ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಗವನ್ತನು ಇವರನ್ನು ಸರ್ವದಾ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. "ಜನ್ಮಗಳು ಪಲವಾಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನಾದಿಸಿದ್ಧವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದೆನು" ಎಂದು ಆಳ್ವಾರು ವಿಶ್ಲೇಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಇವರೂ ವಿಶ್ಲೇಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಭರಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಉತ್ತಮನಾದ ಭಗವನ್ತನೊಡನೆ ಸೇರಲು ನಾನು ಅಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಅಗಲುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಅವನು ಸಹಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ವ್ಯಾಧಿಯು ಇವನ ತಲೆದೋರುವುದೋ ಎಂದು ಭಯಪಟ್ಟು ಭಗವನ್ತನು, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಶ್ರೀ ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು; ನನಗೆ ಆಹಾರವಾದುದು" ಎಂದು ಇವರಿಗೆ ಆತ್ಮನ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ಇವರು "ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದುದು; ಬಕ್ಕ್ರ್ ಮೊದಲಾದವರಂತೆ ಭಗವನ್ತನಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದುದು, ಭಾಗವತರಿಗೆ ಪರತಂತ್ರವಾದುದು" ಎಂದು ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿದರು. ಹೀಗೆ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನಂತರ "ನಾವು ಉಪಾಯವನ್ನಾಚರಿಸದಿರುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪುಗೇನು ನಾಶವುಂಟಾಗುವುದು?" ಎಂದು ನಂಬುವವರನ್ನು ಕುರಿತು "ಎಂಥವನ್ನು ಬೇಡಿ ಫಲವು ಬೇಕೆ" ಎಂದು ಎರಡಾಗಿ ಎಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಫಲದೊಳಗೆಲ್ಲವೂ ಆಸಕ್ತರಾಗುವಂತೆ "ತಿರುಕ್ಕುರುಂಗುಡಿ..." ಎಂಬ ಪಾಸುರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ ಎಂದು ಎಂಟನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೯. ಒನ್ರುಮ್ ಪುರಂದಾಳ್ ಜಗದಾಯ್ ಕಾಲವನ್ ಎಲ್ಲಾ ಮಲಿಕ್ಕುಸ ಅಳಿಸ್ಸೇಳೆನು
ನ್ಸುಡಿ ಶಿನ್ನಯೋಗಂಗಳ್ ಪಲವೋ ಪಲ್ಕುವಿತ್ತು ಉಯಿರ್ಗಳೆಲ್ಲಾಮ್ ಶಿಕ್ಕ
ಮಾಪೆರ್ರದು ಅಬಾಯಿರೆನ್ ವಾಮತ್ತನ ಅತ್ತ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮುಕ್ಕವಡಿವು
ಕ್ಕಿಯು ಕೊತ್ತ ಪರ ಪಾದವನ್ನು ಮುಡಗಿ ವಿಟ್ಟು ಏಕಮೆಲ್ಲ ಚಾಣ
ಕ್ಕಿಂದ ಎಲ್ಲನಲ್ಲ ನಿನ್ನ ತೊಳುದು ಉಯ್ಯುಗೊಳು ಕೈಕ್ಕೈರುಳ್ ವಾನವರ್
ಕನಿಕಾರಾಮ್ ಪಿತ್ತ ಮಾಸೊಡುವಾನ್ ಪೂವುತ್ತಿ ಎರ್ಗಳ್ ಒರುವರು
ಕಪಿಸಂಪ್ರಯಾರ್ ಸಮುದಯ ಕ್ಕುಡತ್ತಿ ಲ್ಯಾಣ ಅಳ್ಕುಗಿರ ತಕ್ಕ
ಕ್ಕಿಯಾನ್ ಅವಕಿಪ್ರಿಯನ್ನು ವಾಮನಕ್ಕುಯಿಲೇ ಮೇರೆನ್ನು ನಾಟ್ಟದಲಾಗ
ಕ್ಕಿಪ್ಪಿತ್ತಿಲ್ ದಾನಾಮುದ ನಾಳ್ ವಮುತ್ತಿ ಕಾಲೇ ನಾಳರ ಪೈತ್ತವರ್
ದವು ವನ್ನಂಗಳ್ ಕಣ್ಣು ಶೋಡು ಪೃಷ್ಟ ಅಲಾಕ್ಷವಾಳಕ್ಕು ಕಂಪುದೋಗ್ಗಾ

ಸ್ವಯಂ ಸಮುಪಾತ್ತ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಹೃತಿ ... ಕಲ್ಪಿತ್ತು ಮುಕ್ತಿನ್ನು ಕಣ್ಣನಲ್ಲಾಲ್ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ್ ಪ್ರಾಪ್ತದರ್ಶನ ಸಿದ್ಧಿಯುಂ ... ಅವರ್ ಭೋಗ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಾರ್ತ್ತು ಪತ್ತಿ ... ವಿಶ್ವ ... ಉಲಕತ್ತು ಅನುಭಾವ ... ಅವರ ಅಂತರ್ಗತ್ತು ... ಆವಿರ್ ಅಂತರ್ಗತ್ತು ... ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ... ಅಧಿಕಾರಾನುಗುಣವಾಗ ಸಿದ್ಧಿಯೆಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿಕ್ಕಿದರ್ ಒಪ್ಪುದವರ್ ಸತ್ತಿರ್.

(ಐಂಪತ್ತನೆಯ ಶತಕದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುವರು.) ಸಕಲಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗದಂತೆ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನೇ; ಅಳೆದೆಯು ನೋಡಿ ಪಡೆದವನೇ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವಂತೆ ಎಲ್ಲರ ತಲೆಯಮೇಲೂ ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂಥ, ಸರ್ವಾಭೋಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪರಮಪದಕ್ಕಿಂತ ಅಲ್ಪನಾಗಿ ಬಂದು ಖಾದವೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆಗೆ ಉಪಕರಣವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿಂಟು ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ, ಬಯಸುವನ್ನು ಕುಮಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನಿತ್ಯನಾದ ಸ್ವರ್ಗದನು, ಆತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವುಂಟು; ಆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿವಿನ ಅನುಭವನೆಂದು ತಿಳಿದರು. ಬಳಿಕ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು "ತಾವು ಬಾರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ದಿನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸು; ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಹಸ್ತದಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಬೀರಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು; ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಕಮಲಗಳನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು; ತಾವು ಪತ್ನೀ ಸಮೇತರಾಗಿ ನನಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು" "ತಾವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಅಡಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಂತೋಷಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ನಂತರ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದ ಫಲವು ಅದು ಸುವ್ವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು "ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಇಲ್ಲ ವಾದರೆ ತಾವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಸ್ವರ್ಗದ ಪರಮಪದವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಮನೋರಥಪಟ್ಟು ಶ್ರೀಸಹಿತನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ದಿವ್ಯಾಯುಧಗಳೊ ಡನೆಯೂ ದಿವ್ಯಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಕಾಣಲು ಆಸೆಪಟ್ಟರು. ಭಗವಂತನನ್ನು

ನೆನಪಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಬಾಧೆಯುಂಟಾಗುವದರಿಂದ ತಾನು ಮುಡಿದುಹೋಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಭಗವನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಶೀಲಾದಿಗುಣಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ಇವರ ಹೃದಯವು ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಕರಗಿಹೋಗಲು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ದೂತಪ್ರೇಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. “ಪೂರ್ಣೇ ಚತುರ್ದಶೇ ವರ್ಷೇ” ಎಂದು ಹದಿನಾಲ್ಕುವರ್ಷ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿದ ಭರತನು ಇನ್ನೊಂದು ರಾತ್ರಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಂತೆಯೂ, ಹತ್ತುಮಾಸಕಾಲ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜಾನಕಿಯು “ಮಾಸಾದೂರ್ಧ್ವಂ ನ ಜೀವಿಷ್ಯೇ” ಎಂದು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟಂತೆಯೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳಹಿಂದೆ ಹೋದಾಗ ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಗೋಪಿಯರು ಸಾಯಂಕಾಲ ಹಸುಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟಂತೆಯೂ ಇವರು ವಿರಾಗ್ರೇಸರರಾಗಿ ಬಹಳ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಭಗವನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿದರೆ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ತ್ವರೆಮಾಡತಕ್ಕ ಇವರ ತ್ವರೆಗೆ ಭಗವನ್ನು, ಚಕ್ಷುರಾಗ, ಚಿಂತೆ, ಸಂಕಲ್ಪ, ಜಾಗರ, ಕಾರ್ಶ್ಯ, ಅರುಚಿ, ಲಜ್ಜಾತ್ಯಾಗ, ಉನ್ಮಾದ, ಮೂರ್ಛೆ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮನ್ಮಥಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆಯ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣವುಂಟಾಗುವಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆಳ್ವಾರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಮುಡಿದು ಹೋಗತಕ್ಕ ಪರಮಭಕ್ತಿದಶೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮರಣವಾದನಂತರ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ತರುವನೆಂದು, ಭರತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅತಿಕಷ್ಟವಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಂತೆ ಇಲ್ಲದೆ, “ನಾಳೆಯೇ ಮರಣ” ಎಂದು ಗೋದಾದೇವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅವಧಿಯಂತೆ ಸುಲಭವಾದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಇವರು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು.

ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಇನ್ನೂ ದಾರಿಗೆ ಬರದ ಸಂಸಾರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು “ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ ಭಾರ್ಯಾಪುತ್ರಾದಿಗಳು ನಿರುಪಾಧಿ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲ; ಸ್ವಲ್ಪವು ಮೋಸವಾದ ಅಪರಾಧಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಭಗವನ್ನನೇ ಪರಮ ಬಂಧುವು” ಎಂದು ಭಾರ್ಯಾಪುತ್ರರು ಬಂಧುಗಳಾಗದೇ, ಭೋಗ್ಯರಾಗದೇ, ಉಪಾಯರಾಗದೇ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಭಗವನ್ನನ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಬಂಧುತ್ವ, ನಿರುಪಾಧಿಕ ರಕ್ಷಕತ್ವ, ನಿರತಿಶಯಭೋಗ್ಯತ್ವ, ನಿರತಿಶಯ ಸುಖದಾಯಕತ್ವ, ನಿರಪೇಕ್ಷೋಪಾಯತ್ವ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಬಳಿಕ " ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೊಂದೂ ಇಲ್ಲ; ಇದನ್ನೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ವಿಶೇಷ ಆಯಾಸವೊಂದೂ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಅಂತರಂಗಪಾತ್ರನೇ ನೀನು; ಕೌಂತೇಯ! ಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವೂ ಇಲ್ಲ " ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಇರುವವರೆಗೂ ಗುಣಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇತರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಲು ಅಧಿಕವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೇ " ಸತ್ಯದೇವೋಪಾಸನಾತ್ಮಗುಣಸ್ಯತೋಽಯಂ ... ಸ್ಮೃತೇ ||" ಎಂಬಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟದವನಿಗೆ " ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಣಾಮಾದ್ಯುಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸು " ಎಂದು ಅಂಗಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

ಆ ಭಕ್ತಿಯು ದುಷ್ಕರವೆಂದೂ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಫಲಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಅಶಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಉಪಾಯಾಂತರಶೂನ್ಯತ್ವದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಸುಕರವಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವಾಗಿಯೂ, ಶೀಘ್ರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭವಾದ ಉಪಾಯವೆಂದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಫಲವು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದೆಂದೂ, ಈ ಫಲವು ಸಿಕ್ಕಲು ವಿರೋಧಿಗಳು ಅನ್ಯಥಾವೆಂದೂ ಶಂಕೆಪಡದೆ ಆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನಾಚರಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾದವನಿಗೆ " ಭಗವನ್ನಾಮ ... ತಿಳಿಯೇ ನಾನು " ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಉಪಾಯಗಳೂ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ " ಈ ಪಾಪ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಭಗವಂತನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸುತ್ತಿದ್ದೇ ನಾನು " ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗೀತಾಚಾರ್ಯನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಅವರವರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂಧನ್ನೆಂದು ನರನಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವರು.

೧೧. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ್ ಅಜ್ಞಾನಪ್ಪೋರ್ ... ಸೋಮ್ಬಾ ...
... ಭಕ್ತಿ ... ಕಣ್ಣ ...
... ಫಲವಾನ
... ಕಣ್ಣ ...
... ನಯಿರ ...

[illegible]

> ಬಾಳ್ಯವನ್ ಸೇವಪನ್ ಕೆಯ್ಗೆ ಉಳ್ ಕೊಣ್ಡಿರುಕ್ಕಿರ: ಜೀವಹ್ಮೃತಿ ಸ್ಮೃತಸ್ಯವನ್ ತುಳಬ್ಬನ್ ಪ್ರಕಾಶೇಶು ಅಗಮೋನಿಯುವಿಭ್ರಾನ್ತ್ಯರುಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿನ್ತ್ಯನ್ಯವನ್; ಶಕ್ ನಲ್‌ಗುವನ್ ಸಂಬನ್ಧವನ್ ನಿರುಪಾಧಿಕವನ್, ಸೌಹಾರ್ದವನ್ ಎಣ್ಣನ್ನುವನ್ ಸಿದ್ಧವನ್. ವಿಚಿತ್ತಿ ಸ್ವೇದಿ ಯೋಜ ಅಪ್ಪವಾವಿಸ್ಯಶಿಲ್ಪಮಿಲ್ಲೈ: ಏಕಮೂರ್ತಿಯಾ ಅಲ್ಲಾ ಮಹಾಯೋಕ್ತ ಯುಕ್ತಫಲಿತ್ತಙ್ಗು ನಮ್ಮದು, ಶಾವನ್ ಕವಿಸನ್ ಸ್ವಕನ್ತರ್ ಎನ್ನು ಅವನೇ ಅನನ್ಯನಮೋ ಯೆನ್ನುವನ್ ಸಿದ್ಧಿಪ್ಪಿವರ್; ಸಿರಿಕಾಲ್ಹಿ ಅರುಗುಮ್ ಕೂವವುವನ್ ಪೋಲೇ ಅದುಪೋವನ್ ನಿರುತ್ತಮೆನ್ನು ಕವಿಪ್ರಸ್ನ ನಿತ್ಯ ಅವುಷ್ಣಿಗ್ಗ್ರಹವಧೋಷವು ಪೋಲೇ ಏರ ಪ್ರೀಯಿರ ಎಳ್ಳುಚ್ಚಿಯ್ಯ. ಸೂಚಿಪ್ಪಿಕ್ಕ ಮೋಕ್ಷೋತವುಪ್ರಭೃತಿಗಳ ಕಾಲಧಳಕುತಿ ತಿಸುಟ್ಟಿಕೊಡುಅಣವನ್ ಶಿವಿಷ್ಟಪ್ಪಾರ್ ಆಕ್ವಾತ್ಮತ್ತಶಿಕ್ತ ಪರಮ ಪಾಪ್ತಿಕ್ಕು ಶಶ್ಯಿಮಿಶ್ವಿನಾಯ್ ವನ್ನ ಕಾಳಗಳ್ಳ ಪ್ಪುದು ಪೋಗಾ ಮಾಲ್ ತಡುಪ್ಪು ತ್ರಿಧಾತ್ಮಿಯುಟ್ಟ ಕೂಕವ್ ಶಿಯ್ಯಾದು ಶಿಯ್ಯಿಕಿ ಪ್ರಿಳಿ ಪತ್ತುಕೊಣ್ಣು ಅತ್ತಗಿಶೇಷು ನೇರವಿಟ್ಟ ಪೆರುಮ್ಮಳ ಪುರ ಷೋಳ್ಣಾಳ ವಧುಮುಗ್ರಹ ಅುಳ್ಳಿಟ್ಟ ಮುತ್ತೀಮ್ಮ ಅನ್ನು ಪಳಲ್ಲ ಅಡಿಯುರವ್ ಅುಯುರುದವ ತುಮಲಾತು ಪ್ರುರಿಕ್ಕೈಕಳಾಲೇ ಪೆರಾ ಮಾಮ್ಮ ಅಪ್ಪವಾಕ್ಕ ಪೇಶಿಪಾ ಕುಳಪ್ಪಡಿಯಾಮ್ಪಡಿ ಕಡಲ್‌ಪೋಲ್ ಆಡರತ್ತೋಡೇ ಕಾಪ್ರಸ್ಸ ಕಾಲಜ್ಞಳ್ಳ ಪಡಿತ್ತಮೈಯ್ಯ ವೆಳಿಯಿಡುಗಿರಾರ್ ಪತಿಪ್ತವರ್‌ಪತ್ತಿಲ್.

ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಕದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವರು.

ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಅವಯವಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳಂಥಾ, ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ತನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕ ನಾನಾವಿಧವಾದ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮೂಲರೂಪವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಆತನ ದಿವ್ಯರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸತಕ್ಕ, ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯು ಲಭಿಸುವಕಾಲವನ್ನು "ಮರಣವಾದನಂತರ ವೈಕುಂಠವು ಲಭಿಸುವುದು" ಎಂದು ಅವಧಿಯಿಟ್ಟು ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ, ಪ್ರಯೋಜನವು "ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಪರಮಪದವನ್ನು ಸೇರುವುದು" ಎಂದು ತಾವು ಹೊಂದತಕ್ಕ, ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾದ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸುವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಭಗವನ್ತನು ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ನೆಲವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ವಿಶೇಷಪ್ರಸಾದ ತನ್ನ ದಾರಿಯ ಭಾಗವನ್ನು ನೆಲವನ್ನಾಗಿಯೂ ಕೆರೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ದಿವ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಪಾಡಿಯ (ಬುದ್ಧಿ)

ವನನ್ನಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥನ, ಶ್ರೀರಾಮನಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗಿಯೂ ಅವತಾರಿಸಿದಾಗ, ಬೇಡನಾದ ಗುಹ, ಬೇಡತಿಯಾದ ಶಬರಿ, ಪಕ್ಷಿಯಾದ ಜಟಾಯು, ವಾನರನಾದ ಸುಗ್ರೀವ, ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳು, ಗೋಪಕನ್ಯೆಯರಾದ ಚಿಂತಯಂತೀ, ಗೊಲ್ಲನಾದ ದಧಿಭಾಂಡ, ಆತನ ಮೊಸರಿನ ಮಡಕೆ, ಚಂದನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಕುಬ್ಜೆ, ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಮಾಲಾಕಾರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತವವನ್ನು ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಂತಕರಣ, ಭಗವನ್ತನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಅನ್ನವನ್ನಿಕ್ಕದ ಭಕ್ತವಿಲೋಚನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಋಷಿಪತ್ನಿಗಳು, ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಮಗನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ರಾವಣನ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷಣ, ಗಜೇಂದ್ರ, ಗರುಡನಿಗೆ ಅಂಜಿ ತನ್ನನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕ ಸುಮುಖ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲ್ಯಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟ ಗೋಪಿಸ್ವಾಮಿ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಎಂಬ ಹದಿನೆಂಟುಮಂದಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದಂಥಾ ಪರಮಾಪ್ತನಾದ ಭಗವನ್ತನನ್ನು, ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಜೊತೆಗಾರನನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ, ಭಗವನ್ತನು ತೀರುಮಾನಿಸಿದ ಕಾಲವು ಆಭಿಸಿಕೊಂಡು ಇತರರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಿರುವಂತೆ ಆಗಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬೆಳಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾದ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆದು, ತಮಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರದ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಧ್ಯವಸಾಯ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ತಾವು ಕೇಳಿರಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿಟ್ಟ ಧನವನ್ನು ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಭಗವನ್ತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲು, ಇತರರಿಗೂ ಈ ಮೋಕ್ಷವು ತಪ್ಪಿಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹಿತಾಹಿತಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನೋಡಿ, ತಮಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಭಗವನ್ತನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರತಕ್ಕ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕುರಿತು "ಎಲೈ! ಮನಸ್ಸೇ! ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ಹೋಗಲಾಗಿ, ನಮ್ಮಿಂದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡು. ನಿನಗೆ ಈ ಸಮೃದ್ಧಿಯು ತಪ್ಪದೇ ಸದಾ ಇರಲು ಇತರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು" ವೆಂದು ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಾಗೆ ತಮಗೆ ವಿಧೇಯರಾದವರನ್ನು "ಲಾಭಧೂರ್ತರೇ" ಎಂದು ಕರೆದು "ಭಗವನ್ತನು ವಾಸಮಾಡುವ ದಿವ್ಯದೇಶಕ್ಕನುಕೂಲವಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಿರೋ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಭಗವನ್ನಾಮಗಳನ್ನನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದರೆಂದು

ಸ್ವಕೃತ್ಯವನ್ನೂ (ಸ್ವ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೂ), ತಮ್ಮ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೆನೆದು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದೆ ತಿರುವನಂತಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಯ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರೆಂದು ವಕ್ತವ್ಯವನ್ನೂ (ಹೇಳಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೂ), ನನ್ನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನೂ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿರೆಂದು ಶ್ರೋತವ್ಯವನ್ನೂ (ಕೇಳಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೂ), ತಿರುವನಂತಪುರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಸಮಾಸಕ್ಕ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ದ್ರಷ್ಟವ್ಯವನ್ನೂ (ನೋಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೂ), ಗಂತವ್ಯವನ್ನೂ (ಹೋಗಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೂ), ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಉಳಿಕ ಕಾಲ “ಪಿರಾಕ್ಕರ (ತಿ-ವಾಯ್ 1-3-5)” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನ್ನು “ಶಾಶ್ವೇದಪೆರಿತ್ತು (ತಿ-ವಾಯ್ 10-2-1)” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಹಾರಮಾಡಿ, ಭಜನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಲಂಬನವಾಗಿ “ಎಣ್ಪೆರುಕ್ಕನ್ನಲತ್ತು (ತಿರುವಾಯ್ 1-2-10)” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ತಿರುಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು “ನಾರಣನ್ನಾಮಂಗಳ್ (ತಿ-ವಾಯ್ 10-4)” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ “ಅವಿಕಾರಾಯ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ “ಮಹಾಧನನು” ಎಂದು ಎಣಿಸುವಾಗ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ, ಪೂರ್ವೋತ್ತರವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಮತೇ” ಎಂಬ ಪದದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ತಿರುಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಏಕದ ಮಹಿಮೆಗೆ “ದ್ವಯ” ಎಂಬ ಸೂತ್ರವಾಗುವುದು. ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿರೆಂದು ಕಾಯಿಕವಾಗಿಯೂ, ಅವನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರೆಂದು ವಾಚಿಕವಾಗಿಯೂ, ಅವನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ನೆನೆಯಿರೆಂದು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ, ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಹೇಳಿದರು. ಸಂಸಾರಿಗಳು ಭಗವಂತನ ಶೀಲಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿಹೀನರಾಗುವರೆಂದು ಆ ಕಳವಳದಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಸಿದರು. ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಹಿಂತೆಗೆದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಶೀಲಗುಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನಂತರ ಇವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿದರೆ ಇವರು ಪುನಃ ಅಯೋಗ್ಯತಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಅಗಲುವರೆಂಬ ಭಯದಿಂದಲೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಪರಮಪದವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾನು ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಭುವಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲಾಗಿ ಆಳ್ವಾರರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಇವ

ರಂತೆ ಭಕ್ತರುಗಳೂ, ಭಗವನ್ತನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಇವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ತ್ವರೆಪಡಲು, ಇವರಾದರೂ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಮೋಹವಿಟ್ಟು ತಾನು ಬಂದಕೆಲಸವನ್ನು ಮರೆತು, ಇವರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ, ಆ ಶರೀರದ ಒಂದೊಂದು ಅವಯವದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಕೃಷ್ಣನು ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಅನೇಕ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅತ್ಯಂತಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಚಪಲನಾಗಿದ್ದನು. ಅಂಥಾ ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು ಆತ್ಮಾರ್ಥ್ಯನು ತನ್ನ ಶರೀರದ ದೋಷವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿ ಭಜನ ಕಾಲ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಪರಮಪದವನ್ನು ಕೊಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ತ್ವರೆಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಆತ್ಮೀಯನನ್ನು ಕುರಿತು "ಭೂಮಿಯಿಂದು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಈಗ ಆದರವನ್ನಾಡತಕ್ಕ ನೀವು ಇದುವರೆಗೂ ಅನಾದರ ಮಾಡಿದ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸಿದೇನು" ಎಂದು ನಿನಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವನ್ತನು "ಇದುವರೆಗೂ ನೀವು ಇಂದ್ರಿಯಾಕರ್ಷಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ" ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತನು.

"ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ವಿಷಯಾಂತರಗಳೂ ಹಂಬಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇ ಇರಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲವೆ" ಎಂದು ಆತ್ಮಾರ್ಥ್ಯರು ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಅವನು "ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಶ್ಯನಾಗುವಿಕೆಯು ದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಂದುದು" ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇವರು "ಅನೇಕವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವನ್ತನು, "ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಂದ ಈ ದೇಹವು ಬಂದುದು" ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಹೇಳಿದನು. ಇವರು "ದುಃಖವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹ ಮತ್ತು ನಿಗ್ರಹಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು "ನಾನು ಶಾಸ್ತ್ರರೂಪವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು; ಅವುಗಳನ್ನು ನೀವು ಕಾಲ ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ಹೋಗಿರುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ನೀನೇ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಪ

ಕರ್ತೃತ್ವವೂ ಭೋಕ್ತೃತ್ವವೂ ನಿಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಭಗವನ್ತನು ಕೇಳಲು “ನೀನೇ ಅಧೀನನಾಗಿಯಾಗಿ ಈ ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕವನು ನಾನೇ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣ, ಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವವನೂ, ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವನೂ ನೀನೇ ಆಗುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದು ಇವರು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತರು.

“ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನವೂ, ಇತರರ ವಸ್ತುವನ್ನು ತನ್ನದೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಅನ್ಯಥಾಜ್ಞಾನವೂ ಏನುಪ್ರಯುಕ್ತ? ನೀನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆವುಗಳಿಂದ ಈ ಕರ್ತೃತ್ವಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳುಂಟಾದುವು” ಎಂದು ಭಗವನ್ತನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ “ಈ ಅಜ್ಞಾನ ಅನ್ಯಥಾಜ್ಞಾನಗಳೂ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಉಂಟಾದುವು” ಎಂದು ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. “ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದುಂಟಾದ ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಮವು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಅಂತರಂಗನಾದ ಈ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧದಿಂದುಂಟಾದ ಮೋಹವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ: ನಾನು ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ ಶರೀರಾತ್ಮಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂಬಂಧವೂ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದುದು; ಆ ಸಂಬಂಧದಿಂದುಂಟಾದ ಸೌಹಾರ್ದವೆಂಬ ಗುಣವು ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದು; ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶೈತ್ಯಾದಿಗಳಾಗದಂಥ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತ್ಯಾದಿಗುಣಗಳೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುವು; ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಅದರ ಫಲವೂ ನನಗೇ ಸೇರಿದುವು; ನಾನೂ ನಿರಪೇಕ್ಷಸ್ವತಂತ್ರನು” ಎಂದು ಭಗವನ್ತನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕವನ್ನಾಗಿ ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ನಿಲ್ಲಲು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಗವನ್ತನು ತಲೆಬಗ್ಗಿ ನಿಂತನು. ಮುಂತ್ಪಾ ಹುರಿಕೊಂಡವಾಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ನನ್ನ ಭೋಗದಿಂದ ಉಜ್ಜೀವನಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ, ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ಸಮಯದಿಂದ ಉತ್ಸಾಹ ಬರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮೇಘ, ಸಮುದ್ರ, ಶೀತ ವಾದ್ಯಗಳು, ಕಾಹಳೆ, ನಾದಗಳು, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಸ್ತೋತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ಭಗವನ್ತನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಆಳ್ವಾರರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಪರಮಪದದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಭಗವನ್ತನ ಚರಣಗಳನ್ನು ತಾವು ಹೊಂದಿದುದಾಗಿಯೂ ತಾವೇ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಅನುಸಂಧಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸ

ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊರಗೆ ಭಗವನ್ತನ ಸಂಶ್ಲೇಷವು ದೊರೆಯ ದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಾನಂದಾನುಭವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಲೆಯ ನೋಯಿಸುವಂತೆ ಕಂಠ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಭಗವನ್ತನು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದಂತೆ ತನಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನೋಡಿ ಆಣೆಯಿಟ್ಟರು.

"ಶೇಷಭೂತರಾದ ನೀವು ಶೇಷಿಯಾದ ನನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕೇ ವಿನಾ ಹೀಗೆ ಆಣೆಯಿಡುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಭಗವನ್ತನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ "ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಅನರ್ಹತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭೇದವನ್ನೆಣಿಸದೇ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿನ್ನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಈ ಅಪರಾಧವೂ ನಿನಗೇ ಸೇರತಕ್ಕುದು." ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತರು. "ಅಲೆಯ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಆಶ್ರಯವಾದ ಕೋಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲಾರದ ಅದರಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕುವುದಕ್ಕಾಗದೇ ಅನನ್ಯಗತಿಕನಾದ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನೇ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಗುಣಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಇದು ನಿನಗೆ ಪರಿಹಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಭಗವನ್ತನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. "ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಇದುವರೆಗೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀನೇ ನಡೆಸತಕ್ಕವನಾಗಿ ಈಗ ನಾನು ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗದೆ ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಕ್ಲೇಶವೂ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸದ ಸ್ವಭಾವಾಪರಾಧವೂ ತನ್ನದೇ ಅಲ್ಲವೇ?" ಎಂದೂ "ನಾನು ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾದುದರಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಮಾಡಲು ಅವಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಕಾರಣವು! ಪುಷ್ಯಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶರೀರವು ಇರಲಾರದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ಇರಲಾರದು." ಎಂದೂ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೇರೇ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಭಗವನ್ತನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ತಾವು ಹಿಂದೆ ಇಟ್ಟ ಆಣೆಯು ಯುಕ್ತವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಭಗವನ್ತನು ಇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನಿತ್ತನು. ಹೀಗೆ ತತ್ತ್ವತ್ರಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಭಗವನ್ತನನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಳ್ವಾರ್ರವರ ಅಭಿನಿವೇಶವೂ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗುವಂತೆ ಭಗವನ್ತನು ಆಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನಿತ್ತು ಇವರ ತಾಪವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹರಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹತ್ತನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿರುವರು.

೧೧. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಈ ಆಳ್ವಾರವರು ತಮಗೆ [illegible] ಅವರು ತನ್ನ [illegible] ಭಗವಂತನು ಅನುಗ್ರಹ [illegible] ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ [illegible] ಉಪದೇಶದಿಂದ [illegible] ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ [illegible] ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ [illegible] ಕಣ್ಣುಗಳು [illegible] ಭಗವಂತನು [illegible] “ [illegible] ” ಎಂಬುದಾಗಿ [illegible] ಆಳ್ವಾರವರು [illegible]

೧೨. [illegible]
[illegible]
[illegible]

“ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ವಿಷಯನಾದನು” ಎಂಬ [illegible] “ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುವ [illegible] “ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡೆನು” ಎಂದು [illegible] ಹೀಗೆ ಒಳಗೆ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವವು ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೊರಗಿನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೇ [illegible] ಹೇಳುವುದ

ಕ್ತಿಯ ಪ್ರಗುಣವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ "ಭಗವಂತನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು" ಎಂದು ಆಸೆಯಿಂದ ಹಂಬಲಿಸುವುದರಿಂದ "ಕಣ್ಣು ಕಳಿಸು [illegible] ನಿನ್ನ ನೋಡಲಿ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಷ್ಟರ ಅವರಿಗೆ "ಪರಜ್ಞಾನ"ದ ಬಳಿಕ ಹೊಂದಿದ "ಪರಭಕ್ತಿ" ಉಂಟಾಯಿತು.

೧೩. ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಪರಜ್ಞಾನವು.

ಆಳ್ವಾರರು "ಆನಂದಮಯಾನಂದದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನೊಡನೆ ಇದ್ದೇನೆ" ಎಂದು "[illegible]" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅದೇ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಜ್ಞಾನವು.

೧೪. ಮುಖ್ಯವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯು ಪರಮಭಕ್ತಿ.

ಭಗವಂತನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆ ಅನುಭವವು ಲಭಿಸದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಅದನ್ನು ಕೂಗಿಕೊಂಡು ದುಃಖಿಸುವಂತೆ ಆಗಿ ಕಡೆಗೆ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು ಎಂದು "ಮುನಿಯೇ ನಾನ್ಮುಗನೇ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ "[illegible]" ಎಂಬ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಇದೇ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಚರಮಾವಧಿಯಾದ "ಪರಮಭಕ್ತಿಯು."

೧೫. ಇವು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಪ್ರಾಪ್ತ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.

ಈ ಪರಮಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ "ಜ್ಞಾತುಂ" ಎಂದೂ, ಪರಜ್ಞಾನವನ್ನು "ದ್ರಷ್ಟುಂ" ಎಂದೂ, ಪರಮಭಕ್ತಿಯನ್ನು "ಪ್ರವೇಷ್ಟುಂ" ಎಂದೂ ಭಗವಂತನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವನು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಸಂಶ್ಲೇಷದಿಂದ ಸುಖವೂ ವಿಶ್ಲೇಷದಿಂದ ದುಃಖವೂ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ಪರಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ-ರೂಪ-ಗುಣ-ವಿಭೂತಿಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡತಕ್ಕ "ಪರಜ್ಞಾನ"ವನ್ನು "ದರ್ಶನಾ" ವಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಹೀಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮಾಡಿದ ವಸ್ತುವು ಆಗಲೇ ಲಭಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವಂತೆ ಆಗತಕ್ಕ "ಪರಮಭಕ್ತಿ"ಯನ್ನು "ಪ್ರಾಪ್ತಿ" ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಭಗವಂತನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವನು.

೧೬. ಅಂದಾನಿಯವರ [illegible] ಶ್ರೀಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ [illegible]
ಮಧುರಕವಿ [illegible] ಪ್ರಬಂಧಾಚಾರ್ಯರು.

ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಭಗವಂತನ ನಿರ್ಹೇತುಕಕೃಪೆಯಿಂದ "ಸಂಸಾರನಿವೃತ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ಮೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುವುದು" ಎಂದು "ಮಯರ್ವರಮತಿ ನಲಮರುಳಿನನ್" (ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಆನಂದರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಂದನು)" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ "ಅವಾವಱ್ಱುವೀಡುಱ್ಱು (ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಮಪದವನ್ನು ಸೇರಿದರು)" ಎಂಬುದಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದ ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿಪ್ರಬಂಧದ ಸಾರಾಂಶವು.

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯದ ಕನ್ನಡ ತಾತ್ಪರ್ಯದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಪ್ರಕರಣವು
ಮುಗಿದುದು.

ನ್ಯಾಯವೇದಾಂತವಿದ್ವಾನ್ ರಾಮಾನುಜಪುರಂ ಆನಂದಾಳ್ವಾರ್
ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
"ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯದ" ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾತಾತ್ಪರ್ಯವು
— ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು. —

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
3	23	ಆ ಆಬ್ಜಾಸ	ಆ ಬ್ಜ್ಞಾಸ
16	20	ಪೂಲಿ	ಪ್ರೂಲಿ
26	14	ಶಿರುಪ್ರುಪ	ಪ್ರಪ್ರ
34	7	ನಾದುದರಿಂದ	ನಾದ
64	4	ಯಾವೇ	ಯಾಸೇ
66	26	ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು	ಕೊಟ್ಟಂತು
68	21	ಮುಂದಕ್ಕಾಗಿ	ಮುಂದಾಳತ್ವಾಗಿ
66	28	ಕೃಷ	ಕೃಷ್ಣ
77	21	ದಾಸಿ	ದಾಸ್ತಿ
86	23	ಜಿನಸದಿ	ಜಿಳಿಸದಿ
88	3	ಪ್ರೊಯಕ್ತ್ರಿ	ಪ್ರೊಯುಕ್ತ್ರಿ
88	23	ತಿಳಿಯುಪಡಿಸು	ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ
91	25	ವಾಸುಸತ್ತ್ರಿಲ್	ವಾವುಸತ್ತ್ರಿಲ್
91	27	ಕೂಡಿರುದ	ಕೂಡಿರುವ
94	24	ತಿರು.ಕ್ಕಡಿ	ತಿರುಕ್ಕಡಿ
96	13	ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ	ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ
97	16	ಭಗವನ್ನಸನು	ಭಗವನ್ತನು
97	20	ಜ್ಞಾನಸಾವೃತ	ಜ್ಞಾನಸಾಮ್ಯತ
102	20	ಜೀವವೇಶ್ವರ	ಜೀವೇಶ್ವರ
105	27	ತಪಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ	ತಪಸ್ಸಿಲ್ಲದ
107	7	ಮಂಗಳೋಟ್ಟು	ನಂಗಸ್ತೋಟ್ಟು
110	9	ದಕ್ಷಕ್ಷ	ದುಷ್ಕರ್ಷ
121	27	ಉಪ್ಪುಯುವಣ	ಉಪ್ಪುಯುವಣ
123	13	ರಾದರಾವರು	ರಾದರು
127	13	ತೋಳೆಯಿಣ	ತೊಳೆಯಿಣ
134	18	ಚರಿಸಲುಕ್ಕ	ಚರಿಸಲಕ್ಕ
143	2	ಪೂರ್ವ್ವಕ	ಪೂರ್ವಕ